

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 1 - April '53

„30 APRIL — Verjaardag van H.M. Koningin Juliana”.

Is er in Rusland iets aan het veranderen na Stalins dood? Is Malenkov vriendelijker tegen het Westen dan zijn voorgangers?

Dit begint men zich de laatste tijd

af te vragen. Want er gebeuren tegenwoordig dingen, die men tijdens Stalins leven voor onmogelijk hield. Toen bestond er telkens een gespannen verhouding tussen Rusland en

West-Europa. 't Leek wel, alsof men het nergens over eens was en van geen toegeven wilde weten.

Een paar voorbeelden. Russische jagers beschoten Engelse vliegtuigen boven Duitsland. Als de Engelsen protesteerden, antwoordden de Russen, dat het de schuld van de Engelse piloten was. Zij vlogen boven een gebied, waar ze niet mochten komen. De Russen eisten, dat Engeland zijn vliegers scherpe instructies zou geven, om niet weer boven verboden gebied te vliegen. En toch waren de Engelsen er zeker van, dat hun vliegtuigen binnen de gestelde grenzen waren gebleven. Met Rusland viel niet te praten....

Op Korea ging het al niet anders.

De onderhandelingen op Korea over een wapenstilstand vlotten niet door de stugge houding van de communisten. Maandenlang praatte men zonder op te schieten. Totdat eindelijk de onderhandelingen te Panmoendjon werden afgebroken. Het moeilijke punt was vooral de uitwisseling van krijgsgevangenen.

De communistische legers van Noord-Koreanen en Chinezen hadden gevangenen gemaakt, maar de troepen van de V.N. veel meer. Hierbij zijn duizenden gevangenen, die tot geen prijs weer naar de communisten terug willen. Maar de communistische onderhandelaars eisten: alle krijgsgevangenen moeten naar hun eigen land terug, dus naar Noord-Korea of China.

De Amerikaanse onderhandelaars wilden dit niet. Zij stelden voor, om de krijgsgevangenen zelf te laten kiezen: terug naar eigen land of niet. Ook hier bleven de communisten op hun stuk staan: alle krijgsgevangenen terug.

Zó onhandelbaar waren ze, dat de onderhandelingen werden afgebroken.

Telkens stonden beide partijen tegenover elkaar, nergens konden ze 't over eens worden, zodat men sprak van een koude oorlog en zelfs ernstig rekening hield met de mogelijkheid van nieuwe strijd.

En nu, na Stalins dood?

Opnieuw was een Britse bommen-

werper boven Duitsland neergeschoten, waarbij de bemanning om het leven kwam. Een scherp gesteld Engels protest naar de Russen volgde. En... wat niemand verwacht had, gebeurde. 't Antwoord van de Russen was heel wat vriendelijker dan vroeger.

In het Russisch antwoord werd spijt betuigd over het neerschieten van het Engelse vliegtuig!

Ja, zelfs nog meer. Er werd voorgesteld om overleg te plegen om dergelijke rampen in de toekomst te voorkomen. Het Westen stond er van te kijken, maar ging toch graag op het voorstel in.

Iets dergelijks gebeurde in Korea. Nu men het over 't uitwisselen van krijgsgevangenen niet eens had kunnen worden, stelde men de communisten voor, om dan tenminste besprekingen te beginnen over de uitwisseling van zieke en gewonde krijgsgevangenen. Voor die mensen is het leed immers dubbel groot, niet alleen gevangen, maar ook nog ziek of gewond ver van huis. Deze uitwisseling zou dan ook moeten plaats hebben op basis van vrijwilligheid, d.w.z. zieke en gewonde gevangenen zullen mogen kiezen, of ze naar hun vaderland willen repatriëren of naar een ander land.

Prompt kwam er bericht van de Noord-Koreaanse en Chinese bevelhebbers, dat ze bereid waren het voorstel te aanvaarden.

Bij de onderhandelingen, die in Panmoendjon hervat werden, liep alles van een leien dakje.

Men kwam overeen dagelijks 500 zieke en gewonde gevangenen uit te wisselen.

Maar dat was nog niet alles. De communisten stelden voor, nog verder te gaan en de afgebroken wapenstilstandsonderhandelingen te hervatten. Hierin heeft de Amerikaanse opperbevelhebber toegestemd.

Men heeft hoop, dat ook dat heel wat vlotter zal gaan dan een jaar geleden, want de Chinese regering verklaarde bereid te zijn de besprekingen voort te zetten over de uitwisseling van alle gevangenen op basis van vrij-

TITO

op beroek

Er zijn in Europa heel wat landen, die communistisch geregeerd worden. Daar heb je allereerst Rusland. Dat is het land, waaruit de andere communistische landen hun bevelen ontvingen. Polen, Oost-Duitsland, Tsjecho-Slowakije, Roemenië, Bulgarije, Albanië, 't zijn allemaal satelliet-staten van Rusland.

Nu ligt er in Oost-Europa één land, dat wel communistisch geregeerd wordt, maar dat niet naar Rusland luisteren wil. 't Is Joego-Slavië.

Daar regeert maarschalk Tito. De Russen haten hem al is hij een communist. Waarom? zul je vragen.

Wel, heel eenvoudig.

Een echte communistische regeerder moet allereerst denken aan het belang van Rusland en pas dan aan het be-

lang van zijn eigen land.

Eerst moet hij vragen: wat vraagt Rusland van me en pas dan: wat is het beste voor mijn land?

Maar Tito doet het net anders. Hij houdt van zijn eigen land meer dan van Rusland. Daarom zorgde hij eerst voor het belang van Joego-Slavië, en als dat zo uitkwam, en het niet nadelig was voor zijn eigen land, wilde hij ook nog wel naar Rusland luisteren. Gingen de Russische bevelen naar Tito's mening tegen het landsbelang in, dan lapte hij die aan zijn laars.

Moskou boos natuurlijk. Maar Tito bleef zich van alle dreigementen niets aantrekken. Toen de Russen niet langer steunden met graan en industrie-producten, probeerde Tito zich meer

willigheid.

Krijgsgevangenen, die niet naar hun vaderland terug willen, zouden dan voorlopig in een neutraal land geïnterneerd worden, totdat nader over hun lot zal zijn beslist.

De communisten willen nu dus toegeven, wat ze vroeger heftig bestreden.

En zo is er meer.

Negen geleerde dokters, die tijdens het leven van Stalin gearresteerd werden, omdat ze er van beschuldigd werden met opzet vooraanstaande communistische leiders verkeerde medicijnen te hebben voorgeschreven, werden plotseling vrijgelaten. Hun beschuldigers kwamen nu in de gevangenis.

Telkens gaven de Russen de laatste tijd blijk van een veranderde houding.

Natuurlijk vraagt men zich af, hoe dat komt. Wat zit er achter?

Heeft de nieuwe heerser Malenkof misschien eerst zijn aandacht te veel nodig voor Rusland zelf? Zijn er misschien mensen die hem zijn macht misgunnen?

Of vindt hij, dat Stalin het verkeerd gedaan heeft?

Een andere vraag is: Hoe lang zal deze vriendelijke houding van Rusland duren? Men vertrouwt dit alles niet, al maakt men er dankbaar gebruik van.

Dit kunnen we er wel uit lezen: Niets is veranderlijker dan de mens. Daarom kunnen we op mensen nooit ons betrouwen zetten. Maar ook behoeven we voor hen nooit te vrezen, alsof ze almachtig zijn. God neigt zelfs de harten der vorsten als waterbeken.

't Wisselt alles op Zijn wenken.
Maar Hij Zelf verandert niet!

bij het Westen, bij Amerika en Engeland aan te sluiten. Hij zorgde voor een sterk leger, om zich mogelijke aanvallers van het lijf te kunnen houden. Alle buurlanden, behalve Griekenland zijn immers communistisch gezind. Een goede buur is beter dan een verre vriend, zegt het spreekwoord. Maar als je geen goede burens hebt, dan is 't toch mooi, als je verre, en liefst sterke vrienden hebt!

Nu was het Westen wel een beetje huiverig om met Tito goede vrienden

MAARSCHALK TITO

te worden. 't Was en bleef toch maar een communist. Wel was men daar blij, dat Joego-Slavië gebroken had met Rusland. Want als Rusland het ook in Joego-Slavië voor het zegen had, dan betekende dat, dat Rusland practisch aan de Middellandse Zee grensde, en dat wil het Westen tot elke prijs voorkomen. Dat zou te gevaarlijk worden!

En dus moest men Tito wel enige steun geven, om sterk te staan tegenover Rusland.

Enkele maanden geleden is de Britse minister van Buitenlandse Zaken Eden op bezoek geweest in Joego-Slavië. Hij is daar zeer hartelijk ontvangen en nodigde Tito uit voor een tegenbezoek. Tito nam de uitnodiging aan.

De Engelse minister-president Chur-

chill en minister Eden hebben hier heel wat over moeten horen. Veel Engelsen lieten openlijk hun ontevredenheid blijken. Een communist als gast in Engeland! Dat ging te ver!

Voor al de Rooms-Katholieken protesteerden. Immers, die Tito was een kerkvervolger. Hij sloeg de hand aan Roomse geestelijken. Hij wierp een bisschop in de gevangenis en vervolgde de priesters. Wat moest deze kerkvervolger in Engeland? Zou men zo iemand hartelijk ontvangen?

Maar Churchill en Eden zetten door. Met een anti-Russisch gezind Joego-Slavië moesten ze goede vrienden zijn en Tito vooral niet verbitteren.

Zo kwam Tito aan boord van een oorlogsschip naar Engeland. De plaats van aankomst werd angstvallig geheim gehouden. Want wat zou er wel niet kunnen gebeuren, als Tito iets overkwam. En hij heeft in de wereld veel vijanden!

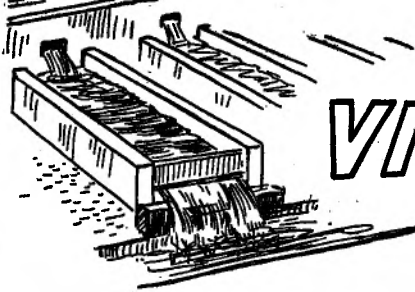
Zo werden er allerlei voorzorgsmaatregelen genomen om voor de veiligheid van de hoge gast te waken.

Als Tito in een boot over de Theems voer, maakte de politie eerst alle bruggen over de rivier vrij van nieuwsgierigen. Geen mens mocht er op, voordat de maarschalk voorbij was. Als hij door Londens straten reed, gebeurde dat in een gepantserde, kogelvrije auto. Alle straten, die hij zou passeren, werden vóór de tijd door de politie afgezet. De bezoeken, die hij aflegde, werden niet van tevoren aangekondigd, of op een ander uur afgelegd, dan was aangekondigd.

Zó werd Tito op het paleis door Koningin Elisabeth ontvangen, zó bezocht hij allerlei bezienswaardigheden. Maar 't voornaamste doel van zijn bezoek was: het praten met Churchill en Eden.

Wat er precies besloten is, weet men nog niet. Dat is nog een geheim. Tito scheen erg tevreden, toen hij na zijn vijfdaags bezoek weer aan boord van zijn schip ging. 't Afscheid was erg hartelijk. Als goede vrienden is men van elkaar gegaan.

Toch zal de politie in Londen een

VISKWEEK

Als je D.V. 1 Juni er weer op uittrekt met je hengel, zul je vast niet een plekje zoeken bij een grote fabriek, hé? Je weet wel: daar krijg ik toch geen beet. De grote fabrieken maken het water zo vuil, dat de zoetwatervis er ver uit de buurt blijft.

In de loop van de jaren is het binnenwater in ons land zo verontreinigd, dat de visstand werd bedreigd.

Honderd jaar geleden reeds, was het koning Willem III, die het initiatief nam, om te zoeken naar middelen, om het visproductievermogen in onze binnenwateren op te voeren.

De afdeling: Visserij, van de Heide maatschappij heeft hierbij baanbrekend werk verricht.

Men is klein begonnen. In de vij-

vers van Het Loo en het Huis ten Bosch begon de viskweek als proef. Die proeven zijn uitstekend geslaagd. De kleine visjes werden uit de vijvers overgebracht naar verschillende binnenwateren om daar verder op te groeien en later te worden gevangen.

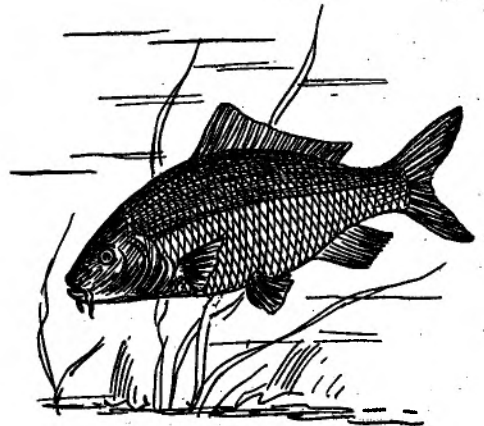
Tegenwoordig heeft de Heide maatschappij vijvers in Arnhem, Vaassen, Gulpen, Bergeijk en Valkenswaard. Uit deze vijvers kan de Heide Mij. op 't ogenblik een vijftig vissoorten leveren. Bij sommige soorten kun je gerust tien of vijftigduizend bestellen, de Heidemij. kan je ze prompt leveren. Jaarlijks wordt er zo'n 30.000 kg. pootvis afgeleverd.

Voorals de karper wordt jaarlijks bij duizenden in onze binnenwateren uitgezet om de visstand op peil te houden. Het is heel goed mogelijk, dat de dikke karper die je een keer ophaalde, zijn prilste jeugd heeft doorgebracht in Vaassen. Daar zwemmen in de vijvers enorme, dikke, deftige teeltkarpers. Hoe oud sommige exemplaren al zijn? Ze kunnen het je zelf niet vertellen! Ze zijn nog altijd zo

zucht van verlichting geslaakt hebben, toen de vreemde gast ongedaerd het land verlaten had.

Men wacht nu af, welke hulp Tito verder van Engeland krijgt en wat Tito aan Engeland beloofd heeft.

SCHUBKARPER

Maria Hartmann

DE HELDIN VAN SURINAME

OP REIS. I.

Het was in 't jaar 1827 en een warme nazomerdag. Over de eindeloos lange, schilderachtige wegen van Duitsland bolderde een postkoets van Oost naar West. De vele inzittenden hadden geen ogen genoeg om het landschap langs de weg te bewonderen. De druivenoogst was in volle gang,

in de boomgaarden blonken de rijpe appels en overall bloeiden en geurden de late najaarsbloemen. Achter in de postkoets zaten twee jonge mensen, Heinrich Hartmann en zijn vrouw Maria. Ze waren pas getrouwd, maar in plaats van in een gezellig huisje of op een boerderij te gaan wonen, moesten ze een verre en gevaarlijke reis

stom als een vis.

Je zou een schub van zo'n baas onder een microscoop moeten leggen en dan de loop der jaarringen moeten bestuderen.

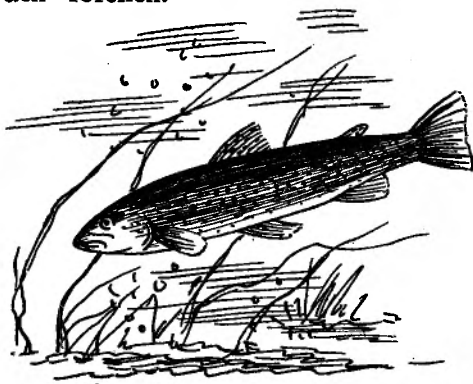
De binnenvisser is in zijn schik met dit werk van de Heidemij. Hij kan zijn kostje nu met vissen blijven verdienen. Gebeurde het uitzetten van visjes niet, dan kon de binnenvisser zijn netten wel opbergen. En de sportvisser kan doorgaan met zijn verhalen over bijna gevangen karpers! Je hebt het visserslatijn toch wel eens gehoord?

In de viskwekerijen van Arnhem vindt men enorme hoeveelheden forellen. Uit Denemarken koopt men een honderdduizend forellen-eieren. In de broedloods, grote betonnen bakken, liggen de duizenden forelleneieren te rijpen. Het beekwater wordt er door buizen onophoudelijk overheen gevoerd. Het lijkt wel een waslokaal.

Als je zo'n doorschijnend eitje tegen het licht houdt, zie je twee zwarte puntjes. Dat zijn de ogen van de wordende forel. Een wonder van de schepping!

De kleine visjes komen straks in de ondiepe vijvers van de kwekerij

Sonsbeek. Het wateroppervlak woelt en kolkt door de enorme hoeveelheden forellen.

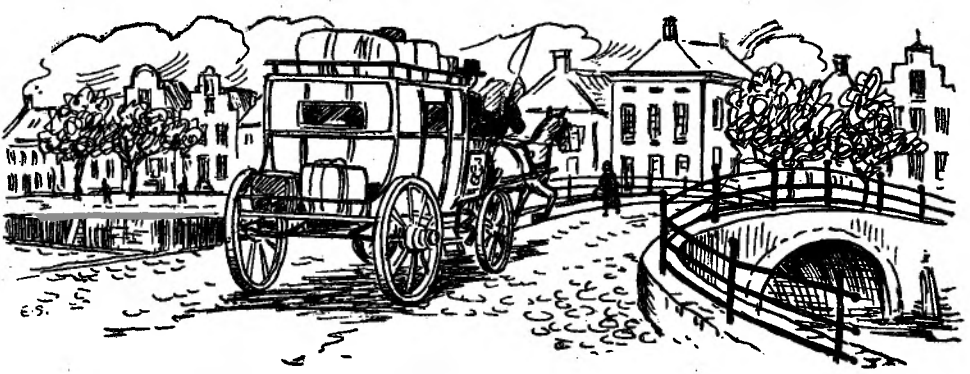
BEEKFOREL

Als je daar je hengel eens een poosje mocht uitwerpen!

Als ze worden gevoederd met gemalen vlees, zie je de slanke zilver-schubbige buiken glinsteren. Bij tientallen komen de altijd hongerige forellen naar boven en vechten om de lekkerste hapjes.

Vanuit Arnhem exporteert men ook pootvis en eieren over de gehele wereld.

In een eeuw tijd is het kleine beugin onder Koning Willem III uitgegroeid tot iets groots.

ondernemen naar 'n wildvreemd gloeiend heet tropenland. Want Hartmann en zijn vrouw waren uitgezonden in zendingsdienst en hun bestemming was Suriname. Ze zouden daar lang niet de eerste en enige zendelingen zijn, want al bijna honderd jaar lang reisden geregeld Christenen naar dat donkere heidenland, om het heil in Christus te verkondigen. Nu gingen ook zij en ze waren verheugd, dat ze samen mochten gaan.

De postkoets was wel erg ongemakkelijk en het overnachten in kleine dorpskerken was ook geen pretje, maar ze troosten elkaar, dat ze toch eindelijk in Amsterdam en op het schip zouden komen, dat hen over de grote Oceaan zou brengen. Eindelijk, daar reden ze Nederland binnen. Nieuwsgierig keken ze om zich heen, naar de keurig nette huizen met tuintjes en geschrobde straatjes. Een mooi land, vonden ze. Op een avond kwamen ze in Zeist aan. Daar werden ze in de Broedergemeente vriendelijk ontvangen en mochten ze een paar dagen uitrusten. Dat kwam hun goed van pas, want vooral Maria was moe geworden van de lange reis. Maar Heinrich trappelde van ongeduld om verder te komen. Wat had je nu aan dit wachten en verworden worden! Voort wilde hij, om in het nieuwe land zijn zendingstaak te kunnen beginnen. Weldra reisden ze ook weer voort. Op een vroege morgen kwam de gemeente vóór de kerk op het Zusterplein samen om afscheid van de reizigers te nemen. Ze zongen hun het oude afscheidslied toe, wat al aan zoveel zendelingen als laatste groet was meegegeven :

„Ga in vrede, ga in vrede,
Wij dragen u in den gebede
steeds op tot Gods genadetroom”.

Onder de laatste klanken reeds zette de koets zich in beweging, richting Utrecht, en spoedig was ook dit afscheid voorbij. Nu konden ze vooruit kijken naar Amsterdam, de stad, waarvan ze reeds veel hadden horen vertellen. De mooie grachten, de zee-meeuwen, de statige koopmanshuizen en de vele, vele zeilschepen in de havens!

Bij vrienden vonden ze onderdak en ze hadden tijd genoeg om de beroemde stad te bekijken, want voorlopig ging er geen zeilschip naar de West. Eindelijk... de eerste sneeuw was al gevallen en had de stad met een blanke sprookjesmantel getooid... daar kreeg Heinrich het bericht: Maak je gereed, de driemaster „de Kolonist” vaart uit. Die zal ook jullie meenemen. Dat was een paar dagen haasten en jachten met inkopen doen, pakken en afscheid nemen! En eindelijk, daar gingen ze op reis. Op „de Kolonist”, door het Noord-Hollands kanaal naar de rede van Texel. Daar moesten ze weer dagenlang wachten, omdat de wind uit de verkeerde hoek woei, maar eindelijk draaide de wind en met bolle zeilen in een flinke bries ging 't de Noordzee op. Heinrich kon een zucht van verlichting niet onderdrukken. Eindelijk, eindelijk op weg naar Suriname. Marie echter had tranen in de ogen bij dit allerlaatste afscheid van Europa. Ze vouwde haar handen en bad in stilte: „Lieve Here God, geef, dat we eens weer behouden thuis mogen komen!”

M. A. M. Renes-Boldingh

ONS MEISJES-HOEKJE

In ons meisjeshoekje kun je van allerlei dingen lezen die vooral de meisjes aardig vinden. Hoe we ons huis kunnen inrichten, waarvan de meubelen worden gemaakt, waar de asperges vandaan komen, wat een mode-show is, enzovoort. Mocht je er iets over willen vragen, dan schrijf je maar naar Tjits Veenstra, Hoofdstraat 37, Visvliet (Gr.)

ONZE SLAAPKAMER.

De slaapkamer is één van de belangrijkste vertrekken van ons huis. Kinderen moeten twaalf uren 's nachts slapen, grote mensen zes à acht uur. Zelfs als we nooit ziek worden, brengen we toch nog ongeveer het derde deel van ons leven in de slaapkamer door.

Een slaapkamer dient in de aller-eerste plaats om er uit te rusten. Ze moet dus een rustige indruk maken, helder, vrolijk, licht in de verf. Cretonnen — de plinten, de kozijnen, de donzige plafond en de wanden geef je de lichtste tint, de deuren — of enkel de posten — de plinten, de kozijnen de donkerste. Je kunt tegenwoordig afwasbaar behang krijgen. Dat is erg prettig. Want een slaapkamer moet proper zijn. En bedden en kleren veroorzaken vaak stof.

Voor de ramen hang je een stevige vitrage of helemaal niets. Ze staan immers de hele dag open? Weet je wat erg aardig staat? Vitrages met een bloemetje. Maar let op de kleuren, die moeten bij behang en verf passen. Natuurlijk neem je wel overgordijnen. Sommige mensen slapen graag in het donker. En kleine kinderen sluimeren eerder in als de kamer schemerig is. Je kunt de donkerste kleur van de kamer er voor kiezen. Je kunt ook een bloemetje nemen. Dat hangt van je smaak af en van de mensen die er slapen. Kinderen houden van vrolijkheid. Daarvoor

kies je dus bedrukt linnen of cretonne.

Over de vloer komt helemaal, zelfs onder het bed, zeil of balatum. Is gemakkelijk stofvrij te houden. Voor het bed, voor de deur, onder het tafeltje ligt een kleedje. Voor de wastafel een rubbermat.

Wat moet er nu in de slaapkamer staan?

Allereerst een bed natuurlijk. Je kunt ook een volledig slaapkamerameublement nemen. Maar dat vraagt veel ruimte, is erg duur en de moderne slaapkamers zijn klein.

Als het goed was, moest elk kind een eigen slaapkamer hebben. Dat gaat erg moeilijk, nu de huizen zo schaars en zo klein zijn. Maar een eigen ledikant is wel vereist. Van twee ledikanten wordt een kamer erg vol. Daarom hebben de fabrikanten er wat op gevonden. Ze bouwen tegenwoordig twee of drie bedden boven elkaar. Gezellig hè, om boven of onder je zusje te slapen!

Sommige mensen lezen eerst een poosje voor ze gaan slapen. Die heb-

Vincent VAN GOGH

30 MAART 1853

— 29 JULI 1890

In het Nationale Park „De Hooge Veluwe”, één van de mooiste plekken uit ons land, staat een museum.

Het is de moeite waard hier rond te kijken. Een grote collectie schilder

rijen uit de jaren na 1860, modern beeldhouwwerk, een menigte tekeningen, houtsneden, etsen, gravures, Chinees porselein, Delfts aardewerk en nog meer is hier bijeengebracht.

ben een lampje boven hun hoofd. Behalve een bed staat er een wastafel. Of er hangt een wasbak aan de muur. In de nieuwe huizen ontbreekt ze wel eens. Daar wast ieder zich in de badkamer. Maar als er veel kinderen zijn, is dat wel wat lastig. Dan moeten ze allemaal op elkaar wachten.

Boven de wastafel, of — als die ontbreekt — ergens aan de wand, hangt een spiegel. Omdat je je voor die spiegel moet aankleden, broche voor doen, dassen knopen, enzovoort, moet het daar altijd goed licht zijn. Daarom laat je er een lamp boven aan brengen, met een kapje, zó, dat alle licht op je gezicht schijnt.

Behalve de zeep en de ingrediënten voor het tandenborstelen hebben de mensen vaak een hele verzameling potjes, flesjes, borsteltjes en wat niet al op het randje van de wastafel staan. Dat lijkt erg slordig. Bovendien moet je die dingen elke morgen afstoffen. Daarom kun je beter een medicijnkastje kopen en dat naast de spiegel aan de wand hangen.

Verder hebben de mensen vaak een tafeltje met een stoel in de slaapkamer, of een schrijfbureautje. Voor het raam tegen de muur. Iedereen wil wel graag eens alleen zijn of rustig een brief schrijven.

En nu zou ik het voornaamste nog vergeten. De kast! Elke kamer hoort een ruime diepe kast te hebben. Met twee deuren.

Achter de ene liggen de kleren, de lakens, slopen, badhanddoeken keurig opgevouwen op planken. Achter de andere hangen de pakken, mantels, rokken, blousjes, jassen en jurken aan haken of aan een lange dwarslat. Natuurlijk over knaapjes. Met daarboven een plank voor de hoed, de handschoenen, de sjaals en onder op de bodem de schoenen.

Als de lig-helft ontbreekt, kunnen we ook een kist nemen. Net zoals de boerenknechts en dienstboden vroeger een klerenkast hadden. Die met houtsnijwerk, de onze met 'n vrolijk kleurtje beschilderd. En met een paar kusens er bovenop hebben we meteen een aardige bank.

Tjits Veenstra.

En nu is vóór de Paasdagen een nieuw aangebouwde vleugel in alle stilte geopend en gewijd aan een groot kunstenaar, een Nederlander: Vincent van Gogh.

30 Maart 1853 wordt in de pastorie te Groot Zundert (N.-Br.) een jongetje, Vincent, geboren, dat in de schilderkunst eenmaal een wereldnaam zou krijgen.

Vincent is scherp van verstand, lichamenlijk sterk maar verder niet gemakkelijk, dikwijls eigenzinnig. Dat is voor een vader en moeder een groot verdriet. Er is in dit gezin veel geleden om deze jongen; vooral later.

Speels is Vincent niet, „De rooie jongen met de sproeten” was inderdaad wat anders dan andere jongens. Van z'n 4 jaar jongere broer Theo, houdt hij veel en dat is tot het einde van z'n leven zo gebleven. Och, wat is er veel tussen die twee gecorrespondeerd. Niet minder dan 651 brieven zijn bewaard gebleven en vertellen duidelijk en veel over het veelbewogen leven van Vincent.

Drie van z'n ooms hadden een kunsthandel en Vincent komt in één van deze zaken in Den Haag. Hij is dan nog maar 16 jaar, als hij z'n ouders verlaat en de wereld intrekt. 't Gaat eerst vrij goed. Dan wordt hij wat teruggetrokken en eenzellig. Hij wordt overgeplaatst naar Parijs en kort daarna naar Londen. Toch begint zich nu al iets te openbaren van de grote onrust, de hartstocht naar wat anders, wat groots. Het beleefde gedoe in de zaak staat hem meer en meer tegen. Hij ziet veel ellende en strijd om hem heen. Beleeft, zelf ook diepe teleurstellingen.

Meer dan aan tekenen, besteedt hij z'n vrije tijd aan Bijbellezen. Langzaam rijpt in hem het plan de mensheid te diénen, met liefde, het Evangelie te brengen. Hij wil predikant worden. Maar jullie weten het: dáár zit studie aan vast. En hij is al 24, dus niet erg jong meer om voor dominee te studeren. Hij werkt hard, wordt ongeduldig. 't Duurt ook zo lang. Té lang! Hij wil aan 't werk!

En.... hij gaat naar de Borniage, een mijnstreek in België.

Hij geeft, wat hij bezit, weg, zelfs z'n bed, leeft van droog brood, om met het harde mijnwerkersbestaan mee te kunnen leven. Hij leeft en werkt zo hartstochtelijk, dat hij zich juist daardoor onmogelijk maakt en..... ontslagen wordt. 't Wordt een tijd van schrikkelijke armoede. Hij noemt zichzelf een gekooide vogel, die de vrijheid begeert, z'n wieken wil uitslaan om het leven in te vliegen.

In deze donkere tijd komt de grote verandering in z'n leven: de begeerte om zich helemaal aan de kunst te wijden. En het gebeurt ook! Dat is zomer 1880. „Ik kan je niet zeggen”, schrijft hij z'n broer Theo, „hoe gelukkig ik me nu voel”.

Met heel z'n ziel wijdt hij zich nu aan de kunst. Maar hij weet er nog zo weinig van en gaat studeren. Met de dag neemt z'n energie toe! Want werken kán hij, als geen ander. Bijna waanzinnig hard. Hij studeert in Brussel en Den Haag bij beroemde kunstenaars, maar krijgt helaas met dezen ruzies.

Gelukkig is er nog een ouderlijk tehuis. Nu te Etten.

Maar o, Vincent heeft heel andere gedachten over het leven, het geloof, de Bijbel dan z'n vader. En prikkel-

baar als de zoon is, komen ook thuis vaak wrijvingen voor. Het leven van Vincent van Gogh is zo triest, zo tragisch, zonder het rustige, vaste geloof.

Wél zijn er prachtige tekeningen gemaakt van boeren en wevers uit het Brabantse land, maar z'n hart gaat pas open als hij een korte tijd in Drente vertoeft.

De schilderijen worden geboren, de aquarellen en pentekeningen. Een oude molen, een boerderij, een turf schuit, een heidehut van plaggen, een schaapskooi met z'n herder. Hij geniet volop, spant zich in, werkt hard.

Weer keert hij in de pastorie terug, thans in Nuenen. Liefde ontvangt hij niet helaas. Hij wordt alleen maar in huis toegelaten, geduld! Het doet hem pijn. Straks is er zonder zijn weten, een lelijke geschiedenis in het dorp gebeurd. Hij krijgt de schuld en wordt door de bewoners, laat me zeggen, uitgestoten, verbannen!

We zien hem in Antwerpen terug!

DE ZAAIER

Na korte tijd bij z'n broer Theo in Parijs. Bij zijn steun en toeverlaat. Hier ontmoet hij grote kunstenaars, waardoor z'n talenten zich nog wijder ontplooiën.

Het Zuiden trekt hem en hij gaat naar de Provence. Felle kleuren, scherpe contrasten komen nu op het doek. Hier heeft hij ongelooflijk veel gedaan. Maar hier vertoonden zich ook de eerste verschijnselen van z'n overspannen geest. Op een ogenblik snijdt hij zich een oor af. De dorpsbewoners worden bang voor zo'n gevaarlijk mens, zo'n zonderling! En jagen hem het dorp uit.

In een inrichting voor zenuwzieken komt hij wel wat tot rust, maar deze ziekte is.... ongeneeslijk!

De 27ste Juli 1890 probeert hij in een zwaarmoedige bui zich van het leven te beroven. Twee dagen later sterft hij aan de gevolgen hiervan.

Ongeveer 850 schilderijen en een even groot aantal tekeningen heeft hij vervaardigd. En dat eigenlijk in 10 jaren tijds.

Zoals met zo veel grote mannen, is men pas na z'n sterven hem gaan zien en erkennen als één van Neêrlands grootste kunstenaars.

HERSENGYMNASTIEK

Antwoorden vorig no.

101. Oostzijde. 102. Kleine dwarsfluit en hoteljongen. 103. Zuid-West-Engeland. 104. Walvis jager. 105. Blinddoek, weegschaal, zwaard. 106. Beek Sorek. 107. Encyclopaedie. 108. Beets (Hildebrand), Van Lennep, Mevr. Bosboom-Toussaint. 109. Jermina, Kezia en Keren-Happuch. 110. In Zeeland (Reimerswaal en Saaftinge).

O. E. K. verschijnt de nieuwe jaargang steeds op de 20ste van de maand, behalve in de maand Juli.

Ons Werkhoekje

Voor dat we met onze gezellige wedstrijd beginnen, geef ik eerst de oplossingen van de vorige opgaven.

De 10 goede woorden worden:

1. machinist. 2. automaat. 3. anthraciet. 4. petroleum. 5. phantasie. 6. kathedr. 7. liederen. 8. hunebed. 9. journalist. 10. personeel.

En de zin in z'n geheel is:

Het Nationaal Rampenfonds hoopt de honderd miljoen gulden te bereiken.

En nu heb ik deze keer een drietal opgaven waarvan we een wedstrijd maken. Ze zijn alle drie heel eenvoudig. Als je de oplossingen of persoonlijk of per klas inzendt, denk dan om het volgende:

1. Adresseer duidelijk, als hieronder.

De Weled. Heer J. Bulthuis
H.d.S.
te
Ten Post (Gr.)

2. Schrijf duidelijk en voluit je naam, voornaam en adres op de oplossing. (Natuurlijk ook op de enveloppe!)

3. Zorg dat je oplossing binnen is vóór 10 Mei.

A. Allereerst een **kettingraadsel**.

De laatste letter van 't eerste woord is de beginletter van het tweede woord. Voorbeeld: dom, muur, rat, enz.

Vullen jullie deze ketting maar 'es in.

De betekenis der woorden is als volgt:

1. maand, die nog doet, wat hij wil.
2. tegengestelde van kort.
3. man uit O.T. die dorste in een wijnpersbak.
4. voorzetsel.
5. kleur.

6. vochtigheid van de lucht, die zich afzet op de aarde.
7. Maleis poppenspel.
8. soort antilope in Z. Afrika.
9. naam van man uit O.T., betekent „rood”.
10. wedstrijd.
11. smaakvol.
12. gevangenisbewaarder.
13. lekkere drank.
14. man uit O.T., stierf in Moab.
15. vergif uit tabaksbladeren.

B. Ik had 10 eigen namen uit het O.T. in lettergrepen voor me. Totaal 31. Maar nu zijn deze lettergrepen hopeloos door elkaar geraakt, ofschoon ze wel keurig alfabetisch staan. Halen jullie de goede namen er eens uit!

Hier zijn ze:

A * A * ACH * AL * BA * BEL
BOTH * BUB * CHEM * CHI *
DEK * DO * E * E * EL * EL *
KA * KE * LECH * LI * ME *
NA * NA * NI * NO * RA * SI
TU * ZE * ZE * ZE.

C. Hiernaast zie je 10 rijtjes veitik rare namen staan.
tortug Het zijn vogelnamen, waar
relijs van de letters door elkaar
walwuz gehaald zijn.
petsch Aan jullie de taak de goe
resket de namen te vinden.
semeje Veel succes!
lagnit In het volgend no. D.V.
tasrijp de uitslag en de namen van
zafnat de gelukkige winnaars!

ALLELEI

De 16-jarige Nederlandse emigrant Piet Weeber houdt van jagen en de bossen bij Cochrane in Ontario (Canada) bevatten wild genoeg.

Zo ging hij op een donkere winterdag het bos in, gewapend met een oud geweer. Hij was nog maar juist de bosrand gepasseerd, toen hij een vers spoor ontdekte, dat dieper de wildernis invoerde. Het was geen groot dier geweest, dat in de nacht de menselijke nederzetting had bezocht. Waarschijnlijk een boomarter of een hermelijn. Maar de dagen van de woudlopers, waarover Piet zoveel gelezen had, gingen voor hem werkelijkheid worden en met gespannen aandacht volgde hij het spoor. Geen dode tak en geen steen ontging zijn aandacht.

Plotseling stond hij voor een kuil, waarvoor een grote steen lag. Toen hij zijn voet voorzichtig op de steen zette, gleed hij uit en viel achterover in de kuil. Bewusteloos bleef hij liggen, boven op zijn oude geweer. Even maar, toen week de verdoving en het eerste wat hij zich bewust werd, was een grote muil, vlak bij zijn gezicht...

Het was een beer, die in zijn winterslaap gestoord was en kwaadaardig gromde. Dodelijk verschrikt kroop de jongen achteruit en greep zijn geweer. Hij richtte op de gevaarlijke kop.... Het geweer ketste....

Snel zag hij om zich heen en voor de nog trage beer hem had kunnen deren, krabbelde hij uit de kuil en zette het op een lopen, het geweer achterlatend. Buiten adem kwam hij bij 'n farm aan de rand van het bos. De Canadese farmer had een beter geweer en samen gingen ze opnieuw het bos in. Het spoor van de jongen volgend vonden ze de beer, die nog bij de kuil scheen te zoeken naar zijn prooi.

Met twee schoten was kort daarna het logge dier geveld, doch onverwacht kwam een tweede beer uit het hol te voorschijn. Voor dit ondieer vluchten kon, kraaken opnieuw de schoten. Het beest brulde van pijn, maar vluchtte weg, een eenzame dood tegemoet. Toen de mannen, bekomen van de schrik, zich over de dode beer bukten, vloog achter hen een derde beer het hol uit en verdween in de struiken. Piet bedacht met afschuw wat zijn lot geweest zou zijn, als hij door zijn val langer bewusteloos zou zijn geweest. De Canadese boer maakte aan zijn sombere gedachten een eind met de opmerking, dat het Gouvernement voor elke berenhuid 10 dollar betaalt. Hij gaf Piet de eer van de jacht en samen vilden ze het machtige monster.

Piet heeft de 10 dollar ontvangen en hij kocht er een nieuwe karabijn voor. Hij heeft nog genoeg durf om een volgend jaar weer de bossen in te trekken.

J.F. STULP.

HET BRUGWACHERSHUISJE

Van Larum

Hoofdstuk I.

De torenklok van Larum heeft pas half vier geslagen en door de wijd geopende schooldeur komt de lieve jeugd zingend en schreeuwend naar buiten hollen. Een poosje blijft het daarna nog rumoerig, maar al gauw trekken de meeste kinderen in groepjes de dorpsstraat in en langzaam keert de stilte in de buurt van het oude schooltje terug.

Maar op de gang staat nog een stel letje jongens en meisjes druk te kwebbelen. 't Is klas 6b, de „opleidingsklas” van meester Venema. Ze hebben weer een drukke dag achter de rug en, gewapend met gewichtig uitzijnde boekentassen, vertellen ze elkaar hun nieuwtjes.

„Fijn, vanavond niet veel huiswerk, jongens”, zegt Dirk van der Vaart, de grootste van het groepje, „dat treft. 'k Ga lekker wat lezen vanavond!” Maar Gerda van Vliet, die nogal eens onvoldoende heeft voor rekenen, denkt er anders over. „Moet je hém horen”, smaalt ze een beetje afgunstig, „'k heb nog geen sóm; 'k kon er niet één uitkrijgen, jo!”

„Wil je mijn schrift hebben?” roept Piet Bergers er overheen, maar meteen kijkt hij even vlug naar de lokaaldeur — stel je voor, dat de meester het hoorde! O, alles is veilig gelukkig. Maar Gerda schudt haar blonde krullen. Wat heb je aan overschrijven; meester Venema merkt het tóch. Nee, ze zal haar broer, die op de H.B.S. gaat, vanavond wel even aan zijn jasje trekken. En ze maakt alvast een afspraakje met Ria van Dam, die vlak naast haar woont, en die ook wel graag wil profiteren van

die knappe broer.

Dirk van der Vaart, die wel de aanvoerder van het clubje schijnt te zijn, is intussen een beetje ongeduldig vooruit gelopen en staat nu bij de deur te wachten.

„Schieten jullie een beetje op?” moppert hij, we zouden om vier uur bij óns zijn en (met een blik op zijn polshorloge) 't is nu al kwart vóór!”

Dat helpt!

Even is er wat geduw en gegil in de deuropening, dan draaft heel 6b het plein over, naar het fietshok, om vlug de karretjes van stal te halen. Alleen Ruurd Dijkema, de kleinzoon van Baas Veerman, de brugwachter, loopt met opzet wat langzamer dan de anderen en blijft eindelijk, midden op het plein, staan. Aarzelend, een

beetje verlegen haast, kijkt hij 't luidruchtige groepje achterna. Maar dat duurt gelukkig niet lang.

Dirk, die als eerste, met zijn blinke, nieuwe fiets terugkomt, heeft hem al in de gaten en stevent recht op hem af.

„Vooruit jo”, doet hij beschermend, „jij zou toch ook mee, vanmiddag? Spring er maar achterop!” Nou, dat hoeft hij geen tweemaal te zeggen. Ruurds gezicht is meteen opgeklaard en met een handig sprongetje wipt hij op de bagagedrager, de tas met boeken onder de arm: „Rijden maar!” En daar heb je de anderen ook al! Een ogenblikje nog, dan trapt het hele stelletje, luid rinkelend met de fietsbellen, het dorp uit en de stille landweg op, in de richting van „Lingenda”, de grote boerderij van Dirks vader.

Het is nu een paar weken geleden dat Ruurd Dijkema voor 't eerst het brugwachtershuisje van Larum binnenstapte, waar voortaan zijn thuis zou zijn. Ruurds vader, die bij de visserij was, is jaren geleden, na een storm, niet meer teruggekomen en nu is verleden jaar zijn moeder, de oudste dochter van Baas Veerman, ook nog gestorven. Ruurd is toen een poosje zo'n beetje aan 't zwerven geweest, dan bij deze oom en dan bij die, tot hij eindelijk bij Opa is terecht gekomen.

Die eerste middag in Larum zal hij niet gemakkelijk weer vergeten! Wat was het hier donker in dit huis en ongezellig en . . . eenzaam haast. Och ja, tante Lena, die Opa's huishouding deed, was heus wel aardig, maar voor Opa zelf, die strenge, norske man, was hij bepaald een beetje bang. Vanuit het donkere achterkamertje, waar Tante het eerste kopje thee schonk, had je 't uitzicht op wat hokken waar, zoals Tante vertelde, een paar geiten en wat kippen huisden. Achter die hokken was het zwarte water van de Murk, de vaart, die dwars door Larum stroomde.

Opa, die wat later op de dag thuis kwam, had hem al gauw de hele „vee-

houderij” laten zien. Het schoonhouden van die hokken en het verzorgen van „het vee”, zou nu voortaan één van Ruurds werkjes zijn, had Opa maar direct gezegd. En er zou nog wel heel wat meer te doen zijn ook, want het was hier werken geblazen, dat kon zo'n grote jongen als Ruurd best begrijpen. En dan zou Opa ook eens rondkijken, of hij voor na schooltijd niet 't één of ander baantje voor Ruurd kon vinden, waarmee iets te verdienen viel. Want „omhangen” na schooltijd, daar kwam maar katekwaad van . . . En zo was de oude man toen nog een poosje doorgestaan, tot het Ruurd benauwd om zijn hart werd en hij 't liefst maar direct was teruggegaan naar oom Hendrik, waar het heel wat gezelliger was . . . En onder al dat praten van Opa was één ding Ruurd wel heel duidelijk geworden: dat er hier van al zijn mooie toekomstdromen niet veel terecht zou komen. Want Ruurd had grote plannen! Hij kon heel goed leren en de meester in Nieuwland, waar hij 't laatst op school was geweest had gezegd, dat hij best de H.B.S. zou kunnen volgen. Wat hadden Ruurds ogen geschitterd toen hij het hoorde en de laatste weken in Nieuwland, toen het al zeker was dat hij naar Larum zou gaan, had hij maar één zorg gehad: als Opa het maar goed vindt, dat ik dóór leer! Hij zou het maar direct vragen had hij zich voorgenomen, maar nu Opa maar nergens anders over praatte dan over werken en helpen en aanpakken — nu zonk hem de moed in de schoenen. Nee, nu maar niets zeggen en goed z'n best doen. Misschien zou hij tante Lena kunnen winnen voor zijn plannen. En als de meester van de school hiër dan ook eens een goed woordje voor hem zou willen doen . . .

Zo is het begonnen die middag in Larum. En 's avonds, alleen in de donkere bedstee op zolder, toen kwam het allermoeilijkste uurtje. Wat voelde hij zich toen eenzaam en van ieder een verlaten. En dat hij hier nu altijd zou moeten blijven, dat leek welhaast onmogelijk. Uren lang heeft hij toen

liggen woelen door 't grote bed, tot hij eindelijk snikkend in slaap viel.

Maar de volgende morgen kwam mét het licht en de drukte, ook de moed terug en helemaal alleen ging hij naar de „nieuwe” school, die Tante hem had gewezen. In welke klas hij nu moest dat was een vraag waar Opa en Tante zich niet mee bemoeid hadden en meester Venema maakte het hem gelukkig ook niet lastig. „Zat je in Nieuwland in de opleidingsklas? Best, ik heb daar nog wel een plaatsje vrij. Kijk, op de achterste bank, naast dat magere ventje...” Dat „magere ventje” was dan Dirk van der Vaart, een grote, forse knaap, met een paar heldere ogen.

En zo is hij toen in 6b terechtgekomen. Maar ook dat begin was moeilijk. Niet om het werk, dat viel erg mee en was zelfs nog gemakkelijker dan op de vorige school. Maar de kinderen waren helemaal niet leuk. 't Was maar een klein clubje: vier jongens en drie meisjes, en Ruurd had direct in de gaten, dat ze zich nogal „voelden” en dat ze 't maar vervelend vonden, dat er nu een vreemde eend in de bijt gekomen was. Och, onder schooltijd deed hij nog wel zo'n beetje mee, maar hij merkte toch best, dat ze allerlei geheimpjes en afspraakjes hadden, waarvan dat vreemde jochie niet weten mocht. En niet zodra sloeg de klok half vier, of ze gingen er samen vandoor en niemand bemoeide zich verder meer met hem.

Zo liep hij dan die eerste schooldag en ook de volgende dagen maar alleen naar huis en schold in stilte op die opscheppers, die hem er niet bij wilden hebben.

Met het huiswerk viel het gelukkig nogal mee. Opa mopperde eerst wel wat over die nieuwerwetse „fratsen” en waarom een eenvoudig mens dat nu allemaal leren moest, maar Tante ruimde toch een plekje voor hem in op de tafel en scharrelde zelfs een potje inkt en een pen voor hem op. En verder hoefde hij zich thuis niet te vervelen, daar zorgde Opa wel voor. Er was altijd wel wat te doen: hokken schoonmaken, de gei-

ten melken, gras halen van 't land achter het meer, met Opa's roeibootje,

(jammer dat die zelf altijd meeinging!), boodschappen doen voor Tante en nog veel meer. Zo zijn dan, door al die drukte, de eerste weken in Larum toch nog vlug voorbij gegaan, tot er vandaag opeens iets is veranderd.

Meester Venema had allang gezien, dat de kinderen van 6b de nieuweling een beetje op een afstand hielden en hij heeft zich daar nijdig om gemaakt. Och, hij zou er misschien niet veel aan kunnen veranderen, maar hij wilde toch bij gelegenheid er eens iets van zeggen.

Toen vanmiddag om 'n uur of drie de geschiedenisles moest beginnen, vond meester de geschikte tijd gekomen.

„Zeg jo”, zei hij plotseling, op Ruurd wijzend, „haal jij eens even een pak kaftpapier bij mij thuis van de zolder. Mijn vrouw weet er van en zij zal je wel zeggen, waar je wezen moet”.

(Wordt vervolgd.)

„Onze eigen krant“

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meljer, H.d.S., Bedum - J. Bultuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S. Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girerek. no. 139559

9e Jaarg. No. 2 - Mei '53

TWEE JONGE KONINGEN INGEHULDIGD

De meisjes en jongens, die 't vorig jaar ook al O.E.K. lezen, herinneren zich misschien nog het artikel in het September-nummer: „De derde koning in zes jaar“. Over die derde koning, Hoessein heette hij, willen we het deze keer hebben en over zijn neef Feisal.

Voor hen, die nu voor 't eerst O. E.K. lezen, wil ik nog even kort iets van 't land Jordanië vertellen, waar over koning Hoessein regeert. Na de eerste Wereldoorlog was 't beheer over Trans-Jordanië, zoals het toen heette, opgedragen aan Engeland. 't Is het Overjordaanse, jullie wel bekend uit de Bijbel. In 1946 kreeg het van Engeland volkomen onafhankelijkheid. Hoessein's grootvader Abdoellah werd de eerste koning. In de oorlog tegen de jonge staat Israël wist het een deel van het West-Jordaanland te bemachtigen. Daarom werd de naam Trans-Jordanië veranderd in Jordanië. 't Was immers niet meer alleen het Overjordaanse!

In 1951 werd koning Abdoellah vermoord. Zijn zoon Talal volgde hem op. Deze werd 't vorig jaar door 't parlement vervallen verklaard van de troon wegens krankzinnigheid. Hoessein is de zoon van Talal. 't Vorig jaar kwam hij dus aan de regering, maar koning werd hij nog niet. Dat kon pas als hij achttien jaar was. Zo lang zou een regentschapsraad de regering voor hem waarnemen. Nu hij achttien jaar geworden is, werd hij als koning ingehuldigd.

Jordanië is een Mohammedaans land. Met andere staten, zoals Egypte,

Irak, Syrië enz. behoort het tot de Arabische Liga, dat zoveel wil zeggen als Arabisch Verbond.

KONING HOESSEIN

Jordanië telt ongeveer twee miljoen inwoners. 't Is een achterlijk land, met een armelijke bevolking. De landbouw wordt meest nog op ouderwetse manier beoefend, dus zonder machines of tractoren. In de bodem van het land zijn wel delfstoffen aangetroffen, maar ontgonnen zijn ze nog niet. Zo hard gaat het niet in Hoessein's land. Men doet het kalm aan. Zo is er ook een plan om in de Jarmoeh, een zijrivier van de Jordaan, een stuwdam te bouwen om door waterkracht een elektrische centrale in werking te brengen. Tegelijk kunnen er, als die stuwdam er is, bevoeiingswerken aangelegd worden. 't Blijft nog bij plannen.

Zijn neef Feisal, ook achttien jaar is ingehuldigd als koning van Irak, het vroegere Mesopotamië. 't Was

STRIJD IN

ACHTER-INDIË

't Is in Azië lang niet rustig. Allereerst is daar de Koreaanse oorlog. Juist nu de communisten daar

wat toeschietelijker beginnen te worden en de zieke en gewonde krijsgesvangenen werden uitgewisseld, laat

dus feest, zowel in Jordanië's hoofdstad, Annam, als in de hoofdstad van Irak, Bagdad.

FEISAL II

Feisal's vader was in 1939 om 't leven gekomen bij een auto-ongeluk. Feisal was dus al 14 jaar titulair-koning. Zijn oom was zolang regent.

Weet je, wat zo eigenaardig was bij de inhuldiging van beide vorsten? Er kwam geen kroon bij te pas! Een kroon kennen de Arabieren niet als zinnebeeld van de vorstelijke waardigheid. Ze moesten alleen de eed afleggen, dat ze de grondwet zouden handhaven.

De maatschappelijke toestand in Irak lijkt veel op die van Jordanië. 'k Las daarvan in de krant het volgende:

„In dorp na dorp vindt men modderhutten zonder licht of frisse lucht.

Gezinnen wonen, slapen en eten in één enkel vertrek, waar zij saamgepakt zijn met dieren, levensmiddelenvoorraden, landbouwwerktuigen en afval.

Kinderen spelen op een deel vol mest en vuil. Vele mensen lijden aan oogontstekingen, huidziekten en andere ziekten, veroorzaakt door de onhygiënische toestanden....”

„Sjeiks en grootgrondbezitters stellen vast, op welke stukken grond de dorpingen zullen boeren en wonen. De pachter bezit hofstee noch huis. Hij moet zijn werkzaamheden verplaatsen of zelfs volledig zijn land verlaten, al naar hem gelast wordt... De boeren en pachters zijn geheel van anderen afhankelijk, bijna zelfs voorzover het hun leven betreft”.

Zulke toestanden heersen nu in het oude Mesopotamië, waar vroeger Ninivé en Babel lagen als middelpunten in de vruchtbare vlakte van Eufrat en Tigris!

Gelukkig is men bezig hierin verandering te brengen. 't Gaat sneller dan in Jordanië. Door 't aanleggen van bevoeiingswerken zijn veel dorre gebieden weer in bouwland veranderd. 't Geld, dat hiervoor nodig is, evenals voor wegeaanleg en bouwwerken krijgt Irak door zijn rijkdom aan petroleum.

Die olieontginning is wel in Engelse handen, net als vroeger in Perzië, maar de Staat krijgt als vergoeding toch enorme sommen van de oliemaatschappijen.

En naar de raad van Perzië's premier Mossadeq om de olie te nationaliseren, luistert men in Irak niet. Men ziet veel te goed, dat de olieopbrengsten in Perzië nu veel minder zijn, dan vóór de nationalisatie! Men denkt in Irak blijkbaar: Beter een half ei dan een lege dop!

de in een andere streek van Azië de strijd weer fel op.

Zijn de communisten misschien van mening, dat er op Korea voor hen toch niet veel meer te bereiken is? En proberen ze het nu maar eens ergens anders?

In 't Noorden van Azië liggen de communistische rijken Siberië (Rusland dus) en China. Ten Zuiden van China ligt Achter-Indië. Dit is weer verdeeld in: Frans-Indo-China, Siam en Birma. Ja, de atlas moet er noodzakelijk bij. Misschien kun je daar op vinden, dat Frans-Indo-China bestaat uit de republiek Vietnam, het koninkrijk Laos en het koninkrijk Cambodja. Ongeveer 7 jaar geleden is er in Vietnam een opstand begonnen. De rebellen worden geleid door de communistische leider Ho Tsj Minh. Niet altijd is de strijd even hevig geweest. Soms hoorde je er maandenlang niets van, terwijl de gevechten dan weer plotseling losbraken. 't Heeft de Fransen in deze jaren al ongeveer 55000 man aan sneuvelden gekost. En nog is het einde niet in zicht.

Integendeel, de strijd breidde zich uit. Geholpen door Chinese communisten en voorzien van modern wapentuig, (afkomstig van de communisten), deden de opstandelingen een verrassende inval in het koninkrijk Laos. De Franse troepenmacht in Laos was te klein, om de vijand tot staan te brengen. De Fransen trokken zich terug in de „Vlakte der Kruiken“, misschien in de hoop, dat de opstandelingen zich aan een veldslag in het open veld zouden wagen. Maar dat verkozen ze niet. Ze voeren liever de guerilla-oorlog. Zo deden ze telkens. Eerst bij verrassing een Frans steunpunt nemen en diep in 't land binnendringen. Wanneer de Fransen dan eindelijk zwaar oorlogsmateriaal hadden aangevoerd om een tegenoffensief te beginnen, dan trokken de opstandelingen zich terug in de dichte bossen of achter de ontoegankelijke moerassen. Maar ze lieten onschuldig uitzijnde sluipschutters enz. achter, die de Fransen telkens weer verliezen toebrachten.

Zo ging het ook nu. Ze trokken om de Vlakte der Kruiken heen. En 't ging er kwaad uitzien voor de oude koningsstad Loeang Prabang. De opstandelingen waren deze stad tot op 25 km. genaderd.

Daar in de oude residentiestad woonde de oude koning Sisavong Vong. Een soort koning als uit sprookjes. Hij is een statige verschijning en wat ziekelijk. Als een echt Oosters vorst leeft hij in zijn paleis met wel dertien vrouwen en een talrijke schare kinderen! De Fransen spoorden hem aan Loeang Prabang te verlaten, maar de oude vorst weigerde. Hij wilde de residentie niet verlaten. In allerijl werd de stad in staat van tegenweer gebracht. Zelfs jongens van af 12 jaar moesten daaraan meehelpen. Wat verder naar het Zuiden, ook aan de rivier de Mekhong, ligt de hoofdstad van Laos Vientiane. Ook deze stad liep gevaar te worden genomen door de Vietminh, zoals de opstandige beweging genoemd wordt. De regering maakte zich gereed de stad te ontruimen.

't Ziet er dus maar slecht uit voor de Fransen. Maar in de overige wereld zag men ook ongerust toe.

Laos grenst aan Birma, waar de regering ook al moeilijkheden heeft met sommige bevolkingsgroepen, en aan Siam, waarvan Malakka weer een uitloper is. Als de communisten aan de Siamese en Birmaanse grens komen, is het voor hen gemakkelijk de opstandelingen daar te steunen met soldaten en wapenen. Als ze zover komen, zouden ze ook gemakkelijk de guerilla-strijders op Malakka kunnen bevoorraden, waarmee Engeland het toch al zo moeilijk heeft. Geen wonder, dat men zich af ging vragen, of Indo-China een tweede Korea ging worden.

In twee weken tijds heeft de Vietminh de helft van Laos veroverd. Wanneer zou Loeang Prabang vallen? Wanneer Vientiane? En wat dan?

Plotseling kwam toen het bericht: „De opstandelingen trekken terug in Noordelijke richting“. Hebben ze misschien een bevel van de communis-

MONUMENT

GREBBEBERG

Met klagende klank luidde 4 Mei de bronzen klok van het Nationaal legermonument op de Grebbeberg.

De frisse wind verspreidde het gebeier van de eenzame klok tot ver over de bossen en landouwen, waar in 1940 zoveel Nederlandse mannen de dood vonden in de loopgraven en stellingen.

Met dit droeve klokgeluif begon de herdenkingsplechtigheid op de Grebbeberg, waarbij het sobere, nog niet geheel voltooide monument voor de gevallen **militairen** aan de regering werd overgedragen.

„Dit monument is gegroeid uit het hart van het Nederlandse volk. Op allerlei manier, maar in het bijzonder door de bronzen centenactie droegen allen bij”, zeide de voorzitter van de Stichting Nationaal Legermonument Grebbeberg.

De minister van oorlog ir. C. Staf, die het gedenkteken namens de regering aanvaardde, wees op het offer, dat in 1940 in een harde en ongelijke strijd door de gevallenen werd gebracht voor de vrijheid van land en volk.

Het monument, dat bestaat uit een vierkante hoge zuil van zandsteen draagt het opschrift:

*„Vijf dagen - en de vrijheid ging verloren
Vijf jaren - en toen eerst werd zij herboren,
Zo moeizaam triomfeert gerechtigheid.
Aan dit besef zij deze grond gewijfd”.*

Terwijl de Koninklijke militaire kapel zachte koraalmuziek speelde werden kransen gelegd bij het monument, als eerbiedige hulde aan de nagedachtenis van de gevallenen. Twee minuten heerste er toen een diepe stilte. Slechts de wind zong een droefgeestig lied in de boomkruinen. De gedachten van velen gingen uit naar die zwarte dagen van Mei 1940. Naar de loopgraven, die toen de bossen doorkruisten, naar de mannen, die daar verbeterden vochten tegen een overmacht.

tische leiders gekregen, die de laatste tijd immers een vriendelijker houding aannemen tegenover het Westen? Paste daar de inval in Laos niet bij? Moesten ze daarom weer terug? Of konden ze de snelle tocht niet volhouden? Werden de aanvoerwegen

te lang? Vreesden ze een Frans tegenoffensief?

Men weet niet, wat er achter zit, maar 't is verstandig, op zijn hoede te blijven. Het communisme neemt alle middelen te baat om de wereld te veroveren.

Delfzijl

SODASTAD

Waar Eemskanaal en Damsterdiep uitmondten in de Eems ontstond in de 15de eeuw Delfzijl. Het werd gebouwd om het overtollige water van Fivelingo te lozen in de Eems.

In het begin van de 80-jarige oorlog maakte Alva van Delfzijl een vesting. In die tijd had een vesting: wallen, poorten en grachten. Overblijfselen er van zul je in Delfzijl nog kunnen vinden.

In 1591 wist de stadhouder Maurits het stadje op de Spanjaarden te veroveren. Vanaf die tijd bewaakt Delfzijl trouw de „golden rand” van de provincie Groningen.

Bij het begin van de 2de Engelse oorlog (1665—1667) was het Michiel de Ruyter die hier met zijn vloot uit West-Indië kon binnenvallen.

Gedurende de Franse tijd nestelden de Fransen zich stevig in de vesting Delfzijl. Napoleon verbood door het continentale stelsel wel de handel met Engeland, maar de „Delfzielsters” uit die tijd lapten Napoleons wet aan hun laars. Op grote schaal bedreven ze smokkelhandel! Bij nacht en ontij wisten ze de smokkelwaar aan land te krijgen. Toen de Fransen in 1813 Nederland moesten verlaten door de opdringende Kozakken, bleef Delf-

zijl nog in hun handen. Een half jaar lang, van Nov. 1813 tot Mei 1814, verdedigden Franse troepen de vesting. Na de val van Napoleon werd Delfzijl eerst overgegeven.

In de vroege morgen van 10 Mei 1940 vernielde Delfzijl gedeeltelijk de haven, om daardoor de Duitsers tegen te werken. De kranen werden opgeblazen om de haven te versperren. Toch bleef Delfzijl tijdens de Duitse bezetting één van de voornaamste havens van ons land 't Was weer Delfzijl, dat het laatst door de Canadezen werd bevrijd. Hevig is in de stad en omgeving gevochten. 1 Mei 1945 was de laatste tegenstand van de Duitsers in Nederland gebroken. Delfzijl was ook bevrijd. Nog hoor ik een Canadees, die de radio bediende, op die dag zeggen: „War is over for you!” (De oorlog is voor jullie voorbij).

Delfzijl heeft zich spoedig hersteld en leeft voor een groot deel van de modern ingerichte haven. Er is een belangrijke uitvoer van stroocarton, aardappelmeel en aardappelen. Waardoor? Ingevoerd worden: kunstmest, hout, steenkolen en veevoeder voor het landbouw- en veeteeltgebied in de omtrek.

* * *

tige vijand en hun leven lieten bij de verdediging van de grond, waarin zij nu hun laatste rustplaats hebben gevonden.

Eenzame vaders en moeders staarden over het erekerkhof, waar de tulpen bloeien op de graven van hun zonen. Oorlogsinvaliden keken strak naar de zwiigende bronzen klok, die de zandstenen zuil bekroont.

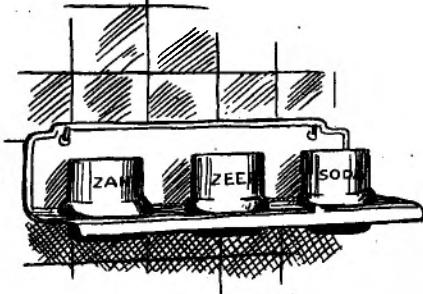
„Ik luid voor hem, die viel” staat er op de rand van de bel.

Toen verbrak een helder trompet-signaal de stilte. Op gedempte toon

werden bevelen gegeven en gedragen klonken daar de eerste maten van het oude Wilhelmus en zij werden, evenals het klokgelui aan het begin van de plechtigheid, door de wind veruitgedragen over het vredige land, waar het Nederlandse volk samenkam, om een bittere strijd van dertien jaar geleden te herdenken en waar voortaan het stijlvolle monument de herinnering blijvend zal bewaren aan de moeizame worsteling, die voor vrijheid en gerechtigheid gestreden werd.

Waarom vandaag zoveel over Delfzyl, denk je? Wel, voor Delfzyl worden grote plannen gemaakt. Deze stad zal Nederlands belangrijkste sodastad worden.

Je kent allemaal wel: soda. Misschien hebben jullie thuis in de keuken ook wel een rekje met 3 potjes: zout, zeep, soda.

Deze drie artikelen worden elke dag in iedere huishouding gebruikt. Zout hebben we in onze bodem genoeg. Denk maar aan Boekelo. In Twente hebben we geen zoutmijnen! In de zoutlaag wordt water geperst. Het zout lost op. De pekkel wordt opgepompt en daarna verdampt, zodat het zout overblijft.

Zeep kunnen we in ons land ook genoeg maken. Rondom de Nieuwe Waterweg zijn de zeepziederijen. Voor de zeepbereiding zijn vetten nodig. De „Willem Barendsz” brengt door de walvisvangst duizenden kg. traan naar het Vaderland.

Een gedeelte er van wordt gebruikt voor de bereiding van zeep. Een groot gedeelte dient voor de bereiding van margarine. Nu behoef je je neusje niet dadelijk op te trekken en zeggen: „Traan voor margarine?” Heus je proeft er niets van! Een Fransman heeft kans gezien, door een speciale bewerking de onaangename reuk van de traan te doen verdwijnen!

Zout en zeep kosten ons land geen deviezen. We behoeven deze producten niet uit andere landen in te voeren en er dus geen goed geld voor te geven aan het buitenland.

Met soda staat het anders! Er wordt in ons land heel wat soda gebruikt, n.l. per hoofd ongeveer 8 kg. Nu kun je wel uitrekenen hoeveel kg. per jaar moet worden ingevoerd!

Die 80 miljoen kg. soda kost veel deviezen. Het moet uit het buitenland komen.

In Egypte (rondom de Nijl), Mexico en Californië gebruikte men in de oudheid al soda. Daar kwamen soda-meren voor. Het water behoefde enkel te worden verdampt en men was klaar.

In Frankrijk en Spanje groeide de barilla-plant. Men verbrandde deze plant en de as bestond voor 30% uit soda. Op dezelfde wijze verkreeg men in Normandië en Schotland soda uit zeewier.

Tegenwoordig wordt er heel veel soda gebruikt. Het gebruik in de huishouding brengt ons niet op 80 miljoen kg. per jaar! We gebruiken het ook als grondstof voor glas, kleurstof en papier. De textielindustrie gebruikt veel soda bij het wassen en ontvetten. Soda slurpt immers vetten op.

Soda is te bereiden uit voornamelijk: zout kalk en ammoniak. Hoe dat precies gaat kan ik jullie niet vertellen. Dat gaat ons boven het petje!

Deze 3 grondstoffen bezit Nederland wel. Telkens worden nieuwe zoutlagen in onze bodem ontdekt. De Waddenzee en Limburg kunnen kalk leveren. Ammoniak kan geleverd worden door de hoogovens te Velzen of de Mijnen van Lutterade.

Waarom nu juist Delfzyl de sodastad wordt? Diep in de bodem heeft men grote zoutlagen, een zoutberg, aangeboord bij Winschoten. Bij de soda-bereiding moeten grote hoeveelheden afval water worden geloosd. Dit kan uitstekend in Delfzyl. Bovendien kan Delfzyl beschikken over grote hoeveelheden schelpen uit de Waddenzee. Er is dus kalk!

Delfzyl heeft een flinke haven: zeeschepen kunnen aan- en afvaren. Daarom viel de keuze op Delfzyl.

Binnen een jaar hoopt men met de bouw van de fabriek te beginnen.

Vijfhonderd arbeiders zullen daar steeds werk kunnen vinden. Zo'n fabriek kost geld! Alleen de fabriek wordt geschat op 50 à 60 miljoen! Maar er moet nog veel meer ge-

Maria Hartmann

DE HELDIN VAN

SURINAME

AANKOMST en EERSTE JAREN IN DE TROPEN. (II).

Een paar dagen en nachten snelde het schip als een reusachtige vogel

beuren. De mond van het Eemskanaal moet worden verlegd, meer naar het Oosten. De haven moet worden uitgebreid, de sluis vernieuwd en de wegen verbeterd. Delfzijl zal veel woningen moeten bouwen....

Het lijkt er op dat Delfzijl en omstreken een welvarende toekomst tegemoet zullen gaan. Aan het Gronings volkslied zal straks een nieuw couplet moeten worden toegevoegd!

over het watervlak. De bolle zeilen klapperden, maar toen de bries overging in storm, kreunde en kraakte de „Kolonist” in al zijn voegen. Als bergen kwamen de hoge golven op hem toegewenteld, namen de driemas-

ter op en kwakten hem weer neer, en bijna iedereen aan boord werd zeeziek. Heinrich en Maria ook. Drie dagen duurde deze toestand en toen konden ze van zwakte het hoofd bijna niet meer opbeuren. Al die tijd stond de kapitein onbewogen op de brug. Toen was er een streek bereikt, waar deze storm niets meer had in te brengen. In plaats van storm trad nu echter een windstilte op, waarin een zeilschip niets bereiken kan, dan zich maar wat te laten drijven op het roerloze, dommelige water.

Water, water, niets dan water!
Overdag onder de gloeiend hete zon,

's nachts onder het sterrenheir. Heinrich tuurde in deze eindeloze uren naar de verre horizon, waar Suriname liggen moest. Na de windstilte nog een paar weken varen en toen — ontdekten zijn turende ogen een smalle, groene streep land, zo scherp, alsof iemand daar met verf een lijn had getrokken. Ook de anderen ontdekten het land in zicht, en er kwam drukte en beweging aan boord. De zonsopgang was al weer nabij, toen de kapitein bevel gaf, het scheepsgeschut te laden. Met daverende kanonschoten zou de hoofdstad Paramaribo begroet worden. Daarna mochten de passagiers het schip verlaten.

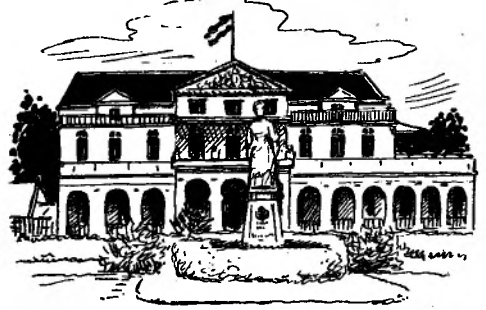
Maar ook nu was nog niet het einde der reis bereikt. Een doffe stoot... de „Kolonist” strandde op een der vele slibbanken van de riviermonding. Spoedig was het omgeven door een kring van roeiboortjes, die de reizigers van boord kwamen halen. Ook Masra en Missie Hartmann werden door negerroeiers aan land gebracht. Bij het invallen van de duisternis zetten ze voet aan wal. Het land van hun vurige verwachting was bereikt.

Hoe zou het hen nu verder gaan? Och, niet, zoals zendeling Hartmann het zich had voorgesteld. Hij, met zijn onstuimige natuur, was graag direct het binnenland ingetrokken, om aan de Bosnegers in het oerwoud de Blijde Boodschap te brengen. De Boodschap, die God in de Here Christus aan de wereld geschonken heeft. Verlossing uit de duistere banden van een verschrikkelijk heidendom. Bevrijding van de angst voor geesten, boze geesten, die overal, overal loeren op de mens en hem het allerge woonste geluk niet gunnen. Vrijheid en vreugde voor de gelovige in dit leven en een zalige eeuwigheid hierna.

Ja, deze Boodschap hadden de Bosnegers werkelijk wel nodig, want het heidendom verwoestte hen naar ziel en lichaam. Maar Heinrich Hartmann mocht van het zendingsbestuur nog niet direct het binnenland in. Dat zou onverantwoordelijk zijn geweest en te veel zendingsmensen waren door onberedeneerde haast al gestorven in het gevaarlijke, duistere binnenland. „Ded-

de Kondre”, noemen de negers hun land, en dat betekent: Dodenland, land des doods, voor de blanke vreemdeling vooral.

Daarom moesten Heinrich en Maria eerst in Paramaribo blijven. Ze moesten aan het klimaat wennen, de taal leren,

PALEIS VAN DE GOUVERNEUR

met mensen leren omgaan en gehoorzaam wachten tot het hun tijd zou zijn om het binnenland te worden ingezonden.

Verscheidene jaren duurde hun werk in Paramaribo. Drie kinderen, een jongen en twee meisjes werden hun daar geboren. En zelfs waren ze nog stadsbewoners, toen die kinderen met nog andere kleinen per schip naar Europa werden gezonden. Dat was wel het grootste leed van die ouders, in zendingsdienst: ze konden hun kinderen niet bij zich houden, doordat er geen enkele gelegenheid voor leren en opleiding was. Als de kinderen 6, 7 of 8 jaar waren, moesten ze weg, over de oceaan, naar het vaderland, dat hun vreemd was. Op de morgen van die zware afscheidsdag droeg de gemeente hun kleine reizigers op aan God en zongen de kinderen hun afscheidslied:

Daar ik Jezus' schaapje ben,
Jezus als mijn herder ken,
ben ik veilig in Zijn zorgen,
elke nieuwe levensmorgen.
Hij is altijd mij nabij,
Noemt mijn naam en zegent mij

Zo zongen de kinderen, maar Maria's hart dreigde daarbij te breken. Spoedig schommelde het schip met de kinderen op de oceaan. En de ouders bleven alleen achter in het hete tropenland.

M. A. M. Renes-Boldingh

Waar Kruiden Wassen

In Plantkunde zijn jullie al flink thuis, vermoed ik.

Samengesteldbloemigen, Vlinderbloemigen, Lipbloemigen zijn nogal bekende familienamen. Misschien is er in school wel eens een Latijnse naam genoemd. In ieder geval kun je die altijd vinden in een flora. Dat die namen er in 't Latijn instaan, hebben we te danken aan Linnaeus, 'n vriend van de beroemde Dr Boerhave.

Linnaeus is een **botanicus** van naam geweest. Die evenaar je niet gauw! Maar wat je wèl kunt doen? Trek er op uit, op zoek naar planten en bloemen. Vraag je onderwijzer 'es een **herbarium** te mogen aanleggen. Hoe meer je zoekt en vindt, des te meer leer je zien, hoe prachtig en wijs de Here alles gemaakt heeft.

We moeten het ook willen zien!
En dan.... Hem roemen!

Er zijn in ons land veel kwekerijen. Heel beroemde zelfs.

Er zijn echter ook 2 kwekerijen, waarvan maar weinig mensen afweten! Eén in het Zuiden van ons land, te Gemert (N.Br.) en één in het Noorden, te Buitenpost.

Geen gewone kwekerijen, maar kruidentuinen.

Ze heten **officieel**: „Proefbedrijven van geneeskrachtige, aromatische en aanverwante gewassen”.

Zo'n kruidentuin is keurig aangelegd. Niet grote, lange stukken, maar kleinere bedden. En op ieder bed een ander kruid. Men gaat hier dus niet in het groot verbouwen. Nee, 't is juist de bedoeling om door allerlei proefnemingen met geneeskrachtige en aromatische kruiden goede resultaten te bereiken. En uit een grote of kleine opbrengst van een bed, kunnen de

kwekers heel wat leren. Daarna kan aan de verbouwers in het land, die wèl in het groot verbouwen, raad worden gegeven.

En dan valt er met uitvoer heel wat te verdienen. Vóór de laatste oorlog bijv. voerde ons land een kleine 8 miljoen kg. Karwijzaad uit. In Nederland wordt karwij in de Leidse kaas verwerkt, in het buitenland kruidt men er soep en andere gerechten mee.

En het mooie is, dat het **klimaat** van ons land heel geschikt is om verschillende kruiden te verbouwen.

We gaan 'es rondkijken.

Onze geleider breekt ergens een klein takje af. En duwt het ons onder de neus. Hè, lekker fris! Je denkt ineens aan kerkbanken en een preek. Het is de rentha piperita.

„O, foci, hoe zegt u?“

„De pepermunt“.

In de bladeren van deze plant zit een olie. Wat vocht, veel suiker met muntolie vermengd, levert een..... King, of Faam pepermunt.

„En ruikt u dit eens?“

„Ah, bah, dat is vies“. Een nare, walgelijke reuk! En toch belangrijk. Wordt veel verbouwd!

't Is de valeriana, in gewoon Hollands: valeriaan genoemd. De olie, die men uit de wortel haalt, heeft een zenuwstillende werking.

„Maar dit is beter!! Ruikt u maar: Ja, de bloemen doen het hier! Een heerlijke geur. De olie, die men uit de bloem haalt, verwerkt men in „reukwater“. 't Is een lavendelbloes

Lavendel

Tijm

sem. In het Latijn heet ie: *Lavendula vera*. Een plant, afkomstig uit de landen rond de Middellandse Zee.

„En hier hebt u een plant, waarvan men het zaad gaat malen en met azijnwater vermengt. Dat bruine goedje vindt men op menige tafel, waar op de warme maaltijd prijkt“. De Latijnse naam is nogal lastig, de Hollandse beter bekend. 't Is de mosterd.

„En als u verkouden bent, haalt u zeker wel eens een flesje tijmstroop? Kijk, daar hebt u de tijm, een sterk ruikend heestertje, dat als sierplant, maar ook in het wild voorkomt.

„En ziet u die grote, forse plant? Wat een lengte. Wel meer dan een meter lang. Ook een buitenlander. 't Is de venkel“.

Een aftreksel van de venkelzaden wordt gebruikt als verwarmings geneesmiddel.

In flesjes met augurken en azijn, doet men wel de zaadjes, om een specerijachtige smaak te geven. In sommige streken van ons land hakt men de venkelblaadjes fijn en gebruikt het als boterhambedekking.

Dat kan men ook doen met tuinkers.

We zijn inmiddels bijna rond geweest. Onze gids loopt verschillende planten, zonder nadere verklaring, zo maar voorbij! Die zijn naar zijn gedachten, overbekend. Hij noemt ze alleen maar!

„Salie — saliemelk — Even glimlacht hij. Hij denkt zeker aan Jan Salie.

Kamille — kamillethee. Smeerwortel, vingerhoedkruid, dille, anijs!

Maar als u nog meer weten wilt, zorgt u dan 'es het „Cruydtboeck“ in handen te krijgen. Het dateert uit de 17e eeuw en is door één van onze eerste botanici: Rembert Dodoens geschreven.

Meer dan 1000 planten uit Neder-

ONS MEISJES-HOEKJE

BEDDEN I.

De vorige keer hebben we uitgerekend dat we minstens het derde part van ons leven op bed doorbrengen. Natuurlijk moet dat bed dan ook zo goed mogelijk zijn.

Vroeger ging het maken van een bed heel eenvoudig. Een paar dierenvellen in een hoek en klaar was kees.

Onze overgrootvaders en overgrootmoeders hadden er ook niet veel werk van. Ze legden wat los stro in hun bedstee en daar kwam een flanellen

land bespreekt hij zeer uitvoerig. Zelfs „kruidendokters” uit onze tijd maken nog wel gebruik van het Cruydtboeck.

Dus als u....”

„Maar mag ik u hartelijk danken voor uw geleide? We hebben genoten en veel geleerd!”

Chamille

Vingshoedskruid

laken over heen. Ieder voorjaar met de schoonmaak werd dat stro vernieuwd. De meeste vrouwen vonden dat stro toch wel een beetje rommelig. Elke keer als ze het bed opmaakten — in de woonkamer — lag er rommel op de vloer. Daarom naaiden ze er een grote zak omheen.

Weet je hoe ze zo'n bed weer plat maakten na het opschudden of stoppen? Ze trokken hun schoenen of klompen uit en gingen er op dansen.

Tegenwoordig worden er nog wel strozakken gebruikt. Als de jongens

soldaat worden, en als je eens gaat kamperen, zul je dat wel ontdekken.

Stro is niet duur. En als er telkens andere mensen op een bed moeten slapen, zijn strozakken erg geschikt. Je schudt het stro er uit, steekt het in brand en doet er weer vers in.

Ook in winkels kun je nog wel strooien bedden krijgen. Je weet wel, van die bruine met rode en blauwe ruitjes en mooie witte nopjes. Ze zijn keurig plat en rechthoekig en erg goedkoop. Maar op die uit de winkel slapen de mensen niet meer zo maar.

Ze gebruiken ze als matras, net als wij een spiraalmatras. Boven op zo'n stromatras komt dan een bed. Een ander bed dan je in de winkel koopt, zonder knoopjes en randen. Een gewone grote zak met wat erin.

De boeren, die altijd kippen hielden vroeger, stopten de donsveren in hun bed. Dat lag lekker zacht. De burgers hebben die gewoonte overgenomen.

Maar het was zo lastig dat die veren overal doorkropen. Er was geen enkel weefsel fijn genoeg. Eindelijk ontdekten ze dat satijn en katoen dicht genoeg kon worden geweven. Sommige fabrikanten smeerden er nog een waslaag overheen, dat hielp afdoende. Bovendien moest je zo'n bed alle dagen opschudden, anders lagen de veren al heel gauw naast je en voelde je zelf de harde stroozak in je rug. Maar tegen dat euvel hebben de fabrikanten nu iets gevonden. Want er zijn nog altijd veel mensen die beslist op een veren bed willen slapen, vooral oudere. Men maakt de veren bedden nu net als de kapokmatrassen in drie delen. Er komt ook zo'n mooie stevige rand omheen. Maar knoopjes kunnen er niet in. Want op de plek waar het knoopje in de stof vast genaaid zou moeten worden, zou een gaatje ontstaan, heel klein, maar toch juist groot genoeg voor de veertjes om er doorheen te kruipen. Daarom wordt elk deel weer door tussenschotjes in drie vakken of cellen verdeeld. Nu kunnen de veren nooit meer zo ver verschuiven. Zo'n matras heet een celmatras.

Behalve veren stopten de mensen ook wel zeegras in hun bedden, dat groeide vroeger in de Zuiderzee, nu moet het uit Denemarken komen. Alpengras werd ook veel gebruikt, het kwam uit Zwitserland. Door de deviezenschaarste zijn die vulsels nu praktisch verdwenen. Losse kapok is eveneens heel populair, en voor kinderbedjes kurkwol, maar dat is erg duur. En wie een heel goedkoop bed wilde maken, bediende zich van kaf.

Tjits Veenstra.

Ons Werkhoekje

UITSLAG VAN DE WEDSTRIJD.

Oplossing A.:

1. April. 2. lang. 3. Gideon. 4. naar. 5. rood. 6. dauw. 7. wajang. 8. gnoe. 9. Edom. 10. match. 11. chic. 12. cipier. 13. rum. 14. Machlon. 15. nicotine.

Oplossing B.:

Abel = Adonizedek = Noach = Keturah = Elimelech = Naboth = Ezechiël = Elkana = Baal = Zebub = Sichem.

Oplossing C.:

1. Kievit. 2. grutto. 3. lijster. 4. zwaluw. 5. specht. 6. ekster. 7. meesje. 8. taling. 9. patrijs. 10. fazant.

Het is een hele opgaaf om uit de honderden oplossingen de prijzen toe te kennen. De gelukkigen zijn:

1. Chr. Nat. School te Garijp.
2. Klaas de Kam, Koudekerke.
3. Piet Terbeek, Oudega (W.)
4. Riek Boland, Silvolde.
5. Jos Ruizendaal, Breukelen.
6. H. Span, Wirdum (Fr.)
7. Chr. School te Putten.
8. Kees van Beek, Barneveld.
9. Gerrit Koning, Garderen.
10. Elly Rozeboom, Uithuizen.
11. Anna Buitenweg, Vreeswijk.
12. Hendrik Huizinga, Bedum.
13. Wilt Bergsma, Hemrik.
14. Ina Koornneef, Rozenburg.
15. Arendje Hutten, Kamperzeedijk.
16. Jan Bakker, Murmerwoude.
17. Pieterke Kits, Doezum.
18. Folkert Feenstra, Rotterdam.
19. Sina Huizinkveld, Lichtenvoorde.
20. Jannie Hoogendoorn, Kamerik.

De school van Garijp zond met de oplossingen een gedicht van de klas.
Aardig! Lees maar:

GEDICHT

gemaakt door 13 leerlingen

klas VII en VIII

CHR. NAT. SCHOOL

GARIJP

Aangeboden aan de Redactie van

„ONZE EIGEN KRANT”

„Onze Eigen Krant” kwam weer in

[school,

Wat hadden w'allen toen een jool,
Als onze krant weer komt in 't land
Dan gooien we hem niet aan de kant.
We mochten ook weer puzz'len gaan,
Het komt er dan wel erg op aan.

Een ieder keek al op en dacht wat

[zal dat zijn,

Maar o, dat werkhoekje is altijd

[toch weer fijn.

Klaas Willem zat maar strak te peinzen,
Johannes wou ook heel niet veinzen,
Ons lieve Pietie keek zo sip,
Van angst en vrees vertrok haar lip.
Eén rij van kinderen, deden samen,
De lijst van niet te moeilijke

[vogelnamen,

Heel wat is er toen nog wel gebeurd,

Meester heeft de zaak gekeurd.

Daarna hebben we van hem een

[blaadje gehuurd,

En dit wordt spoedig per post

[naar Ten Post verstuurd,

O, dat puzz'len moet wel leren,

Vooral je gedachten moet je

[concentreren.

Daarna mochten we rustig in de

[krant gaan lezen

En behoeft men het rekenen niet

[te vrezén.

't Is toch wel moeilijk, zei ons

[Boukje Klein,

Al is het daarom toch wel fijn.

En Hendrik liet zich toen ook horen,

Dat puzz'len kan mij niet zo erg

[bekoren.

Ik houd het met 't vervolghverhaal,
Van mannen tussen vuur en staal.

Ja, ja, zei Saapke toen heel ras,

Dat komt misschien bij jou te pas.

Maar meisjes zijn er ook nog hier,

Die geven daarom heel geen zier.

En Folkje kwam er tussén in,
Ons Meisjeshoekje is lang niet min.
Johan keek wel een beetje boos,
En zei: Verwennerij dat doen z'altoos
En ik zeg maar: En dat is recht
De jongens komen, zonder dat,

[ook wel terecht.

Kor zei: Van alles is er voor ons bij,
Van binnen, buitenland, van zending,

[allerlei.

En Oege sprak toen nog een woord,

En dat was ook zoals het hoort,

Want hij behoort ook bij ons stel,

We passen bij elkaar, heel wonderwel.

In spanning was hij zo gezeten,

Dat alles om hem heen scheen gaan

[vergeten.

Ik vind die eigen krant ook reuze fijn,

Alleen, hij is mij soms wat te klein.

Maar Sjouk zei heel verstandig toen,

Ze kunnen heus toch meer niet doen.

En Piebe met zijn kalm geluid,

Kwam eerlijk voor de waarheid uit.

Wie moet dat alles dan betalen,

Als ze er nog meer bij zouden halen!

En Roelie kwam, als d' laatste in de rij,

En toonde zich ook heel erg blij.

Die krant kunnen we hier niet missen,

Maar Meester moet tenslot beslissen.

Een flink hoera voor onze krant,

Die zetten we nooit aan de kant!

En opdat jullie maar flink zullen
blijven oefenen, volgt hier een heel
eenvoudig raadseltje.

Alle woorden bestaan uit 4 letters.

×...	1 korf
..×..	2 zwemvogel
...×.	3 ander wrd v vader (Fries)
...×	4 eten koeien graag (gedr)
..×..	5 plaats
×... .	6 berg in Kanaän
×... .	7 muziekinstr. (snaren)
×... .	8 wijn
..×.	9 plezier
...×	10 grondsoort
..×.	11 meisjesnaam
×... .	12 tuingereedschap
×... .	13 een v. d. 12 stammen
×... .	14 vriend van Abraham
..×.	15 soort zeep

Dan moet je maar 'es zien, wat er
op de kruisjeslijn komt.

Je hoeft niets op te zenden.

J.F. STULP.

HET BRUGWACHERSHUISJE

Van Larum

Nu, Ruurd weg natuurlijk én voor een flinke poos! Hij had er niets van in de gaten dat die hele boodschap maar een smoesje was om hem even kwijt te raken en om in die tijd 66 eens even onder handen te kunnen nemen!

„Wat zijn jullie nou eigenlijk voor kinderen”, heeft meester toen gezegd, om je klassegenuoot doodgewoon in de kou te laten staan? Hoe zou je het zelf vinden, als je op een vreemde school kwam en zo werd behandeld?” En op die manier is hij nog een poosje door gegaan. Hij snapte natuurlijk best, verzekerde hij, dat hij niemand kon dwingen, om Ruurd ook eens mee te nemen na schooltijd. Van zo'n gedwongen vriendschap zou toch niets terecht komen. Maar ze moesten nu maar eens goed over dit alles nadenken; ze wisten nu, hoe meester er over dacht!

Toen Ruurd terugkwam, met zijn kaftpapier, was de geschiedenisles al begonnen, maar later, toen meester even de klas uit was, is er in 66 heel druk en geheimzinnig gefluisterd. Tot ze plotseling allemaal naar Ruurd keken en Dirk van der Vaart zei: „Luis-ter eens, jo! We gaan straks allemaal samen, heel 66, naar ons huis aan de Keizersweg. We hebben daar dan een vergadering in 't kantoortje en er is heel wat te bespreken. En als er tijd overschiet, gaan we nog spelen ook. 't Is daar enig jo, op de boerderij. Doe je ook mee? Je zit nu al een poos in 66 en daarom mag je ook lid worden van onze club. Nou, ja of nee?”

Deze hartelijkheid kwam zo totaal onverwacht, dat Ruurd er een kleur van kreeg en even helemaal in de war

was. „Ja, eh.... graag natuurlijk”, stotterde hij, „maar 'k heb immers geen fiets”....

't Was 't eerste wat hem in de zin kwam, dat van die fiets, maar hij bedoelde eigenlijk, dat hij voor zijn gevoel toch maar slecht zou passen in dat „deftige” clubje van Dirk van der Vaart en Piet Bergers, de dokterszoon.... Maar nu ze Ruurd eenmaal in hun clubje hadden toegelaten, wilden ze 't ook goed doen.

„'t Geeft niks, jo”, kwam het van alle kanten en Dirk bood direct aan: „Je kunt bij mij wel achterop zitten en 'k breng je nog netjes weer thuis ook!”

Nou, toen was 't ijs gebroken natuurlijk en zo is Ruurd dan zopas met 't vrolijke clubje meegegaan, op weg naar de boerderij. En hij vindt het heerlijk! Eens kijken, wat daar te beleven is, bij Dirk in huis!

Hoofdstuk 2.

Ze hebben vóór de wind en éénmaal buiten 't dorp, wordt er nog een schepje opgelegd. Na dat lange stilzitten op school mag je je benen wel eens flink uitslaan!

In de verte komt, op de kale landweg, een zwaar beladen bakfiets aanrijden. De berijder trapt moeizaam tegen de wind in en een grote hond, die voor het vehikel is gespannen, trekt wat hij kan!

„Moet je eens kijken, jongens”, roept Frits Verhoog, die met Piet Bergers voorop rijdt, „dat lijkt Thor wel, met zijn bokkewagen”.

„Thor”, zo noemen de jongens Kees de Vries, de zoon van Lange Willem, die, evenals zijn vader, de dorpen af-

reist en alles opkoopt, waar hij maar wat aan verdienen kan. Kees is een jaar of achttien, maar hij ziet er uit als een volwassen man, zo groot en stevig. Daarbij heeft hij een paar sterke armen aan 't lijf en vuisten om respect voor te hebben! Kees is berucht om zijn woestheid en zijn vechtlust en dáaraan heeft hij zeker ook de bijnaam van „Thor”, de Germaanse Dondergod, te danken. Maar zeg dat woord niet te luid, als je in zijn buurt komt, want hij kan er zich vreselijk boos om maken!

„Pas maar op, dat hij je niet hoort”, roept Ria van Dam daarom, als Frits wel wat al te hard het gevaarlijke woord de anderen toeroept. Maar geen nood: Kees heeft niets gemerkt en trapt rustig verder. Toch maakt het troepje van 6b maar behoorlijk ruimte, als ze even later de bakfiets moeten passeren. En niemand die aan schelden denkt!

Kees kijkt even op, nu hij het uitgelaten stelletje voorbij rijdt en dan houdt hij plotseling zijn bakfiets in.

„Wacht eens even”, roept hij tegen Dirk, die achteraan rijdt, „stap eens even af”. Meteen remt Dirk al een blijft staan, zijn éne been op de grond. Ruurd springt van zijn zitplaats en de anderen houden, een eindje verder, ook halt.

„Wil je die beide konijnen nog verkopen?” vraagt Kees, terwijl hij z'n sigaret uit de mond neemt. „k Heb

ze zopas nog even bekeken — je kunt er nu een mooi prijsje voor krijgen, jo!”

Maar Dirk schudt het hoofd.

„k Wil ze liever nog een poosje houden”, zegt hij, „ze zijn nog niet helemaal volwassen, dat weet je wel”.

„Dan niet”, trekt Kees een beetje nijdig de schouders op en dan, op Ruurd wijzend: „Wie heb je daar nou bij je? Ik heb dat ventje nog niet eerder gezien, dunkt me”.

„O”, legt Dirk uit, „dat is de kleinzoon van baas Veerman. Hij gaat al een poosje bij ons op school. Maar hij heeft nog geen fiets, zie je”.

Dan moet Kees opeens vreselijk lachen.

„Van de bruggebaas?” schatert hij.

„Nou jo, wat hebben we die Opa van jou gisteren weer lekker te pakken gehad. We hebben doodgewoon de brug opgehaald, wel z'n eind en toen die oude gek er aan kwam, hebben we het hele zaakje weer naar beneden laten ploffen. Hij stikte haast van woede, dat mannetje en schréúwen — ik heb nog nooit zo iets gehoord. Ha, ha, ha...”

Ruurd voelt zich plotseling het bloed naar het hoofd stijgen. Zelf vindt hij Opa ook niet zo leuk, lang niet, maar dit gemene spotten met een oude, hard werkende man, kan hij niet verdragen. En als 't er op aan komt, is Ruurd niet bang uitgevallen!

„Lelijke Thor”,.... sist hij, voor hij zelf goed weet wat hij zegt”, pas maar op je smerige bokkenwagen, dat is vrijwat beter!”

O wee, dit is niet best!

Kees wordt plotseling paars van woede en een ruwe vloek knettert uit zijn mond.

„Kom eens hier”, schreeuwt hij, „dan zul je zien, wie Thor is!”

Maar daar voelt Ruurd niet veel voor. Met een sprong is hij al op de weg én er vandoor, Kees, briesend van woede er achteraan!

Ruurd heeft een kleine voorsprong en hij loopt als een haas, maar tegen Kees lange benen kan hij het niet houden. 't Ziet er lelijk voor hem uit, dat is vast! Met bange gezichten staan de anderen de wilde jachtpartij

te kijken en onwillekeurig doen ze een stapje achteruit, als Ruurd langs hen heen vliegt. En 't is alleen Piet Bergers die wat doet. Hij heeft plotseling respect gekregen voor Ruurd, die daar zo dapper voor zijn Opa op kwam. Wacht, hij zal hem helpen! „Hier”, schreeuwt hij, net op 't ogenblik dat Ruurd hem voorbij rent, „hier jo, mijn fiets, pak aan!”

Ha, dat is de redding! Met één sprong zit Ruurd op het karretje en, staande op de trappers, zet hij gang, uit alle macht! Kees, bang dat zijn prooi hem zal ontsnappen, springt meteen op de fiets af en strekt zijn hand al uit. Maar dan heeft Ruurd al voldoende vaart. Even nog een duw op de trappers, en daar schiet hij weg! Hijgend geeft Kees het op en zoekt met woedende ogen Ruurds helper. „Wie heeft die vent een fiets gegeven?” brult hij. „Kom eens hier, jij!” Maar als hij ziet dat Piet Bergers de schuldige is, bedaat hij wat. Met dokter Bergers, Piets vader, blijft hij maar liever goede maatjes! Maar dat bruggebaas-jochie krijgt hij nog wel eens. Wacht maar, ventje!

Even later springt Ruurd van de fiets en wacht, buiten adem, op zijn kameraden. In een ogenblik zijn ze

bij hem. Nou, Ruurd is daar aan een groot gevaar ontsnapt, hoor! Maar 't was ook wél brutaal, om Kees vlak in z'n gezicht uit te maken voor Thor!

„Hij had je wel kunnen vermoorden”, griezelt Dora de Wit, die van overdrijven houdt. En Ruurd komt er eerlijk voor uit, dat hij even behoorlijk in de piepzak zat. Nou, als Piet hem niet geholpen had....

„k Vond het toch ook wel een beetje lollig”, zegt Jan Bruinsma en dan moeten ze ineens allemaal vreselijk lachen. Ruurd, weer netjes bij Dirk op de bagagedrager, heeft zelf het meeste plezier. En dat niet alleen om het avontuurtje van zopas. 't Is net, vindt hij, of plotseling alles niet zo vreemd meer is; net, of hij er nú eerst goed bij hoort. En zo denken de anderen er ook over, al zeggen ze 't niet. Ze weten nu wat ze aan Ruurd hebben en dat ze in 't vervolg terdege met hem zullen moeten rekenen!

Zo rijden ze dan even later het ruime erf van „Linquenda” op. Ze gaan achterom en zetten de fietsen

tegen de hooiberg. Dan lopen ze hun „gastheer” maar achterna door de grote, halfdonkere schuur, tot Dirk ergens een deur opent en ze in een tamelijk grote, langwerpige kamer belanden. Een lange, houten tafel staat midden in de kamer en daar omheen wat rieten stoeltjes. Verder is er niet veel te zien.

(Wordt vervolgd).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bultuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 3 - Juni '53

KRONINGSFEESTEN

in Engeland

't Vorig jaar, na de dood van koning George VI, kwam in Engeland koningin Elizabeth II op de troon.

De kroning en inhuldiging hadden nu op 2 Juni plaats.

Vóór de kroning kwam er heel wat kijken! Want die kroning moest plaats hebben volgens heel oude gebruiken. Engeland is het land van tradities.

Als we al die gebruiken zouden opnoemen, dan kregen we heel dit nummer van O.E.K. wel vol, en daarom zullen we maar een enkel ding noemen.

Maar eerst iets over de jonge Koningin zelf. Ze is nu 27 jaar en haar volk houdt veel van haar, niet alleen, omdat ze nu eenmaal Englands Koningin is, maar ook om haar persoonlijke eigenschappen. Ze is getrouwd met Z.K.H. prins Philip, graaf van Edinburgh. 't Gezin bestaat uit de nu 4-jarige troonopvolger Prins Charles en zijn zusje Prinses Anne. Bij de aanvaarding van haar regering sprak de jonge Koningin 't vorig jaar: „Ik bid, dat God mij helpen wil, deze zware taak die zo vroeg in mijn leven op mijn schouders is gelegd, waardig te verrichten”.

De kroning zou plaats hebben in de beroemde Westminster Abbey. Door middel van radio en televisie zouden duizenden deze gebeurtenissen kunnen volgen. Maandenlang was men in de Westminster Abbey al be-

WESTMINSTER ABBEY

zig om op de dag zelf alles tot in de puntjes voor elkaar te hebben. Timmerman, schilder, stoffeerder, enz. kwamen er aan te pas.

Tweemaal is er een **generale repetitie** gehouden, waarbij een **mannequin** koningin Elizabeth voorstelde. Fotografen en televisiemensen kregen zo al vast een beeld van de werkelijkheid en konden hun maatregelen nemen.

Maar bij de kroning kwamen zo veel handelingen te pas, dat ook koningin Elizabeth zelf een enkele maal moest repeteren. Alles moest van een leien dakje gaan!

En dan Londen zelf! De straten moesten versierd worden, er moesten duizenden verlichtingslampen aangebracht worden; langs de straten, waar de stoet langs zou trekken, werden **tribunes** gebouwd om wel 100.000 mensen een zitplaats te verschaffen. Geen kamer, van welk hotel ook, bleef onbezet. Nieuwsgierigen en genodigden kwamen uit bijna alle landen ter wereld. Voor allen moest er plaats zijn. Zelfs op de Theems lagen tientallen grote Engelse en buitenlandse schepen als drijvende hotels om duizenden tijdelijk te herbergen.

Hoe dichterbij de 2e Juni naderde, hoe meer hoogwaardigheidsbekleders uit het buitenland **arriveerden**.

Eindelijk was Londen gereed.

Jammer, dat op 2 Juni het weer niet meewerkte. In 't begin ging het nog al, maar toen de kroning was afgelopen en een rijtoer door Londen volgde, stroomde de regen neer en doorweekte velen tot op de huid.

Precies op tijd verliet het Koninklijk paar het paleis en stapte in de gouden koets, getrokken door acht prachtige schimmels. Zo gingen ze onder toejuichingen der menigte naar de Westminster Abbey. Daar hadden dan achtereenvolgens verschillende plechtigheden plaats. Zo werd de Koningin allereerst voorgesteld aan haar volk, dat haar daarop met het roepen van „God save the Queen” als koningin erkende.

Daarop legde ze de eed af, waarbij zij beloofde haar volk volgens de wetten van het land te regeren en het Protestantse geloof te verdedigen.

Neergeknield voor het altaar be-

loofde ze met de hand op de Bijbel de eed te zullen houden.

Je begrijpt, dat dat alles erg indrukwekkend en plechtig was. Maar 't plechtigste kwam nog. Want daarna kwam de zalving. Zoals de koningen van Israël door de profeten gezalfd werden met heilige zalfolie (noem er maar eens een paar!) zo zalfde nu de aartsbisschop van Canterbury de koningin. Hij goot de olie uit een gouden oliekruijk in een gouden lepel, doopte er twee vingers in en raakte daarmee het hoofd de borst en de beide handpalmen van de koningin aan. Indrukwekkend waren de woorden, die hij daarbij sprak: „Zij uw hoofd met heilige olie gezalfd, zoals koningen, priesters en profeten gezalfd waren”.

Na de zalving kwam de kroning. Gezeten op de kroningszetel met in elke hand een scepter, werd haar door de aartsbisschop de kroon opgezet. Deze kroon is geen licht hoedje. Zij weegt 2½ kg. ! Geen wonder, dat die kroon alleen voor deze plechtigheid gebruikt wordt. Als de kroning afgelopen is, krijgt de Koningin een lichtere op 't hoofd.

De aartsbisschop sprak bij de kroning het volgende: „God krone u met een kroon van glorie en recht-

KOREA. Eindelijk is men 't in Panmoendjon eens geworden. Na ongeveer 2 jaar van onderhandelen tussen de communisten en de V.N. zijn de grootste hinderpalen uit de weg geruimd. Ook 't vraagstuk van de terugkeer van de krijgsgevangenen is geregeld. Daarin hebben de communisten heel wat van hun vroegere eisen laten vallen.

Men spreekt er nu over, dat nog deze maand de wapenstilstand zal worden gesloten. Dat zou een verademing zijn in de wereld! Geen bloedvergieten langer en alle soldaten uit de verschillende landen naar huis!

Eén is er echter, die het met het sluiten van een wapenstilstand niet eens is. Dat is Syngman Rhee, de president van Zuid-Korea. Of liever: met de president zijn alle Zuid-Ko-

reanen tegen een wapenstilstand. Waarom?

Wel, als al hun bondgenoten vertrokken zijn, houden ze hun vroegere aanvallers, de Noord-Koreanen, aan de grens. Wie geeft hun de zekerheid, dat de communisten niet weer de grens zullen overtrekken?

Syngman Rhee heeft dan ook verklaard, dat Zuid-Korea desnoods alleen zal doorvechten, tot heel Korea van vijanden is bevrijd.

President Eisenhower van de V.S. doet intussen zijn best om Syngman Rhee tot andere gedachten te brengen. We zullen afwachten of hem dat gelukt, en of daar in het Verre Oosten eindelijk het kanon gaat zwijgen.

EGYPTE. Generaal Naguib van Egypte is iemand, die van **drastische** maatregelen houdt.

Koning Feroek regeerde niet goed? Welnu, Naguib wist hem het land uit te werken.

Corrupte ministers en ambtenaren werden opgepakt en veroordeeld. 't Is een man van aanpakken en doorzetten. Of zijn maatregelen in overeenstemming zijn met Gods Wet, dat is iets anders. Daar rekent hij blijkbaar niet mee. Met grote woorden en hard aanpakken wist hij zijn tegenstanders klein te krijgen.

Een paar weken geleden heeft generaal Naguib weer van die grote woorden gesproken, maar deze keer werd zijn tegenstander zo gauw niet bang. 't Ging nu tegen Engeland.

SYNGMAN RHEE

schapenheid, opdat Gij, met goed geloof en menigvuldige vrucht van goede werken, de kroon van een eeuwig koninkrijk moge verkrijgen door de schenking van Hem, Wiens Koninkrijk duurt voor eeuwig. Amen".

En nu zou ik over deze kroning nog veel meer kunnen vertellen. Over de eerbewijzen, die de edelen haar brachten, over de viering van het

Avondmaal na de kroning. O ja, en over de rijtoer door de stad. En hoe de kleine prins Charles bijna niet zo lang stil kon zijn.

Ook nog over de Ster van Afrika, dat is de grote diamant in de scepter. Maar dan zou het artikel nog te lang worden. Daarom genoeg hierover.

God zegene Englands Koningin!

Het veenbedrijf in nood

Een 300 jaar geleden zag de kaart van Groningen en Drente er heel anders uit dan nu. Waar je nu de veenkoloniën ziet was toen één wijde onbewoonde wereld. Eén groot moeras, zonder boom, struik of pad. Om er niet in weg te zinken, bonden jagers zich plankjes onder de voeten. 't Was een gevreesde streek. Het bijgeloof zag er de saters spelen!

Deze uitgestrekte venen waren ontstaan door zeer kleine bouwers. Millioenen en millioenen veenmos-

plantjes hadden de venen opgebouwd met behulp van heide, varens en later elzen en berken.

In Groningen begon men, 300 jaar geleden, de verving. Door de venen werden kanalen gegraven om de turf te vervoeren. De verlaten streek van vroeger veranderde snel. De veenarbeiders bouwden hun hutten en huizen langs het kanaal. Spoedig vestigden zich er ook de bakkers en winkeliers. De verveners hadden nodig de hulp van scheepsbouwers,

GENERAAL MOHAMMED NAGUIB

Dit land heeft troepen gelegerd langs het Suez-kanaal en wil die troepen daar niet verwijderen. In geval van oorlog moeten de Britse schepen veilig door dit kanaal kunnen varen en de Engelse troepen daar kunnen meteen in geval van nood gebruikt worden in de landen rondom het Oosten van de Middellandse Zee.

„Die troepen moeten weg. Egypte

kan zelf het Suez-kanaal wel verdedigen!” vond generaal Naguib.

Besprekingen hierover brachten geen overeenstemming. Toen kwam de generaal met dreigementen. Hij noemde Engeland: de vijand, en hij sprak over een „onafhankelijkheids-slag”. Hij waarschuwde, dat Egypte gereed was, „om met het bloed van zijn zonen te betalen voor volledige onafhankelijkheid”.

Dat klonk dreigend genoeg. Zou het op oorlog uitlopen?

De Engelse minister-president, de oude Churchill, heeft echter wel vaker voor hete vuren gestaan. Hij hield een rede, die aan duidelijkheid niet te wensen overliet. Tegenover de onbesuisde dreigementen van generaal Naguib verklaarde hij, dat de Britse soldaten in de Kanaalzône zich zouden weten te verdedigen, als ze aangevallen mochten worden.

Een verder antwoord was het zenden van versterkingen naar Egypte. Dat wou zoveel zeggen als: „Kom maar op, als je durft”.

We zullen maar hopen, dat het spreekwoord hier van toepassing is: „Blaffende honden bijten niet”.

Als 't maar bij blaffen blijft.

touwslagers, ververs, timmerlui, wagenmakers en smeden. Al deze vaklui vestigden zich aan het kanaal. 't Werd 'n volksplanting of kolonie.

Nu zijn de veenkoloniën welvarende dorpen geworden. Er om heen liggen de afgegraven gronden, de dalgronden. Deze gronden zijn vruchtbaar gemaakt door straatmest (compost) en kunstmest. Waar eens een

BOERDERIJ IN DE VEENKOLONIËN

woestenberg was, zie je nu mooie boerderijen. In de veenkoloniën vind je geen turf meer.

In Zuid-Oost Drente ligt nog hoogveen. Voor een groot deel is het met heide bedekt.

In de 18e eeuw werden hier sloten gegraven. De bovenste veenkorst losgehakt en in brand gestoken. De as was goede mest voor het verbouwen van boekweit. De boekweithoorn bezit veel honing. Geen wonder dat er bijenhouders kwamen, die hun bijenvolken hier konden laten smullen.

In het turfeland is de machine gekomen. In de goede tijd van de vervening stonden honderden locomotieven te roken.

De bovenste laag van het veen, bonkveen, wordt verwerkt tot turfstrooisel. De middelste laag, het zwartveen, levert de beste turf. De onderste laag, darg wordt door de baggermachines fijn gekneet en verwerkt tot bagger.

Vroeger was het best verdienen in de streek van kanalen en wijken. Ie-

dere dag voeren zwaarbeladen pramen naar de kopers.

Het werk is erg zwaar. Vroeg in de morgen, om vijf uur begint de locomobiel de arbeid in te zetten door een schrill gefluit. Ononderbroken zwoegen de arbeiders dan voort! Het koffiedrinken in de „schoelhut” is dan een welkome pauze. De veenarbeider wordt betaald per duizend aangemaakte turven. Hoe meer er gebeurt op een dag, hoe groter het loon!

Met het veenbedrijf gaat het nu hard bergafwaarts. De grote concurrenten zijn zwarte brandstof en gas.

De mensen stoken bijna geen turf meer in hun kachel.

De productie van het vorig jaar werd op geen stukken na verkocht. Een groot deel bleef op het veld staan, want ze was nat. Toen kwam de winter en gaf de turf de genadeslag. Bijna alles wat op het veld stond bevroor. De waarde is er dan af. Zolang de oude turf nog niet is verkocht kunnen de ververs geen nieuwe maken. Ze moeten geld ontvangen om het werkvolk te kunnen betalen!

De veenarbeiders zijn nu werkloos.

De locomobiel staat te roesten. De „schoelkeel” is gesloten. Op het veld staan de bulten turf.... kapotge-

Dinsdag 26 Mei j.l. zijn drie loggervloten naar de haringgronden vertrokken.

Dagen te voren heerste er in de havens van IJmuiden, Scheveningen en Vlaardingen een gezellige bedrijvigheid. Er werd geverfd, geteerd, gewabberd en gepoetst. Iedere schipper stelt er prijs op, dat zijn schuit er proper uitziet. Vóór de vloot uitvaart is het „vlaggetjesdag”. Dan trekt jong en oud langs de haven

om naar de versierde gereed liggende vloot te kijken.

Na deze feestdrukte komt de dag van vertrek. Al vroeg in de morgen is het zwart van volk op de kade.

Vrouwen en kinderen lopen over de dekken van de nog lege schepen. Vaders en zonen sjouwen de volgestopte plunjezakken naar de kajuit.

Nog een ogenblik en dan gaan de trossen los. Er wordt afscheid genomen. Hier tilt een jonge visser zijn

voren. In 1921 was ook de turfproductie blijven staan op het veld. Toen braken zware turfbranden uit. Zo werden de verzekeringsgelden geïnd!

De dichter uit het Drentse veenbedrijf heeft al voorspeld :

„Ze steekt de brand er in. Ze bent nait vrouren as op de 21e Mei 1917”.

De brand is er in gekomen. Al weken aaneen woeden in de Zuid-Oosthoek van Drente zware turfbranden. Knetterende vlammen verteren de turfproductie van het vorig jaar. Dag aan dag rukken de brandweerjeeps uit. Nacht en dag werken de brandweerlieden door. Maar er is geen blussen aan. De ene brand is nog niet geblust of een ander breekt uit. De verzekerings-maatschappijen nemen geen verzekeringen van turf meer aan!

Op sommige plaatsen slaat de

brand in de veenbodem. Dat is zeer gevaarlijk. Het vuur kan, diep onder de grond, soms jaren doorvreten. Aan de oppervlakte ziet men dan niets. Maar lopend op het bovenveen, gebeurt het dat men plotseling wegzakt in een kuil. Het vuur heeft de ondergrond weggebrand. Huizen kunnen onverwacht instorten! De oudere mensen weten wat een veenbrand is en ze vrezen.

Naar schatting zal over dertig jaar al het veen in de Zuid-Oosthoek afgegraven zijn. Vóór die tijd zullen alle mannen in een fabriek onderdak moeten vinden.

Meer industrie kan de nood in het veenbedrijf opheffen. Er is reeds een begin. In Emmen verrijst een nieuwe nylon-kousenfabriek. Hier zullen een vijftig Drentse mannen werk kunnen vinden.

zootje nog even hoog boven het hoofd. De kleine baas kraait van pret en wil vaders nieuwe pet grijpen.

Daar geeft een moeder nog een laatste vermaning uit aan haar jongen, die vandaag voor 't eerst als „reepschietertje” meevaart. Trots heeft hij zijn nieuwe plunjezak aan boord gezeuld. Hij mag mee de wijde, wijde zee op! Visser wil hij worden net als Vader en Grootvader.. Toch moet hij wel even iets wegslikken, nu Moeder vannaf de kade nog wuift. Met een beetje vreemde stem schreeuwt het reepschietertje nog: „Moederrrr!” En met de rode zakdoek wuift hij wild naar die ene vrouw, tussen de honderden anderen....

In ganzenmars varen de loggers de haven uit... Een heldere jongensstem schalt nog: „Goeie vangst, vaderrr!” Een zware stem bast: „Goeie vaart, mannen!”

De ene logger na de andere vaart

zo voorbij. Telkens klinkt opnieuw een vrolijke groet.

Moeders tillen de kleinen omhoog... daar gaat Vader, daar gaat Kees....

Straks is de gehele vloot buiten de pieren en zet koers naar de haringgronden tussen Schotland en Denemarken.

Behouden vaart!

Tegen de horizon zijn nog maar enkele stippen zichtbaar....

De eerste dagen zitten alle vissers in grote spanning. Want ieder jaar is het een wedstrijd, wie de allereerste vette „groene” in het vaderland

zal brengen. Het wordt een ware race om de eerste te zijn. Enkele schepen worden aangewezen als „jagers”, om de eerste vangst over te nemen en er zo snel mogelijk mee naar de haven te koersen.

Van de vijf loggers, die dit jaar huistoe jaagden, stak de Sch. 2 „Zuiderkruis”, Vrijdagochtend om kwart voor vijf, de neus tussem de pieren van IJmuiden. De Sch. 2 won de haringrace en bracht 60 kantjes (met duizend haringen in elk kantje) van de eerste „Hollandse nieuwe” aan wal.

't Is een heel oud gebruik de eerste nieuwe haring aan te bieden aan de Koningin. De eerste haring is de Koninginneharing!

Deze haring wordt, keurig verpakt in tonnetjes met rood-wit-blauwe linten, op een versierde auto geladen en naar Soestdijk gereden.

Een kleine **deputatie**, waarbij natuurlijk ook de schipper en zijn vrouw, biedt H.M. de eerste haring als geschenk aan.

Als je „achter het net vist” ben je te laat. Maar „vóór het net vissen” kan ook verkeerd zijn. Dat bleek op de bewuste Dinsdag in Scheveningen. De vloot was Dinsdagmorgen uit gevaren en Dinsdagmiddag werelde. Is 500 kisten verse haring geveild. Deze haring was reeds Zaterdag door 2 loggers aangevoerd, toen de vloot nog niet was vertrokken naar de visgronden.

Dit feit heeft in Scheveningen grote opschudding teweeg gebracht.

De haring was gevangen in een **periode**, waarin dit verboden was.

Het Bedrijfschap voor Visserijproducten heeft proces-verbaal laten opmaken tegen deze vissers „vóór het net”.

De haringvangst geeft aan duizenden handen werk! Ongeveer drie duizend vissers zijn, bijna onafgebroken, bezig de haring binnen te halen. En wat zijn er dan nog veel mensen nodig voor het maken van schepen, netten, tonnetjes enz.

Overal in het land staan de viskarretjes en klinkt de roep: „Hollandse nieuwe!”

Vergeet niet, dat er in visrokerijen en -bakkerijen ook veel mensen een bestaan vinden.

Van onze haringvangst is gezegd: „De Nederlanders halen meer goud uit de zee, dan andere volken uit de grond”.

Onze vissers zoeken de Noordzee af van de Shetlandse eilanden tot het Kanaal toe. Schepen en schepen vol haringen komen aan. We peuzelen ze in Nederland niet alle op! Een groot gedeelte kunnen we uitvoeren naar andere landen. Niet alleen als zoute haring maar ook vers in ijs of gerookt als bokking.

Wat moeten er toch ontzaglijke hoeveelheden haringen in de Noordzee zijn. Je zou zeggen, de zee moest eens leeggevestigd zijn!

Toch zwemmen ieder jaar opnieuw geweldige scholen haringen in de netten van onze vissers. Die scholen trekken van de ene plek naar de andere om voedsel te zoeken en om geschikte plaatsen te vinden waar het kuit geschoten wordt.

De zee moet wel rijk zijn aan voedsel voor die onnoemlijke aantallen vissen. Dat is de Noordzee ook. Het water is rijk aan heel, heel kleine plantjes en diertjes. Zo klein, dat je een **microscop** moet hebben om ze te kunnen zien. Dit voedsel noemt men **plankton**. De haring leeft van plankton.

De plaatsen waar het kuit geschoten wordt, noemt men paaiplaatsen.

Het haringkuit zweeft niet los in het water. Het wordt op een zandige

of steenachtige bodem vastgekleefd. Heel wat kuit wordt verslonden door andere vissen. Toch blijft er genoeg over. Het eerste half jaar lijkt de haring veel op een larve. Na één jaar wordt ze „blik” genoemd. Je kent ze toch wel, die kleine visjes? Na 3 jaar is de haring volwassen.

De ouderdom van een haring kan men aflezen van de schubben. Net als bij een boom aan de jaarringen. Ouder dan 18 jaar wordt een haring zelden.

't Is geen gemakkelijk werk, dat werk van de vissers. De dagen zijn lang, de nachten kort.

Als men op de visgronden is aangekomen is het geregeld de netten uitzetten of „schieten” en inhalen of „halen”. Alle hens moeten hierbij aan dek! 't Is geen kleinigheidje een honderd netten van ieder ongeveer 30 meter lengte te „schieten”. Daar zijn twee uren mee gemoeid. Gauw een „bakje doen” en dan naar kool. Meestal worden de kleren niet uitgetrokken. Want na een poos klinkt de stem van de schipper: „Halen!”

Op het dek worden houten schot!-ten geplaatst, zodat er vakken ontstaan. Dan begint het „halen”. Met een lier wordt de kabel, de „reep”, binnengedraaid en de reephouder moet al maar rondlopen, om de dikke kabel in het ruim netjes neer te leggen. De netten worden loeggeslagen en de bakken vullen zich met blanke haringen. Tijd voor rusten is er weinig. De haringen moeten ge-kaakt en gezouten worden. Dat is een moeilijk werk. Het zout bijt in de kleine wondjes van de handen! 't Gebeurt wel dat het zout invreet tot op het been.

Je merkt wel dat het heus geen gemakkelijk beroep is, dat een visser kiest. Nu hebben we nog niet eens gesproken over de gevaren bij storm en onweer, als de zee dreigt de schepen te verslinden.

Toch houdt de visser van zijn moeilijk werk!

Als hekkeluiser voer ook het Hos-

III. PLANTAGEDIENST.

De dag van het afscheid der kinderen blijft als een donkere herinnering, vol weemoed, achter in het leven van Maria en Heinrich. Vooral in de lange, stille nachten meent ze hun geliefde stemmetjes te horen roepen: „Moeder! Moeder!” Ze stelt zich voor, dat ze zeeziek zijn of gevallen, of heimwee hebben. En zij kan niet naar hen toe om te helpen en te troosten! Met iedere minuut immers wordt de afstand tussen haar en de kinderen groter. Zal ze hen ooit nog weer terugzien?

Maar ook kan zij hen telkens weer in het geloof overgeven aan de Heiland, wiens eigendom ze in de doop geworden zijn. En ze weet dat er

ginds, in het tehuis voor zedingskinderen, goed voor hen gezorgd zal worden, naar lichaam en ziel en daarom kan ze toch ook weer getroost haar werk doen. De zedingsfamilies vormden in die tijd één groot gezin, waarin de vrouwen het huizen naaiwerk deden, voor de inkopen zorgden en over de inlandse helpers gingen. Daarbij deden ze ook nog huis- en ziekenbezoek in de armenwijken der stad en ook dit vele werk hielp Maria Hartmann langzamerhand over het grootste verdriet heen.

En toen kwam op 'n dag haar man met grote stappen opgewonden 't huis binnenstormen. Verbaasd en vragend keek Maria op van haar naaiwerk.

pitaal-Kerkschip „De Hoop” met de haringvloot uit.

De naam zegt je al, dat dit schip een hospitaal en een kerk is. Aan boord van „De Hoop” zijn dan ook een dokter en een dominee. Dokter en dominee hebben beiden meestal druk werk. Hoe vaak gebeurt het niet, dat iemand een ongeluk krijgt bij het schieten, halen of kaken. Wat is de schipper dan blij, als hij door de radio „De Hoop” kan bereiken.

't Gebeurt ook, dat een visser opgenomen moet worden in het hospitaal. 't Is vaak een moeilijk karwei om een **patiënt** van de logger over te brengen op „De Hoop”, als de zee onrustig is. Dan worden de kaken op elkaar geklemd of de pruim eens duchtig verschoven.

De dominee bezoekt zoveel moge-

lijk de schepen en heeft bovendien **contact** met de vissers door de radio. Hij verspreidt **lectuur** en brengt op de wijde zee het Evangelie.

In het drijvend dorp op de Noordzee verricht „De Hoop” een mooi en onmisbaar werk.

„We mogen weg!” riep hij haar al tegemoet. „We gaan naar Charlottenburg aan de Cottica. Dat is een oude, vervallen koffiëplantage. We mogen in het grote huis wonen en krijgen alle omliggende plantages voor geestelijke verzorging. Ben je net zo blij als ik, Maria?”

Ja, dat was Maria zeker, en terwijl haar man het grote nieuws aan de kinderen schreef, begon zij alvast te bedenken, wat ze in moest pakken om mee te nemen naar 't vreemde afgelegen oord.

Enkele dagen later lag er een zware tentboot gereed voor de reis, aan de steiger van de brede Surinamerivier. Toen het binnenstromende vloedwater landwaarts inliep, stieten twaalf sterke negerarmen het zwaarbeladen vaartuig van de oever af.

Met krachtige slagen roeiden ze voorwaarts om de boot zo spoedig mogelijk in de dichte schaduw van de begroeide oevers te brengen. Er zou ongeveer anderhalve dagreis nodig zijn, om Charlottenburg te bereiken. Met verbazing bekeken de reizigers de bloemenpracht langs de oevers en beluisterden het kirren, krijzen en jubelen der onbekende vo-

gels, die het oerwoud bevolkten. Grote, metaalblauwe en steenrode vlin-

ders speelden om de boot en nu en dan vluchtten een troep apen dodelijk beangst het diepe bos in. In zwierige vlucht gleden de smalle korjalen uit het bosland hen voorbij, op weg naar de stad. En eens zagen ze een afschuwelijk afgodsbeeld drijven, dat zeker door zijn eigenaar in 't water was geworpen, omdat de afgod zijn zin niet beliefdde te doen. De nacht brachten ze dommelend en doezelend door in de stilliggende boot. Ondanks het muskietennet konden ze ternauwernood een minuut slapen. En eindelijk, toen de middagzon fel blikkerde op de stroom, bereikten ze Charlottenburg. De boot meerde aan een kleine steiger en door een laan van oude hoge palmen wandelden Heinrich en Maria naar hun nieuwe woning. Daar wachtte hun een grote verrassing, want Johanna, een neger-slavin had reeds voor alles gezorgd. Ze begroette de nieuwe Masra en Missi met grote eerbied en behalve Johanna was er nog een knecht Efraim, die ook zijn blijdschap over hun komst toonde. En ook van de Here God kregen ze hier op Charlottenburg een groot geschenk. Er werd hun een dochttertje geboren, een allerliefst, gezond meisje, dat ze naar de moeder Maria noemden, maar voor gewoon gebruik werd dat Mietje. Nu was er weer een kinderstemmetje in het grote, stille huis en Mietje werd de lieveling van iedereen. De mooiste vruchten, die Efraim plukte, waren voor het kleine ding; de lekkerste koekjes, die Johanna bakte, hield ze achter voor Mietje. En een prachtig speelgoed dat die twee konden maken van stokjes, oude lappen, kralen en pitten!

Zou dit kindje niet naar Europa moeten, als het zes jaar was? Ja, dat zeker! Maar vooreerst duurde dat nog heel lang. En ten tweede hadden Maria en Heinrich uitgerekend, dat zij dan wel zowat aan verlof toe waren en haar konden brengen. En denk eens aan: dan zouden ze meteen hun andere drie kinderen terug kunnen zien! Wat zouden die dan al groot en flink geworden zijn!

Er was veel werk te verzetten, daar

ONS MEISJES-HOEKJE

BEDDEN II.

„Een goed vakman”, zegt de fabrikant tegen me, „moet elke dag helemaal alleen twee bedstellen kunnen maken”.

Dat wil nog al wat zeggen.

Eerst moet hij de hoes knippen en aan drie kanten dichtnaaien op een gewone naaimachine.

Zo'n hoes moet erg sterk zijn. Linnen is sterker dan katoen, maar louter linnen breekt weer gemakkelijk. Daarom doe je verstandig, als je een bed koopt, een hoes te kiezen van half linnen half katoen.

Als het goed was, moesten we allemaal effen bedden kopen of ge-

streepte. Die zijn sterker dan gebloemde. Heus waar! Want die bloemen bestaan uit losse lussen, daar is de schering niet door de inslag geweven en de stof dus zwakker, bovendien blijf je gemakkelijk achter zo'n lus haken, het draadje breekt, het begin van een gat is er.

Maar een gebloemd bed staat veel vrolijker. Zeg daarom tegen je moeder, dat ze kleine figuurtjes moet kiezen. Want hoe sterker omhulsel, hoe vaker je een bed kunt laten bijvullen.

Als je een goed bed wilt hebben, moet er kapok in zitten. Goedkope re bedden zijn gevuld met vlokken. Dat zijn gemalen resten van textiel-

in en om Charlottenburg, want door gebrek aan zendelingen waren de gemeenten daar verwaarloosd. In veel plaatsen moest Heinrich een ware strijd voeren tegen het binnengedrongen heidendom met zijn geheimzinnige, duistere **practijken**, om daarna het onderwijs van voren af aan te beginnen. En dan de lichamelijke nood en onreinheid. Gelukkig hadden Heinrich en Maria ook een cursus in **medische verzorging** gevolgd. Maar toch viel Maria in 't begin bijna flauw bij de zwerende wonden, die ze moest wassen en verbinden. Verder streed ze tegen mijnwormen, zandvlooien, zwerende ogen, malaria, kiespijn en alle mogelijke andere kwalen. Veel liefde verwierf ze zich met deze hulp en toen Mietje groot genoeg was, trok ze soms dagen lang met haar man het binnenland in. Mietje liet ze dan gerust achter in de trouwe hoede van Johanna en Efraïm. En in de nog betere hoede van God, die over allen waakte.

EEN GELDPRAATJE

In vaders portemonnaie huizen dikwijls heel wat familieleden bij elkaar: zilver- en bronskleurige. Het kleine, parmantige dubbeltje ligt veilig tegen z'n grote zilveren broer en de bronzen, ronde stuiver schuift langs de geweldige riks voorbij.

Er zijn in de loop der jaren in vaders buidel heel wat vreemde ge-

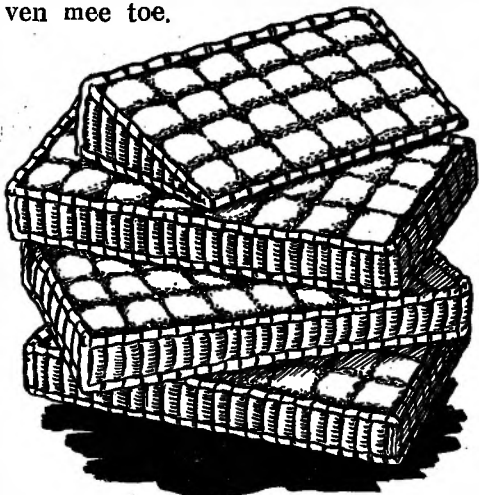
zichten geweest. Vijf jaar geleden, ná de muntwet van 1948, is de leuke, vierkante stuiver verdwenen. Ook dat kleine ukkepukje, de halve cent!

En wat erger is!

Vaders beurs is daarna heel wat armer geworden, omdat twee deftige, goudgele nichten voorgoed het huis zijn uitgegaan.... Nee, je komt

fabrieken, half wol half katoen, al heten ze ook honderd keer wolvlokken. Die vlokken worden op de duur hard en gaan in klonten zitten. Om dat te voorkomen doet men er voor de helft stro door. Er bestaan natuurlijk wel echte zuivere wolvlokken en die zijn zelfs beter dan kapok, maar.... ook duurder.

Wij kopen echter alleen goede bedden. Daar kunnen we ons hele leven mee toe.

Weet je hoeveel kapok er in een bed gaat? In elk deel negen pond, dus zeven en twintig pond in een heel bed.

In grote fabrieken schudt een machine de kapok er in, in een kleine — waar ik ben gaan kijken — doen de mannen het zelf.

Als ze die negen pond er in hebben, wordt de hoes dichtgenaaid, meestal met de hand. Daarna meten ze keurig netjes uit, waar de knoopjes moeten zitten, allemaal even ver van elkaar. Aan ieder knoopje komt een lusje, die lusjes worden weer met een eindje touw dwars door het bed heen twee aan twee aan elkaar vastgebonden. Hoe meer knoopjes er in een bed zitten, hoe beter. De touwtjes houden de kapok op de plaats, zodat die niet kan gaan schuiven.

Nu moet de rand er nog omheen. Dat staat netjes en het bed blijft er door in het model. Zo'n rand wordt er met touw ingeregeng. Kijk maar eens bij je eigen bed.

Eerst sliepen de mensen dus op dierenvelen of los stro. Daarna kwamen de stromatrasen met een los bed er bovenop. Nu hebben de meeste mensen een stalen spiraalmatras (een springveer) met 'n kapokbed.

Heel moderne gebruiken ook wel een bed van schuimrubber. Sommige vinden het erg prettig, andere komen er van terug. Het is nog een nieuwe uitvinding en lijdt aan allerlei kinderziekten: je mag niet met een warme kruik naar bed in de winter en het mag niet in de zon liggen, want dan wordt het hard; je kunt het niet over de lijn hangen, want dan breekt het; het brokkelt nogal gemakkelijk af.

Tjits Veenstra.

ze niet meer tegen. Het zijn het gouden tientje en -vijfje.

En nu is er in de muntstukkenfamilie droefheid gekomen. Niet één, maar twee uit het gezin moeten over enige tijd een verkleiningskuur ondergaan.

Dat is voor de zuinigheid, begrijp je! Want het kost nogal wat, om die blinkende gulden en rijksdaalder te maken! En als je ze nu beide wat kleiner maakt, heb je zo voor alle Nederlandse beurzen heel wat minder zilver nodig!

Dat heeft de „grote” krant ons tenminste een dezer dagen verteld. En dat geloven we maar direct, want Lieftinckjes zijn we toch niet!

Waar al die geldstukken vandaan komen?

Uit een heel groot gebouw in Utrecht! Uit 's Rijks Munt. Daar worden onze geldstukken geslagen.

Vroeger gebeurde dit in heel veel plaatsen. In Amsterdam b.v. herinneren de Muntoren en het Muntplein daar nog aan. Deze namen komen o.a. ook in Kampen nog voor. In stedelijke musea kun je soms een hele verzameling stadsmunten en matrijzen aantreffen, die herinneren aan de tijd, dat men z'n eigen geld sloeg.

Maar Lodewijk Napoleon wees de Utrechtse Munt reeds in 1806 aan als de enige muntplaats in 't Koninkrijk.

Als de muntpersen op volle toeren draaien, kunnen er per week ruim 300.000 geldstukken afgeleverd worden.

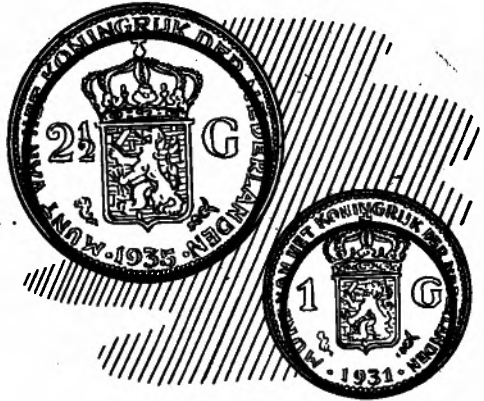
De metalen, die men hiervoor bijna uitsluitend gebruikt zijn: goud, zilver, nikkel, muntnikkel en brons. Wel werd onder de Duitse bezetting zink gebruikt, maar dat is slecht bevallen.

Goud en zilver worden nooit zuiver gebruikt, doch altijd met een ander metaal verenigd. Zo'n legering krijgt men in een smeltkroes, waaruit men het in staven giet. Deze staven worden onder zware walsen uitgeplet tot de dikte van de bedoelde munt. De **pons**machine pons uit deze repen metaal de schijven.

Zoals je weet, zit aan deze schijven een rand, die een beetje uitsteekt. Hierop staat het bekende rand-

schrift: „God met ons”.

Als straks de gulden en rijksdaalder verkleind worden van 28 op 25 en van 38 op 33 mm. als middellijn,

blijft het randschrift wel bewaard.

Weet je, dat dat randschrift een bepaalde bedoeling had?

Vroeger konden de z.g. muntsnoei-ers van de rand een heel dun schijfje wegsnijden, zonder dat je het merkte. Op deze manier wisten velen zich heel aardig te verrijken. Dat kan nu niet meer!

Maar heb je nu je geldstukken wel eens goed bekeken? 'k Geloof er niets van!

Let es op! Rechts onder staat op ieder bronzen, zilveren of gouden geldstuk het z.g. muntteken. Daaraan kun je zien dat het in de Munt gemaakt is.

Neem nu 'es een dubbeltje voor je. Zie je dat teken rechts van de 0 en de 5? Dat is de **Mercurius staf**,

MERCURIUSSTAF

die door de Munt al sinds 1817 gebruikt wordt. (Mercurius was in de oudheid de god van de handel).

Maar links bij de 1 of 2 staat nóg een teken. Met een loupe is het wel te zien. Dat is het teken van de muntmeester, je zou beter kunnen zeggen, van de directeur.

Op geldstukken van zo'n 10 jaar geleden, staat links een druiventrosje, op die van plm. 1930 staat een zeepaardje afgebeeld. Dat zijn de z.g. muntmeesterstekens.

In Utrecht worden naast geldstukken ook andere dingen gemaakt, zoals stempels, medailles en kruisen van Nederlandse **ridderorders**.

Wij zijn zo gewoon geraakt aan geld, dat je niet zou weten, hoe je met iets anders kunt betalen.

En tóch was er heel vroeger geen geld. Men ruilde goederen, waarvan men over had, tegen goederen, die men nodig had. Of schelpen, krallen, ivoor.

Pas in de 7e eeuw voor Christus kwam men in Lydië (Kl. Azië) op de gedachte munten te slaan. Aanzienlijke steden in Griekenland namen dit over.

Prachtige munten met grote beelden naars zijn bewaard gebleven.

ROMEINSE MUNTEN

In ons land heeft men bij opgravingen dikwijls oude munten gevonden uit de tijd van de Romeinen. Wel is waar, hebben ze geen betaalkaarde meer, maar voor de geschiedenis kunnen ze heel belangrijk zijn.

Met het oog op de zomervacantie verschijnt het eerstvolgend nummer D. V. op 20 Augustus.

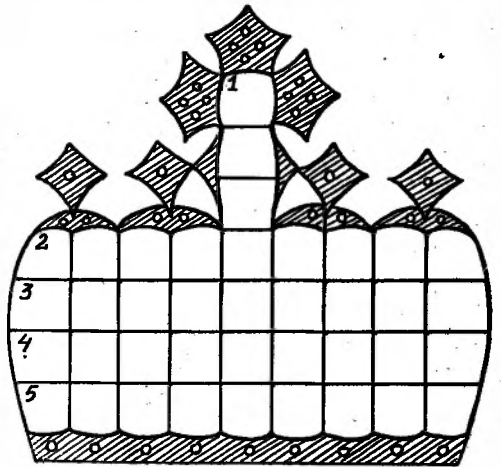
Ons werkhoekje

De oplossing van het raadsel uit het vorig no. is deze :

1. mand. 2. eend. 3. Heit. 4. hooi.
5. post. 6. Ebal. 7. luit. 8. most. 9. pret. 10. klei. 11. Emma. 12. hark.
13. Aser. 14. Aner. 15. soda.

Op de kruisjeslijn kwam dus : Mei is bloeimaand.

In verband met de kroningsplechtigheden, die 2 Juni j.l. in Engeland plaats vonden, een klein kroonraadseltje.

1. vertic.: vorst (7).
2. hor.: een regerend vorstin (9).
3. hor.: een dominion (9).
4. hor.: een Engelse minister.
5. hor.: een paleis v. d. koninklijke familie.

Verder een letterraadsel :

- 14 12 5 waterkering (3).
- 11 15 8 4 tropisch product (4).
- 13 18 3 9 heel goed (4).
- 1 6 2 7 vragend voorn.woord (4).

Het geheel (15) is een bekend gebouw in Engeland.

Jullie behoeven niets op te zenden.

J.F. STULP:

HET BRUGWACHTERSHUISJE *van Larum*

KORTE INHOUD:

Ruurd Dijkema is een wees. Hij komt bij zijn grootvader, de brugwachter van Larum. Grootvader is een strenge man. Ruurd wil graag naar de H.B.S. Op school wordt hij geplaatst in de opleidingsklas. Met zijn klasgenoten gaat hij naar de boerderij van Dirk v. d. Vaart.

„Ga zitten, lui”, nodigt Dirk, terwijl hij de deur weer sluit en dan tegen Ruurd: „Dit is ons kantoortje, jo. Hoe vind je 't?”

„Leuk” bewondert Ruurd. Hij heeft, evenals de anderen, een stoel opgezocht en kijkt nieuwsgierig om zich heen. Dirk zelf heeft, aan 't einde van de tafel, een soort leunstoel en hij kijkt nogal gewichtig.

„Dat komt omdat hij de Voorzitter is, zie je”, spot Piet Bergers, „je moet die opschepper straks eens horen!”

Maar dat laat Dirk zich niet zeggen! „D'r uit jij”, wijst hij naar de deur en als Piet niet al te gauw gehoorzaamt, wipt „de Voorzitter” met een sprongetje over de tafel heen en de spotter op de rug. „Help eens even, jongens”, roept hij, „dat ventje moet „genade” zeggen en anders de deur uit!” Twee, drie jongens springen toe en in een ogenblik is er in het kamertje een geschreeuw en gestoei van belang. De meisjes gaan maar voorzichtig wat aan de kant, ze vinden dit gedoe wel wat al te wild.

Dan plotseling, net als Frits Verhoog met veel lawaai een stoel omgooit, gaat de deur open en een vrouw staat op de drempel. Ze ziet er nogal „deftig” uit vindt Ruurd en je ziet zo, dat het Dirks moeder is. Haar gezicht, dat anders wel vriendelijk moet zijn, staat nu afkeurend; de ogen kijken streng. Een beetje verlegen laten de lawaaimakers elkaar los en zoeken hun plaatsen weer

op. Alleen Dirk is niet van zijn stuk gebracht.

„'t Is zijn schuld hoor”, wijst hij lachend naar Piet, „hij wil er niet uit gaan, als ik het zeg!”

Dirks moeder schudt haar hoofd.

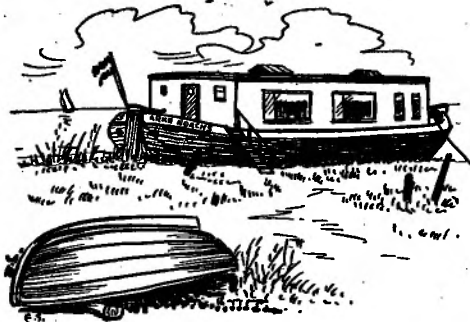
„Foel”, zegt ze, maar 't klinkt niet eens boos meer, „wát een lawaai. 'k Durf jullie niet eens een kopje thee brengen, zo”.

„Kunt U anders gerust doen, Mevrouw”, laat Piet zich ontvallen. Hij heeft dorst gekregen van het gestoei en zijn ogen kijken guitig. Ze moeten er allemaal om lachen, mevrouw ook mee en dan is 't ijs meteen gebroken. Ruurd, netjes voorgesteld door Dirk, („Ruurd Dijkema, waar ik U al van vertelde”) geeft mevrouw een hand en dan verdwijnt ze om de beloofde thee te halen. Dirk beweert dat de

vergadering nu geopend is. Ze vinden het allemaal leuk, zegt hij, dat Ruurd er nu ook bij is en hij hoopt, dat die zich altijd zo dapper zal gedragen als zopas tegenover Thor van Lange Willem. Dan kan de club nog heel wat plezier van hem beleven!

„Bravo!” roept Ria, die weet hoe 't hoort, en een oorverdovend handgeklap en voetengestamp maakt een einde aan Dirks mooie „speech”. Als dan, even later, de thee is gebracht en de dorstige kelen zijn gespoeld, begint Dirk een beetje geheimzinnig over het eigenlijke doel van deze vergadering. Ze hebben namelijk grote plannen, komt Ruurd te horen. Kijk, een club maakt natuurlijk ieder jaar, als 't éven kan, een uitstapje. Verleden jaar zijn ze naar Paterswolde geweest, leuk jo! Maar nu dit jaar hebben ze iets heel bijzonders. Ergens op de Wijde Murk, het meer-tje achter Larum, ligt midden in een wereld van riet en water, een prachtige woonschuit. De eigenaar woont in de stad en hij verhuurt de „Arke Noachs”, zoals het schip heet, 's zomers aan vacatiegangers, die op het meer willen vissen of zeilen. Er zijn altijd veel liefhebbers en de huur is dan ook behoorlijk hoog; veel te hoog voor het clubje van 6b. Maar in het najaar kun je voor een zacht prijsje de schuit wel een dag of wat krijgen. Nu heeft de school binnenkort een paar dagen herfstvacantie en dokter Bergers heeft voor een halve week de „Arke Noachs” ge-

DE „ARKE NOACHS”

huurd. De hele club gaat daar dan „kamperen”. Dirks vader en moeder gaan mee als „leiders” en dokter zal hen met zijn motorboot zelf brengen.

Enig jo! Als 't goed weer is, gaan ze zeilen in een boot, die je daar kunt huren of vissen. En ze gaan misschien met mijnheer van der Vaart mee op jacht! Voor geval het slecht weer mocht zijn, gaat een sjoelbak mee en spelletjes en boeken. Zo zullen ze zich vast niet vervelen!

't Wordt weer een druk geroezemoes van stemmen daar in 't kantoor-tje, omdat ze allemaal tegelijk willen vertellen over hun plannen. 's Morgens zelf proviand halen natuurlijk met de boot en zelf eten koken. Maar als Ruurd, die ook al **enthousiast** wordt, eindelijk vraagt of hij óók mee mag, betrekken de gezichten. „Kijk”, zegt Dirk ernstig, „het kost natuurlijk centen hè? De huur, het eten en de rest moeten we zelf betalen, dat spreekt. Wij hebben daar al meer dan een jaar voor gespaard, elke week een dubbeltje. Frits Verhoog, de penningmeester, heeft zodoende al meer dan veertig gulden in kas. En als jij mee wilt, zul je dus al die dubbeltjes in ééns moeten betalen. Dat wordt minstens vijf gulden. Heb je dat?”

Nu, daar hoeft Ruurd niet lang over te denken. Mistroostig schudt hij het hoofd. Vijf gulden... Opa zal hem zien aankomen! „Vijf centen”, probeert hij te spotten, „dat zou beter gaan!”

Ja, dat geloven ze allemaal wel. Maar Ria van Dam vindt, dat het tóch niet helemaal eerlijk is. „Als wij vijf gulden ineens moesten betalen, kregen we 't óók niet”, beweert ze. „En er is immers geld genoeg? Als Ruurd nu eens een rijksdaalder betaalde? Zou dát kunnen?”...

Ruurd denkt diep na en in zijn ogen komt weer een beetje hoop. Ze zijn het direct allemaal met Ria eens, dat een rijksdaalder genoeg is en... hij zou toch zo ontzettend graag mee gaan. Als hij nu thuis eens erg zijn best deed en als Tante Lena dan eens voor hem aan Opa vroeg?”

„k Zal 't vragen”, belooft hij alvast en als ik het dan de volgende week meebreng, is dat goed?”

(Wordt vervolgd.)

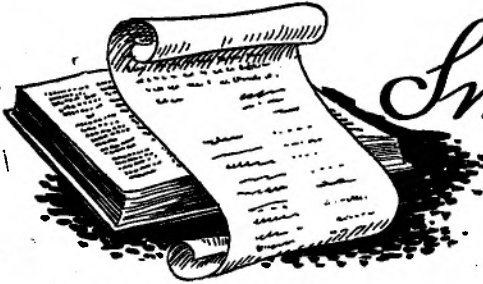

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S. Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girerek. no. 139559

9e Jaarg. No. 4 - Aug. '53

Smeekschrijft 3 Augustus 1878

Toen de Fransen in 1813 ons land moesten verlaten, werd ons land weer een vrij Nederland. De geest van de revolutie vertrok echter niet!

Men was zeer „verstandig” geworden. De Bijbel was voor velen een verouderd boek. Het verstand van de mens zal hem gelukkig maken! Als de kinderen maar een goed voorbeeld hebben, zullen ze later ook goede en verstandige mensen zijn.

Zo deden „De brave Hendrik” en „De brave Maria” hun intrede in de school. De Bijbel was nog geen verboden boek, maar hoe langer hoe meer onderwijzers lieten de Bijbel liggen. Dat was geen boek voor kinderen! Daarin wordt gesproken van zonde, die woont ook in het hart van kinderen! Daar wil de onderwijzer niet van weten. Neen de kinderen moeten maar veel leren en knap worden. Bouw maar scholen, dan kunnen de gevangnissen worden afgebroken. Nu.... we hebben veel scholen, maar de gevangnissen zijn te klein! Gods Woord leert ons het wel anders.

De tegenzin in dit onderwijs werd bij hen, die vasthielden aan Gods Woord, hoe langer hoe sterker. Zij begonnen hun kinderen thuis te houden. Hier en daar begon een vader of moeder zelf zijn kinderen te onderwijzen. Een buurvrouw vroeg haar

buurvrouw, die zulks deed: „Mag ik mijn kinderen ook bij jou sturen? Je kunt er haast net zo goed vier leren als twee”. En buurvrouw deed het. Maar de politie bemerkte het, riep de vrouw voor de rechtbank en zette haar enige dagen als „misdadigster” in de gevangenis. „Ik kon niet denken”, zei ze, „dat ’k daar kwaad aan gedaan had”.

Een jong onderwijzer werd van school weggejaagd, omdat men er geen „dwepers” of „femelaars” wilde hebben. Enkele vrienden lieten hem in een grote kamer hun kinderen onderwijzen. Maar ze hadden buiten de waard gerekend. Want zodra de politie het vernam, ging ook deze jonge man achter de tralies, omdat hij ook al de wet overtreden had.

Dat was niet de wet, die we nu hebben, dat de kinderen naar school moeten, de leerplichtwet. Die bestond toen nog niet. Neen, de Regering betwistte aan de gelovigen ’t recht om eigen scholen op te richten, waarin de kinderen Gods Woord hoorden.

In het land, waar 80 jaar gestreden was voor vrijheid van godsdienst, bestond geen vrijheid van onderwijs voor wie anders gezind was. De klagers moesten tevreden zijn met de school, waarmee de **autoriteiten** immers zelf tevreden waren.

Hiertegen trad Groen van Prinsterer op. Hij was een warm voorstan-

Mr G. Groen van Prinsterer

der van de School met de Bijbel. Lange tijd stond hij alleen in de vergaderzalen van het land. „Een veldheer, zonder leger” spotte men.

Hij durfde te zeggen aan de Regering, wat er leefde in de harten van veel eenvoudige Nederlanders.

De revolutie leerde: alle mensen gelijk, allen machtig.

Groen van Prinsterer spreekt het uit, dat alleen de dienst van God een volk gelukkig kan maken. „Tegen de revolutie, het Evangelie!”

In 1842 besluit de regering, dat op de openbare school het ten strengste verboden is uitlegging te geven of uitdrukking te bezigen, waardoor aan Roomse of Protestant, aan Christen of Jood aanstoot zou kunnen worden gegeven. De school was „neutraal”. Nu kon ieder toch tevreden zijn? Neen, dat konden de gelovigen niet! Zij verlangen dat het kind vroeg tot de Zaligmaker wordt gebracht. Zij vragen scholen, waar de Bijbel geen verboden boek is. Ze strijden voor een school, waar naar kindelijke bevattig, en met het oog op de gekruiste Heiland, Gods zegen afgesmeekt, Gods lof gezongen, Gods Woord uitgelegd, Gods Wet ingescherpt, Gods leiding met het va-

derland aangetoond wordt.

Heel enkele scholen worden opgericht.

Eindelijk kwam het jaar 1848. Een nieuwe revolutie in Europa doet tronen instorten of wankelen.

Het Oranjestraat in Nederland bleef staan. Nieuwe mannen komen aan het bewind. Een nieuwe grondwet wordt aangenomen.

In die Grondwet staat dat er vrijheid van onderwijs is. De openbare school blijft de school echter voor allen en wordt door de Regering betaald. Wie ander onderwijs wil, mag dat doen, maar... zelf alles betalen en bovendien, door de belasting, ook nog mee de Openbare school.

Zo kwamen er, de „Scholen met de Bijbel”. O, 't moest uiterst zuinig! Alles moesten de ouders zelf betalen: het gebouwtje, de banken, de boeken en leien, het salaris van de meester. Met minachting keken velen neer op die schooltjes met de Bijbel. Men dacht, dat de kinderen daar alleen maar leerden bidden en in de Bijbel lezen. Op de openbare school werd toch véél beter geleerd! Die scholen waren mooi met veel mooiere boeken en kaarten. De onderwijzers verdienden veel meer.

De meester van de School met de Bijbel had het zeer arm. De ouders konden niet meer betalen. Toch werkten ze door met grote ijver en vertrouwen. Ze wisten, dat het ging om de eeuwige dingen. En dát deed onderwijzer en ouders over het hoofd zien, wát men miste. Dát deed hen jubelen over wat men had: lokalen volgepropt met meer dan honderd kinderen onder één onderwijzer, bekrompen, onhygiënische gebouwen, ongeverfde oude banken, weinige en oude leermiddelen, kaarten door de meester op de muur getekend. Menig onderwijzer werkte dubbel voor een halve beloning, offerde gezondheid, ja leven voor de zaak, die hem heilig was!

Toen Groen van Prinsterer stierf, stonden andere mannen klaar om de strijd tegen het onrecht, voor het Evangelie en de School met de

Dr. A. Kuyper

Bijbel voort te zetten. Het waren vooral Dr A. Kuyper en Jhr de Savornin Lohman. Vergeet de namen van deze drie strijders met woord en pen niet!

In 1878 werd het heel moeilijk voor de Scholen met de Bijbel. Minister Kappeyne kwam met een wetsvoorstel, waarbij er grotere eisen werden gesteld aan de schoolgebouwen. Op zichzelf was dit goed, maar konden de „kleine luyden” nog meer betalen? De boog was al zo erg gespannen. Als deze wet werd aangenomen, hoe moesten ze dan nog hun scholen in stand houden!?

Onder aanvoering van Dr Kuyper ontstond een geweldige **actie**, toen de Kamer stemde vóór de wet van Kappeyne. In het gehele land werd een bidstond voor de scholen gehouden. Er is nog één weg: naar de Koning!

Natuurlijk wordt men bespot. „Uilenspiegel” tekende in een spotprent de vromen, staande als ezels voor Kuyper, die hen met opgeheven vinger commandeerde: Naar de koning gaan!

Van 20—27 Juli 1878, nu 75 jaar geleden, was er in dorp en stad gelegenheid een smeekschrift om een School met de Bijbel te tekenen.

Al de voorstanders van een school met de Bijbel tekenden. De plaatse-

lijke **comité's** verzonden de lijsten naar Amsterdam. Hier werden al de lijsten netjes gerangschikt naar de provincies en in portefeuilles gelegd, die het opschrift droegen: „Smeekschrift aan den Koning om een School met den Bijbel”. Het bleek dat er in vijf dagen getekend was door 305.000 personen. Het aantal schoolgaande kinderen bedroeg toen 114.375.

Op Zaterdag 3 Augustus 's middags 2 uur werd een **deputatie** van 25 heren onder leiding van Jhr Elout van Soeterwoude op het paleis het Loo ontvangen. Ieder der leden droeg een deel van het smeekschrift.

In de „blauwe kamer” door Z.M. ontvangen, sprak eerst Dr Van Son. Daarna hield de oude Elout een boeiende rede, waarnaar de Vorst aandachtig luisterde. „Plaats, Sire, onder zulk een wetsvoordracht Uw koninklijke handtekening nooit!” Met nadruk wordt dit de Koning gesmeekt.

De Koning antwoordde: „Ik weet het, het betreft de toekomst van ons lieve Nederland, het betreft het geluk van onze dierbare kinderen”.

Ruim veertien dagen duurde de onzekerheid.

Toen kwam — 17 Augustus — de tijding: de Koning heeft de wet getekend!

Hoe was het mogelijk?

Minister Kappeyne had de Koning ingelicht.

De verslagenheid was groot.

En toch.... door dit **volkspétitionnement** is een nieuwe geestdrift gevaren door de mensen van de Scholen met de Bijbel.

Door 't gehele land werd het volgende jaar een collecte gehouden: de Unie-collecte. Deze collecte was dringend nodig om de scholen te helpen, die het nog zwaarder hadden gekregen.

In de zware jaren die volgen is er veel geofferd door arm en rijk. 's Maandags int de meester het schoolgeld, dat moet er komen! Daarvoor werd de broek nog maar eens gelapt! Dan maar geen boter op het brood!! Boeren geven enkele lamme-

VERDRUKKING EN VERZET

Enkele maanden geleden stond er in O.E.K. een artikel „Veranderde Koers”. Herinner je je nog?

't Ging over Rusland. Na Stalin's dood leek het er op, dat alles veel vriendelijker en soepeler ging dan vroeger. De Russen leken wel hele-

maal veranderd. Maar wat niet veranderde, dat was het lot van de bevolking in de communistisch geregeerde landen. 't Bleef hard werken en weinig eten. Voedsel en kleren, 't was alles schrikbarend duur. In landen als Polen, Tsjecho-Slowakije

ren! met gratis weide. De opbrengst van de „schoolschapen” komt in de schoolkas. Wekelijks lopen jongens en meisjes bij de huizen om een bijdrage van een halve stuiver, stuiver of dubbeltje om het schoolgeld van de armsten bijeen te brengen.

In de Kamer strijden Dr Kuyper,

Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman

Jhr de Savornin Lohman onvermoeid tegen het onrechtvaardig lot van de School met de Bijbel.

Langzamerhand is het beter geworden. De Schoolbesturen ontvingen liet **minimum** salaris voor de onderwijzers. Later ontvingen ze gelden voor de bouw van een school.

Eindelijk in 1920, onder Minister de Visser, kwam de gelijkstelling. Het betekent, dat voor het bijzonder on-

derwijs, de Scholen met de Bijbel, precies zoveel wordt betaald als voor het Openbaar onderwijs. Nergens in de wereld vindt men het zo als in Nederland, waar op elke plaats door een Schoolvereniging een School met de Bijbel kan verrijzen.

Nu zijn op alle plaatsen van ons vaderland de scholen met de Bijbel. Veel mooie gebouwen, met **royale** lokalen, voorzien van een weelde van boeken, zó, dat het ouders, onderwijzers en kinderen een lust moet zijn te leven.

Het kost geen extra moeite meer om naar een school met de Bijbel te gaan. Weet je wat een groot gevaar is? Iets wat je zonder moeite of inspanning krijgt, waardeer je vaak niet.

We vinden het zo „heel gewoon” de vrijheid, die we hebben. Zo „gewoon”, dat we vergeten dat het is een gave van God, waarmee we moeten werken en niet spelen.

Nu, na de vacantie gaan de schooldeuren weer open. De deuren van de School met de Bijbel! Scharen kinderen en onderwijzers gaan binnen. Het schoolwerk gaat weer beginnen. Als we nu in de hoogste klassen in onze krant gelezen hebben van strijd en zegen, dan zullen we dankbaar samen beginnen met het gebed dat én kinderen én onderwijzers in deze school, die God nog geeft, als Zijn kinderen mogen werken naar Zijn Woord.

en Oost-Duitsland draaiden de fabrieken wel op volle toeren, maar veel voordeel hadden die landen er niet van. De **producten** werden voor 't grootste deel naar Rusland gevoerd. 't Zelfde gebeurde met landbouw- en veeteeltproducten. Ongeveer alles ging de grens over.

Zo ontstond in Tsjecho-Slowakije het grapje, dat men daar de längste koeien ter wereld bezat. „Want“, zei men, „onze koeien worden in Praag gevoerd en in Moskou gemolken!“

In Oost-Duitsland ging het al precies zo. Steeds meer moest er opgebracht worden. Al hoger moest de **productie** opgevoerd worden. Omstreeks half Juni werd er weer een nieuwe maatregel afgekondigd.

Voortaan moesten de arbeiders 10% meer tot stand brengen dan vroeger. Men legde er dus nog een schepje op. Maar nu barstte de bom! De arbeiders verdroegen het niet langer. In Berlijn legden eerst de bouwvakarbeiders, daarna anderen het bijltje er bij neer. Ze gingen staken! In optochten, waarin duizenden meeliepen, trok men naar de regeringsgebouwen. Al de grieven, die men jarenlang had opgekropt en binnengehouden, werden uitgeschreeuwd. 't Had nu lang genoeg geduurd! En overal hoorde men het schreeuwen: „Wij willen vrij zijn! Wij zijn geen slaven!“ 't Was, of men een ogenblik alle angst voor straf vergat!

De communistische regeerders probeerden eerst met mooie beloften de rust te herstellen. De laatste maatregel van 10% meer arbeid zou worden ingetrokken, er zou meer voedsel in Oost-Berlijn te krijgen zijn, enz. Toen dit niet hielp, moest de Volkspolitie de orde herstellen. Deze politie bestaat uit communistische Duitsers. De meeste van deze politieagenten voelden er niet veel voor om op hun volkgenoten in te slaan, of ze durfden niet. Sommigen lieten zich door de stakers ontwapenen of gaven zich over. Anderen vluchtten naar West-Berlijn, waar de Russen niets te vertellen hebben, omdat daar de Engelsen en Amerikanen het voor het zeggen hebben.

De opstand duurde voort!

Toen grepen de Russen in. En nu lieten ze zich van hun ware kant zien. De knoet er over!

Tanks en kanonnen denderden door de straten van Berlijn. Vrachtauto's voerden duizenden soldaten aan. In bloedige gevechten werd de opstand neergeslagen. Al ben je nog zo dapper, wat begin je met een knuppel of een gebalde vuist tegen tanks en kanonnen?

Arrestaties en terechtstellingen volgden. Ontnuchterd moesten de Berlijners hun nek weer buigen onder het slavenjuk.

Niet alleen in Oost-Berlijn, ook in andere Oost-Duitse steden, in Polen, in Tsjecho-Slowakije en op meer plaatsen braken opstanden en onlusten uit. Overal trokken en rammelden de onderworpen en onderdrukte volken aan hun slavenketenen. Maar tevergeefs! Met harde hand werd alle opstand neergeslagen.

Al is dan het verzet met tanks en machinegeweren bedwongen, de ontevredenheid is gebleven en de Russen moeten er rekening mee houden, dat hun harde maatregelen prikkelen tot steeds meer verzet.

KOREA

Eén van de dingen, die aanleiding gaven tot de mening, dat Rusland na Stalins dood wat toeschietelijker werd, was hun bereidheid om de wapenstilstandsonderhandelingen op Korea te hervatten. Lang hadden ze elk middel aangegrepen om die onderhandelingen slepende te houden en te vertragen, maar nu schenen ze er ernst mee te willen maken. Hun voornaamste eis van vroeger om alle krijgsgevangenen te laten repatriëren lieten ze zelfs vallen. De soldaten, die niet terug wilden, omdat ze bang waren weer onder het communistisch bewind te komen, kregen hun zin. Even scheen er nog een kink in de kabel te komen, doordat de president van Zuid-Korea, Syngman Rhee, verklaarde, een wapenstilstand niet te willen, voordat N. en Z.-Korea weer verenigd waren. Zijn standpunt was te begrijpen. Voor die vereniging heeft Z.-Korea 'n bloedige strijd gevoerd. 't Land is altijd één geweest en nu zou het zo worden dat in 't Noorden altijd een communistische vijand een bedreiging voor 't Zuiden zou blijven.

De Verenigde Naties en vooral Amerika zien echter wel in, dat een bevrijding van Noord-Korea alleen verkregen kan worden ten koste van enorme offers van mensen en kapitalen aan geld. Misschien zelfs op een derde wereldoorlog zou uitlopen. 't Was dan ook geen wonder, dat vooral Amerika de Zuid-Koreanen tot andere gedachten probeerde te brengen. In 't begin lukte dat heel slecht. Syngman Rhee heeft in 't geheim opdracht gegeven de anti-communistische krijgsgevangenen te laten ontsnappen. Hij dreigde alleen de oorlog voort te zetten met behulp van deze vrijgelaten gevangenen en nimmer een wapenstilstand te erkennen, die zonder zijn goedkeuring gesloten zou worden. En de Zuid-

Koreanen bezetten veel meer dan de helft van de frontlijn. Je begrijpt, dat dan 'n wapenstilstand geen zin heeft. De communisten wilden dan ook alleen een bestand sluiten, wanneer zij de garantie hebben, dat de Zuidelijken zich er aan zullen houden.

Eindelijk hebben de Amerikanen Syngman Rhee zover kunnen krijgen, dat hij zich bij een wapenstilstand zou neerleggen. In ruil hiervoor moest Amerika met Zuid-Korea een verdrag sluiten, waarbij overeengekomen werd, dat Amerika gewapende hulp zal verstrekken, als Zuid-Korea opnieuw zou worden aangevallen. Ook moest Amerika beloven met grondstoffen en geld te helpen bij de opbouw van het verwoeste land.

Zo kon dan eindelijk na twee jaar van onderhandelen en ruim drie jaar strijd, de wapenstilstand worden getekend. De kanonnen zwegen, de strijdende troepen trokken zich terug, de krijgsgevangenen uitgewisseld.

Dat is een reden tot grote dankbaarheid. Want oorlog is iets verschrikkelijks. 't Is een gevolg van de zonde, van de haat, die daardoor op de wereld gekomen is.

Korea heeft ontzettend geleden.

En nu ?

Wapenstilstand is nog geen vrede.

Binnen drie maanden wil men nu met vredesonderhandelingen beginnen. Maar om een vrede tot stand te brengen, daarvoor is nog meer nodig dan voor het sluiten van een wapenstilstand. Daarbij komen zoveel punten aan de orde, dat we ze hier onmogelijk allemaal kunnen opnoemen. Men vreest dan ook, dat deze vredesonderhandelingen nog wel een hele tijd zullen kunnen voortduren.

Laten we hopen en bidden, dat er na niet al te lange tijd een rechtvaardige vrede mag gesloten worden.

UITGEZUIVERD

In de communistische landen is men doorlopend aan het „zuiveren”. Dat wil daar zeggen, dat men mensen, die men niet meer vertrouwt, wegwerkt. Er komt óf plotseling een aanklacht tegen iemand, die dan gearresteerd wordt, óf zulke personen zijn plotseling verdwenen. De gevangenen en de **concentratiekampen** zitten vol met zulke mensen. Velen zijn verbannen naar Siberië, anderen zijn koelbloedig vermoord. Men zegt wel eens, dat de revolutie haar eigen kinderen verteert.

Voorals, als er nieuwe machthebbers aan het bewind komen, is het zuiveren aan de orde van de dag.

Toen Stalin stierf, had hij al heel wat vroegere kameraden en medewerkers uit de weg geruimd. 't Was uit stille vrees, dat ze misschien an-

Beria

ders hem uit het zadel zouden wippen. Na Stalin's dood ontstond er zo'n stille strijd tussen Malenkof en Beria. Samen vormden ze met Molotof het driemanschap, dat na Stalin's overlijden in Rusland de leiding in handen kreeg. Vooral Ma-

lenkof, de opvolger van Stalin, en Beria, het hoofd van de geheime politie en minister van binnenlandse zaken, vertrouwden elkaar niet. Beria was een onmenselijke wreedaard, die duizenden genadeloos vervolgde en ombracht, omdat zij in de ogen van de partijleiding niet meer zuiver waren. Of ook werden ze verbannen, bij duizenden tegelijk soms, omdat „het belang van het land” dat ciste. Geen middel was hem te gruwelijk, geen mens ontzag hij. Een God erkende hij niet.

In de strijd om de hoogste plaatsen had hij het als Stalin's vriend al ver gebracht. Alleen Malenkof stond hem nog in de weg om in de plaats van Stalin alleenheerser te worden. Sluw ging hij te werk. Als minister van binnenlandse zaken benoemde hij zijn vrienden in de belangrijkste **functies**. Die zouden hem helpen als zijn tijd gekomen was om Malenkof ten val te brengen....

Deze wachtte daar echter niet op. Op een belangrijke vergadering beschuldigde hij plotseling Beria als vijand van de communistische partij en het Sovjetvolk. Hij zou werken in het belang van buitenlandse **kapitalisten**. Beria werd gearresteerd en ontslagen uit al zijn ambten. Het Russische hooggerechtshof zal over zijn „misdaden” uitspraak doen.

Nu wacht Beria op zijn **proces** en vonnis. Hij zal nu dezelfde weg gaan, die hijzelf duizenden heeft doen gaan. Op genade hoeft hij niet te hopen. De barmhartigheden van de goddelozen zijn wreed, zegt de Bijbel.

Zo gaat de zuivering verder. Eerst Beria, dan Beria's vrienden, ministers uit onderworpen landen, enz.

Dag op dag lezen we er van. Waar is het einde nog? Inderdaad, de revolutie verslindt haar eigen kinderen.

Maria Hartmann

DE HELDIN VAN SURINAME

Gelukkige jaren brachten ze door op Charlottenburg, ondanks de ellende, die ze om zich zagen en ondanks de rampen, die hen zelf telkens bedreigden. Daar was bv. de grote plantagebrand, die, aan de kust begonnen, door de enorme droogte met razende snelheid om zich heen greep en bijna niet te blussen was. En daar was ook de malaria, die gevaarlijke tropische koorts, waartegen het zo moeilijk strijden was. Toch waren ze gelukkig. Maar snel naderde Mietjes zesde verjaardag en er was bericht gekomen, dat er weer een schip naar Europa zou varen, dat een aantal kinderen mee kon nemen. Van het verlov, waarover Maria en Heinrich zo vaak gedroomd hadden, kon niets komen. Want juist in deze tijd werd het heidendom brutaler dan ooit, terwijl er van andere plaatsen 'n roep, 'n smeeking kwam, om in het Christendom te worden onderwezen. Neen, onder deze omstandigheden kon en mocht Heinrich zijn werk niet in de steek laten.

En dus zou ook kleine Mietje de lange reis zonder vader en moeder moeten maken. Met allerlei liefdevolle grapjes en spelletjes begon de vader het kleine ding voor te bereiden op het afscheid. Hij maakte papieren bootjes, die over een grote zee van blauw papier voeren. Aan de andere oever stonden kleine poppetjes, ook uit papier geknipt; dat waren de broertjes en het zusje, die Mietje stonden op te wachten. Hij vertelde van de sneeuw, die als miljoenen fijne witte veertjes naar de aarde kwam, van de prachtige kerst-

bomen en de kachels, die de huizen verwarmden. En onderwijl werkte

Maria aan een mooie negerpop met zijden kleren, die Mietje mee zou nemen op reis. Mietje kreeg door al die dingen wel zin in de reis, maar voor de ouders lag het afscheid als een loodzware last in 't vooruitzicht.

Onherroepelijk kwam 't afscheid nader. Eerst van Charlottenburg, onder een vloed van bittere tranen van Johanna en weemoedige blikken van Efraim, die hun kleine Missi bijna niet konden laten gaan. Toen de negerroeiers de boot afstieten, kwam Johanna snikkend achter een boom te voorschijn en zwaaide met een doek, zolang ze nog iets van de boot kon zien. Daarna het andere, het

werkelijke afscheid. Over Paramaribo is de tropennacht gedaald. In een der kamers van het grote zendingshuis flakkert een kaars. Maria en Heinrich staan daar bij Mietjes bedje en zien neer op hun slapend kind. Eindelijk zegt Heinrich, alsof zijn gedachten van een verre, moeilijke reis terugkomen: „Blijf bij ons, Heer, want het gaat avond worden en de dag is nu gedaald?”

Maria echter knielt bij het bedje neer en zegt fluisterend het Avondgebed :

„Breid zegenend Uw armen
O Heiland vol erbarmen,
Over dit kindje klein.
Wil satan 't U ontroven,
Zo spreek Uw woord van Boven:
„dit kind is nu en eeuwig Mijn”.

De volgende dag kwam 't afscheid. Met andere ouders staarden Maria en Heinrich het verdwijnende zelschip na, dat hun lieveling meevoerde. Of ze haar en de andere kinderen ooit terug zouden zien? Ach, er was een bange vrees diep in hun hart, dat dit nooit weer gebeuren zou. Wie in zendingsdienst gaat, moet kunnen lijden, zegt men. Maar 't is een moeilijke weg, waarop deze les wordt geleerd.

Eindelijk gingen ze terug naar de stad, in zwijgen verzonken. Daarna zo spoedig mogelijk ook weer naar Charlottenburg, waar het werk op hen wachtte. En daar gebeurt het, dat Heinrich een hevige malaria aanval krijgt. Maria was zelf ook niet vrij van koorts. Maar toch verpleegde ze haar zieke bij dag en nacht.

Wanneer ze in de stille loodzware nachten eenzaam waakt aan zijn bed, is er één bede in haar benauwde ziel. „Here God, dat niet! Ik smeek U, laat hem leven, laat ons nog bij elkaar!”

Eindelijk wordt de koorts zo hevig, dat transport naar Paramaribo nodig is. Nog eens wordt de tentboot in gereedheid gebracht. Door twee negers wordt Heinrich voorzichtig gedragen en op de bodem der boot

neergelegd. Johanna barst los in een tomeloos wenen, dat nog lang Maria in de oren klinkt. In een ware noodtoestand wordt de stad bereikt. De koorts loopt steeds hoger op, zelden is hij nog bij bewustzijn. Wanneer hij Maria in een kort, helder ogenblik naast zich ziet, brengt hij haar hand naar zijn hart en fluistert: „ik dank je voor alles”.

Nadat de dokter nog een laatste middel had beproefd om de koorts omlaag te drukken, viel hij in een diepe slaap, waaruit hij niet weer ontwaakte.

Met een allerlaatste krachtsinspanning had Maria zich op de been kunnen houden. Nu zakte ze echter in elkaar. In zware golven raasden de koorts en het leed door haar heen en de broeders in Paramaribo verwachtten ook van haar het einde.

In haar ijlen keek ze als een waanzinnige om zich heen en riep om Heinrich en haar kinderen. Maar wanneer ze ontwaakte en bij zinnen was, vouwde ze haar handen en bad tot God. „Laat mij sterven mogen, laat mij sterven mogen”.

Maria Hartmann stierf niet. God had haar uitverkoren tot een instrument in Zijn hand, om grote dingen te doen in het diepste binnenland van Suriname, waar de bevolking 't meest leed onder de gruwelen van het heidendom.

M. A. M. Renes-Boldingh

ONS MEISJES-HOEKJE

BEDDEN III.

De laatste tijd wordt er veel geadvverteerd met matrassen met binnenveren. Die zijn gemakkelijk, want je kunt ze zo op de planken leggen. En op een matras van goede kwaliteit krijg je vijftien jaar garantie. Ze vragen alleen flinke grote dekens die je er royaal om kunt slaan, want je zakt er niet in weg en daardoor tocht het er nog al spoedig bij in.

Weet je wel hoe zo'n matras er uit ziet?

Eerst maken ze de omtrek van het bovenvlak en die van het ondervlak. Hij bestaat uit een recht-hoek van staalband met ronde hoeken. Dat staalband is zo hard, dat het niet geknipt kan worden, het wordt met een beitel gekloofd. Tussen die twee omtrekken wordt de matras gebouwd. Hij bestaat, net als de zitting van een stoel, uit spiraalveren. Ze zitten in overdwarse rijen en worden met haakjes aan de omtrek geklonken. De veren van een stoel worden bij elkaar gehouden door een eind touw. Die van een matras telkens door een spiraal die van het ene einde van het staalband naar het andere loopt.

Over die binnenvering kan natuurlijk niet meteen de hoes worden gespannen. De spiralen zouden spoedig door de stof prikken.

Er komt eerst een zak van tarpauling — dubbel gewezen jute — omheen. Daarna volgt een vingerdikke laag stro. Dat stro zit vastgehecht op een stuk jute. Er zijn telkens met een haak een paar sprietjes doorheengehaald. Na dat stro komt 'n laag watten, dezelfde, die de kleermaker ook gebruikt. Daarover spant men de hoes.

Dat is nog een heel karwei, want hij is eigenlijk te klein voor zo'n dik bed. Daarom klemt men de matras eerst met twee klemmen in elkaar tussen twee metalen platen. Voorzichtig wordt de hoes tot de eerste klem geschoven, de klem wordt verwijderd, het bed springt aan de ene kant omhoog. Nu gaat de hoes verder naar de tweede klem. Die wordt ook uitgetrokken, de matras ontspant zich verder. Nog een klein rukje, hij zit. De metalen platen worden er uitgetrokken, de hoes dichtge-naaid. Het bed is klaar.

Hoe moet je een bed behandelen?

Nu zal ik wel ruzie met jullie moeders krijgen. Want een kapokbed — eigenlijk elk bed — mag je nooit kloppen. Kapok bestaat uit kleine

kokertjes. Die kokertjes gaan op de duur stuk, het bed wordt slapper en moet worden bijgevuld. Maar als je gaat kloppen, sla je de kokertjes opzettelijk stuk, de kapok wordt zo fijn als zand.

„Er komt heel wat stof uit“, zegt

NAAR DE HOOGSTE TOP DER WERELD

Toen, voor enkele weken, Londen zich klaar maakte voor de Kroningsfeesten van koningin Elizabeth, zwoegde langs naakte rotswanden en grillige gletschers een **expeditie** omhoog naar de hoogste bergtop der wereld: de Mount Everest.

Het was niet de eerste keer dat dit geprobeerd werd.

Vanaf 1920, dus al 30 jaar lang, is het véle malen geprobeerd. Maar steeds tevergeefs. Zestien bergbeklimmers lieten bij deze moeizame pogingen het leven.

Maar nu, midden 1953, is het twee mannen: Hillary, een Nieuwzeelandse bijenhouder en Tensing, een Tibetaanse **bergtourist**, leden van een expeditie, die onder leiding van de Engelsman, kolonel Hunt stond, gelukt de Mount Everest te veroveren.

Een vroegere bekende tocht was die van 1948, toen bekwame Zwitsers, die in hun bergachtig land zich dage-

lijks kunnen **trainen**, de bestijging waagden. 't Was niet een grote expeditie, maar toch waren er nog 170 dragers nodig, om **proviant**, instrumenten, kleren, tenten enz. naar boven te torsen. Ja, er komt wat kijken! Wij hebben er geen idee van hoe moeilijk en gevaarlijk zo'n bestijging is, maar ook wat er meegenomen moet worden. Aan voedsel alleen al: zo'n 800 kg. meel, 500 kg. boter, suiker, koffie enz.

Je begrijpt, dat je als dragers alleen maar kunt gebruiken mensen uit bergachtige streken; met uithoudingsvermogen. Daar de Himalaya tussen India en 't uitgestrekte hoogland van Tibet ligt, zijn het vooral de Tibetanen, die bij verschillende expedities als dragers hebben **gefungeerd**.

De grootste vijand van de bergbeklimmers is de bergziekte. Jullie weten, dat de lucht, hoe hoger je stijgt,

je moeder, maar dat dat stof stukgeslagen kapok is, heeft ze niet in de gaten. In de schoonmaaktijd moet je een bed een hele dag in de zon leggen en daarna goed borstelen.

Zo gewoon is het het beste, dat je je bed alle dagen omkeert en flink laat luchten. Zet de delen maar een poosje schuin tegen de slaapkamerwand op. Verder moet je de delen regelmatig verwisselen: het hoofdeinde wordt voeteneinde, het voeteneinde middenstuk, het middenstuk hoofdeinde. Want eigenlijk wordt het middenstuk het meest beslapen, je voeten wegen maar weinig, je hoofd ligt eerst op een kussen, en als je niet regelmatig wisselt zou het middenstuk veel eerder versleten zijn dan de rest.

Je hebt ook wel twee-delige bed-

stellen. Het kleine stukje behoort niet aan het hoofdeinde, maar aan het voeteneinde. Want ze hebben dat ene deel juist zo groot gemaakt, omdat de mensen klaagden dat ze bij driedelige bedden pijn in de rug kregen van de harde rand van het middenstuk. Wisselen heeft hier dus geen zin. Wel is het verstandig om dat grote stuk om te gooien natuurlijk.

Voor de oorlog behoorde er bij elk bedstel ook nog een hoofdpeluw. Maar toen de kapok schaars werd en we voor een bed een speciale vergunning moesten hebben, mochten de fabrikanten van de Duitsers geen peluw meer maken. En nu zijn we al zo gewend om alleen een kussen te gebruiken dat bijna niemand de peluw terugverlangt.

Tjits Veenstra.

steeds ijler wordt, misschien duidelijker gezegd, minder samengeperst. Deze lucht bevat dus minder zuurstof en minder stikstof. En juist die zuurstof heb je nodig. Op grote hoogte word je kortademig. En dat niet alleen! Er treden andere, veel lastiger verschijnselen op. Grote vermoeidheid en toch niet kunnen slapen. De polsslag neemt toe, het hart wordt iets vergroot, de eetlust neemt af, het geheugen wordt minder en het vlug reageren wordt minder vlot. En vooral dit laatste kán vreselijke gevolgen hebben!

De Zwitserse expeditie van 1948, die mede geleid werd door bekwaam Tibetaanse alpinisten als Tensing en Norbu, heeft overigens enorm veel **gepresteerd**. In de tijd van 5 maanden beklommen de stoere kerels niet minder dan vijf reuzen, waarvan de gemiddelde hoogte plm. 6000 m. was, terwijl de zesde, die men overwon, bijna 7000 m. hoog was.

Maar de Mount Everest bleef onbeklommen....

Vorige herfst echter waagden anderen, ook Zwitsers, een aanval op de Reus onder de reuzen, die bijna gelukte. Nog slechts 300 m. scheidde hen van de top. Doch toen moesten ze terugkeren.

Toen kwam de expeditie van '53, die met de ervaringen, opgedaan door de Zwitserse **pioniers**, volop hun winst hebben gedaan. Ze mochten zelfs een dankbaar gebruik maken van voedsel, dat bij de vorige tocht achtergelaten was.

Alles was, op z'n best, voorbereid. Het weer was uitstekend! De laatste **étappe** lag voor de boeg. Deze zou gemaakt worden door Hillary en Tensing.

Een ogenblik werd het gevaarlijk. Een ijsblok schoot los, trof Hillary en deze slipte weg in een afgrond. Maar Tensing mocht hem gelukkig, aan het touw, waarmee ze aan elkander verbonden zitten, weer optrekken. Verder ging het schitterend! Nog enkele moeilijke meters en.... daar stonden ze op de hoogste top der wereld.

Indrukwekkend groots! Een **fantastisch panorama**: eeuwige sneeuw, brede gletschers, kale rotsblokken, steile hellingen, en dan.... de hoorbare stilte rondom.

Twintig minuten bleven ze hier!

Als **souvenir** nam Hilary een handvol steentjes mee. Maar langer hadden ze ook niet kunnen blijven, want toen ze in het kamp terugkeerden, was de zuurstof bijna opgebruikt.

Tenslotte is het de mens dus toch gelukt, de hoogste bergtop te bereiken.

Nu moeten jullie niet denken, dat alleen maar Zwitsers of Tibetanen, bergbeklimmers zijn.

Nederland kan ook wel mee doen. Onze landgenoten Dr Ph. C. Visser en z'n echtgenote, behoren zelfs tot de bekendste bergbeklimmers.

Jaren aaneen hebben ze de „sneeuw-woning”, wat het woord Himalaya betekent, bezocht. Bekend is hun bestijging van de Karakorum, ook een top van dit reusachtig Aziatisch gebergte. Dr Visser heeft over al deze tochten prachtige boeken geschreven,

die heel interessant zijn te lezen.
Op één van hun tochten vond Dr

Visser de resten van een boot, die aan niemand minder dan aan de vermaarde wereldreiziger Sven Hedin had toebehoord.

Een andere keer deed Dr Visser een bijzondere ontdekking. Hij vond

in een dal een groot aantal ijstorens. Wat was het geval? Hier was een meer geweest, waarin ijsbergen hadden rondgedreven. Het meer was echter leeggelopen en de ijsbergen waren achtergebleven.

En over de rijkdom van gesteenten, fauna en flora raakt men natuurlijk niet uitverteld.

Hoe hoger men komt, des te minder wordt het aantal levende wezens.

't Is echter niet, zoals men tot nu toe meende, dat op die duizelingwekkende hoogten van 7 à 8000 m. alle leven verdwenen is. Want Hillary en Tensing zagen zelfs op een hoogte van 9000 m. een eenzame bergkraai rondvliegen.

In deze barre woestenij, waarin op zo'n 5000 m. hoogte nog kluzenaars wonen, wordt de mens klein onder de majesteit van de Schepper, die ook deze steenmassa's met sneeuwvelden en ijsrivieren zo schoon heeft gemaakt.

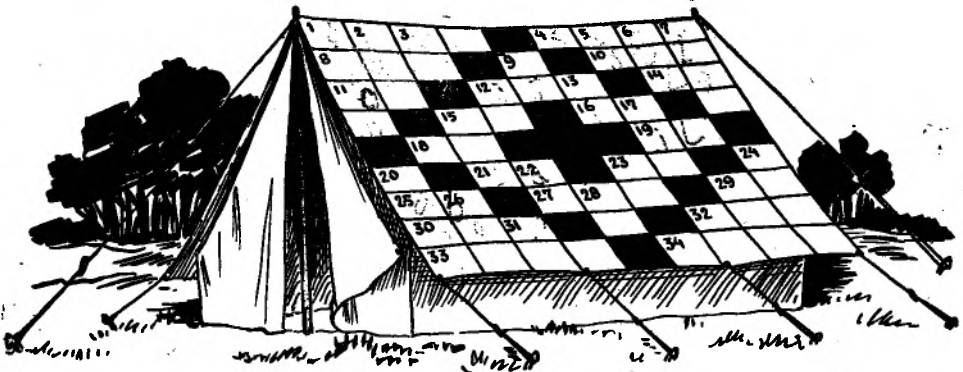
Ons werkhoekje

Een pracht vakantie achter de rug, allemaal heerlijk opgefrist en nu meteen maar 'es aan de slag met het aardige „tentraadsel”.

Horizont: 1. woonverblijf van zeil-
doek gemaakt (4). 4. terrein waar
b.v. tenten opgezet worden (4). 8.
werktuig om tot stilstand te komen
(3). 10. zangnoot (3). 11. verkorte

meisjesnaam (2). 12. onmisbaar aan
je fiets (3). 14. deel van tafel of bu-
reau (2). 15. afkorting (2). 16. stoom-
schip (2). 18. lengtemaat (2). 19. af-
korting voor tijdsbepaling (2). 21. an-
der woord voor moeder (2). 23. af-
korting (2). 25. rivier in Siberië (2).
27. deel van een boek (3). 29. afkor-
ting v. pl.bep. (2). 30. lichaamsdeel(3).
32. wasmiddel (3). 33. voorzetsel (4).
34. niet vriendelijk (4).

Verticaal: 1. voertuig (4). 2. lid-
woord van onbepaaldheid (3). 3. een
maangestalte (2). 5. deel van een wiel
(2). 6. insecteneter (3). 7. niet bol (4).

J.F. STULP.

HET BRUGWACHERSHUISJE

Van Larum

KORTE INHOUD:

Ruurd Dijkema is een wees. Hij komt bij zijn grootvader, de brugwachter van Larum. Grootvader is een strenge man. Ruurd wil graag naar de H.B.S. Op school wordt hij geplaatst in de opleidingsklas. Met zijn klasgenoten gaat hij naar de boerderij van Dirk v. d. Vaart.

„O ja”, stemmen ze allemaal gul toe, „’t heeft nog geen haast hoor! En een luid „hoera!” gaat op voor Ruurd, alsof die het geld al in zijn zak had. Maar, de arme jongen zelf weet maar al te goed, dat het daar nog ver van af is!

Nog een hele poos duurt daarna de vergadering en er wordt gepraat over alles en nog wat. Maar het lawaai wordt langzamerhand weer verschrikkelijk, zodat eindelijk Dirks moeder nog eens door de deur komt kijken. Ze vindt, zegt ze, dat de club nu maar moest sluiten en de volgende keer wat rustiger asjeblijft.... Dan maakt Dirk met een flinke hamertik een einde aan ’t feest en gaan ze de fietsen weer opzoeken. Dirk brengt, zoals hij beloofd had, Ruurd netjes terug tot aan ’t dorp en met een „tot morgen op school”, nemen ze bij de brug afscheid. Dan rent Ruurd in eens door naar huis. O wee, ’t is al laat!

Wat zal Opa zeggen?.....

HOOFDSTUK 3.

In de achterkamer van ’t brugwachters-

9. pers.voornw. (2). 12. zeilboottype als afkorting (2). 13. heil den lezer (2). 15. boom (3). 17. groente (3). 20. klank (4). 22. bijwoord (2). 23. viervoetig dier (2). 24. verl. tijd van ’t werkw. tijgen (4). 26. geluid v. e. vierv. dier (3). 28. bijwoord (2). 29. vogel (3). 31. zangnoot (2). 32. deel van de Bijbel (2).

De oplossingen moeten worden ingezonden vóór 10 September aan: L. MEIJER, Wilhelminaal. 7, Bedum.

Denk om volledige naam, voornamen en adres.

Er worden weer een aantal prijzen beschikbaar gesteld!

huisje zit tante Lena voor ’t raam een paar jongensokken te stoppen. Haar gezicht staat een beetje bezorgd en ze heeft al een paar keer naar de Friese hangklok in de hoek gekeken. Snap je nu, waar zo’n jongen blijft? Tot nu toe is hij direct elke dag uit school naar huis gekomen, maar vandaag is er zeker iets bijzonders. ’t Is bij vijven en hij is er nog niet. Enfin, hij is oud en wijs genoeg, maar een beetje vervelend is ’t wel. Nou, ’t is een hele zorg hoor, zo’n jongen in huis! Wat hebben ze er tegenop gezien, haar vader en zij, toen ze wisten, dat zij Ruurd in huis zouden krijgen. O, ’t is geen lastige jongen hoor, dat niet, maar Vader heeft het tóch al zo druk en hij kan nu eenmaal slecht met kinderen omgaan. Dat komt misschien wel mee van die gemene plagerij altijd met bij de brug. Op allerlei manieren proberen kwajongens de oude bruggebaas voor de gek te houden en de oude veldwachter Huisman, die er van weet, kan tegen die lummels ook al niet veel beginnen. En dan is er de scheerwinkel.... Behalve dat „Baas” de ophaalbrug, die een eindje verder over de vaart ligt, moet bedienen, is hij ook nog barbier. De grote voorkamer van het huis is ingericht als „scheersalon” en vooral ’s avonds kan het er behoorlijk druk zijn. En nu nog een jongen er bij, om op te voeden. „Ik kán het niet meer”, heeft haar vader indertijd geklaagd, „ik ben er te oud voor”. En tante Lena wist dat het waar was. Vader was veel te streng en te kort aangeboden voor zoiets. En ze heeft begrepen, dat zij het ook moeilijk zou krijgen. Aan de ene kant haar Vader helpen natuurlijk en aan de andere kant toch ook een beetje moeder wezen voor deze jongen, die zo heel alleen op de wereld stond.

Zo zit Tante daar nog een poosje te peinen, tot plotseling de voordeur opengaat en Ruurd, een beetje bedeesd, maar met een kleur als vuur, binnenkomt. Even, vlug, gaan z’n ogen door ’t kamertje. O, gelukkig, Opa is er niet. Tante zit, met de bril op, te stoppen en ineens valt het Ruurd op hoeveel ze zó op moeder lijkt. Even geeft hem dat een weemoedig gevoel, maar er is geen tijd om er lang aan te denken.

„Hé, gelukkig”, zegt Tante zodra ze hem ziet, „moest je zó lang schoolblijven?”... Ruurd slaat een blik op de klok en vertelt

aan zijn huiswerk. Afwachten maar, misschien verzint hij er nog wat op.

Even later tingelt het belletje van de voordeur en komt Opa binnen. „Zo”, zegt hij, heel opgewekt voor zijn doen, „is Ruurd al thuis? Dat treft, want 'k heb nieuws voor je, jo!”

Een beetje achterdochtig kijkt Ruurd op van zijn werk. Als Opa zó spreekt, vertrouwt hij het niet goed. Veel moois zal het alvast niet zijn....

„Kijk eens”, zegt Opa, als hij zijn stoel heeft bij geschoven, „'k trof zopas, toen ik van de brug kwam, de oude Caspers. Hij vroeg of ik even mee ging naar zijn huis, want hij had een boodschap voor me. Nou, ik mee naar de Nieuwe Buurt hè en daar hoorde ik dat Caspers een baantje had gevonden voor Ruurd. Hij had mij indertijd al beloofd, dat hij eens rond zou kijken en nu was er dan wat. Caspers zijn zoon is zó als je weet, krantenbezorger. Hij bestelt niet alleen hier in Larum, maar ook in Eltens en op Snakkersbuurt. En nu vertelde Caspers mij, dat de jongen het alleen niet meer af kon. Hij zocht om een hulp, die in ieder geval Larum en omstreken van hem zou kunnen overnemen. Er is voorlopig een rijksdaalder in de week aan te verdienen en als 't goed gaat, later meer. De jonge Caspers heeft een fiets voor zijn helper beschikbaar en hij gaat de eerste week zelf mee, om alles te leren vinden. Nu je snapt wel, dat ik 't met beide handen heb aangenomen. Wat zeg je er van Ruurd? Nu kun je wat mee verdienen jo, en dat is wel nodig!”

„'t Is best, Opa”, knikt Ruurd. De gedachte wat te verdienen, lokt hem ook wel aan. En bovendien: „een rijksdaalder” heeft Opa gezegd en direct is het toen door hem heen gegaan: fijn, dan kan ik zelf het geld voor de kampeertocht verdienen. Misschien vindt Opa het dan wel goed....

Opa steekt een pijpje aan en praat maar door over Ruurds baantje. En dan plotseling begint Tante Lena over dat andere....

Ruurd schrikt er haast van en met spanning luistert hij toe. Tante vertelt van de nieuwe kameraden en van de club, waar Ruurd nu ook bij hoort. En dat ze nu een uitstapje in 't zicht hebben....

O wee, dit valt niet in goede aarde; Ruurd ziet het aan Opa's gezicht dat plotseling betreft. Maar als tante de rijksdaalder noemt, waar Ruurd om heeft gevraagd, loopt bij de oude man de gal over.

„Toe maar, toe maar!” barst hij los, „een rijksdaalder voor een uitstapje, 't kan niet op, zeker. Dat heb je er van, als je met de deftigheid omgaat. Gewone jongens zijn niet goed genoeg; mijnheer moet op de club bij 't zoonje van de dokter en van Van der Vaart. En Opa betaalt wel. Nee mannetje, daar komt niks van. 'k Heb al lang gemerkt, dat jij 't hart veel te hoog draagt. Dat huiswerk 's avonds staat me ook niet aan. Verdien jij later je kostje maar met de handen, daar hoeft niemand zich voor te schamen. In mijn huis geen student

dan het verhaal van de club en hoe leuk het was. Tante luistert en knikt dat het goed is. Ze vindt het zelf ook fijn dat Ruurd een paar kameraden heeft en hij had er wel mindere kunnen uitzoeken! „Maar voortaan eerst even vragen, hoor”, zegt ze, „want Opa wil graag weten waar je zit”.

„Waar is Opa?” vraagt Ruurd, terwijl hij vast zijn huiswerk bijelkaar zoekt.

Die moest naar de brug”, vertelt Tante „en hij is nog niet terug. 'k Denk dat hij ergens is blijven praten”. Ruurd knikt en blijft dan even zitten nadenken. 't Treft eigenlijk wel mooi, dat Opa er niet is. Als hij nu direct Tante eens vroeg, of hij mee mag binnenkort met het uitstapje van de club en of hij dan een rijksdaalder mag hebben?....

Ja, vooruit hoor, hij waagt het er op! En vóór hij het zelf goed weet, heeft hij het er al uitgeflapt. 't Is wel veel geld, een rijksdaalder, maar hij zal erg zijn best doen en Opa heel veel helpen. En mag het dan, Tante?....

Tante kijkt bedenkelijk. Ja, ze begrijpt best, dat Ruurd graag mee wil, maar dit is toch wel wat veel gevraagd. „Een rijksdaalder is voor diè kinderen maar een kleinigheid”, zegt ze, „maar voor óns is het een heel bedrag. En als je nu een jaár op die club was geweest, zou ik er niet veel van zeggen, maar 't is nog maar een dag. Nee Ruurd, dat zal wel niets worden. Maar we zullen Opa ook eens vragen, straks”.

Ruurd zucht diep en kijkt teleurgesteld het raam uit. Jawel, Opa vragen, dat hoëft niet eens, wat diè zegt, weet hij zó wel. En diep in zijn hart moet hij Tante nog gelijk geven ook. 't Is ook veel geld, maar.. maar.... 't zou toch zo heerlijk zijn....

Met een nieuwe zucht gaat hij dan maar

en geen leerbdeken, houd je dat voor gezegd!" En zo draaft de oude man nog een tijdlang door, tot Ruurd het niet meer uithouden kan. Wég zijn vacantiereisje, wég zijn hoop om tóch nog naar de H.B.S. te kunnen gaan, 't volgend jaar; alle mooie plannen in één keer kapot! Een wilde woede laait in hem omhoog — o, hij zou wel kunnen huilen en schreeuwen tegelijk!

„k Mag nóóit wat", gooit hij er dan plotseling uit.... „nóóit, nóóit. Werken, dat mag en geld verdienen en vuile hokken schoonmaken en als ik wat vraag, is 't altijd „nee!" Maar 'k ga tóch naar de H.B.S. 't volgend jaar, dat zult u zien, 'k doe het tóch!" Brutaal heeft hij de laatste woorden er uit geschreeuwd en hij stampvoet van drift.

„Stil toch, jongen", schrikt Tante, die Ruurd nog nooit zo heeft gezien, „zo mag je niet praten tegen je-Opa"....

Maar 't is al te laat. Trillend van drift is de oude man overeind gekomen.

„Zo", heeft zijn oude stem, doe jij het tóch.... Maar dan mijn huis uit, dat vertel ik je. Want zolang ik leef, heb ik het hier te zeggen! En nu de kamer uit, als je niet wilt, dat ik je plát sla, brutale vlegel. Vooruit, naar de zolder jij en geen eten vanavond, lummel die je bent!....

Met beide handen omhoog staat de oude bij de deur en zijn stem slaat over van drift. Tante, hevig geschrokken, probeert haar vader te kalmeren. Meteen pakt ze

Ruurd bij de arm en dwart hem de kamer uit. „Vooruit nou", dringt ze, „'t is zo al mooi genoeg niet? Je moest je schamen, zo tegen je grootvader te doen!" Dan slaat de deur achter Ruurd dicht en klimt hij langzaam het laddertje op, naar boven. Daar, op het zolderkamertje, laat hij zich neerploffen op een stoel en met het hoofd op de armen, snikt hij plotseling zijn verdriet uit. O, wat is alles nu ineens donker geworden en hopeloos naar! En dat mee door zijn eigen schuld. Want juist door die brutaliteit zal Opa nu natuurlijk helemaal niet meer toegeven. Wég zijn nu alle mooie dingen en bovendien zijn Opa en Tante nog zó boos, dat het wel nooit weer in orde zal komen.

„Ik wil hier niet langer blijven", snikt hij wanhopig, „ik wil het niet en ik doe het niet!" Maar meteen schudt hij het hoofd om zijn eigen woorden. Hij kan immers nergens anders naar toe. Een poos blijft hij nog snikken, dan, langzaam, kalmeert hij wat. Is het wel zo, dat hij helemaal alleen is? Plotseling moet hij denken aan wat vroeger zijn moeder vaak zei: „Juist als alles om ons zo donker lijkt, ziet God naar ons en Hij maakt het zéker weer licht". Nog nooit heeft hij die woorden zo goed begrepen als nu. En diep uit zijn hart gaat een stil gebed op naar de Hemelse Vader, die juist nu zo heel dicht bij hem is!

Als Tante die avond, vóór ze zelf ter ruste gaat, nog even naar boven sluipt, naar de bedstee op zolder, is Ruurd al lang in slaap gevallen. Een ogenblik blijft ze, bij het licht van het spaarlampje, staan kijken naar haar neef, die soms in zijn slaap nog even opschokt, als in een onrustige droom.

„Arme jongen", fluistert ze, terwijl ze even over zijn klamme haren strijkt, „wat wás het een moeilijke avond voor je. Maar alléén ben je toch niet, al dacht je misschien van wel. Ik zal proberen je te begripen en te helpen en God zal zorgen, voor ons allemaal".... Dan draait ze het lichtje uit en zoekt voorzichtig de weg naar beneden....

HOOFDSTUK 4.

Een mooie dag in 't laatst van September. Met een stevig gangetje fietst Ruurd Dijkema op de kale landweg, even buiten Larum. Zijn grote fietstas, die een uurtje geleden nog uitpuilde van de kranten, is nu bijna leeg. Het dorp zelf heeft hij al afgewerkt, nu nog de rij huisjes ginds aan de vaart de z.g.n. Snakkerbuurt en eindelijk, als verste uithoek, de boerderij van Reinders. Daarmee is dan voor vandaag het werk weer afgelopen.

Dit nieuwe baantje bevat Ruurd niet slecht en, met het windje lekker in de rug, trapt hij vlug verder. Als 't een beetje lukken wil, is hij om half acht klaar. En dan staat er bij Tante een bordje lekkere, warme pap te wachten!

(Wordt vervolgd).

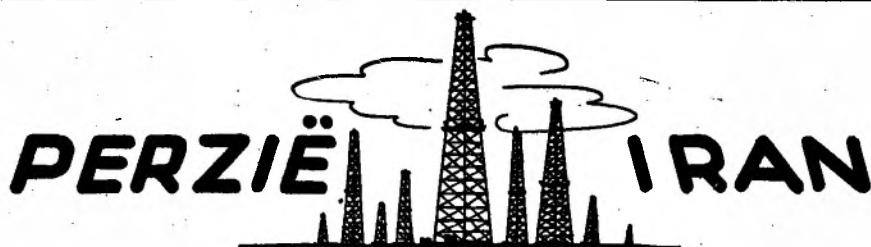

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulhuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 5 - Sept. '53

't Is wonderlijk gegaan in Perzië. En niet zonder bloedvergieten. Maar per slot van rekening is er heel wat veranderd, en naar men hoopt, veel verbeterd.

De meesten van jullie weten wel, dat er over Perzië (of Iran, zoals het ook wel genoemd wordt) een **sjah** regeert. Deze sjah kon het niet te goed vinden met zijn **minister-president** Mossadeq.

Perzië is rijk aan olie, maar de Perzische bevolking is straatarm en moet hard werken voor een groepje groot-grondbezitters, die alle baantjes en betrekkingen onder elkaar verdelen en de grootste macht hebben in het **parlement**.

De sjah was begonnen zijn uitgestrekte landerijen te verdelen onder de arme bevolking. Mossadeq is een van de groot-grondbezitters en deed dit niet. De Sjah werd bij de armen dus **populair**, geliefd. Dit was één van de tegenstellingen tussen de Sjah en Mossadeq. Mossadeq is taai en onverzettelijk, koppig. Dit is wel gebleken bij de **nationalisatie** van de olie. Vroeger had een Engelse maatschappij, de Anglo-Iraanse Oliemij., het recht olie te winnen in Perzië. Een gedeelte van de opbrengst moest deze maatschappij afstaan aan de Perzische staatskas. 't Waren Perzië's voornaamste inkomsten.

Maar de oliebronnen werden gena-

tionaliseerd en tevergeefs probeerden de Engelsen met de Perzen een overeenkomst aan te gaan. Mossadeq stelde zijn eisen te hoog en wist van geen toegeven. 't Gevolg was, dat de Engelsen vertrokken en Perzië zich maar moest redden bij de oliewinning, bij de **raffinaderijen** en bij het vervoer en de verkoop. 't Resultaat was, dat er in de laatste twee jaar slechts het duizendste deel van de vroegere olie-afzet verkocht kon worden. De staatsschuld steeg tot millarden! Maar Mossadeq bleef koppig.

DE SJAH VAN PERZIË

De Sjah, veel minder wilskrachtig dan zijn **premier**, kon er niets aan veranderen.

Eens heeft hij Mossadeq ontslagen,

maar een paar dagen later was de oude, ziekelijke man op zijn post terug. De meeste staatszaken deed hij af, terwijl hij te bed lag. Soms werd hij naar het parlamentsgebouw gedragen. Vaak zag men hem in tranen, maar steeds wist hij zijn zin door te drijven. Onlangs probeerde hij de sjah het land uit te zetten. 't Heette, dat deze voor onbepaalde tijd naar het buitenland vertrok. 't Volk begreep echter, dat dit betekende, dat de Sjah afgezet en verbannen zou worden. Er werden grote afhankelijkheidsbetogingen gehouden en de Sjah beloofde te blijven.

Toch gaf Mossadeq zijn plannen niet op. Hij liet een **referendum**, een volksstemming houden, waarbij het volk zich moest uitspreken. 't Ging eigenlijk om deze keus: vóór of tegen Mossadeq. 't Werd een wonderlijke stemming. In Teheran, de hoofdstad, ging het bijv. op de volgende manier: Op vier stadspaleizen was een grote legertent opgesteld. In twee van deze tenten moesten de vóórstanders van Mossadeq stemmen, de tegenstanders konden in de beide andere tenten terecht. Boven deze laatste tenten waren spandoeken aangebracht, waarop stond: „Zij, die hier stemmen, zijn verraders”. Bovendien moesten alle stemmers hun naam, adres en vingerafdruk op het stembiljet zetten. Zo wist Mossadeq zijn tegenstanders later gemakkelijk te vinden. Aanhangers van de premier fotografeerden bovendien de tegenstemmers en jowden ze uit. Geen wonder, dat de meeste tegenstanders thuis bleven en 't referendum 'n grote overwinning voor Mossadeq werd.

„Zie je wel”, zei Mossadeq, „'t volk is 't met mijn wijze van regeren eens”.

Omdat hij te veel tegenstanders in het **parlement** had, wilde hij dat parlement ontbinden en nieuwe verkiezingen houden, waarschijnlijk op dezelfde manier. Daartoe verlangde hij van de Sjah, dat deze een **decreet** zou ondertekenen, om het parlement te ontbinden.

Maar de Sjah voelde daar niet voor. Hij benoemde in stilte een nieuwe premier, generaal Zahedi. Deze

kreeg opdracht bij verrassing de oude Mossadeq met zijn vrienden gevangen te laten nemen.

Maar 't plan lekte uit en de soldaten, die de premier gevangen zouden nemen, werden bij zijn woning ontwapend. De Sjah, die met de keizerin in Zuid-Perzië vertoefde, vertrok per vliegtuig overhaast uit zijn land eerst naar Irak en verder naar Rome.

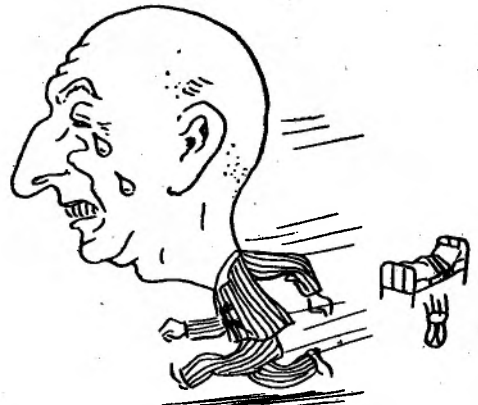
Mossadeq scheen voorgoed overwinnaar.

Terneergeslagen en ontmoedigd zaten de Sjah en zijn gemalin in Rome. Totdat er plotseling andere berichten kwamen

't Was Mossadeq niet gelukt de nieuwe premier Zahedi te arresteren. Deze was gevlucht, de bergen in. Vandaar uit riep hij per radio de bevolking op tot trouw aan de Sjah. En wat niemand meer verwacht had, gebeurde. Er kwam opstand in Teheran tegen Mossadeq. Steeds meer sloten zich bij de **monarchisten** aan. In straatgevechten behaalden ze de overwinning. Generaal Zahedi arriveerde per vliegtuig. Alle belangrijke gebouwen werden bezet.

De belangrijkste gevechten hadden plaats bij de woning van Mossadeq, eigenlijk een sterk fort, dat door Mossadeq's lijfwacht moedig werd verdedigd, maar eindelijk moesten ze zich toch overgeven.

Maar hoe men zocht, Mossadeq zelf was niet meer aanwezig. Hij had nog kans gezien te ontsnappen.

MOSSADEQ ONTSNAPTE...

MAROKKO

Marokko, dat is de Noord-Westhoek van Afrika. 't Bestaat eigenlijk uit drie delen: Frans Marokko, Spaans Marokko en Tanger, de havenstad tegenover Gibraltar. Tanger staat onder **internationaal** beheer.

We zullen het deze keer hebben over Frans Marokko.

In 1912 werd de sultan van Marokko door opstandelingen in zijn eigen **residentie** belegerd. Hij riep toen de Fransen te hulp, die zijn gezag herstelden in ruil voor een **protectoraatsverdrag**. Dit verdrag houdt in, dat Frankrijk de beschermer zal zijn van het gezag van de sultan, maar dat het oude Marokkaanse bestuur in stand blijft.

Sinds die tijd hebben de Fransen veel verbeteringen aangebracht in Marokko. Grote bevoeiingswerken werden aangelegd, die woestijnen veranderden in vruchtbaar bouwland. Scholen en ziekenhuizen werden gebouwd, goede wegen aangelegd, veel woningen gebouwd enz.

Marokko is rijk aan bodemschaten. Men vindt er **fosfaat**, **mangaan**, ijzer, lood, zink en meer delfstoffen, waarvan het meeste uitgevoerd wordt en een klein gedeelte gebruikt

wordt voor de Marokkaanse industrie.

Toch kunnen alle Marokkanen het niet met Frankrijk vinden. Er zijn ontevredenen, net als in zoveel landen tegenwoordig, die de onafhankelijkheid willen en de vreemdelingen

Je kunt begrijpen, hoe blij de Sjah was, toen hij van de ommekeer hoorde. Al gauw kwam het telegram, dat hem verzocht naar Perzië terug te komen. Zelf zond hij aan generaal Zahedi het verzoek het leven van Mossadeq te sparen.

Per K.L.M. vliegtuig is hij uit Rome naar zijn land vertrokken. Keizerin Soraja kwam later.

Intussen was de oude Mossadeq **gearresteerd** in de woning van een vriend. Hij huilde tranen met tuiten,

maar dat hielp hem deze keer niet. Voor de rechtbank zal hij zich nu moeten verantwoorden.

't Is te hopen, dat Perzië onder Zahed's leiding een betere toekomst tegemoet gaat. Dat er overeenstemming met de Engelsen komt over de oliekwestie. Dan komt er waarschijnlijk weer geld in de staatskas, die nu totaal uitgeput is.

Of dat lukken zal? We zullen afwachten.

willen verdrijven. Ze kunnen het alleen wel af.

Er is dan ook een **nationalistische** partij gesticht, die zich de Istiglal noemt, en tot doel heeft de Fransen te verdrijven. Als grieven tegen de Fransen noemen ze o.a. dat de Franse kolonisten de beste grond van Marokko in gebruik hebben en dat die Fransen minder belasting betalen dan de Marokkanen. Ook bemoeien de Fransen zich meer met het bestuur, dan bij het protectoraatsverdrag is overeengekomen, en meer van dergelijke dingen.

Nu wonen er in Marokko Arabieren en Berbers. De laatsten zijn de oorspronkelijke bewoners en leven in het bergland. De Arabieren zijn later gekomen en hebben de Mohammedaanse godsdienst in Marokko gebracht. Zij wonen vooral in de steden en in het laagland.

De Berbers zijn in naam ook Mohammedanen, maar in werkelijkheid is het een vermenging van Islam en heidendom.

In 1927 volgde sultan Mohammed ben Joessoef zijn vader op. Men verwachtte van hem, dat hij erg Fransgezind zou zijn. Toch wist hij heel goed, wat hij wilde en meermalen verzette hij zich tegen de wensen van Frankrijk. Dit werd langzamerhand erger. Hij was het wel niet geheel met de Istiglal eens, maar toch vond hij het protectoraatsverdrag verouderd en zei dit anderhalf jaar geleden op. Met behulp van de Berbers hebben de Fransen hem toen nog weer in het gareel kunnen krijgen.

De Berbers zijn namelijk over 't algemeen nogal Fransgezind. Ze zijn bang, dat in een onafhankelijk Marokko alles voor de Arabieren zal moeten buigen.

Frankrijk stelde de sultan nu wel allerlei verbeteringen voor, maar die gingen de sultan niet ver genoeg, en hij weigerde te tekenen.

Eén van de machtigste stamhoofden van de Berbers was de Pasja van Marrakesj, een man met veel invloed en uitgesproken Fransge-

zind. Hij heerst met zijn zonen over een gebied, groter dan Nederland. Toen de Franse **resident** met vacantie in Frankrijk was, riep hij een groot aantal stamhoofden en geestelijke leiders bijeen. Samen besloten ze, de sultan niet langer als **Imam** te erkennen. De Imam is het geestelijk hoofd van alle Marokkanen. Het burgerlijk ambt van sultan en het godsdienstig ambt van Imam gaan altijd samen. Nu ze dus Mohammed ben Joessoef hadden afgezet als Imam, verklaarden ze daarbij tegelijk, dat ze hem ook niet langer als sultan erkenden. De Franse resident keerde ijlings van zijn vacantie terug en wilde nog bemiddelen, maar de Pasja van Marrakesj was vastbesloten. Hij rukte met de onverschrokken woestijnruiters op naar Rabat.

Omdat er toch niets meer aan te doen was, en om burgeroorlog te voorkomen, hebben de Fransen de knoop maar meteen doorgehakt en sultan Mohammed ben Joessoef met zijn beide zoons, die nog meer nationalistisch zijn dan hij, naar Corsica verbannen.

De nieuwe Imam, een oom van de oude, is als sultan ingehuldigd.

Natuurlijk zijn nog niet alle moeilijkheden opgelost. De Istiglal moet van de nieuwe Fransgezinde sultan niets hebben, maar Frankrijk hoopt door bestuurshervormingen, en met behulp van de Berberstammen de rust in Marokko te kunnen handhaven. Wel gaan andere Arabische landen geweldig tegen Frankrijk te keer, maar de Fransen lappen deze **protesten** aan hun laars.

Ze zijn blij, dat de rust is weer-gekeerd. Jarenlang vechten ze nu al Indo-China, in eigen land hebben ze pas een grote staking gehad, ze hoeven er heus geen nieuwe moeiten bij te hebben.

Reclassering

't Was feest in Jeruzalem. Het Loofhuttenfeest werd gevierd. De eerste dagen was Jezus niet in Jeruzalem gekomen. De mensen hadden zich al afgevraagd óf Hij wel zou komen. Zonder de aandacht te trekken was de Heiland toch gekomen. In de tempel had Jezus gesproken. Verwonderd was men over Zijn leer. Met aandacht hadden velen geluisterd en hoe langer hoe meer gingen geloven in Hem.

De Farizeën werden hierdoor tot het uiterste geprikkeld. Graag zouden ze Hem willen doden. Maar waarvan moeten ze Hem beschuldigen? En.... plots was daar een gelegenheid, die ze gretig aangrepen!

De grote en laatste dag van het feest was voorbijgegaan. De nacht was gedaald, maar nog was het feestgewoel niet verstomd. 't Gehele tempelplein was verlicht door flambouwen. Er werd gezongen en gejuicht!

Jezus was die nacht alleen op de Olijfberg.

Vroeg in de morgen ging onze Heiland weer naar de tempelgebouwen om het volk te leren.

Plotseling was er geschreeuw en getier! Opgewonden kwamen Schriftgeleerden en Farizeeën op Jezus toe. Ze hadden een vrouw gegrepen. Een vrouw, die in de laatste nacht van het feest zichzelf had vergeten. Ze zondigde. De Farizeeën waren er getuige van. Op deze zonde stond de doodstraf. Ze moest worden gestenigd.....

En Jezus was de vriend van tollearen en zondaren!

„Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt, terwijl ze zondigde. Mozes heeft ons in de wet geboden zulke vrouwen te stenigen. Wat zegt Gij nu?“ O, ze wilden graag horen,

dat Jezus dit vonnis verwierp. Dan zouden ze Hem kunnen veroordelen!

Van zoveel goddeloosheid schrok de Heiland. Ze hadden deze vrouw alleen meegesleurd om Hem te kunnen beschuldigen. Of die vrouw gestenigd werd of niet liet hen koud. Medelijden en genade kenden ze niet, want het ging uit haat tegen Jezus.

De Heiland zweeg. Hij bukte zich en schreef met de vinger in het stof op de grond. Wat schreef de Here? We weten dat niet, want het wordt in de Bijbel niet verteld. De schrijvende Jezus zweeg. Deze Farizeeërs waren Hem geen antwoord waard, omdat ze niet voelden hun wreedheid! De vrouw, die in ontzettende angst verkeerde voor het vonnis dat haar wachtte voor de rechter, gebruikten zij als middel om Jezus

vast te zetten. Door en door wreed!

Toen de Farizeeën aandrongen op een antwoord, kregen ze het: „Wie van u zonder zonde is, die werpe de eerste steen op haar!” Bij de uitvoering van het vonnis moesten de getuigen de eerste steen werpen.

Jesus wil hiermee zeggen: Voelt ge uzelf rein van zonde? Hebt gij u niet schuldig gemaakt aan zonden als deze? Durft ge als een reine en rechtvaardige haar aan te vallen? Als ge dat durft, ga dan uw gang. Dan behoeft ge Mij niet om advies te vragen. De wet is duidelijk genoeg.

Toen de Farizeeën dat hoorden, werden ze stil.

Farizeeën worden niet gauw stil! Deze woorden van Jesus hadden hen getroffen.

Jesus zag weer voor zich en schreef.....

Maar de beschuldigers slopen weg, de een na de ander. De oudsten het eerst! Ze gevoelden, dat ze zichzelf schuldig gemaakt hadden aan zonden, die niet minder erg waren. Ze lieten Jesus alleen met de vrouw.

Jesus richtte zich op en zei tot haar: „Vrouw, waar zijn zij? Heeft niemand u veroordeeld?”

Zacht klonk het antwoord: „Niemand, Here”.

Jesus sprak: „Ook Ik veroordeel u niet. Ga heen, zondig van nu af niet meer!”

De vrouw ging heen... (Joh. 8:1-11).

In deze geschiedenis liggen moeilijke vragen. Had deze vrouw haar straf niet verdiend? Mag iemand alleen dan iemand veroordelen, wanneer hij zelf zonder zonde is? Dan kan niemand rechter zijn. Want er is niemand zonder zonde. Moeten we de rechtbanken dan afschaffen?

Neen, daar gaat het in deze geschiedenis niet om.

Het gaat over de **aanklagers**. Ze waren zonder medelijden. Het kon hen niets schelen, wat met de vrouw gebeurde. Jesus wil die vrouw niet verdedigen, maar Hij wil de Farizeeën hun zonde laten zien. Hun hoogmoed, hun gebrek aan medelijden, hun listige haat tegen Hem. De Heiland wil duidelijk laten zien, dat ie-

mand, die 'n ander beschuldigen wil, zelf ook moet weten dat hij een zondaar is en vol werkelijk erbarmen moet zijn.

In de kranten lezen we elke dag van mensen die door de rechter wor-

den veroordeeld. Van mensen die 'n ander doodden, roofden, knoeiden. De misdaad neemt steeds toe. Telkens gaan de gevangenisdeuren open om mensen te ontvangen, die hun straf moeten ondergaan.

In de eenzame cellen van de gevangenis zitten mannen en vrouwen, ouden en jongen. Mensen, die een ander kwaad hebben gedaan, veel leed soms hebben berokkend.

Het kwaad moet worden gestraft, eerlijk en recht. De Overheid moet haar onderdanen beschermen. Lees maar eens Romeinen 13.

Mogen we nu in hoogheid neerzien op de mensen die in de gevangenis zitten? Kunnen we zeggen: „Gelukkig zijn wij toch betere mensen?”

Laten we dat maar nooit doen! We weten wel heel goed, dat in ons hart hetzelfde kwaad zit. Gelukkig dat God wil bewaren voor het uitbreken van die zonden.

Om óns heen worden muren gebouwd door biddende vaders en moeders.

Veel kinderen groeien op in gezinnen waar geen zorgende vader of moeder is. De straat is hun leermeester. Niemand die zich over hen bekommert.

Maria Hartmann

DE HELDIN VAN

SURINAME

IN HET LEVEN TERUG.

Neen, Maria Hartmann stierf niet aan deze ziekte. Als door een wonderdaad van God genas ze, plotse-

ling, terwijl de zuster, die in de kamer waakte, niet anders dan haar dood verwachtte.

Heel vroeg in de ochtend ontwaak-

Hoe dikwijls hoort de rechter niet een geschiedenis van leed en ellende uit de jonge jaren.

Natuurlijk kan niet elke misdaad verklaard en goedgepraat worden, door te zeggen, dat de verdachte in een slecht milieu is opgegroeid. Maar we kunnen het wel beter begrijpen.

Als iemand zijn straf heeft uitgezeten is hij vrij. Hij heeft zijn schuld moeten boeten. Maar als hij de gevangenis verlaat wordt het heel moeilijk. De grote „men” weet het spoedig genoeg, dat „hij heeft gezeten”. Als hij werk zoekt gaat een ander voor. Men heeft liever toch maar te

der, die zo'n man of vrouw op zijn weg vindt, moet doen als de barmhartige Samaritaan.

In 1823 werd een vereniging opgericht om gevangenen en ontslagen gevangenen te helpen.

Reclasseren noemen we deze arbeid. Er zijn nu verschillende instellingen die dit werk van barmhartigheid doen: Protestants Christelijke en Rooms Katholieke Reclasseringsverenigingen en ook het Leger des Heils. Alle vatten, elk op hun terrein, die arbeid aan. De Reclassering bezoekt gevangenen in hun cellen.

Ze houdt ook toezicht op mensen die voorwaardelijk werden veroordeeld. Ook hebben Reclasseringsinstellingen huizen gebouwd waar deze mensen enige tijd in worden opgenomen om daardoor te trachten hen als nuttige mensen in het leven te doen terug keren.

De Reclassering vergoelijkt door deze arbeid het kwaad niet. Volstrekt niet. Ze steekt de helpende hand uit om gestraften weer in 't rechte spoor te brengen.

Je kunt wel begrijpen, dat voor dit werk veel geld nodig is. Om gelden te verzamelen wordt er o..a ook één maal per jaar een Nationale Reclasseringsdag gehouden, waarop gecollecteerd wordt met collectebussen.

Dit jaar wordt de Nationale Reclasseringsdag gehouden op Zaterdag 3 October.

doen met iemand, die niet heeft gezeten. De ontslagen veroordeelde ontmoet zoveel moeilijkheden die wij ons niet indenken. Toch moeten deze mensen geholpen worden en weer in de maatschappij terugkeren. Ie-

te ze uit een onnatuurlijk diepe slaap; ze voelde zich moe en slap, maar haar hoofd brandde niet meer in koortsgloed. „'t Wordt tijd, dat ik naar Charlottenburg terugga”, zei ze tegen de zuster, die aangesneld kwam.

„Maar.... dat kan zo maar niet! Je bent ternauwernood aan de dood ontsnapt!”

Maria echter ging. Genezen. Enkele dagen later reeds zat ze in de oude tentboot. „Alleen! Alleen!” snikte het in haar hart. Ze onderdrukte echter haar persoonlijk leed. Ze begreep, dat God dit wonder van genezing als een genadegave aan haar had geschonken. Niet, om voortaan voor zichzelf te leven, maar om zich volledig in Zijn dienst te stellen. En dat kon alleen in dit land, in het zendingswerk, waartoe zij en Heinrich zo duidelijk geroepen waren.

Het weerzien van Charlottenburg was vol van leed. Johanna, Efraïm en al de anderen wisten nog niets van Heinrich's heengaan. Vol verbazing zagen ze de Missi alléén uit de tentboot stappen en toen ze vernamen, wat er gebeurd was, barstte er een algemeen klagen en jammeren los, dat Maria diep in de ziel greep. Maar ook was er veel werk te doen, zieken en gewonden kwamen van

överal opdagen en smeekten om hulp en door deze armen te helpen kon Maria haar eigen grote verdriet op de achtergrond duwen.

Maar hoe welkom haar hulp daar was, en hoe graag zij zelf het wilde, ze kon op den duur niet als vrouw alleen daar op Charlottenburg blijven wonen. De tijd was honderd jaar geleden anders dan nu, de vrouwen waren minder zelfstandig en wat nu heel gewoon is, leek toen onbehoorlijk. Het zendingsbestuur riep haar terug naar Paramaribo en was van mening, dat zij als weduwe, nu ook maar het beste naar Europa kon reizen. Daar was ze bij haar kinderen, en wat kon ze hier nu nog uitvoeren! Binnenkort ging er weer 'n schip naar Europa, dat zou haar meenemen. Maar er kwam een hardnekkig verzet van de kant der weduwe Hartmann. „Laat me hier blijven, laat me 't werk van mijn man mogen voortzetten”, was haar enige wens. Dit schip en nog enkele andere schepen vertrokken zonder haar. 't Zendingsbestuur zat er mee en wist niet, wat te doen.

Op een voormiddag zat Maria weer in het kantoor van de praeses. Ernstig keek ze de broeder-voorzitter in de ogen. „Ja, ik wou nog eens met u praten”, begon ze. „Er zijn nu jaren verlopen, zonder dat er iemand weer het Bosland is ingegaan. 't Werk, dat daar vroeger onder duizendvoudige offers begonnen is, gaat te gronde. Ik wil er heen gaan, en daar doen, wat ik kan”.

Een grote verbazing kwam over de voorzitter.

„Maar, zuster Hartmann! Dat is niets voor een vrouw alleen! 't Binnenland ingaan is mannenwerk!”

„O, dat weet ik nog zo niet! 't Gaat er om, dat men de roeping voelt. Wie zich geroepen weet, moet gaan, om 't even, of het een man of een vrouw is!”

„Weet je, wat hier 'n spreekwoord is? Naar 't Bosland gaan is een verzoek om te sterven”.

„Ja, dat heb ik wel eens gehoord. Maar broeder, zou God, die mij door een wonder genezen heeft, mij in het

Als vogels trekken

Er is geen beter plekje in ons land te vinden, waar je de trekkende vogels het best kunt bespieden, dan in het Hollands duin vlak langs de zee.

Je weet, dat heel wat vogels van hun broedgebied naar een winterverblijfplaats vliegen en omgekeerd. Terwijl de vroege trek van Augustus en

Bosland niet door een wonder bewaren kunnen? En als 't mijn dood zou zijn, dan weet God, dat ik ook dat goed zou vinden”.

De praeses zoekt in zijn papieren naar aantekeningen over het Bosland. „Luister”, zegt hij, ik zal je iets voorlezen”, In korte zinnen las

„... na één maand slachtoffer van het klimaat”. „....beiden werden zwaar ziek en stierven”. „...keerde er terug om te sterven”. „....met geknakte gezondheid arbeidde hij verder, totdat hij naar het Vaderhuis mocht gaan”.

Langzaam vouwde hij de papieren weer op en keek Maria aan.

„Je hebt het gehoord en 't is nog maar een deel. Zou je nu nog willen gaan, zuster Hartmann?”

„Ik smeed er om, te mogen gaan!”

„Laat mij alles nog eens overleggen”, zei de broeder voorzitter.

Maar het eind was, dat Maria Hartmann toestemming kreeg om alleen 't binnenland in te trekken. De Here God had het zo beslist en alle goedgemeende bedenkingen der mensen moesten tenslotte voor Hem zwijgen.

Op een dag werd er in een kerkdienst afscheid genomen van zuster Maria Hartmann. Er was gesproken naar aanleiding van Paulus' triomfantelijk woord: „Zo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?” Nu bracht na een laatste lied, de gemeente haar naar de boot, die door negers geroeid, haar het binnenland in zou brengen. Wat mondvoorraad, bagage en geneesmiddelen had ze in een grote blikken trommel verpakt. Hoe lang de reis kon duren en waar ze zou belanden wist ze niet. Maar ze ging op Gods bevel en ze was veilig onder Zijn machtige hoede. Vol moed begon ze haar reis.

hij het dodenregister van de broeders, die vroeger het Bosland waren ingetrokken. 't Was wel, om stil van te worden

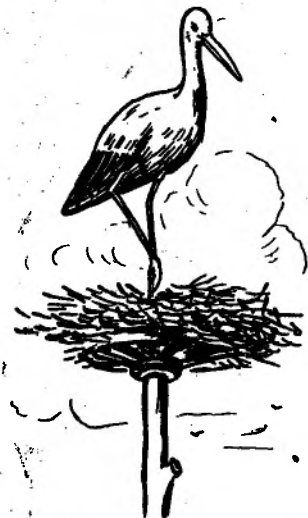
begin September, vooral in Zuidelijke richting gaat, richt zich de late trek vooral naar het Westen.

Wat is dat trekken toch iets wonderlijks! Helemaal niet, omdat er geen voedsel is, of omdat het in October of November hier al zo koud is, gaan de „trekkers” op stap.

Het is de onweerstaanbare drang, het **trekinstinct**, dat de vogels voortstuwt naar Zuidelijker streken.

Een aardig gezicht, wanneer daar een grote schare vogels zich verheft van de aarde en als donkere slierten aan de horizon verdwijnen. Waarheen? Honderden kilometers hebben ze voor de hoeg. Landen schuiven voorbij, gebergten trekken ze over, rivieren, zeeën, woestijnen liggen diep onder hen. En ergens in den vreemde strijken ze neer om te overwinteren.

Bijna nog wonderlijker is het, dat

OOIEVAAR OP NEST

een ooievaar na terugkomst neerwieldt op z'n eigen karrewiel van het vorige jaar en de zwaluw dezelfde schuur weervindt.

Hoe is dat mogelijk? Hebben ze zo'n goed geheugen? Zo'n scherp gezicht? Zijn er allemaal herkennings-tekenen aanwezig? Och, veel vogels vliegen bij voorkeur 's nachts! Men weet het niet. Je kunt er alleen maar stil van worden... en de Schepper hierin grootmaken!

De late trek is nu aanstaande. Veel vogels zullen zich over enkele dagen gereed maken voor het vertrek.

Kieviten en spreeuwen b.v. steken over naar Engeland en Ierland, waar ze volop kunnen genieten van het zeeklimaat met z'n vele voordelen.

SPREEUW

Wanneer ze nu in Westelijke richting trekken, zien ze weldra, vooral bij helder weer, de wijde zee voor zich liggen. Die grote plas, die wij de Noordzee noemen, is indrukwekkend. Ook voor de vogels, die hem zo lang mogelijk mijden. Zo geeft de zee aan de duizenden trekkende vogels, de route aan langs de kust.

Doch niet bij alle weersomstandigheden trekken ze door. Van 'n krachtige wind tot storm, houden de trekkers niet. En in het duinlandschap houden ze zich dan enkele dagen op. Evenmin houden ze van windstille dagen. De mooiste trek kun je zien bij Zuidoostelijke tot Zuidwestelijke, matige wind. Opmerkelijk is, dat de trekkers niet graag laag over de aarde vliegen, omdat ze dan teveel gevaren ontmoeten. Bij slecht zicht, mist of regen, daarentegen wel. Bo-

AALSCHOLVER

ven zeeën vliegen vinken b.v. hoger, dan boven bosrijke streken, terwijl watervogels dit net omgekeerd doen.

Je begrijpt, dat allerlei factoren hierin een rol spelen.

Wel zijn er langs onze kust grote gevaren. Dat zijn de lichten! Vooral de sterke vuurtorenlichten van Brandaris en Westkapelle. In de loop der tijden zijn heel wat vogels verongelukt, daar ze zich te pletter vlogen tegen de glazen vuurtorenkoepel. Gelukkig hoeft dit niet meer te gebeuren, sinds men vogelrekken heeft aangebracht of, wat ook wel gedaan wordt, schijnwerpers, die de hele toren in het licht gaan zetten.

Vaste lichten zijn minder gevaarlijk voor de vogels dan draailichten, daar de laatste volkomen verblinden.

Tenslotte is er nóg een gevaar, waarover prof. Van Oordt zo mooi vertelt.

't Gebeurde in Dec. 1927. Een plotseling invallende winter deed de Kieviten in Engeland besluiten tot een haastig vertrek naar Ierland. Maar er woei een stormwind uit het Oosten, die de vogels zo snel meevoerde naar het Westen, dat ze bij het aanbreeken van de dag Ierland reeds voorbij waren. Nu moesten ze wel verder! Over de Atlantische Oceaan heen en legden de ong. 3500 km. naar Amerika in een dag en nacht af.

KIEVIT

Daar stonden ze als vreemdelingen op New-Foundlands bodem.

Omstreeks 1900 is een Deense leeraar op de idee gekomen, vogels te ringen. Hij gebruikte hiervoor een

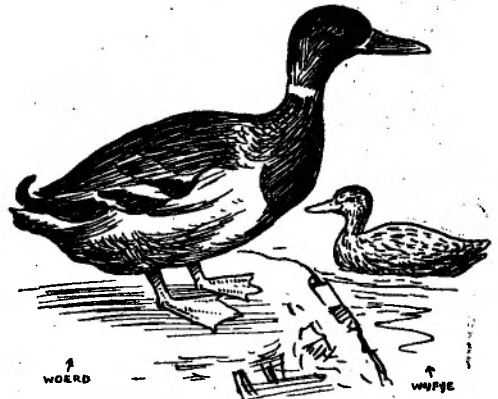
heel licht aluminium bandje, dat om een poot of een vleugel wordt gedaan. Op dat ringetje komt een nummer en de plaats van herkomst te staan.

In heel wat landen heeft men het ringen ook toegepast en niet alleen bij vogels, ook bij vleermuizen bv. In Nederland staat dat werk onder leiding van het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie te Leiden.

Van vroeger dagen af heeft men geprobeerd, de vogels, die passeren, te vangen in kooien, strikken, vinkenbanen, met een slagnet of met vuurwapenen.

Het aantal vogels ging achteruit, vooral dat van de mooie zangvogels. Gelukkig zijn er wetten gemaakt, waarbij verschillende vogels bescherming wordt gegeven.

En nu zijn er in ons land nog

WILDE EENDEN

wel eendekooien, waar ook „trekkers” verschalkt worden. Doch niet voor de slacht: neen ze worden geringd en.... losgelaten.

Wat zou het leuk zijn samen een eendekooi eens te bezoeken. Maar omdat onze kooiker geen vreemdeling binnen laat, vooral niet in deze maanden, moet je je maar tevreden stellen met een leesboek. Ook evengoed de moeite waard!!

ONS MEISJES-HOEKJE

GEHEIMEN VAN EEN MODESHOW.

„k Heb een pracht zaaltje op de kop weten te tikken. Hij was eerst wat hard in de prijs, maar 'k heb er honderd afgekregen. Hij vraagt éénvijftig voor een **thé complet, inclusief**. Er komt een cirkelvormige gang voor de **mannequins**, het publiek kan er om toe zitten. Alleen is er een **parketvloer**, dat tikt natuurlijk vreselijk met die hoge hakken”.

„O, dat is niets, ik heb al tapijten gehoord”.

„Zeg, welke japonnen geef je? 'k Zou zo graag een gekleurd kapsel geven, rose bijvoorbeeld”.

„Rivoli kan niet mee doen, die zit op de Najaarsbeurs”.

Dit gesprek werd gevoerd door 'n groepje mensen in een hotel ergens in Nederland, die bezig waren een modeshow te **organiseren**. 't Is echt gebeurd, ik was er zelf bij.

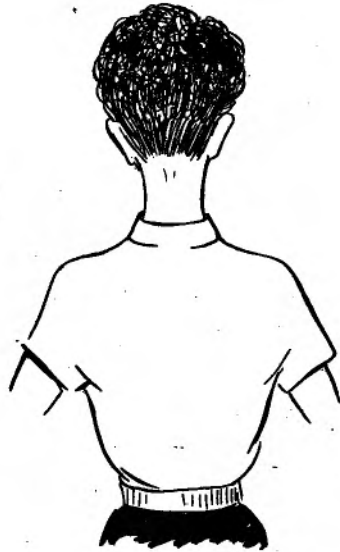
Er jubileerde een kledingmagazijn. En ter gelegenheid van dit heuglijk feit wilde het zijn klanten een show aanbieden. Niet gratis, hoor, een toegangkaart kostte drie gulden.

Op een modeshow kunnen de dames zien, welke kleren er in het komende seizoen zo al gedragen zullen worden, hoe ze staan en welke dingen er goed bijpassen.

Bij het organiseren van zo'n modeshow komt heel wat kijken. Ze kan bijna nooit door één zaak worden gegeven.

De jurken, mantels, mantelpakjes, rokken en blouses zijn natuurlijk het belangrijkste. Maar bij een fel rode jurk kun je geen lichtblauwe hoed en groene schoenen dragen, of paarse handschoenen en rose kralen. 't Moet alles bij elkaar passen.

Daarom doen verschillende zaken samen bij een show: een kledingmagazijn, een tassenfabrikant, een juwelier, een hoedenzaak, een schoenenzaak en ook.... een kapper. Ja, want bij een polo-shirt past heel goed een kort geknipte ragebol, maar

POLO-SHIRT MET KORTGEKNIPTE RAGEBOL.

bij een avondjurk staat een hoog kapsel weer mooi. En weet je, wie ook vaak mee doet? Een bloemist, voor de levende **corsages** op de kleren en in het haar.

Als de zaken het samen eens zijn geworden en een zaal hebben gehoord, is de show nog niet voor elkaar. Dan moeten er nog mannequins komen.

Mannequins zijn dames die de kost verdienen met kleren voor de modeshows aan de klanten te tonen. Ze behoeven helemaal niet een knap gezichtje te hebben, alleen maar een geschikte maat. Als jullie eens met je moeder een jurk gaat kopen, is

hij wel eens te breed over de schouders, of de rok is te lang, of het lijfje hangt te laag. Dat mag bij een mannequin niet zo zijn. Wanneer die een jurk aanpast, moet ze er zo mee de straat op kunnen gaan.

Als de zaken de mannequins hebben gevonden, komen de dames meestal een paar dagen van te voren even passen en kijken, welke kleuren en modellen haar het mooiste staan en hoe ze de te tonen collectie zullen verdelen.

En dan kan de modeshow beginnen.

In een gezellig zaaltje zitten de toeschouwers in gemakkelijke stoeltjes. Op een podium wordt zachte muziek gemaakt, van een piano, of een mandolineclubje of iets dergelijks. Voor 'n microfoon vertelt een explicateur(trice) welk japonnetje, welke jas zal worden getoond, van wie de schoenen, de tas, de handschoenen, de hoed, de corsage zijn, soms ook nog wat dat alles kost.

„Let u eens op de kleurencombinaties, dames. En valt de rok niet soepel? Hoe vindt u deze originele garnering?”

Ondertussen loopt de mannequin over de looper, en laat zich van alle kanten bekijken. De toeschouwers krijgen een boekje, waarin ze de nummers (de modellen zijn genum-

merd) kunnen noteren die ze willen kopen.

In de pauze wordt thee geschonken.

De nieuwste tinten voor deze winter zijn anthraciet en cognac (geelbruin).

Jullie weet natuurlijk al dat de rokken weer korter worden. Dat is een uitvinding van de modekoning Dior. Misschien vertel ik de volgende keer eens iets van de Parijse modekoningen.
Tjits Veenstra.

Ons Werkhoekje

De oplossing van het tentraadsel volgt hier.

Horizontaal : 1 tent. 4 kamp. 8 rem
10 sol. 11 au. 12 bel. 14 la. 15 o.m.
16 s.s. 18 el. 19 l.i. 21 ma. 23 o.a.
25 Ob. 27 les. 29 e.o. 30 oor. 32 omo.
33 neer. 34 stug.

Verticaal : 1 tram. 2 een. 3 n.m.
5 as. 6 mol. 7 plat. 9 me (je). 12 B.M.
13 L.S. 15 olm. 17 sla. 20 toon. 22 al.
23 os. 24 toog. 26 boe. 28 er. 29 emu.
31 re. 32 O.T.

De prijzen zijn toegekend aan :
Eppie Schut, Tonden.
Dirk van der Sluis, Genemuiden.

Jelle Vonk, Noordbergum.
Ali G. van Egdome, Westbroek (U).
Tea Henstra, Twijzelerheide.
Ko de Bree, Koudekerke (Z).
B. Bolt Jz., Boerakker.
Henny Schuiteman, Garderen.
Oeds van der Wal, Wartena.
L. den Heijer, IJmuiden-Oost.
W. Schreuder, Lunteren. De Valk.
Mekke Tempel, Zuidhorn.
Adrie Buchner, Moordrecht (Z.H.)
Gerardus Makkes v. d. Deyl, Spijk.
Aly Timmermans, Marknesse(N.O.P.)

De prijsjes worden zo spoedig mogelijk toegezonden.

Dit moest natuurlijk eerst.

Maar ik heb nog uit no. 3 van O.E.K. het Kroonraadsel, waarvan de oplossing nog niet werd opgeschreven.

J.F. STULP: **HET BRUGWACHERSHUISJE**
Van Larum

KORTE INHOUD:

Ruurd Dijkema is een wees. Hij komt bij zijn grootvader, de brugwachter van Larum. Grootvader is een strenge man. Ruurd wil graag naar de H.B.S. Op school wordt hij geplaatst in de opleidingsklas. Met zijn klasgenoten gaat hij naar de boerderij van Dirk v. d. Vaart.

Na de ruzie met Opa, nu een paar weken geleden, toen het opeens zo naar was thuis, is alles gelukkig nogal meegefallen. Opa heeft een paar dagen geen woord tegen hem willen zeggen maar toen is er van een onverwachte kant hulp gekomen. Jan Caspers, Ruurds nieuwe „baas”, heeft namelijk op een avond in de scheerwinkel nogal wat opgescheept over Ruurd. „Een flinke jongen”, heeft hij gezegd, „k ben maar wát best tevreden, baas!” Dat waren woorden naar Opa's hart en de kwade bui is toen langzamerhand overgedreven.

Over 't huiswerk heeft Opa niet weer gepraat, dus dat gaat nog gewoon door.

En Ruurd heeft aan zijn kameraden van de club maar niets verteld van die ruzie. Ze rekenen er dan ook vast op, dat hij mee gaat! En nu heeft hij er iets op verzonnen.

Ruurd heeft een angstvallig bewaard geheim, iets, waar niemand iets van weet, zelfs Tante Lena niet. Dat is eigenlijk een beetje een vreemde geschiedenis: Het is nu anderhalf jaar geleden, dat Ruurds moeder gestorven is. O, hij herinnert zich die droeve tijd nog zo goed. Vooral de dag van de begrafenis was zo heel erg moeilijk. En op die dag is er 's middags iets eigenaardigs gebeurd. Ze waren teruggekomen van het kerkhof en de familie bleef in de grote voorkamer nog wat praten. Sommige ooms en tantes begonnen vast moeder haar kasten eens na te kijken en op te schrijven, wat er alzo was. Ruurd vond dat heel naar, en verdrietig sloop hij naar het ach-

Hier is die dan :

1. (vertic.) monarch.

Hor.: 2 Elizabeth. 3. Australië.

4 Churchill. 5 Yorkhouse.

Ook nog de oplossing van het letterraadsel: 14 12 5 dam. 11 15 8 4 rijst. 13 18 3 9 best. 1 6 2 7 wien.

't Geheel werd: Westminsterabdy.

Nu heb ik 'es een aardrijkskundig raadsel.

Alle namen bestaan uit 8 letters. Op de kruisjeslijn komt de naam te staan van een stad uit Overijsel, bekend door z'n lekkernij.

Die vul je eerst maar in :

1.	×	.	.	.	.	.	.
2.	.	×	.	.	.	.	.
3.	.	.	×	.	.	.	.
4.	.	.	.	×	.	.	.
5.	.	.	.	.	×	.	.
6.	.	.	.	.	.	×	.
7.	.	.	.	.	.	.	×
8.	.	.	.	.	.	.	×

1. Plaats aan de Oude IJsel.

2. Hoofdstad van een land aan de Oostzee gelegen.

3. Hier wordt veel groente verbouwd voor Amsterdam. Ligt in Noord-Holland.

4. Meer in Galilea gelegen.

5. Stad waar Paulus Aquila en Priscilla ontmoette.

6. Landstreek langs de Oostelijke oever van de Adriatische Zee.

7. Plaats in de Achterhoek.

8. Een van de 11 steden uit Friesland.

Tenslotte nog 4 zinnen. In zin 1 en 2 zijn plaatsnamen uit Nederland verborgen, in zin 3 en 4 riviernamen ook in Nederland.

1. Toen ik met vakantie ging, kon ik mijn goed amper bergen.

2. Ja hoor, 'k heb te veel deze keer.

3. Mien mocht voor Oma asters halen.

4. Richt uit de 1e rij naar mij het hoofd.

Van deze beide opgaven behoef je niets op te zenden.

terkamertje. Daar vond hij Tante Willie uit Alkmaar, die op haar knieën voor het lage dressoir lag en de stapeltjes ondergoed nakeek. Stil ging Ruurd naast haar staan. Toen Tante nu op zeker ogenblik een hoopje kleren uit elkaar haalde, rolde er een klein, rond doosje uit. Tante raapte het op, deed het open en.... haalde er een tot een propje samengevouwen briefje van vijf en twintig gulden uit. „De stumper”, zei ze, op moeder doelend, „dat heeft ze opgespaard en weggelegd om er iets extra's voor te kopen. Misschien wel kleren voor jou, jongen”. Even dacht Tante na, toen, plotseling, duwde ze Ruurd het geld in de hand. „Hier”, zei ze, „dat geld komt jou toe en 'k vrees, dat je 't anders niet krijgt. Bewaar het zuinig, misschien komt het je nog eens van pas. En vergeet nooit, dat je moeder het met zorg heeft overgespaard”.

Ruurd heeft het geld toen in zijn beursje gestopt en er is verder nooit weer door iemand over gepraat. Tante Willie is het vorige jaar met haar gezin naar Australië gegaan en niemand hier weet iets van dat geld. Toen hij later het plan kreeg om naar de H.B.S. te gaan, en begreep dat daar geld voor nodig was om boeken en zo te kunnen kopen, wist hij plotseling wat hij met zijn schat zou doen. En hij wist ook, dat moeder dit, als ze het geweten had, zeker zou hebben goed gevonden. Met de grootste zorg heeft hij overal, waar hij de laatste tijd geweest is, zijn beursje verstopt en ook nu, bij Opa, heeft hij er een veilig plekje voor gevonden. In een hoek van de

zolder, achter de schoorsteen, ligt een plank een beetje los. En onder die plank ligt het beursje....

Toen hij nu zo dringend een rijksdaalder nodig had voor de club, gingen zijn

gedachten onwillekeurig naar het hoekje achter de schoorsteen.... Met geweld heeft hij eerst die boze gedachten van zich afgezet. Nee hoor, die vijf en twintig gulden van moeder moest onaangeroerd blijven, tot hij naar de H.B.S. zou gaan. Maar eindelijk is hij toch voor de verleiding bezweken. Och, dat gaan naar de H.B.S. daar kwam misschien toch niets van en hij zou in ieder geval wel sparen, tot hij die rijksdaalder terug had....

Verleden Zaterdagavond heeft hij toen de stoute schoenen aangetrokken en Opa nog eens gevraagd of hij mee mocht. Jan Caspers had al aangeboden om die paar avonden de kranten voor hem te doen. „En U hoeft niets te betalen, Opa”, heeft hij er aarzelend achteraan gezegd. Opa vatte dit zo op, dat de anderen voor hem betaalden en Ruurd liet het maar zo. Toen ook Tante Lena nog een beetje meehielp, gaf Opa zich gewonnen. „Vooruit dan maar”, zei hij, „als het dan toch niks kost”....

Ruurd was erg blij met zijn overwinning, maar toch niet zó, als hij gedacht had. De gedachte dat het geld van moeder nu gewisseld moest worden, deed hem pijn. Maar hij heeft zich daar overheen gezet en nu hij daar met zijn kranten naar Snakkerbuurt fietst, maakt hij het plan, om het morgenvroeg maar meteen te doen. 't Beste zal wel zijn om met het „briefje” naar een winkel te gaan, ergens aan de andere kant van het dorp, waar Tante nooit komt. De mensen mochten haar anders eens vragen, hoe die jongen aan zoveel geld kwam.

Hij zal daar dan een kleinigheidje kopen en later, bij school, van het wisselgeld een rijksdaalder geven aan Frits, de penningmeester van de club. De rest van het geld gaat terug naar de zolder.... Zo spreekt hij met zichzelf af en, blij dat nu alle moeilijkheden opgelost zijn, bestelt hij vlug

zijn kranten op Snakkerbuurt. Dan wipt hij weer op zijn fiets en trapt vlug verder. 't Begint al een beetje schemerig te worden over de velden en Ruurd denkt er aan, dat hij binnenkort een lantaren nodig zal heb-

ben. Dan plotseling houdt hij zijn vaart een beetje in en tuurt scherp de weg langs. Wat ligt daar nu voor donker hoopje in de berm, vlak aan de sloot? 't Lijkt zo, vanuit de verte, wel een pak stroo, dat van een wagen is gevallen, maar als hij wat dichterbij komt merkt hij, dat 't toch iets anders is. En dan ineens ziet hij het en even klopt hem het hart in de keel van rijk. O kijk, dat is een man, die daar eenglonst ligt, dood misschien.... Een fiets ligt er vlak bij, half over de weg.

„Boer Reinders waarschuwen”, dat is de eerste gedachte, die Ruurd door het hoofd schiet. Er is vast een ongeluk gebeurd en niemand die er van weet. Even kijkt hij, in 't voorbij fietsen, naar de verongelukte. Wie zou het zijn? Nee, hij kent hem niet en dóód is die man ook niet; 't lijkt haast wel of hij slaapt. Een vreemd, rochelend geluid komt uit zijn borst.

Dan zet hij de vaart er weer in en even later komt hij buiten adem, bij Reinders het erf opstuiven. Hij treft het: de boer staat bij het hek met iemand te praten. Die andere is Lange Willem ziet Ruurd, als hij dichterbij komt. De bakfiets staat bij de weg, een dood schaap ligt er op. Willem heeft dat beestje zeker pas gekocht en hij is nu bezig de boer te betalen. Vlug schiet Ruurd er op af.

„Kom toch gauw”, hijgt hij, „er ligt 'n bewusteloze man in de berm, hier vlak bij; de fiets ligt er naast”.

De boer kijkt Ruurd maar wat vreemd aan. „Een man in de berm?” broemt hij. „Wie kan dat nou zijn, Willem?” De Lange denkt even na en barst dan plotseling in lachen uit. „Ha, ha, ha,” schatert hij, „snap je dat nog niet boer? 't Is Gabe van der Leest natuurlijk weer. Elke Vrijdag heb je dat feest! De man is stomdronken vanzelf en hij heeft gedacht, dat-ie al thuis was. Toen is hij maar meteen in z'n bed gekropen”....

„Zo zal 't wel wezen”, knikt Reinders, „maar we kunnen hem daar toch niet laten liggen, wel? 't Is ook een mens en hij heeft vrouw en kinderen”. Ja, dat vindt Willem ook en na wat heen en weer praten besluiten ze om de dronkaard maar even op Willems bakfiets te leggen en hem dan bij de boer in 't hooi zijn roes te laten uitslapen. Dan leggen ze het dode schaap in 't gras en gaan met de lege bakfiets de weg op. Ruurd heeft intussen vlug zijn kraant in de bus gestopt en loopt hen achterna. In zijn maag is plotseling een raar gevoel. Hij heeft Gabe van der Leest wel eens horen noemen, maar hij kende hem nog niet. 't Is een veekoopman, die geregeld 's Vrijdags naar de markt in de stad gaat en dan vaak dronken terug komt. Verleden week heeft Jan Caspers hem nog thuis gebracht.... En dat ze die man daar nu gaan halen of 't een stuk vee was — 't is toch verschrikkelijk!

De boer en Lange Willem hebben nu de dronken veekoopman gevonden en zonder

veel omslag tillen ze hem op en leggen hem op de bakfiets. Met weerzin staat Ruurd er naar te kijken en dan ziet hij plotseling iets in 't gras liggen, op dezelfde plaats ongeveer, waar de dronkaard gelegen heeft. Vlug raapt hij het op.

't Is een oude, leren portefeuille, een stuk of wat papieren steken er half uit. Die portefeuille is Gabe zeker uit de zak gevallen, toen hij daar in de berm neertuimelde. Even houdt Ruurd het ding in de hand en bekijkt het van alle kanten. Zou hij het naar de politie brengen? Nee, 't is toch maar beter om het boer Reinders te geven. Die kan er dan gemakkelijk voor zorgen, dat Gabe het ding terug krijgt.

De boer en Lange Willem zijn intussen al weggegaan met hun vrachtre en vlug fietst Ruurd hen achterna: „Kijk, die portefeuille is zeker van Gabe; hij lag daar in 't gras” „Kerel”, schrikt de boer, „geef gauw hier! Wie weet hoeveel geld er in zit. Nou, gelukkig dat je die gevonden hebt hoor”. Zorgvuldig stopt hij het waardevolle ding in de zak en dan zwaait de bakfiets van de weg af en het erf van de boerderij op.

Ruurd is intussen alweer op de terugweg naar het dorp. Hè, wat een akelig geval toch! Hij kan het treurige gezicht van die man daar op de bakfiets, maar niet kwijt raken; almaar ziet hij het voor zich. En wat ook naar voor Gabe's vrouw en kinderen, die vanavond vergeefs zullen uitkijken naar hun vader en wachten.... Lange Willem zal hun misschien nog wel even gaan vertellen straks, wat er is gebeurd...

(Wordt vervolgd).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 6 - Oct. '53

ROND DE NOORDPOOL

1596. Overwintering op Nova-Zembla. Dat is wel een van de bekendste jaartallen uit onze vaderlandse geschiedenis.

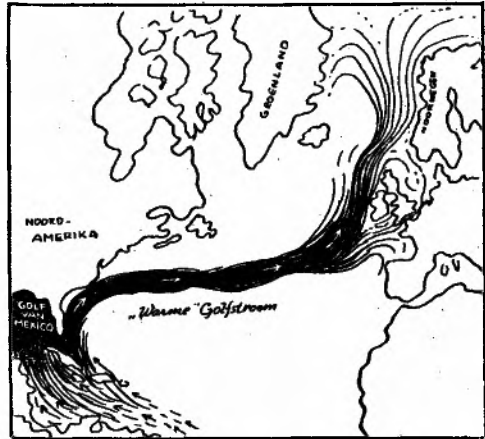
Je weet natuurlijk allemaal de bedoeling van de reis van Heemskerck Barendsz. De reis naar Indië om de Zuidpunt van Afrika was lang en moeilijk. Duinkerker kapers, Spaanse schepen, windstilte en hitte op de oceanen, scheurbuik, enz., het waren allemaal gevreesde vijanden.

Men begon een andere weg naar Indië te zoeken. Niet door het Zuiden, maar door het Noorden. Dat Siberië zich zo ver naar het Noorden en naar het Oosten uitstrekte, wist men nog niet. Daardoor mislukten die onderzoekingstochten. Het ijs bleek evengoed of misschien nog erger een vijand dan de hitte bij de evenaar. Er was geen doorvaart mogelijk!

Maar weten jullie, dat er tegenwoordig wel een doortocht is? Ja zeker, dat hebben de Russen voor elkaar gekregen. 'n Bruikbare **scheepvaartroute** langs de Russische en Siberische kust.

De Noordelijke IJszee (wel 6 keer zo groot als de Middellandse Zee) is voor 't grootste gedeelte met een dikke ijskorst bedekt. Aan de Zuidkant smelt die ijslaag geregeld af, maar niet overal evenveel. Ten N. van

Noorwegen en Finland, en ook nog ten N. van de Witte Zee het meest. Dit komt mee door een uitloper van

de „warme” Golfstroom. Ook ten O. van Nova-Zembla is in de zomer vaak open water. En zo heeft men langzamerhand meer studie gemaakt van zeestromingen, drijfijis, vaargeulen enz. in dit Poolgebied ten N. van Rusland en Siberië. Hierbij kwam men aan de weet, dat er gemiddeld 80 dagen per jaar een soort open geul is dicht langs de kust van N. Rusland en Siberië. Nu moet je dat woordje „open” ook weer niet al te letterlijk nemen. Het wil alleen dit zeggen, dat het voor schepen mogelijk is er door te komen als er een stevige knaap van een ijsbreker voor-

op gaat om de grote stukken drijfijis te breken en op zij te werken! Maar dan komt men er toch door!

Zo'n 20 jaar geleden vertrok er in de maand Juni een Russische ijsbreker uit de Witte Zee om voor 't eerst de doortocht te wagen. Na drie maanden bereikte hij de Beringstraat tussen Siberië en Amerika. Dat was het begin. Maar daar liet men het niet bij. Russische geleerden brachten zeeën en zeestromingen in kaart en stippelden nauwkeurig de meest gunstige route uit. Men bouwde vuurtorens op kusten en eilanden om de schippers het zo gemakkelijk mogelijk te maken. En dan die ijsbrekers! Al grotere en zwaardere bouwde men, want zij moesten het zwaarste werk verzetten. Al in 1940 gelukte het een vloot van 100 schepen, begeleid door wel 13 ijsbrekers vanuit de Witte Zee door de Noordelijke IJszee en de Beringstraat in de Stille Oceaan te komen. Zo werd er een lading van wel 450.000 ton naar het Verre Oosten **getransporteerd**. Als de Russen al dit materiaal langs de Transsiberische spoorlijn hadden willen vervoeren, dan waren daar 900 treinen van 500 wagons voor nodig geweest!

Geloof maar, dat de Russen in de 13 jaar, die er nu sinds 1940 verlopen zijn, niet stilgezeten hebben. Veel weten we er niet van, want de Russen hebben de zeeën ten N. van Rusland en Siberië tot Russische zeeën verklaard en vreemden mogen daar niet komen! Maar ze zullen wel hun best gedaan hebben om die zeeweg nog veel te verbeteren en te beveiligen! Er is hen veel aan gelegen om hier een bruikbare zeeweg

te hebben. En dat niet alleen voor de handel!

Als je in je atlas een kaart hebt van het Noordpoolgebied, zie je aan de ene kant Rusland en Siberië, maar aan de andere kant van de Noordelijke IJszee Amerika.

Het Poolijs vormde hier vroeger een onoverkoombare muur. Koude, sneeuw en ijs maakten hier elk verkeer onmogelijk. In de strijd om de Noordpool hebben heel wat ontdekkingsreizigers het leven gelaten!

Maar zo is het nu niet meer. Vliegtuigen trekken zich van de kou en het ijs van de Noordpool weinig meer aan. Zij zoeken de kortste weg! Een Scandinavische Mij. gaat straks van Stockholm over Groenland naar Canada en Amerika vliegen met als punt Los Angelos. Dit gaat 10 of 12 vlieguren gauwer dan de tot nu toe gebruikelijke route.

Zo willen de Engelsen van Londen over Groenland naar Japan een geregelde vliegdiens openen.

De Noordpool vormt geen hinderenis meer! In vredetijd is dat prachtig, maar in oorlogstijd vormt het een gevaar.

De Russen hebben daarom in het Noorden veel vliegvelden en militaire versterkingen aangelegd, die nu door de schepen langs de vaargeul van het nodige kunnen worden voorzien. In de Christchurch-race is het nog eens weer duidelijk aangetoond, dat vliegtuigen binnen 24 uur van de ene kant van de wereld naar de andere razen. Vanaf de vliegvelden in het Poolgebied kunnen Russische vliegtuigen binnen korte tijd Canada en Amerika binnenvliegen, want daar is de afstand niet zo erg groot tussen

Rusland en de Nieuwe Wereld.

De Amerikanen beseffen dat gevaar maar al te goed en zij hebben hun legenmaatregelen genomen.

Langs de gehele Noordkust van Alaska en Canada hebben zij radarposten ingericht, zodat alle vliegtuigen, die over de Pool Amerika binnenvliegen, onmiddellijk opgemerkt worden.

Een Poolleger is geoefend om, als het moet, hier de vijand te weerstaan. Verder leggen de Amerikanen al Noordelijker vliegvelden aan. Eén van de belangrijkste is het vliegveld Thule op de Noordwestpunt van Groenland. In de zomer kunnen schepen hier het belangrijkste materiaal naar toe voeren, maar in de 8 lange wintermaanden kunnen zelfs de zwaarste ijsbrekers dit noordelijkste dorp van de wereld niet bereiken. Maar.... Thule ligt nog 1500 km. van de Noordpool af. En nu kunnen lange afstand-bommenwerpers wel van Thule uit naar het hartje van Siberië vliegen en dan ook nog zonder tussenlanding Thule weer bereiken. Maar die afstand kan ook nog bekort worden. Onderzoekingen toonden aan, dat er grote „ijseilanden“ rondtreven van minstens 15 m. dik, die met behulp van **bulldozers** gemakkelijk effen te maken waren. Die kunnen in geval van nood ook nog als vliegveld gebruikt worden. Dan is de afstand naar de Noordpool geen 200 km meer!

't Is te hopen, dat al die militaire steunpunten nooit gebruikt behoeven te worden en dat er geen jagers en bommenwerpers over de Noordpool

hun dood en vernietiging zullen brengen.

Laten we het liever nog even over iets anders hebben. De laatste tijd wordt er nogal eens geschreven over de verandering in het **klimaat** in de Poolstreken.

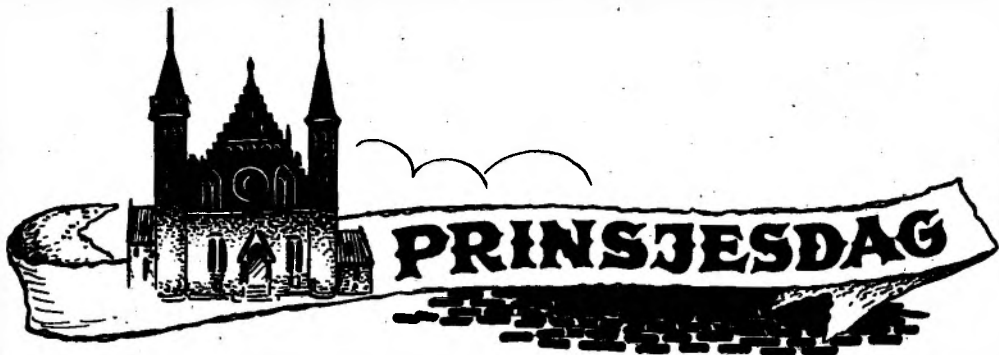
Vroeger, zegt men, is het daar in het Noorden veel warmer geweest. Dat is hieruit af te leiden, dat men op Spitsbergen en in Groenland steenkoollagen aantreft. Daar moeten dus in verre tijden planten en bomen gegroeid hebben.

Toen de Noormannen zo omstreeks het jaar 1000 op Groenland kwamen, konden ze daar vruchten en koren verbouwen en vonden ze weidegebied voor grote kudden runderen, die ze gemakkelijk per schip van IJsland konden halen, want in die tijd zag je voor Groenland's kust geen drijfijs.

Later is het dus veel kouder geworden. De grote ijskap van de Noordpool breidde zich al verder uit, zodat landbouw en veeteelt op Groenland verdwenen en de verbinding met IJsland was verbroken door enorme velden drijfijs.

En nu is het opmerkelijk, dat na het jaar 1800 het klimaat weer zachter schijnt te worden. Of eigenlijk is dat wel zeker. Hoe dat komt, weet men niet precies, maar de bewijzen zijn er.

Bijvoorbeeld: Honderd jaar geleden was er op Groenland geen schapenteelt mogelijk, en nu grazen er duizenden. Vroeger was ook de Zuidoostkust geheel door het landijs bedekt, maar nu niet meer. Kabeljauwen en haringen komen nu veel noordelijker voor dan een dertig jaar geleden. De Groenlanders deden toen bijna uitsluitend aan zeehondenvangst, maar nu kunnen ze ook meedoen aan de visserij. De vissen vinden het water nu blijkbaar niet zo koud als toen. En met de vogels is het al net zo gegaan. Steeds noordelijker komen ze voor. Er zijn zelfs echte poolvogels, die het op IJsland te warm zijn gaan vinden en naar noordelijker streken zijn **geëmigreerd**.

Er zijn van die gebeurtenissen, die elk jaar getrouw in onze kranten worden vermeld. We kunnen daar blij om zijn, omdat het leven in ons land gelukkig rustig kan doorgaan.

Eén van die gebeurtenissen is de Prinsjesdag, op de derde Dinsdag in September. Het vorige jaar hebben we in O.E.K. er over geschreven. Elk jaar zijn er echter weer groten-deels andere leerlingen, die onze lezers zijn, zodat we er dit jaar, net als de „grote” kranten, toch over schrijven.

Op 6 September 1948 werd Koningin Juliana met grote luister ingehuldigd als Koningin der Nederlanden. Toen heeft het volk trouw gezworen aan de vorstin en de vorstin heeft met een eed bevestigd, dat zij de Grondwet zal onderhouden en handhaven en al haar onderdanen zal beschermen, „zoals een goed Koning schuldig is te doen”.

Dat is iets schoons! We hebben geen **dictator**, die regeert naar eigen wil! Neen, al onze wetten beginnen nog met de erkenning, dat het een

regeren bij de gunst van God is. Elke wet begint met de mooie aanhef: „Wij, Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden...”

Laten we goed onthouden: de Koningin regeert.

Maar je begrijpt wel, dat de Koningin het niet alleen kan. Zij wordt in de regering geholpen door de Ministers. Iedere Minister heeft een afdeling voor zijn rekening. Zo'n afdeling noemen we een Ministerie. In Den Haag, onze **residentiestad**, vinden we voor elke Ministerie een groot gebouw, waarin veel ambtenaren werken. Het hoofd van die allen is de Minister.

De Ministers vergaderen dikwijls samen. Op zo'n vergadering is één voorzitter. We noemen hem de **Minister-president**. Je weet zeker wel de naam van onze Minister-president? De gehele vergadering van de Ministers heet het **Kabinet**. Het Kabinet wordt aangeduid met de naam van de Minister-President. We hebben nu het kabinet-Drees.

Koningin en Ministers regeren dus ons volk. Nu is ons volk geen volk

Op dit eiland heeft men de laatste vijf jaren wel 40 nieuwe vogelsoorten waargenomen, die het er anders te koud vonden. Zelfs de verbouw van gerst gaat jaar op jaar beter..

Maar dan moet de scheepvaart het ook kunnen merken, zul je zeggen. En dat is ook werkelijk het geval.

De steenkolen, die men op Spitsbergen uit de grond haalde, moest

men in drie zomermaanden verscheppen. Nu kan men er soms zelfs al zeven maanden over doen, zonder al te veel last van het ijs te hebben.

Men beweert zelfs, dat de **temperatuur** overal op de wereld stijgt. Maar dat gaat heel, heel langzaam. De kolenboer hoeft zich nog niet ongerust te maken. Voorlopig zullen we de kachel nog niet kunnen missen.

van kleine kinderen. Het is een mondig volk. Daarom moet de regering overleggen met dat volk. Hoe moet dat nu? Het gehele volk van 10 miljoen mensen en mensjes kan niet tegelijk gaan praten met de regering. Dat weten jullie wel in je klas. Je kunt niet allemaal tegelijk het woord hebben. 't Gebeurt misschien wel eens op jullie school, dat enkele kinderen op de verjaardag van de onderwijzer hem een cadeautje van de gehele klas geven. Die gelukkigen vertegenwoordigen de gehele klas. Zij zeggen, dat het een cadeautje van de gehele klas is. Jullie hebben die twee of drie gekozen om het te doen.

Het Nederlandse volk kiest mannen en vrouwen, waarmee de regering moet overleggen. Ze vertegenwoordigen het volk. Deze volksvertegenwoordiging noemen we de **Staten-Generaal**. De Staten-Generaal bestaat uit twee Kamers. De Eerste Kamer met 50 leden en de Tweede Kamer met 100 leden. Beide Kamers worden niet op dezelfde manier gekozen. Je onderwijzer wil dat wel eens uit de doekjes doen, misschien met een tekening op het bord er bij!

MIN. PRES. DR. W. DREES

Willen de Ministers nieuwe wetten maken, dan komen ze daarover praten met de Kamers. Eerst met de Tweede en dan met de Eerste Kamer.

Het nieuwe werkjaar voor de Regering en Staten-Generaal begint op de derde Dinsdag in September. Dus net als wij ook een nieuwe klas beginnen in September (April of Mei).

Jullie weten van zo'n nieuwe klas

wel heel wat dingen, die je daar zult moeten leren.

Nu komt de Koningin op de eerste

DE MILJOENEN-NOT.

vergadering van de Staten-Generaal om het **werkprogramma** van de regering voor te lezen. Dat programma heet: de Troonrede.

De plechtige opening van de Staten-Generaal op de derde Dinsdag in September heet: „Prinsjesdag”.

Dit jaar, Dinsdag 15 September, was Prinsjesdag een mooie nazomerdag. Duizenden mensen waren op de been om het schitterend schouwspel te zien en om van hun genegenheid voor het Oranjehuis blijk te geven.

Al heel vroeg in de kille morgen werden de plaatsen langs de route ingenomen. Maar zelfs zij, die het vroegst uit de veren waren en zich door de nog slapende stad op weg begaven, konden zich niet beroemen de allereersten te zijn geweest. Twee vrienden uit Rijswijk waren er toch het eerst! Recht tegenover het paleis, hadden zij, 's nachts, hun kampeertentje opgezet, om zich 's morgens van de beste plaats te verzekeren.

Vér voor 1 uur was het op de Binnenhof een drukte van belang. De erewacht in de mooiste **uniform**: een

rode **tuniek**, blauwe broek en zwarte helm, nam zijn plaats in. Vóór de Ridderzaal stond de erewacht van de beroemde Mariniers met de **Marinierskapel**. Het was een aan- en afrijden van auto's, een schittering van prachtige uniformen: Kamerleden, Ministers, Rechters, Gezanten. Achter de touwen was het een ge-drang om van dit schouwspel maar niets te missen.

Het grote moment is steeds: één uur. Op het Malieveld daverde het eerste **saluutschot**. Toen verschenen de Koningin en de Prins in de deur-opening van het paleis. De gouden koets, getrokken door acht paarden, een koetsier naast elk paard en vier **lakelen** aan elke zijde van de koets, reed voor. Een machtige jubel brak los en overstemde het Wilhelmus, dat ingezet werd door de kapel van de Kon. Luchtmacht.

Langzaam zette de gouden koets zich in beweging. Elke minuut klonk een saluutschot. Het werd een zege-tocht voor de Vorstin.

De gehele weg werd het Koninklijk

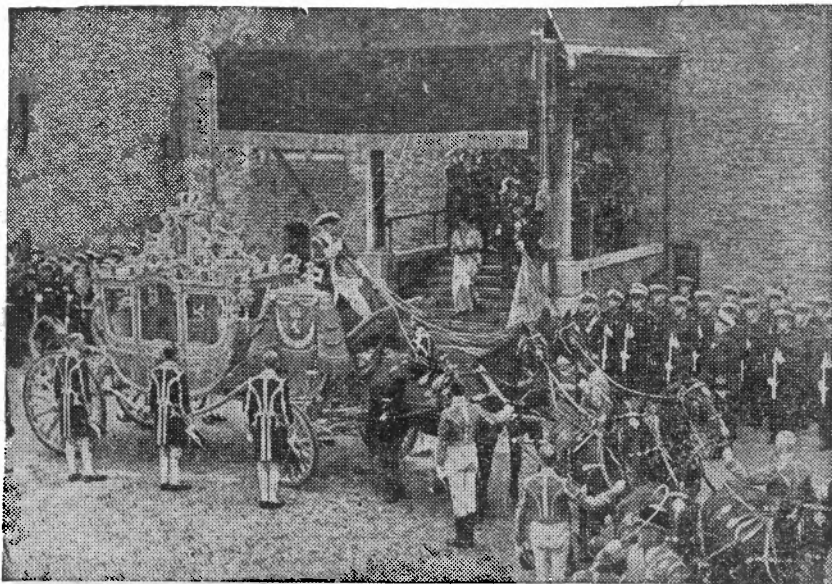
paar toegejuicht door één duizend-koppige menigte. Het vorstelijk paar beantwoordde al neigende de groet van het volk.

In de met palmen en herfstbloemen versierde Ridderzaal verhief zich de gehele vergadering van haar zit-plaatsen, toen Koningin en Prins **arriveerden**.

De Koningin en Prins namen plaats op de Koninklijke zetels. Duidelijk las toen de Koningin de Troonrede voor. Het is **traditie**, dat de troonrede besluit met het smeken van Gods zegen over de werkzaamheden van het **parlement**. (Eenmaal is dit nagelaten, in 1870!!) Met een luid: „Leve de Koningin” beantwoordden de aanwezigen de Troonrede.

Bij het verlaten van de Ridderzaal scheen de zon en maakte alles als in een sprookje. Het werd een echte Prinsjesdag.

Een dag later schrijven alle kran-ten over de troonrede en zeggen hun mening er over. Je begrijpt, dat die meningen nogal uiteen lopen!

Na het uitspreken van de Troonrede in de Ridderzaal tijdens de opening der Staten-Generaal, verlaat de Koningin het gebouw.

In de wildernis VAN N. QUEBEC

Sinds 25 Augustus j.l. had men niets gehoord van het vliegtuig Norseman. Dit vliegtuig was in Canada opgeslagen met aan boord zeven personen, o.w. ook een Nederlander. Het doel van de tocht was Noord-Canada, voor een onderzoek naar erts.

Na vijf weken heeft een vliegtuig van de Royal Canadian Air Force de vermisten opgespoord.

Wat was er gebeurd?

Het vliegtuig kreeg benzinegebrek en moest een noodlanding maken in de wildernis van Noord-Quebec. Het vliegtuig was van drijvers voorzien, zodat een **perfecte** noodlanding werd gemaakt op het Manuameer. Het vliegtuig bleef geheel onbeschadigd. In de verre omtrek van het Manuameer woont geen mens. Benzine was er dus niet te krijgen.

De eerste dagen maakten de passagiers zich hoegenaamd geen zorgen. Ze hadden nog wel voedsel in voorraad, al moesten ze zich ook met zeer kleine **rantsoenen** tevreden stellen. Ze bouwden een ruwhouten hut aan de oever van het Manuameer en wachtten op hulp. Meer dan een maand hebben de zeven mannen in volstrekte afzondering vertoefd. Gelukkig was de Canadese piloot goed op de hoogte met het leven in de uitgestrekte bossen in dit deel van Noord-Canada. Bovendien hadden enigen van de mannen tijdens de oorlog in concentratiekampen doorgebracht. Hun ervaringen uit die tijd, ook met een **miniem** beetje voedsel, hielpen hen mee de vijf week door te komen. Zij kauwden visgraten fijn als maaltijd!

Natuurlijk probeerden ze in **contact** te komen met de bewoonde wereld door het uitzenden van **radiosignalen**. Deze signalen waren zwak, maar

werden opgevangen door een vliegtuig, dat op een speurtocht was uitgegaan. De mannen zagen het vliegtuig boven hun omgeving koersen. Door tekens op de grond te maken met losgerukte struiken en het zwaaien met kleurige hemden deden ze hun best de aandacht van het vlieg-

tuig te trekken. Het vliegtuig zag rook opkringelen uit de gebouwde hut en kreeg de vermisten nu in het **vizier**. Weldra landde het reddingsvliegtuig en was het leed geleden. We kunnen ons voorstellen met welk een blijdschap de redders werden begroet. Er waren echter maar drie mensen meer bij de Norseman. De andere vier waren een dag eerder op stap gegaan om te trachten de bewoonde wereld te bereiken.

Ze werden ook spoedig, nog dichtbij de oever van 't meer, opgespoord.

Eerst werden de drie mannen, die bij het toestel waren gebleven, vervoerd. Spoedig volgden de vier overigen. Ze werden naar het ziekenhuis van de **luchtbasis** gebracht. De mannen waren wel sterk vermagerd,

Maria Hartmann

DE HELDIN VAN SURINAME

In het duistere binnenland.

Maria Hartmann reisde niet in de bekende tentboot, maar in een ondiepe, smalle **korjaal**, zoals de Bosnegers die uit een boomstam vervaardigen. Een klein afdakje van droge palmladeren beschermde haar tegen de felle zonnestrallen, maar liet het uitzicht vrij. Wolken van vlinanders vlogen om haar heen, en de ontelbare eilandjes in de rivier waren overdekt met geurende bloemen. Aan weerszijden van het water verhief zich het ondoordringbare oerwoud, waarin zelfs geen zonnestraal kan binnen schieten. Stroomversnellingen maakten de tocht gevaarlijk, maar de kracht en geoefendheid der roeinegers brachten de kleine korjaal er telkens weer veilig doorheen. Bij het vallen van de nacht werd het bootje stil gelegd voor een korte rust, maar Maria kon niet slapen. Ze bracht de uren door met bidden en nadenken en het in zichzelf zingen van geliefde kerkliederen. Eerst toen de morgen aanbrak en de negers zich uitrekten, viel zij in een lichte, maar verkwikkende sluimering. En voort ging het weer, steeds dieper de eenzaamheid in. Ze kwam door verlaten streken, waar op duizend manieren de dood in het oerwoud loerde. Hier waren bij de laatste negeropstand bloeiende plantages in brand gestoken, blanken vermoord of verjaagd en tussen de reeds weer half

maar hun gezondheidstoestand was behoorlijk.

Niet licht zullen ze het avontuur en de kameraadschap aan de oever van het Manuameer vergeten.

overwoekerde bouwvallen broedde de blankenhaat. Maria wist het, ze bespeurde het aan de blikken en de houding van haar roeinegers, dat 'n blanke hier op z'n best geduld werd. 't Maakte haar niet bevreesd. Gerust als ze was in de bewarende macht van haar Leidsman en Zender.

Ze bezocht Berg en Dal, een verlaten plantage, die bewaakt werd door een ambtenaar, een man van minder **allool**, die daar in de eenzaamheid een vreemd leven leidde en troost zocht in de drank. Hij lachte de vrouwelijke zending uit,

maar bood haar toch een verlaten schuurtje aan als verblijfplaats, wanneer haar werk haar weer hierheen zou voeren. **Tropische** stortregens maakte haar dagen lang het verder

trekken onmogelijk, maar eindelijk werd het weer droog en ging 't weer voorwaarts in de korjaal over een sterk gezwollen stroom. Grote water-vallen spoelden om gevaarlijke rotsen en Maria vroeg aan haar roeiers, wanneer ze ongeveer in Bamberg dachten te zijn. Bamberg was de meest zuidelijke zendingspost geweest, maar sinds lang opgegeven, daar alle blanken er stierven aan gele koorts of Malaria.

„O”, zeiden de roeiers onverschillig, „we gaan niet naar Bamberg, we gaan naar Koffiekamp, dat is veel dichterbij”. En Maria schikte zich gelaten. „Goed hoor”, zei ze, „breng me dan maar naar Koffiekamp”.

Verbaasd keken de negers haar aan; zoveel lankmoedigheid waren ze van een blanke niet gewoon. En deze missie was niet eens gewapend! Terwijl geen blanke zich zonder geweer in het Bosland zou wagen en de negers en Indianen zorgden een koker vol giftige pijlen bij zich te hebben!

Eindelijk stuurden de roeiers de korjaal aan de oever en stapten uit. Te voet zou het verder gaan, dwars door het oerwoud. Maria rekende er vast op, dat de negers haar gidsen zouden zijn. Maar ze kwam bedrogen uit. Met hun naakte, lenige lijven glipten ze snel door het oerwoud; Maria, in haar lastige kleren kon hen niet bijhouden en bleef gaandeweg achter. Na een poosje wist ze zich moederziel alleen en strompelde voort langs ongebaande weg, met al de dodelijke gevaren van het oerwoud om zich heen. Maar in haar hart kwam een grote rust, alsof ze nu eerst het doel van deze eenzame tocht begreep. Oude liederen begonnen in haar te zingen en zo merkte ze bijna niet, dat tussen de struiken twee schitterend zwarte ogen naar haar loerden. 't Was een kleine negerjongen, met een kleine, groene papegaai op zijn ene hand. Opeens sprong hij voor Maria's voeten. De eerste mens in deze wildernis. Het maakte Maria blij, hem te zien. „Wijs mij de weg naar Koffiekamp”, zei ze. Daarop wees de jongen met zijn vrije

hand rondom en antwoordde: „dit alles is koffiekamp”. En ja, toen ontdekte Maria hutten, weggedoken onder de struiken, die zo bij hun omgeving kleurden, dat ze bijna niet te zien waren. Dit was dus Koffiekamp, de door de wildernis heroverde plantage! Verdergaand vond ze ook de bevolking, bij elkaar hurkend op een zandig plein. Ze herkende de roeiers, die een uit de stad meegebrachte jeneverfles vlijtig lieten rondgaan. Toen Maria zich vertoonde zwegen allen in stomme verbazing. De meesten van hen hadden nog nooit een blanke gezien, en zeker geen alleenreizende blanke vrouw.

„Wat kom je doen bij de vrije Bosnegers?” luidde onvriendelijk de vraag.

„Ik kom jullie kinderen vertellen van de Grote God. Wat Hij voor ons doet en wat Hij van ons vraagt”.

„Wij hebben jouw witte God niet nodig”, klonk het trots en afwerend, „wij hebben onze Wissiman, die is heel wat machtiger dan jij”.

„Zo?” vroeg Maria, „waarom maakt hij jullie dan niet beter als je ziek bent? Hij kan nog niet eens bij de kinderen de zandvlooien onder de nagels vandaan halen!... Breng je jongetje eens bij me!” riep ze tegen een vrouw, die een huilend kind op

AL SNELLER

Je bent het vast met me eens, als ik zeg, dat het vliegtuig tot nu toe het snelste vervoermiddel is.

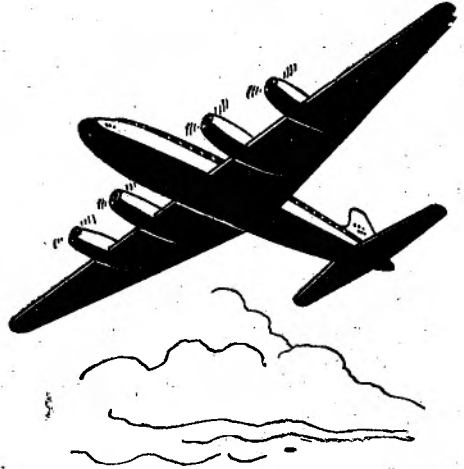
Er is echter de laatste 30 jaar in het vliegwezen heel wat veranderd.

Een oorlogsmachine uit 1920, tot passagiersvliegtuig omgebouwd, was toch maar een lelijk, rank gevalletje. 't Was een waagstuk in zo'n kist te stappen! Je kreeg een leren vliegjas aan, een windbril op, een kap over het hoofd, een reisdeken, voetenzak of, indien gewenst, een warmwaterstoof mee voor koude tenen.

1953. In ruime, heerlijk verwarmde cabines, door vriendelijke stewardesten bediend, meen je eerder in een hotel, dan in een zilveren vogel te

ziltten.

Een machine uit 1920 haalde mis-

de arm droeg. Daarna knielde ze neer en verwijderde de kwelgeesten. Deze ene daad van helpend liefde opende de wantrouwende wilde Bosnegerharten. Ze mocht bij hen blijven, haar werd zelfs een hut aangewezen om in te wonen en oud en jong liet toe dat ze hen hielp bij de vele ziekten en ongemakken, die de vrije Bosnegers plaagden. Weinig kon Maria Hartmann toen vermoeden, dat dit kleine begin, de oorsprong zou zijn van een groot werk des Heren. Want dit verlaten vijandige Koffiekamp is in honderd jaar uitgegroeid tot een grote, bloeiende Christengemeente, waarvan Ds Koornveld de predikant is. Dezelfde Ds Koornveld, die verleden jaar ons land bezocht en toen in heel veel plaatsen verteld heeft van de arbeid onder zijn Surinaamse volksgenoten.

En wat is er geworden van de bliken verbandtrommel, die Maria Hartmann op al haar wegen vergezeld? Wel, die is onder Gods zegen uitgegroeid tot een zendingshospitaal in het land van de Bosnegers, waar men met de nieuwste en beste middelen

de lijdens aan tropische kwalen tracht te helpen. Het is 't Prinses Juliana ziekenhuis, aan het eind van de enige Surinaamse spoorweg.

En Maria Hartmann zelf? Ruim twintig jaar is ze onvermoeid het Bosland doorgetrokken. Ze werd meermalen ziek, lag zonder verpleging terneer, maar herstelde telkens en kon haar werk weer opvatten. Zelden kwam ze in Paramaribo, ze vondde zich daar niet meer thuis en vond 't jammer van de tijd. Een paar maal per jaar kreeg ze pakken brieven van haar kinderen, die volwassen werden en 't leven ingingen, zonder hun moeder terug te zien. Zelf had ze vaak met heimwee naar haar kinderen te kampen, maar telkens weer overwon het geloof in haar roeping en de brieven, die ze aan hen schreef, waren opgewekt en rustig. In haar laatste ziekte is ze nog naar Paramaribo gezonden, maar de beste verpleging kon niet meer baten. God riep haar thuis in het huis met de vele woningen. Op 30 December 1853 kwam een eind aan haar gezegende, dappere, aardse leven.

schien de 70 km. De snelste uit onze dagen overschrijdt de 1000 km. per uur.

Maar . . . weet je ook wat het langzaamste vervoermiddel is? Dat zijn je pedes apostolorum. In gewoon Nederlands: je benen.

Welnu, tussen deze twee uitersten liggen heel wat andere vervoermiddelen. B.v. de trekschuit, de postkoets, de trein.

Ik stel me voor, dat de trekschuit heel wat meer dagen nodig zou hebben om naar Christchurch te komen, dan de Dr Ir. Damme.

Maar de mensen waren vroeger minder gejaagd dan nu. Van Amsterdam naar Groningen b.v. reisde je in 24 uur. Dat was nog niet slecht! De dames en heren hadden volop gelegenheid allerlei nieuws zeer grondig te bespreken. En de reis werd er aanmerkelijk door bekort. In gedachten zie je de niet grote roef gevuld. Mannen praten en roken, vrouwen praten en breien. 't Is er gezellig! Op 't jaagpad loopt 'n luie knol en trekt de schuit slechts langzaam voort. De schipper staat bij het roer. 't Is buiig en koud vandaag. De regen striemt neer. Hij kan er tegen! En z'n reizigers zitten droog en warm in de roef. Beter dan voor enkele jaren, toen ze in weer en wind op het dek moesten zitten. De schipper heeft niet te klagen. Z'n verdiensten zijn goed. Stel je voor: de schipper van de eerste beurtdienst, die in ons land tussen Amsterdam en Hoorn werd geopend — dat was in 1529 — kreeg per persoon één stuiver!

En niet om eigenwijs te zijn: hij dronk niet, hij had nog niemand met vuist, of mes of geweer bedreigd en met geen enkele passagier gevochten.

Hij was een goeie beurtschipper; één, die z'n vak verstond.

Er waren ook andere schippers.

't Gebeurde eens, dat een beurtschipper met z'n knecht in Scheemda aan wal ging. Een paar vrouwen, die de tocht reeds vanaf Groningen hadden meegemaakt, wachtten op de terugkomst van de schipper. Uren verstreken. Tegen 3 uur 's nachts verschenen ze weer aan boord. Ze hadden een bruiloft mee gemaakt en vanzelfsprekend was het daardoor wat laat geworden.

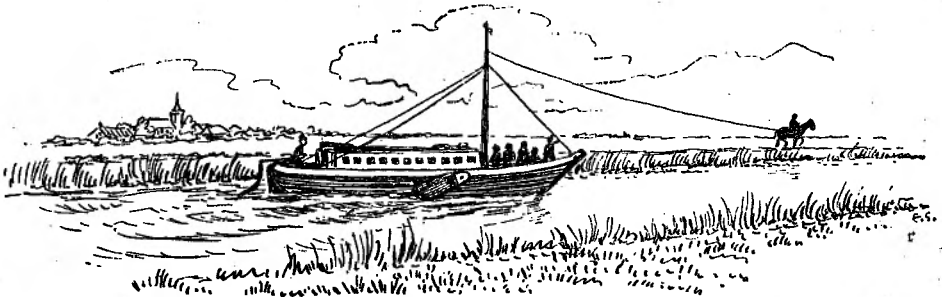
Langzamerhand is de trekschuit er uiteraard.

De postkoets, met vurige paarden

bespannen, bracht de mensen vlugger door het land.

Ook liggen nog in enkele delen van ons land de diepe groeven — wagensporen — door dennenbossen en over heidevelden, als herinneringen aan de kooplui uit Hessen. Ze kwamen

Ons Werkhoekje

Voor knappe bollen in aardrijkskunde was het raadsel niet moeilijk, geloof ik.

Op de kruisjeslijn komt Deventer. De 8 woorden apart zijn :

1. Doesburg. 2. Helsinki. 3. Beverwijk. 4. Tiberias. 5. Korinthe. 6. Dalmatië. 7. Eibergen. 8. Franeker.

De eerste 2 zinnen leveren op : Edam en Eelde.

In zin 3 en 4 zaten Riviernamen verborgen: nl. Maas en Rijn.

Voor deze keer het volgende :

1. Hier staat een vreemd taaltje. Als je de „lettergrepen” goed rangschikt, krijg je een heel normaal woord.

To ma ber ocand wijn.

2. Allemaal woorden uit 5 letters bestaande (hor.). De voorste en achterste rij letters, verticaal gelezen van boven naar beneden, vormen een krant, die je heel graag leest.

1. $\times \dots \times 1 =$ grote uil.
2. $\times \dots \times 2 =$ stad in België.
3. $\times \dots \times 3 =$ Hogepriester uit Da-
4. $\times \dots \times 4 =$ ooievaar. [vids tijd.
5. $\times \dots \times 5 =$ groot profeet uit Israël
6. $\times \dots \times 6 =$ loofbomen.
7. $\times \dots \times 7 =$ tegengestelde van klein

Geen oplossingen inzenden !

BELANGRIJKE VONDSTEN.

Gehele Arabische stammen zoeken langs de verlaten kust van de Dode Zee in Palestina koortsachtig naar oude en mogelijk de oudste **manuscripten**, waarop de Bijbel berust.

Deze manuscriptenjacht is in 1947 begonnen, toen Arabieren twee van deze **documenten** in een grot aantroffen. Het bleek toen, dat dit de belangrijkste vondst van Bijbelmanuscripten was, die ooit werd gedaan. Het waren Hebreeuwse teksten van het Oude Testament, ongeveer elf honderd jaar ouder dan de oudste voordien bekende teksten.

De manuscripten werden voor een

aanzienlijk bedrag aangekocht. Het nieuws van de hoge beloning ge-

uit Duitsland met hun koopwaar naar de grote steden in Holland, langs de „Hessenwegen”.

Toen kwam het ijzeren paard.

't Was Sept. 1839. De eerste trein rijdt in een klein half uur van Amsterdam naar Haarlem.

De diligence of 1e klas was een overdekte wagen, groen geverfd. f 1.20 kostte de reis. De tweede klas was geel geschilderd. De 3e klas, was als goedkoopste, voor de gewone burgerman, die verstandig deed z'n rezenscherf maar mee te nemen. Je begrijpt waarom ?

Na het plechtig vertrek reed de trein over een baan, waarlangs 21

wachters met rode en witte vlaggen elkaar de nodige seinen konden geven.

Veiligheid voor alles !

Maar o, de boeren. Wat een laster. De koeien gaven geen melk meer. Van alles kreeg de trein de schuld.

In 1839 werden 77.000 mensen vervoerd ! Het volgend jaar reeds 350.000.

Nu is ons land overdekt met een dicht wegen- (ook spoorwegen) net. Aan de gezellige roef wordt niet meer gedacht. Motoren hebben het gewonnen van trekschuit, jachtpaard en diligence en nog steeds jagen motoren in en op zeeën, op de begane grond en hoog daarboven, de mensheid sneller voort.

maakt met de verkoop der documenten, verspreidde zich snel door de Arabische woestijn. Weldra zochten gehele stammen en zij poogden dit in het geheim te doen.

Doch de Jordaanse regering kreeg kennis van het voorgevallene. Zij betaalde tot nu toe reeds een bedrag van ongeveer 160.000 gulden voor de aankoop van vele oude bijbelmanuscripten. Doch thans geraken haar middelen uitgeput, terwijl zich nog vele documenten in handen der Arabieren bevinden.

In September j.l. ontdekten **Bedoeïenen** slechts enkele honderden meters van de grot, waarin in 1947 voor 't eerst oude bijbelmanuscripten werden aangetroffen, een zeer grote hoeveelheid dezer documenten. Er waren er zoveel, dat een gehele stam drie dagen en nachten doorwerkte om de manuscripten in veiligheid te brengen.

Een der gelukkige vindsters pogde enkele stukken aan Jordaanse **autoriteiten** te verkopen. Binnen enkele uren was daarop de grot door Jordaanse militairen en politiemannen omsingeld. Doch de stamleden waren gewaarschuwd door een uitkijk en zij waren er in geslaagd tevoren negen-

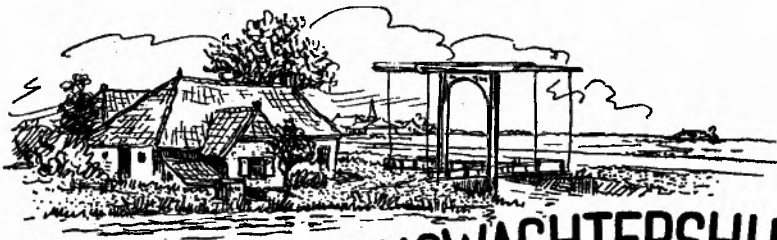
lig procent van de inhoud der grot in veiligheid te brengen.

Hierna wilde de stam graag verkopen — doch tegen zijn eigen prijs. Daar vele stamleden echter bevreesd waren door de Jordaanse regering gevangen gezet of beboet te zullen worden, maakten zij gebruik van tussenpersonen om zich in verbinding te stellen met professor G. Lankester Harding, het de door Jordaanse autoriteiten aangestelde hoofd van de oudheidkundige dienst.

Professor Harding ontving de tussenpersonen hoffelijk en betaalde. Binnen korte tijd wist hij de hand te leggen op zestig procent der laatst gevonden manuscripten. Toen was het geld van de Jordaanse Oudheidkundige dienst op.

De professor hoopt ten zeerste, ook de beschikking te kunnen krijgen over de gelden, nodig voor de aankoop van de andere manuscripten. Enkele Bedoeïenen hebben er zoveel vertrouwen in dat de professor er in zal slagen dit geld te verkrijgen, dat zij hem in hun bezit zijnde documenten op **crediet** hebben geleverd.

Intussen zetten andere stamleden ijverig het zoeken naar de kostbare manuscripten voort.

J.F. STULP:

HET BRUGWACHERSHUISJE *Van Larum*

KORTE INHOUD:

Ruurd Dijkema is een wees. Hij komt bij zijn grootvader, de brugwachter van Larum. Grootvader is een strenge man. Ruurd wil graag naar de H.B.S. Op school wordt hij geplaatst in de opleidingsklas. Met zijn klasgenoten gaat hij naar de boerderij van Dirk v. d. Vaart. De club maakt plannen voor een uitstapje. Ruurd moet daarvoor een rijkdaalder afnemen van zijn 25 gulden, welke tante hem toestopte. Terwijl hij kranten bezorgd vindt hij aan de kant van de weg een dronken veekoopman. Zo, met al die gedachten in z'n hoofd, is

de weg maar kort en even later stapt hij bij het brugwachtershuisje van de fiets. Ziezo, dat zit er weer op voor vandaag. Nu gauw vertellen wat hij heeft beleefd natuurlijk, dan eten en niet laat naar bed, want hij is behoorlijk moe. En morgen, dan gaat hij zijn geld wisselen en dan zal hij het bankbiljet dat nog van moeder is geweest, voorgoed kwijt zijn? 't Is toch wel jammer eigenlijk.... Even staat hij nog na

te denken, dan doet hij, plotseling besloten, de deur open en gaat naar binnen. Vooruit hoor, geen gezeur meer, het móet!...

HOOFDSTUK 5.

Als Ruurd de volgende morgen, na veel gedraaf en gejacht, eindelijk op school zit, heeft hij het voldane gevoel, dat alles nu in orde is.

Met zijn beursje op zak is hij voor schooltijd nog even op een holletje naar de winkel van de Jong geweest, helemaal aan 't eind van 't dorp. Daar heeft hij toen, een beetje onrustig, alsof hij iets slechts deed, een zakje snoep gekocht en een paar repen chocolade. Dat lekkers was voor 't uitstapje bestemd: 't zou wel leuk zijn, om dan iets extra's bij zich te hebben. De winkelier, die zelf bediende, keek gelukkig helemaal niet vreemd naar dat bankbiljetje van vijf en twintig gulden en gaf heel gewoon het wisselgeld terug. Toen, op de terugweg naar school, had hij toch nog een strop, want net in de bocht, bij 't café van Woudstra, sloeg de torenklok negen uur. Dat zou dus te laat komen worden, maar 't viel alweer mee. Meester merkte wel dat hij hard gelopen had, maakte een grapje over langslapers en praatte verder nergens over. Zo is dan toch alles nog op z'n pootjes terecht gekomen. Frits Verhoog heeft, met een begripkend knikje, de riks zopas (onder de bank door) in ontvangst genomen en de rest van het geld zit veilig weggeborgen in de binnenzak. Nu staat meester de nieuwe sommen te bespreken en de hele geld-geschiedenis is voor een ogenblikje vergeten.

Dan, om een uur of tien, gebeurt het erge.....

Er wordt op de deur getikt, kort en hard. Meester doet open, blijft even op de gang staan praten en wenkt dan Ruurd: „Kom eens even op de gang, jo!”

Een beetje verwonderd loopt die de klas uit. Wat is er nou aan de hand? Meester kijkt zo strak, net of hij van iets geschrokken is.

„Ga maar even naar 't kamertje”, wijst meester verder, terwijl hijzelf alvast vooruit loopt. En dan begrijpt Ruurd er helemaal niets meer van. Bij de tafel zitten twee politiemannen: Opperwachtmeester Huisman en Wachtmeester de Vries uit Eltens. Vlak tegenover hen moet Ruurd gaan zitten. Tevergeefs vraagt hij zich af, wat dit betekenen moet. Maar niet lang, want Huisman neemt meteen het woord. Hij heeft van de meester al gehoord, zegt hij, dat Ruurd vanmorgen te laat op school was. Hoe kwam dat? Ruurd schrikt van die vraag en beweegt even onrustig op zijn stoel. Maar de ogen van de „opper” dwingen, daar is geen ontkomen aan.

„k Moest een boodschap doen, bij de Jong”, aarzelt hij dan. Huisman knikt: dat klopt. De Jong is zopas zelf bij hem geweest met een bankbiljet van vijf en twintig gulden. Dat had een jongen, die wat snoep had gekocht, in de winkel laten wisselen. En de Jong twijfelde ar aan, of 't wel zuivere

koffie was: dat ventje deed zo gejaagd. 't Was dezelfde knaap die 's avonds tegenwoordig de kranten bezorgde, meende de winkelier gezien te hebben....

„En wat voor boodschap was dat?” wil Huisman nu verder weten.... „O juist, wat snoep, voor 't uitstapje van de club. Da's aardig, zeg. En waarmee heb je betaald?” Even komt er bij die vraag een onwillige trek op Ruurds gezicht. 't Was toch zijn eigen geld; wat hebben die mannen daarmee nodig? Maar als hij dan in de strenge ogen van de Wachtmeesters kijkt, vertelt hij toel weer verder.

En de „Opper” knikt nog eens. „Met een bankje van vijf en twintig, juist. En waar had je dat vandaan?”

Daar gaat Ruurds geheim! Er is geen ontkomen aan en wat hortend en stotend komt het hele verhaal. Van Tante Willie's vondst in Moeders dressoir en van de zorgvuldig bewaarde schat.... En de gezichten van de politiemannen betrekken. Zie je wel, nou komen de leugens! Je snapt niet waar zo'n joggie ze zo gauw vandaan haalt. Maar ze zullen hem eens wat anders laten zien, wacht maar.....

Even rommelt Huisman in zijn actetas, dan haalt hij er iets uit en gooit het voor Ruurd op tafel. „Heb je dat ding wel eens eerder gezien?”

Een ogenblik kijkt Ruurd naar de oude, leren portefeuille daar voor hem. He, wat heeft diè er nou mee te maken? En waar heeft hij dat ding meer gezien? O ja, gisteravond.....

„Die is van Gabe van der Leest, geloof ik”, komt er dan aarzelend uit.

„O zo”, grinnikt de „Opper”, „dat geloof ik ook”. En dan plotseling hard: „Hoeveel geld heb je er uit gehaald, gisteravond?”

En nu geen leugens meer, ik waarschuw je!"

Even duizelt het Ruurd bij die woorden. O, nu is alles hem opeens duidelijk. Dáárom was de politie zo nieuwsgierig en dáárom deden ze zo vreemd.... Hulpeloos kijkt hij om zich heen, maar ook meesters gezicht staat strak en onverbiddeijk.

„k Heb er niets uitgenomen”, zegt hij dan met een hoogrode kleur; 'k wist niet eens dat er geld in zat. Open en fier kijkt hij de Wachtmeesters aan. Ze zullen hem niet geloven, dat voelt hij wel, maar hij is immers onschuldig....

Hoofdschuddend bergt Huisman de portefeuille weer weg. „Dan is er niets meer aan te doen”, zegt hij, dan zullen we 't anders moeten proberen. Vindt u goed, dat we hem nu direct maar meenemen, meester?"

Allen zijn opgestaan. Vertrouwelijk legt meester Ruurd nog even de hand op de schouder en kijkt hem diep in de ogen. „Jongen”, dringt hij, „zeg de waarheid, misschien kan ik je nog helpen. Wat is er toch gebeurd?"

Dan wordt het Ruurd haast te machtig en zenuwachtig knippen zijn ogen. Maar hij slaat ze niet neer.

„k Heb de waarheid gezegd, meester”, zegt hij vast en 't is of die stem meteen smeekt: „Toe meester, laat mij toch niet alleen, gelóóf mij nu!"

Nauw merkbaar haalt meester de schouders op. Hij staat hier voor een raadsel. Dat die jongen nu nóg staat te liegen, is haast niet aan te nemen. Maar de schijn is wel heel erg tegen hem!

„Kom dan maar mee”, zegt de „Opperr”, „me dunkt, de zaak is duidelijk genoeg. We gaan nu eerst maar eens kijken, waar meneer de buit heeft verstopt. Vooruit jo, opschieten een beetje!" En voor de beide mannen uit, loopt Ruurd de gang door naar buiten.

De „roofoverval" op Gabe van der Leest heeft nogal wat opschudding verwekt in Larum.

Achter de gesloten lokaaldeur rumoert de te lang alleen gelaten klas....

Vanmorgen vroeg is de veekoopman, helemaal overstuur, op het politie-bureautje komen vertellen, dat hij vrijwel al zijn handelsgeld was kwijt geraakt. Hij miste zeker acht honderd gulden, misschien nog wel meer. En omdat hij moest toestemmen „behoorlijk" dronken te zijn geweest, was het te begrijpen, dat hij geen flauw vermoeden had van de daders. Toen hij vanmorgen bij Reinders in 't hooi wakker werd, had hij zijn verlies eerst gemerkt.

De boer was gisteravond zo verstandig geweest, om vóór hij de portefeuille in Gabe's binnenzak duwde, eerst samen met Lange Willem de inhoud even na te kijken. Zodoende stond dus vast, dat het geld tóen al verdwenen was. De enige die vooraf de portefeuille nog in handen had gehad, was dat krantenbezorgertje van Larum. De politie wilde er eerst niet aan, om zo'n jon-

gen te verdenken, tot vanmorgen winkelier de Jong op het bureau kwam met zijn verhaal. Toen was de zaak duidelijk genoeg natuurlijk. De politie had dan ook gedacht, dat ze die jongen wel gauw tot een bekentenis zou brengen, maar dat is tegengevallen. Die knaap houdt stokstijf zijn onschuld vol en het verhaal dat hij vertelt is wel onwaarschijnlijk, maar toch ook weer niet helemaal onmogelijk. Enfin, ze zullen nu eerst maar eens bij hem thuis gaan kijken....

Zo fietsen ze dan, met de „verdachte" op de bagagedrager door het dorp en even later staan ze bij baas Veerman voor de deur. Tante Lena, die opendoet, weet niet wat ze ziet. Ruurd tussen twee veldwachters; wat zullen we nou beleven? Ze laat het groepje maar gauw in de achterkamer en dan komt Baas ook al gauw op het gepraat af. Het verhaal van de diefstal wisten ze natuurlijk al, maar dat Ruurd het zou hebben gedaan, nee, dat is toch ál te gek. Baas zou er om kunnen lachen, als 't niet zo akelig was... Maar dan komt Huisman met de geschiedenis van de vijf en twintig gulden voor de dag. Wist Baas daarvan?"....

Dan moet de Oude zich plotseling aan de tafel vasthouden van schrik.

„Wát zegt u daar?" stottert hij... „nee, die jongen had geen geld, dat weet ik zeker". En zijn ogen, radeloos, zoeken Ruurd. „Praat op, jongen", schreeuwt hij schor, „waar had je dat geld vandaan? 'k Wil nu alles weten, versta je.... alles!"....

In 't hoekje, bij 't raam, staat Ruurd. Hij is erg bleek en frommelt zenuwachtig aan het gordijn. O, hij had wel verwacht, dat Opa woedend zou worden en hij kan niets anders doen, dan maar weer zijn verhaal vertellen, dat tóch niemand gelooft. Als hij 't wisselgeld op tafel legt, keert Opa zich af. Gestolen geld in zijn huis, 't is tóe erg....

„Maar wat wóu je dan toch met dat geld?" vraagt Tante, die toch zo graag Ruurd geloven zou, als ze maar kon.

„Schoolgeld van betalen", zegt Ruurd zacht, alsof hij zich er nu voor schaamt, „schoolgeld en boeken, voor de H.B.S.!"

Maar dan kan Opa zich niet meer inhouden. „Ja, boeken kopen", heeft zijn stem verontwaardigd „en studeren en de grote mijnheer uithangen. Maar je sleurt onze goede naam door de modder, weet je dat?"

„Laten we eerst maar eens naar zijn kamertje gaan", maakt Huisman een einde aan het toneel, „waar slaapt hij gewoonlijk?" Dan stommelen ze achter elkaar naar de zolder. Voorop, als een gebroken man, loopt Baas Veerman. O, dat hij dit beleven moet. Er is gelukkig niemand in de scheerwinkel, om zijn schande te zien....

Bij Ruurds bedstee doorzoeken de veldwachters alle hoekjes. Ruurd wijst hun de losse plank achter de schoorsteen, waaronder het lege beursje ligt. En dan vinden de mannen het voldoende. Ze hebben niets gevonden en hun twijfel aan Ruurds schuld

is groter geworden.

„We gaan nu maar”, zegt Huisman, terwijl hij Baas even de hand op de schouder legt. En je kleinzoon laten we nu maar hier, Veerman. Als hij het gedaan heeft, dan zal hij het jullie vroeg of laat wel bekennen. Wij gaan nu eerst nog maar eens in een andere richting zoeken”.

Dan gaan ze het laddertje weer af en even later fietsen ze terug naar het bureau.

In het achterkamertje wordt dan nog lang en heftig soms, gepraat. Opa probeert met harde woorden Ruurd tot een bekentenis te brengen. Maar als de jongen volhoudt, dat hij de waarheid heeft gezegd, zwijgt de oude man eindelijk, geheel verslagen.

Neen, hij heeft er niet voor niets zo tegenop gezien, om een jongen, al was het dan zijn eigen kleinzoon, in huis te nemen. Maar dat dit vreselijke zou gebeuren, dat had hij niet verwacht en hij is er kapot van!

Tante Lena is minder zeker van Ruurds schuld. Hoe meer de jongen zijn onschuld volhoudt, hoe rustiger ze wordt. O, ze hoopt en bidt, dat hij de waarheid zegt. En ze zullen Willie direct schrijven of Ruurds verhaal klopt. Dan komt de waarheid vanzelf aan het licht.

En Ruurd moet nu, zegt ze, zo gewoon mogelijk blijven doen. Hij moet vanmiddag natuurlijk weer naar school en als hij onschuldig is, hoeft hij voor niemand de ogen neer te slaan.....

Ruurd knikt, vastbesloten! Ja, hij gaat. Alle kinderen weten nu natuurlijk al wat er is gebeurd, maar hij zal van zich afspreken, hij zal zich verdedigen, nét zo lang, tot ze hem geloven. En eens zal uitkomen,

dat hij tóch de waarheid heeft gezegd!

Tante heeft voorspeld, dat er nu wel moeilijke dagen zullen komen voor Ruurd en ze heeft zich niet vergist. Dat blijkt 's middags, voor schooltijd, al direct. Het clubje van '68 staat bij elkaar op het plein en als Ruurd er ook bij komt, doen ze zo vreemd, zo.... verlegen haast. Tot eindelijk Frits Verhoog in zijn zak tast en een rijksdaalderbriefje tevoorschijn haalt. „Hier”, zegt hij, Ruurd het geld toereikend, „pak aan, jo! We mogen dat geld van jou niet houden en...eh... we willen het ook niet!” En als Ruurd boos wordt en heftig beweert, dat het toch heus zijn eigen centen waren, houdt Dirk zich ook niet langer stil.

„Hoor eens jo”, zegt hij, „dat kan allemaal best wezen. Maar de politie heeft je toch niet voor niets uit school gehaald en...eh... alle mensen zeggen dat jij geld uit Gabe's portefeuille hebt gejat. En daarom mag je voorlopig ook niet meer op de club komen, zegt Vader. Het moet eerst zeker zijn, dat je 't niet gedaan hebt!”

Dan grist Ruurd Frits het geld uit de hand en zijn ogen schieten vonken! „Geef maar hier”, schreeuwt hij, „als jullie die leugens ook geloven, dan wil ik niet eens meer met jullie mee!” En meteen keert hij zich om, want er springen tranen in zijn ogen en dat hoeven ze niet te zien! O, 't is toch ook zo geméén! Nu staan ze elkaar daar aan te kijken, maar er is niemand die het voor hem opneemt....

Verontwaardigd loopt hij de school binnen en komt in de gang de meester tegen. Die begrijpt direct wat er aan de hand is. Hij heeft ook van Huisman al gehoord, dat er bij Ruurd thuis niets is gevonden. Even

houdt hij Ruurd nu staande, in de lege gang. „Kop op, Ruurd”, zegt hij vertrouwelijk. „Ik geloof er niets van, dat jij dit gedaan hebt en ik zal dat tegen de kinderen van je klas zeggen ook. (wordt vervolgd)

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S. Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 7 - Nov. '53

DE DIJKEN DICHT

We weten allen nog van de nacht op 1 Februari. Toen beukte de zee onze dijken met geweldige kracht. Op talloze plaatsen werden de dijken weggeslagen. De woedende golven overstroomden de polders. Honderden mensen, jong en oud, lieten het leven bij deze ontzettende ramp. In veel, heel veel gezinnen is nog het leed over het verlies, dat het loen trof.

De dijken moesten weer dicht! Het land moest ontruikt aan de zee! Niet om op sterke dijken te vertrouwen, maar om te doen, wat mensen kunnen doen. Dat is nog altijd: „Bidt en werkt. — Bid God en houd uw kruit droog”.

In de afgelopen 9 maanden is er met kracht gewerkt door werkers met het hoofd en werkers met de hand. Het is geweest een strijd met nederlaag en overwinning.

Op Vrijdag 6 November, 's nachts 1 minuten voor twaalf werd het laatste gat in Neerlands dijken gesloten. Dit gebeurde op Schouwen-Duiveland bij Ouwkerk. Hier vonden in de nacht van de Februari-ramp een 400 mensen de dood.

Duizenden mensen bevonden zich aan boord van tientallen schepen om te zien, hoe de laatste caisson de dijk zou dichtten. Op één van de

schepen was onder de toeschouwers onze Koningin. Ook waren aanwezig de ministers Drees en Algera. Het gehele werkterrein was hel verlicht.

Heel veel mensen hebben dit **historisch moment** per radio kunnen bijwonen. Duizenden mensen zaten in spanning of deze krachttoer zou gelukken.

Nadat de **Phoenix caisson** op zijn plaats was gevaren, gingen de kranen open. Langzaam maar zeker verdween de grauwe kolos in het water. Even maakte men nog een angstig oogenblik mee. Halverwege begon het gevaarte te zweven, maar dank zij het gezwoeg van de slepers, hield men de caisson keurig op zijn plaats.

Vliegtuigen cirkelden er boven. Het zinken ging niet gelijkmatig. Dan ging de Phoenix aan bakboord, dan weer aan stuurboord omhoog.

Door beurtelings water in het gevaarte te laten stromen, kon men het **horizontaal** op de drempel van de zinkstukken neerzetten.

De laatste minuten brachten de grootste spanning. De ebstroom kon nog veel kwaad doen. Er heerste een bijna angstige stilte. De scheepsmotoren zwegen, de mensen spraken op fluisterende toon. Honderden paren ogen zagen scherp toe. De golfstroom van de eb klotste tegen de wanden

Nobelprijs

In het laatst van de vorige eeuw, 1833—1896, leefde in Zweden Alfred Nobel. Deze man werd een beroemd **scheikundige**. Hij deed zeer be-

langrijke uitvindingen, vooral op het gebied van springstoffen.

Alfred Nobel is de man, die het **dynamiet** uitvond. Deze uitvinding

van de schepen. De stem van het water, dat Nederland strijd gaf en kracht, zweeg niet.

Menige vrouw, menige man had vochtige ogen. Men was bewogen. Honderden uit de polder waren er immers niet. Ze zijn verdronken. Er waren veel lege plekken op de dijk.

Eindelijk . . . 4 minuten voor twaalf . . . het gejuich brak los. De sirenes gilden. Harde vuisten worden gedrukt. De dijk is gesloten. . . .

Voor de radio sprak H.M. de Koningin: „Landgenoten, ik zal morgen nog wat zeggen, maar ik wens u nu vast allen geluk met dit moment”.

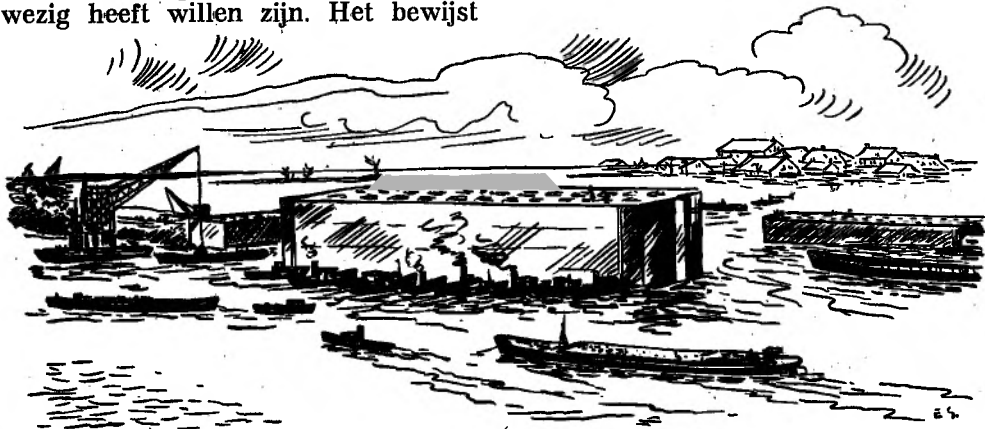
De Minister van Verkeer en Waterstaat, mr J. Algera dankte daarop H.M. hartelijk voor de woorden, die zij had gesproken. Verder zei hij, dat de regering het op hoge prijs stelde, dat de Koningin in deze nacht aanwezig heeft willen zijn. Het bewijst

de innige verbondenheid van Vorstin en vaderland.

Aan alle werkers van hoog tot laag betuigde de Minister dank voor deze geweldige arbeid.

Het doet ons goed, dat bij het sluiten van de dijken deze woorden werden gesproken door een Minister der Kroon: „Wij zijn dankbaar jegens God, Die ons dit werk deed gelukken. Wij hebben in de laatste maanden dikwijls onze diepe afhankelijkheid gevoeld. Het is geweest een strijd, een nederlaag en overwinning en nu zijn we zo gelukkig te mogen constateren, dat voorlopig alle dijken zijn gedicht en naar wij hopen zal dit gat, dat nu voorlopig is gedicht, ook definitief gedicht blijven”.

Het werk is nog niet gedaan! Het werk aan de dijken en het landbouwherstel zal nog veel jaren vergen.

EEN CAISSON WORDT NAAR ZIJN PLAATS GEVAREN

Israël-*Nu*

„Uwen zade zal Ik dit land geven”, zo sprak God eens tot Abraham. 't Was, toen hij uit Ur der Chaldeeën in Kanaän was aangekomen.

God vervulde Zijn belofte.

Na veel verdrukking en tegenspoed veroverden de Israëlieten onder Jozua dit land, vloeiende van melk en honing.

Door eigen zonde en schuld heb-

bracht hem schatten geld. In Zweden en andere landen werden grote hoeveelheden dynamiet gefabriceerd. Hij kreeg hierdoor een **fortuin** van ongeveer 20 millioen gulden. Toch was hij teleurgesteld door zijn uitvinding. Niet door de opbrengst er van, maar door het gebruik, dat de wereldburgers er van maakten bij het oorlogvoeren.

In zijn testament stelde Alfred Nobel vast, dat zijn gehele vermogen bij een Zweedse bank op rente moest worden gezet. Dit geweldige kapitaal geeft elk jaar 500.000 gulden rente. (Probeer nu maar eens uit te rekenen tegen welk procent het uitstaat).

Nobel bepaalde verder, dat deze

rente moet worden verdeeld in 5 prijzen, ieder groot f 100.000.

Een mooie prijs, vind je niet? Wie komen nu elk jaar in aanmerking voor een prijs? Dit moet worden bepaald door de Zweedse **Academie** van Wetenschappen. Mensen uit alle landen kunnen meedingen naar de Nobelprijs (uitspreken Nobel).

De vijf Nobelprijzen worden ieder jaar toegekend aan:

1. de belangrijkste ontdekking op het gebied van de natuurkunde;
2. op het gebied van de scheikunde;
3. op dat der geneeskunde;
4. het belangrijkste werk der letterkunde.

5. aan degene, die het meest gedaan heeft voor de wereldvrede.

(Deze laatste prijs wordt toegekend door het Noorse Storting).

Verschillende Nederlanders hebben reeds de Nobelprijs ontvangen.

Dit jaar is de Nobelprijs voor Natuurkunde toegekend aan Prof. Zernike te Groningen. Je kunt je voorstellen, dat deze professor in zijn nopjes is met zo'n bekroning van zijn noeste arbeid. De Groninger Universiteit heeft haar professor om deze onderscheiding gehuldigd.

De prijswinnaars moeten als **tegenprestatie** een voordracht houden over hun werk in Zweden.

De prijs wordt de winnaars overhandigd door koning Gustaf Adolf te Stockholm. Het is **traditie** dit te doen op 10 December, de dag van de dood van Alfred Nobel.

ALFRED NOBEL

ben ze het ook weer verloren. Ze vielen af van hun God en als straf werd eerst het rijk der tien stammen door Assyrië weggevoerd. Van een massale terugkeer was geen sprake.

Daarna werd het rijk van Juda door Nebukadnezar veroverd. Hij voerde de inwoners naar Babel. Ook nu weer vervulde God Zijn beloften, door de profeten gegeven. Na een 70-jarige ballingschap kwamen de Joden onder Zerubabel in Kanaän terug. Stad en tempel werden herbouwd.

't Was tot deze tempel, dat kwam „de Here, Die gijlieden zoekt, te weten de Engel des Verbonds, aan Dewelke gij lust hebt”. (Mal. 3 : 1).

De Here Jezus, de grote Zoon van David, kwam tot de Zijnen, maar de Zijnen hebben hem niet aangenomen.

Ze sloegen Hem aan het kruis.

„Zijn bloed kome over ons en onze kinderen”, hadden ze Pilatus toegeschreeuwd.

De vreselijke straf kwam. Stad en tempel werden verwoest door de Romeinen en de Joden hebben nooit

een eigen land weer gehad. Ze leefden in de **diaspora** (de grote verstrooiing). In bijna alle landen der wereld wonen Joden.

Alle tijden door zijn ze nu hier, dan daar vreselijk vervolgd. Ze zwierden van het ene land naar het andere. Treffend wordt ons in de **legende** van de Wandelende Jood Ahasverus deze voortdurende onrust van het Joodse volk uitgebeeld.

't Beste heugt ons nog de verschrikkelijke Jodenvervolgingen tijdens de laatste oorlog door Hitler. Zes millioen Joden zijn er toen omgekomen op vreselijke wijze. **Concentratiekampen** en gaskamers gebruikten men om ze uit te roeien. In de harten van de overgebleven Joden groeide het verlangen naar het land der Vaders. Duizenden probeerden er zich te vestigen. Dat gaf strijd met de bewoners, de Arabieren.

Met taaie vastberadenheid zetten de Joden door. Door niets en niemand lieten ze zich tegenhouden. Niet door de Arabieren, niet door Engeland, dat het beheer had over Palestina, niet door de Uno, door niemand niet.

't Liep uit op oorlog. Alle omliggende Arabische landen, zoals Syrië, Jordanië, Egypte en Irak kwamen opzetten, maar tot verbazing van de hele wereld wist Israël zich de vijanden van het lijf te houden.

En steeds meer Joodse **immigranten** kwamen toestromen, zodat er nu al ongeveer 2 millioen Joden wonen ! Een doorn in het oog van de Arabieren !

In 1948 riepen de Joden de zelfstandige staat Israël uit. De grote moeilijkheid was, om al de nieuwe bewoners aan een bestaan te helpen.

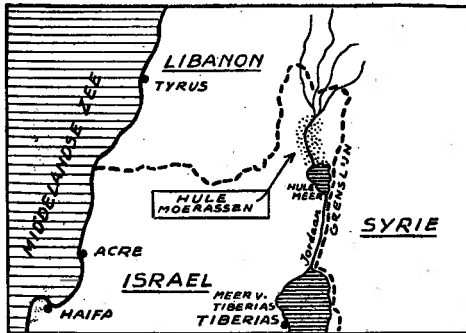
IJverig is men met elkaar aan de slag gegaan. De welvaart moet vooral van de landbouw komen. Dus moest er gezorgd worden voor voldoende bouwland. Daarvoor was 't nodig, dat men woeste gronden ging ontginnen.

In 't Zuiden ligt het dorre Zuiderland, de woestijn van Berseba, waarin eens Hagar en Ismaël bijna omkwamen van dorst. 't Wordt tegen-

woordig Negeb genoemd. Hier werden grote irrigatie- (bevoeiingswerken) aangelegd. Daardoor is er nu vruchtbaar bouwland. De woestijn is gaan bloeien als een roos. 't Gaf wel weer onenigheid met Egypte, maar de Joden zetten door.

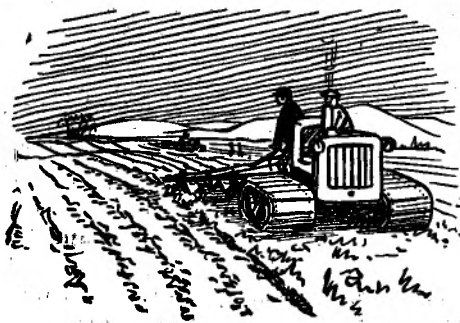
Zo ging 't ook in 't Noorden.

Daar ligt, ten Zuiden van de bronnen van de Jordaan, langs de rivier een groot moerasgebied. Dit zijn de Hule-moerassen, genoemd naar het

Hule-meer, waardoor de Jordaan stroomt, voor deze rivier de Zee van Tiberias bereikt.

De Jordaan heeft hier een groot verval. De afstand tussen het Hulemeer en de Zee van Tiberias bedraagt 50 km., maar het hoogteverschil bedraagt ruim 200 m. De rivier is smal en bochtig en er zit erg veel slijk in de stroombedding. De Joden hebben al enige jaren geleden sommige bochten weggewerkt en 'n groot deel van het slijk weggebaggerd. Door sloten en kanalen te graven, wist men het overtollige water uit het moerasgebied af te voeren en toen kon men met ploegen en zaaien beginnen.

20.000 Ha. vruchtbaar bouwland werd op het moeras veroverd.

Hevige protesten van Syrië waren het gevolg. 't Was immers lang niet zeker, dat bij de vrede dit gebied aan Israël kwam. De Syriërs beschuldigden de Joden er van, dat het hun begonnen was, om een geschikt opmarsterrein te krijgen, om Syrië aan te vallen.

Maar weer zetten de Joden door.

En nog meer werken werden ter hand genomen. 't Noorden van Israël moest van electriciteit worden voorzien. Daarvoor wilden de Joden de waterkracht van de Jordaan gebruiken. Met behulp van Amerikaanse ingenieurs is men in de rivier 'n grote stuwdam gaan bouwen. Door middel van het water, dat achter deze dam opgestuwd wordt, kunnen machines in beweging worden gebracht om electriciteit op te wekken.

Opnieuw verzette Syrië zich. Het beweerde, dat deze werken erg nadelig waren voor de Syrische boeren in het grensgebied, omdat er teveel water aan hun landerijen werd onttrokken. Hiertegen beloofde Israël aan de Syrische boeren water te zullen leveren, zoveel ze nodig hadden, zodra de waterwerken gereed waren. Israël stuurt niet moedwillig op oorlog aan, maar 't laat zich ook door de vijandige burenen niet in de luren leggen. 't Zet zijn plannen door om 't land en zijn bewoners vooruit te brengen.

Dat het lang geen koek en ei is tussen Israël en zijn Arabische buurstaten, bleek onlangs nog.

Julie moet weten, dat Israël lang niet zo groot is als 't rijk van koning David vroeger was. 't Overjordaanse, dus het vroegere stamgebied van Ruben, Gad en half Manasse behoort tot 't Arabische koninkrijk Jordanië.

Maar ook het Westjordaanland is niet helemaal van Israël. De grenslijn met Jordanië loopt er grillig doorheen. En 't is vooral bij deze grens, dat er voortdurend incidenten plaats hebben. Israël beweert, dat er sinds 1950 meer dan 400 burgers uit zijn

Wereldgebeuren ^{in't} KORT

BRITS GUYANA. Deze Engelse kolonie ligt ten Westen van Suriname. 't Ging er de laatste tijd niet al te best. Men maakte het de Engelsen daar erg lastig en eiste, dat de Britten het land zouden verlaten.

Engeland heeft geen halve maatregelen genomen. Er werden oorlogsschepen heengestuurd en troepen aan wal gezet.

De communistische minister-president Dr Jagan werd afgezet, het **parlement** ontbonden en zo is de rust engermate hersteld.

TRIËST. Dit is een heet hangijzer tussen Italië en Joego-Slavië. Allebei

maken ze er aanspraak op. Daarom werd Triëst na de oorlog in twee **zônes** verdeeld. De A-zône, dat is de stad zelf, werd door Engelse en Amerikaanse troepen bezet, die toezicht moesten houden. De B-zône, het omliggende platteland, kwam onder toezicht van Joego-Slavië. Sinds de vrede heeft men naar een goede oplossing gezocht, maar nooit gevonden. Italië, zowel als Joego-Slavië eisten de stad voor zichzelf.

Nu hebben Engeland en Amerika er genoeg van en het besluit genomen hun troepen terug te trekken. Italië en Joego-Slavië moeten de zaak maar door onderhandelen in orde

land door verraderlijke Jordaanse aanvallen zijn gedood. Als tegenmaatregel hebben Joodse soldaten nu een aanval gedaan op een Jordaans plaatsje bij de grens. 't Was ongeveer in het gebied, waar de richter Simson als jongen moet gezworven hebben. Ze hielden een soort **straf-expeditie**. Nu is er met Israël wel geen vrede, maar toch wel wapenstilstand gesloten en Israël had dit niet mogen doen. Bij deze wraakoefening zijn volgens de Jordaners 14 huizen vernield, 22 koeien afgeslacht, en, wat wel het ergste is, 62 Jordaanse burgers omgekomen.

Zulke dingen zetten kwaad bloed. De zaak werd voor de Veiligheidsraad gebracht. Dat is de afdeling van de Uno, die er op moet toezien, dat de vrede niet in gevaar wordt gebracht. Door de Veiligheidsraad is Israël flink op de vingers getikt, maar of het helpen zal?

In kleinigheden geeft Israël wel toe, maar voor 't overige gaat het zijn eigen gang. 't Heeft de bevelen van de Uno wel vaker aan zijn laars gelapt. De Joden hebben moeilijke jaren achter de rug.

Ieder herinnert zich nog de vreselijke vervolgingen in de laatste oorlog en daarom gunt bijna ieder (behalve de Arabieren dan) ze een gelukkig volksbestaan.

Als Israël nu maar wilde inzien, dat de ware rust en het echte geluk pas gevonden wordt, als ze willen buigen voor de Messias, die door hun vaders verworpen is.

Want dan geldt het ook voor hen: „Er blijft dan een ruste over voor het volk van God”.

IN DE SYNAGOGA

VER AAN HET NOORDERSTRAND

Aan de noordrand van ons vaderland, midden in de rij der Waddeneilanden, ligt het eiland Ameland. Nu is het al sinds jaren een druk bezochte badplaats en vooral in de vacantielijd is Ameland in veler mond. Ameland betekent dan: een fijn, vrij en breed strand, prachtige, vrije duinen en dennebossen met onlelbare brede en smalle lanen. 't Betekent baden, zwemmen en zandburchten graven en in het voorjaar betekent het ook: uitgestrekte beschermde broedplaatsen voor meeuwen, scholeksters, wulpen en tureluurs. 't Betekent konijntjes, die voor je voeten wegspringen, kieviten in de weilanden en leeuweriken-lied hoog in de lucht. En voor de plan-

tenliefhebbers tal van fijne wilde bloemen, die je bijna nergens anders aantreft; zoals het sprookjesachtige duinroosje en de parnassia, de pirola en de kleine rode pimperl. En voor heel wat schoolkinderen is Ameland: schoolreisje, 's morgens heel vroeg met de bus, en 's avonds heel laat weer terug. En daartussen een dag van zon en zee. Of 't is: kamperen. Of: jeugdherberg.

Dat is het Ameland van nu.

Maar dat het eiland al heel, heel oud is, dat het een lange, veelbewogen geschiedenis achter de rug heeft, dat het eeuwen lang een kleine, zelfstandige republiek is geweest, wie van al de vrolijke zomergasten weet daar iets van?

Ik wil jullie er eens van vertellen; als je dan weer met een schoolreisje op Ameland komt, zie je het vast met heel andere ogen aan. Misschien komen we elkaar dan wel tegen op de Badweg, maar we kennen elkaar niet!

Ik wil jullie eens iets uit die geschiedenis vertellen. En het zal heus niet erg saai worden, want er komt in voor van Noormannen en watergeuzen en grote commandeurs van de walvisvaart. Commandeur, zo noemde men vroeger de schipper of kapitein van een walvisvaarder, omdat hij het commando of opperbevel

PARNASSIA

zien te krijgen.

Maar daar lijkt het nog niet op!

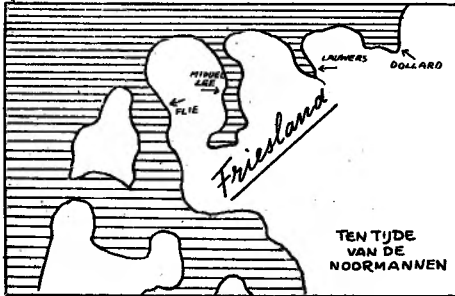
Tito, de Joego-Slavische dictator, stond op zijn achterste benen, hield een felle rede en stuurde troepen naar de Italiaans-Joego-Slavische grens.

In Rome werden grote betogingen

gehouden, waarbij zelfs doden vielen. Er zal nog wel heel wat gepraat moeten worden, voor men het over Triëst eens is. We zullen tenminste maar hopen, dat het met praten in orde komt. Want als wapens de beslissing moeten brengen, is het niet best.

had over schip en bemanning.

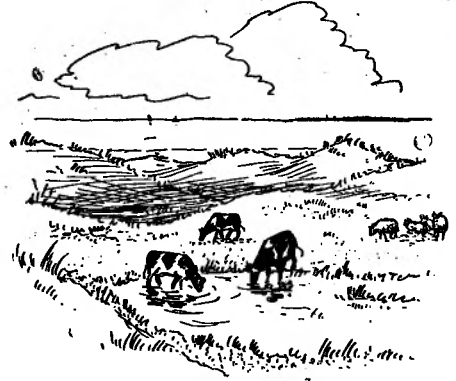
Allereerst gaan we een heel eind terug in de geschiedenis. Namelijk naar de middeleeuwen. Toen zag ons land er heel anders uit dan tegenwoordig. Maar de bekende rij Waddeneilanden bestond toch al. Nog veel vroeger, in de tijd van Franken, Saksen en Friezen, vormden die eilanden een aaneengesloten geheel, dat toen ook nog aan de vaste wal verbonden was. De rivieren van Friesland en Groningen zochten hun weg door die lage landstrook en vielen met een brede monding in de Noordzee. Deze rivieren hebben vast wel meegeholpen om de strook land tot cilandjes uiteen te slaan. Toen daarna een heel grote vloed de Waddenzee deed ontstaan, was 't voor el-

kaar. De Waddeneilanden lagen, waar ze nu nog liggen. Alleen een beetje anders van vorm. En ze droegen andere namen. Ameland heette in die tijd Amba. Met een beetje fantasie kun je wel nagaan, hoe uit Amba Ameland kon groeien. Links ervan stroomde de Bordine Middelzee, een wijde zeearm, die uit het hartje van Friesland kwam. Nu heet het daar Amelander gat, maar nog niet lang geleden sprak men van het Borne diep. En het Borne rif is nog altijd een gevreesde zandbank voor de Amelander kust. Zo blijven die oude namen soms nog bestaan, zij 't in wat andere vorm.

Alles, wat Friesland vanaf de Noordzee wilde binnenvaren, kwam door die Bordine. Op Gods tijd ook Willibrord, de Christenprediker. Men zou hem bijna de apostel van de Amelanders kunnen noemen, want

hij heeft daar lange tijd gewoond en gewerkt. Hij vond op Ambaland nog heidense bewoners, die een heiligdom hadden voor een zekere godin Fosta. Maar op zijn prediking van de ware God en Christus, die Hij gezonden heeft, kwamen veel Amelanders tot bekering. Willibrord doopte de nieuwe Christenen bij een waterkom in de duinen. Nu nog is

er zo'n kom of dobbe, die de Willibrordusdobbe wordt genoemd. Alleen komt er nu heel gewoon het vee bij drinken net als bij alle andere dobbes. Hij moet toen ook een klooster hebben gesticht en kort aan de Bordinemond verrees de eerste Christenkerk van Ameland. Waarschijnlijk op de plaats, waar te voren een heidens tempeltje was geweest. Eeuwen later heeft men bij graafwerk daarvan nog resten terug gevonden. De Amelandse Christenen, die zo dapper hun kerk bouwden, wisten niet, wat wij nu weten, nl. dat de Noormannen met hun schepen de Bordine zouden opvaren en ook op Ameland zouden komen rondneuzen. Als ze het geweten hadden, dan hadden ze misschien hun kerkje niet durven bouwen! En daarom is het maar goed, dat de mensen de dingen niet vooruit weten!

M. A. M. Renes-Boldingh.

AARDBEVINGEN

Wat is een mens klein en machteloos, als God in de natuur Zijn krachten openbaart.

We hebben er iets van gezien, toen in het Zuidwesten van ons land water en wind onze dijken vernielden, bijna 1800 mensenlevens wegsleurden en honderden hectares vruchtbaar bouwland in enkele uren onder water zetten.

Och, je hebt ook wel eens vreselijke verhalen gelezen over vulkaanuitbarstingen.

Maar niet minder aangrijpend is het, wanneer een landstreek door 'n aarbeving wordt geteisterd.

Het zit ons nog zo vers in het geheugen, wat er vóór enkele weken op de Ionische eilanden gebeurde.

In de vroege morgenuren, toen velen nog sliepen, schudde de aarde heftig heen en weer. Muren scheurden, gebouwen wankelden, stortten in.... Als donkere slangen kropen de spleten langs de grond en verzwolgen in een oogwenk mensen en dieren. Met doodsangst in de ogen renden de overlevenden de straten langs, het strand op. De ene schok volgde de ander op. Het vuur voltooide op sommige plaatsen de verwoesting.

En waar gisteren nog in alle bedrijvigheid het leven z'n gang ging op de vredige, Griekse eilanden, lagen nu de puinhopen.... de lijken en droegen reddingsploegen gewonden naar veiliger streken.

Weet je wat zo erg is: een aardbeving komt zo snel, zo onverwacht. De mens kan niets voorspellen of berekenen.

Dat kan men nog wel enigszins bij een werkende vulkaan. Je kunt wat zien: de steeds donkerder wordende

rookzuilen. Je kunt zelfs wat horen: het dreigend, onderaards gerommel. Zo heeft men b.v. op de Vesuvius een **observatorium**, waar zich een wachtpost bevindt, die bij dreigend gevaar de dichtbijliggende dorpen kan waarschuwen.

Wat is nu eigenlijk een aardbeving?

Het is een trilling van de bodem, die door heel verschillende oorzaken ontstaan kan.

In kalksteengebieden b.v. kan het gebeuren, dat onderaardse holen en grotten instorten. Dan spreekt men van instortingsaarbevingen. Deze komen maar weinig voor en zijn niet kwaadaardig.

Ergers zijn de z.g. **vulkanische** aardbevingen, die gelijktijdig met of vlak na een uitbarsting van een vulkaan voorkomen.

Dat was de beruchte ramp van 79

WERKENDE VULKAAN

n. Chr., toen, voordat Herculaneum en Pompeji onder de as van de Vesuvius werden bedolven, al verscheidene aardtrillingen waren gevoeld.

Ook de vreselijke uitbarsting van de Krakatau, in het jaar 1883, ging gepaard met een aardbeving. Een vloedgolf van wel 30 m. hoog, sleurde honderden dorpen van Zuid-Sumatra en West-Java weg en meer dan 40000 mensen kwamen om het leven.

De aardbevingen, die echter het meest voorkomen, noemt men **tectonische** aardbevingen. Deze ontstaan door verschuivingen binnen in de aarde.

De gesteentenlagen liggen, diep onder ons, niet allemaal netjes gerangschikt. O nee, soms schots en scheef door en over elkaar. Denk je eens in, dat je over een grote hoop van los op elkaar gegooide steenbrokken moest lopen. Natuurlijk zouden er heel wat stenen aan het schuiven gaan. Dat gebeurt ook in de aarde. Heel vaak! Eigenlijk is daar voortdurend beweging. Nu moet je niet denken, dat dit ergens, vlak onder de aardoppervlakte gebeurt. De ondiepe — hoor je het goed — de ondiepe aardbevingen komen van ongeveer 60 km. diepte, terwijl men de diepste haarden heeft aangetroffen op 720 km. de aarde in. Tussen twee haakjes: dan ben je nog niet helemaal bij het middelpunt der aarde, hoor! Dan heb je, als het mogelijk was, nog maar eennegende deel afgelegd van de weg naar de aardkern.

Als daar dan diep in de aarde een verschuiving plaats vindt, kan de trilling zich voortplanten naar de oppervlakte der aarde. Nu hangt het maar van de sterkte af, of zo'n trilling wel of niet gevoeld wordt. In ieder geval wordt deze wel op nauwkeurige instrumenten opgetekend.

Net als bij de windsterkte, gaan de geleerden de kracht van een aardbeving uitdrukken in Romeinse cijfers, van I t.e.m. XII.

Bij I is de beving onmerkbaar. Bij VI b.v. wordt zij al: sterk genoemd. Verder de aard omschrijvende, zegt

men: „Iedereen schrikt van de beving. Boeken vallen uit rekken, klepels slaan tegen klokken. Pleisterwerk barst en brokkelt af”.

Bij XI is het vreselijk. Een ramp. „Stenen gebouwen worden tot de

grond gelijk gemaakt. Brugpijlers breken of knikken, indien uit ijzer vervaardigd. Spoorrails worden sterk verbogen. Talrijke aard- en bergstoringen”.

Dan hoef je niet te vragen, wat er bij XII gebeurt. Niets houdt stand.

Het is opmerkelijk, dat er op de aarde bepaalde streken zijn, waar heel veel en andere plaatsen, waar bijna geen aardbevingen voorkomen, zoals in Nederland b.v.

Toen men daar eens scherp op ging letten, vond men bepaalde gevaarlijke gordels. De ene gordel loopt van de Middellandse Zee over Perzië, Himalaya, Sumatra naar Nieuw-Guinea. De andere wordt gevormd door de omranding van de Grote of Stille Oceaan.

Een lange lijst van vreselijke natuurrampen is op te maken uit deze gordels.

ONS MEISJES-HOEKJE

BLOEMEN IN DE HERFST.

Eindelijk is het toch herfst geworden. Het leek wel of de zomer het hele jaar door zou duren, maar terwijl ik dit schrijf, is het buiten nu toch koud en er hangt een echt trieste mist. De auto's schieten als reuze insecten langs de straten en de mensen haasten zich allemaal diep weggedoken in hun kragen naar de warme kachel. In mijn tuintje laten de mussen de broodkorstjes niet langer liggen en een schichtige merel schar-

relt onder de struiken naar een laatste besje. Zodra hij gerucht hoort, gaat hij als een kaatsbal de lucht in.

Het is kaal geworden in de tuin. De bloemen zijn verdord, de rozenbomen gesnoeid. Alleen ergens boven aan een vergeten tak blinkt nog één late witte roos. Ik kan er net niet bij om haar te plukken. Nu breekt de tijd aan, dat je bijna geen bloemen meer kunt bemachtigen om in de huiskamer te zetten. Er staan wel bloeiende cyclames voor de ramen. Maar op de tafel, het dressoir of het

De 1e Nov. 1755 werd de omgeving van Lissabon geteisterd. Men noemt daarbij het getal van 50000 doden. In Dec. 1908 verwoeste een krachtige beving, in enkele seconden, de stad Messina op Sicilië en vonden ongeveer 80000 mensen de dood.

In 1923 werd Japan getroffen. Ruim 99000 doden.

En zo wordt de droeve lijst van aardbevingen en.... zoveel doden telkens langer.

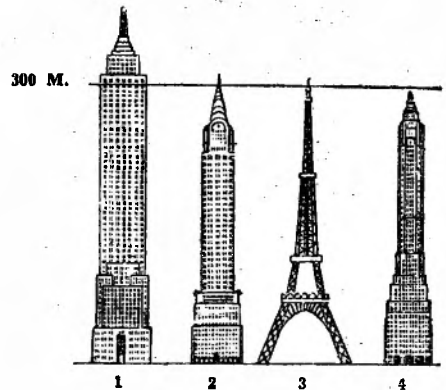
Nu werd in Aug. 1953 die van de Ionische eilanden er aan toegevoegd.

Je weet natuurlijk, dat een **seismograaf** het toestel is, waarmee aardbevingen worden opgetekend. Op een beroet stuk papier, dat ronddraait, wordt door een stift een lijn getrokken. Tritt de aarde, dan trekt de stift een sterk op- en neergaande lijn, die men **curve** noemt.

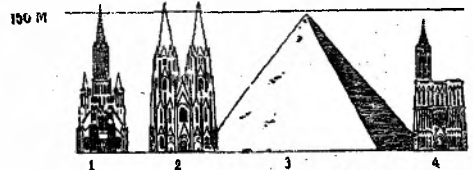
De mens kan eigenlijk anders niet, dan een aardbeving **constateren**. Tegenover de kracht van de beving zelf, staan we machteloos.

Als ieder mens ook maar wilde erkennen, dat hij klein en machteloos is!

HOOGSTE BOUWWERKEN TER WERELD.

1. Empire State Building 380.4 m.;
2. Chrysler Building 318.8 m.;
3. Eiffeltoren 304.8 m.;
4. Wall Tower 299.5 m.

1. Munster te Ulm 161 m.;
2. Dom te Keulen 159.6 m.;
3. Pyramide van Cheops 147 m.;
4. Dom te Straatsburg 142.6 m.

orgel is een lege plek gekomen. Een portretlijstje, een leeg pulletje heeft daar de plaats van het zomers bouquet bloemen ingenomen. Aan de stalletjes zijn de bosjes erg duur, en meestal zien ze er een beetje verfromfaaid uit. Alleen voor de etalages van de bloemenwinkels staan van die leuke bakjes, maar die zijn bijna niet te betalen.

Toch behoeft het helemaal niet kaal te zijn in de huiskamer en kan er evengoed als in de zomer wel iets aardigs staan, dat aan buiten herinnert. Zelfs wel van die mooie bloemstukjes. Die kun je zelf heel gemakkelijk maken en dan kosten ze je geen cent.

Als je op het ogenblik naar buiten gaat en eens goed rondspeurt, zie je nog van alles, waarmee je het thuis gezellig kunt maken. Allereerst heb je de paddestoelen. De tijd is wel bijna voorbij, maar toch zijn ze er nog. Weet je, dat je daar heel aar-

dige bakjes mee kunt opvullen? Je neemt een klein schaalpje of een bonbonschaaltje, dat niet zo mooi meer is. Een houten kistje of een blikje kan desnoods wel. Je vult het op met aarde en legt daar een laagje mos over. Witte kiezelstenen staan ook erg mooi. Dan zoek je een paar paddestoelen, hoeveel hangt van de

grootte van je schaalpje af, maar maak het vooral niet te vol. Je legt de paddestoelen hier en daar op het mos of op de kiezels en steekt er een paar herfsttakjes, een dennen-takje, een paar korrels mais of een pluimpje riet tussen.

Ja, paddestoelen zijn vergiftig, dat weet ik ook wel. Maar daarom behoeft je er niet bang voor te zijn. Aanraken is helemaal niet schadelijk voor je gezondheid en als je je bloemstukje klaar hebt, moet je toch je handen wassen door de aarde, die aan je vingers is blijven kleven.

Zal ik je nu eens het geheim van die mooie bloemenbakjes van de bloemisten verklappen?

De kwekers kennen twee kunstjes, die helemaal niet moeilijk zijn te leren.

Je neemt een stevig pluk mos. Dat groeit bijna overal wel onder de bomen of in een vochtige grachtwal. Om de randen van dat mos span je heel voorzichtig een elastiekje of een touwtje, zodat het samentrekt tot een rond bolletje. Dat ronde bolletje leg je in een oud asbakje, een deksel van een weckfles, een los theeschotelje en zorgt, dat het goed vochtig blijft. Leg het eenvoudig in een laagje water. In dat mos prik je een paar bloemetjes, een enkel winterastertje uit de tuin of een late chryzant of een geknakte cyclamebloem. Je neemt b.v. twee bloemen met heel korte steeltjes, daar achter een paar met een langere steel, een stengeltje spirea, een takje rode eikenbladeren, bladeren van de rode beuk, of de bruine lindenheg er tussen en klaar is je bakje. Een paar druiven of 'n stukje booomschors lijken ook wel aardig er bij of een kleine sierkalebass, dat hangt er ook vanaf, hoe groot je het mos hebt genomen. Zo doen de kwekers dat ook.

Het tweede geheimje is de bloemenprikker. Dat is een plaatje lood of zink met allemaal uitstekende spijkertjes, net als bij een egel. Die prikker leg je in een schaalpje met water. En daar steek je de bloemen of de takjes op. Je kunt er heel aardige

bakjes mee maken voor de Kerst-tafel, maar die staan nu natuurlijk ook al mooi en ze blijven wekenlang goed. Twee kleine takjes van de zil-verden neem je als achtergrond en daarvoor steek je twee of drie takjes hulst met rode bessen, of van die witte bessen, die je in heel veel tui-nen en parken ziet, of die van de wilde roos met zijn rode bottels. Die prikkers kosten op de markt maar 'n kwartje.

En weet je, dat een grote bos wilde rozenbottels in een grote vaas heel mooi in een hoekje van de hal op een tafeltje staat, nog veel mooier dan rietpluimen of lisdodden?

Probeer maar eens zo'n bloemstuk-je te maken. Met twee laat bloeiende bloempjes of een paar takjes met bessen of gekleurde herfstbladeren

kom je al een heel eind. En je zult zien dat het er thuis gezellig van wordt, even gezellig als in de zomer wanneer overal grote bouquetten bloemen staan.

Tjits Veenstra.

ONS WERKHOEKJE

Eerst maar de oplossingen van de beide opgaven uit de vorige krant.

1. In goede volgorde gerangschikt staat er:

October wijnmaand.

2. Op de kruisjeslijn kwam van bo-ven naar beneden te staan: **Onze eigen krant.**

1. Oehoe
2. namen
3. Zadok
4. eiber
5. Eliza
6. iepen
7. groot

Dan heb ik een aardig puzzletje, waaruit je zelf opmaken kunt, hoe goed je naar de vertelling over de kerkhervorming geluisterd hebt.

..... 1. is een groot hervormer (6)

- 2. de voornaam van een andere hervormer (6).
- 3. een berucht man uit Luthers dagen.
- 4. „gewijd” brood.
- 5. plaats, waar Luther studeerde.
- 6. voornaam van een voorloper der hervorming uit Noord-Nederland.

Verder staan hieronder de letter-grepen van 6 plaatsen, uit Luthers leven bekend geworden, doorelkaar gegooid. Zoeken jullie de namen er maar eens uit.

EI — WART — ME — BURG — SE
 — LE — BERG — NACH — BEN
 — AUGS — EIS — WIT — RO —
 BURG — TEN.

Geen oplossingen inzenden.

Volgende keer D.V. een echte wed-strijd weer!

J. F. STULP:

HET BRUGWACHERSHUISJE *Van Larum*

KORTE INHOUD:

Ruurd Dijkema is een wees. Hij komt bij zijn grootvader, de brugwachter van Larum. Grootvader is een strenge man. Ruurd wil graag naar de H.B.S. Op school wordt hij geplaatst in de opleidingsklas. Met zijn klasgenoten gaat hij naar de boerderij van Dirk v. d. Vaart. De club maakt plannen voor een uitstapje. Ruurd moet daarvoor een rijksdaalder afnemen van zijn 25 gulden, welke tante hem toestopte. Terwijl hij kranten bezorgt vindt hij aan de kant van de weg een dronken veekoopman. Men verdenkt Ruurd ervan geld uit diens portefeuille te hebben gestolen.

„De schijn is tegen je en die jongens hebben natuurlijk thuis gehoord, dat jij het zéker gedaan hebt. De mensen geloven slechte dingen altijd zo gemakkelijk. Maar de waarheid komt zeker eenmaal aan het licht! In een dorpje als Larum heeft de politie de daders van zoiets gewoonlijk wel gauw te pakken! Tot zolang zul je het moeilijk hebben. Maar je gaat maar rustig je gang en als je het al te benauwd krijgt, kom je maar bij mij, ik zal je helpen, zoveel ik kan!”

Dan zucht Ruurd eens diep en 't is, of hij met die éne zucht alle narigheid van zich af wil schudden. Van het vakantie-tochtje met de club zal nu natuurlijk ook niets terecht komen maar — vreemd — 't is net, of hem dat na de gebeurtenissen van vandaag niet eens zo heel veel meer schelen kan. Er is nu maar één ding meer belangrijk: het vinden van de werkelijke daders. Als diè eenmaal gepakt zijn, dan wordt alles weer goed! En hij weet nu, dat hij tot zolang in de meester een bondgenoot heeft, die hem niet alleen zal laten!

Als, even later, de schoolbel luidt, stapt Ruurd rustig het lokaal binnen en zoekt hij zijn werk op, of er niets bijzonders gebeurd was....

In de dagen die nu komen, staat Ruurd weer alleen, net als toen hij hier eerst op school kwam. Maar 't is nu veel moeilijker!

Och, de kinderen van de club zouden alles misschien wel gauw vergeten hebben, vooral toen meester zijn mening had gezegd, maar..... Dirk van der Vaart zijn vader is op school geweest! De jongens wisten van dit bezoek en ze weten ook wel zo ongeveer, wat hij tegen de meester gezegd heeft.

„Ik vertrouw die knaap voor geen cent”, heeft hij beweerd, op zijn gewone, besliste toon „en ik wil graag meester, dat u de kinderen er niet toe overhaalt, om hem tóch weer mee te nemen. Laat hij maar andere vriendjes zoeken!”

En van die tijd af voelt Ruurd, dat hij buiten de club staat, en nu voor goed! En hij is natuurlijk veel te trots om te laten merken, dat het hem wat schelen kan....

Ook thuis probeert hij zo gewoon mogelijk te doen, maar als hij zo stil zijn huiswerk zit te maken en niet meer práát over de club en het uitstapje, begrijpt Tante Lena best, wat er in hem omgaat. Met zachte woorden probeert ze hem te helpen soms, maar Ruurd schudt het hoofd en mokkend keert hij zich af. Er is tóch niets meer aan op school en er is niemand, die daaraan iets veranderen kan.....

Zo komt dan de eerste vacantedag en daarmee de tijd voor het uitstapje van 6b.

Als Ruurd op zolder door het kleine dakraampje kijkt, heeft hij het uitzicht over de Murk en hij kan

het die morgen eenvoudig niet laten, om almaar weer uit te kijken en te wachten! Tot om een uur of tien het zachte getuf van een motorboot over het water klinkt en daarboven uit het opgewonden gepraat en gejuich van het vrolijk groepje. Zo varen ze even later voorbij, zonder ook maar één ogenblik naar het brugwachtershuisje te kijken. En de jongen, die hen daar door

't kleine dakraampje achterna kijkt, zucht eens en keert zich plotseling af. Even knippen zijn ogen en snuit hij hard zijn neus. O, hij was toch zo dolgraag meegegaan.... Dan roept Opa hem gelukkig voor een karweitje en stormt hij luidruchtig naar beneden. Met een smak slaat de deur achter hem dicht. Opa zelf is de laatste dagen gelukkig weer wat vriendelijker. De oude man heeft een dag of wat geleden, bij de brug, Wachtmeester de Vries ontmoet. Die vertelde dat er een nieuwe „Oppert” kwam op het bureau: Huisman was met pensioen gegaan en woonde nu in de stad. En in de zaak van Van der

Leest, zei de Wachtmeester, was nog geen spier licht gekomen. De veekoopman had nu verteld, dat hij op die bewuste avond ook nog zijn gouden horloge was kwijt geraakt. Dat had hij eerst later gemerkt. „Maar dat je kleinzoon het zou hebben gedaan”, zei de Vries, „dat geloof ik niet meer. We hebben wel iemand op 't oog, maar 't bewijs is nog niet te leveren”.

Zie, dat woord van de politiemann heeft Opa goed gedaan en sedert die tijd doet hij weer gewoon tegen Ruurd. Ja, 't lijkt soms wel, of hij door een extra vriendelijk woord iets goed wil maken, van wat hij vroeger in zijn drift bedorven heeft. Dat is tenminste een klein lichtpuntje, in deze vervelende, nare dagen.

Tante Lena heeft een lange brief geschreven naar haar zuster in Australië en het wachten is nu op tante Willie's antwoord. Tot zolang zal Ruurd in het dorp wel onder verdenking blijven.... Nee, een prettige herfstvacantie zal dit in ieder geval niet worden!

Hoofdstuk 6.

En toch gebeurt er onverwachts nog iets prettigs.

Op een middag, als Ruurd zich zo'n beetje loopt te vervelen, rijdt een zware verhuisauto het dorp binnen en stopt voor het politie-bureau. Een stelletje jongens en meisjes staat er al gauw om heen en ook Ruurd, blij met een beetje afleiding, gaat een kijkje nemen. 't Is de verhuizing van de nieuwe Opperwachtmeester, hebben de kinderen al gauw begrepen. De politiemann zelf is er ook bij en een paar van de grootste jongens mogen helpen om allerlei dingen in het lege huis te sjouwen. Hiemstra, zoals de nieuwe „Oppert” heet, heeft zelf ook een jongen van een jaar of twaalf, die dapper meehelpt. Samen sjouwen Ruurd en hij een grote kist met boeken in huis en als ze in de voorkamer even op die kist gaan zitten, om wat op adem te komen, vertelt de jongen, dat hij Freek heet. Ze zijn vanmorgen uit Zwolle gekomen, zegt Freek en hij komt hier nu natuurlijk in Larum op school. Wéét

Ruurd de school? Nu, dat zal waar wezen! Ruurd vertelt van de opleidingsklas en dan weet Freek al zeker, dat hij daar ook in komt, want hij moet de komende zomer toelatingsexamen doen voor de H.B.S. De kist, die ze pas naar binnen hebben gesleept, wordt geopend en Freek laat zijn boeken zien.... Als een paar later de verhuiswagen leeg is en wegrijdt, zitten die twee daar nog druk te praten. Wat later helpen ze Ria, Freeks oudere zuster, om meubels naar de zolder te slepen. En bij dat alles krijgt Ruurd het blijde gevoel, dat hij een nieuwe kameraad heeft gevonden. Overmorgen begint de school weer en dan gaan hij en Freek samen, zo hebben ze al afgesproken. En morgen hebben ze fijn nog een vrije dag om te spelen en om Freek zijn nieuwe woonplaats eens te laten bekijken! Dan neemt Ruurd afscheid, want om 6 uur moet hij bij de bus zijn, om zijn kranten in ontvangst te nemen. Maar in zijn hart is hij zo blij, als hij in geen dagen is geweest. Hij heeft weer een vriend en 't lijkt wel, of daarmee ineens alles weer goed is geworden en mooi. Wat heeft hij nu ook een zin, om overmorgen weer naar school te gaan. Freek gaat 't volgend jaar naar de H.B.S. en wie weet, misschien kunnen ze wel samen! Dat zou dan nog het mooiste van alles zijn....

Vrolijk fluitend, komt hij, even later, de deur van 't brugwachtershuisje binnen. Tante Lena, die hem hoorde aankomen, kijkt verwonderd op.

De mensen in Larum merken al spoedig, dat er een nieuwe „Opper” in het dorp is. Allerlei dingen, waar de politie vroeger niet zo erg op lette, worden nu strenger aangepakt en baas Veerman is wel één van de eersten, die daar voordeel van heeft.

De oude man heeft nog altijd veel last van sommige kwajongens en 't geplaag wordt de laatste tijd erger dan ooit. Wachtmeester Hiemstra is dan ook nog maar een paar dagen op 't dorp, of de brugwachter is al bij hem op 't bureau, met zijn klach-

ten. Hiemstra is een man van weinig woorden. Hij luistert aandachtig, trekt even zijn voorhoofd in een rimpel, als hij de naam van Kees van Lange Willem hoort, en belooft een oogje in 't zeil te zullen houden. En hij houdt woord!

Een paar dagen later, zo tegen schemerdonker, staan Kees en z'n kameraden op de hoek, bij het café van Woudstra, een beetje geheimzinnig te fluisteren. Kees haalt iets uit zijn zak en laat het de jongens zien. Die hebben moeite om hun lachen in te houden. Nou, dit kan weer een mooie mop worden vanavond, met die oude Veerman!

Heel gewoon slenteren ze even later verder het dorp in, tot ze bij de brug komen. Dat een donkere figuur, een fiets aan de hand, hen van ver heeft gevolgd, hebben ze niet gemerkt....

Haastig beginnen ze nu hun plan uit te voeren. Kees heeft vanmorgen een bosje stevig, zwart bindgaren gekocht bij Sjoerd Visser, die in de polder woont. Stevig bindt hij nu het éne eind van dat touw vast aan de leuning van de brug en legt dan het koord, dat in de schemering totaal onzichtbaar is, losjes dwars over de brug. Het andere eind wordt daar éénmaal om de leuning geslagen en de val is klaar! Zo onschuldig mogelijk gaat Stille Gerrit, één van Kees' kameraden, nu tegen de leuning hangen, het losse eind van het touw in de hand. De anderen slenteren de brug over en dan haalt Kees zijn nieuwe aanwinst voor de dag: een sloopshoorn, precies zoals de schippers gebruiken, als baas de brug moet openen!

Nu zullen ze de oude man eens laten lopen! O wacht, nog even die fietser laten passeren. De boer, die de brug over rijdt, merkt niets van het touw en fietst met'n kort „goeienavond” gewoon door. Dan is de kust veilig want, dat er achter de haag van Dijkstra's bloemtuintje iemand scherp naar hen ligt te loeren, dáár hebben de lummels op de brug geen idee van.... (Wordt vervolgd).

„Onze eigen krant“

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 8 - Dec. '53

Kerstfeest in 1672

DOOR:
G. VAN HERDE

Onno loopt de Langestraat af, voorbij de stalhouderij met de geschilderde paarden op de deur, slaat de hoek om en is dan zo in de bossen.

Even blijft hij staan en kijkt naar de takken van de bomen, waarop de sneeuw ligt. Het is zo prachtig. De wegen, wit tussen de donkere stammen, de dennebomen, met een lichte plek op de top, als een slaapmuts van een oude man.

En rondom is de grote stilte, want de zachte sneeuw dooft alle geluiden. Daar is enkel de wind, die ritselt door de takken van de bomen.

Nu denkt de jongen aan thuis, aan de kleine boswachterswoning met het rieten dak. In het voorjaar is dat groen van het mos, dat naar de schoorsteen klimt. Nu heeft de winter het hele dak wit geverfd.

Ook aan het kleine kamertje denkt hij, waar moeder bij de haard zit en kleine Lizelotte op de stoof naast haar. De vlammen zullen hoog op slaaien, als moeder de berkenblokken in het vuur gooit. Dan dansen de schaduwen tegen de muur, groot en vreemd.

Wanneer Onno denkt aan de pan met hutspot, die nu boven de vlammen hangt, begint hij harder te lopen en strijkt hij met de hand over zijn maag, want hij heeft ineens zo'n erge honger.

Als de weg een bocht maakt, is daar plotseling het oude kasteel aan zijn rechterhand. Schuw kijkt de jongen naar de grijze muren en de hoge torens, de houten ophaalbrug en de kanonnen met hun dreigende lopen. Waarom kijkt Onno nu ineens zo kwaad? Hij weet het wel: Kasteel Twickel is voor hem verboden terrein. Verleden jaar — verleden jaar nog hielp hij de huisknecht een pad te vegen door de dichte sneeuw. De prachtige hoge stoep heeft hij schoongekrabd, tot er geen wit vlekje meer op was. In de stallen vertelde Geurt, de stalknecht, mooie verhalen uit vroeger tijd en een enkele keer mocht hij helpen, de paarden voeren.

Ja, maar dat was verleden jaar!

Dit jaar zal hij geen stap op het kasteel zetten. Zelfs de ophaalbrug komt hij niet over! Vast niet. Al

zou heel het kasteel insneeuwen, tot aan de torenspits toe, dan kan het Onno nóg niks schelen.

Want Geurt is er niet meer en de

huisknecht niet en de baron.... de baron is gevlucht, toen de soldaten van Bernard van Galen van Borkulo op Delden aantrokken. Nu zitten de Keulse soldaten op het kasteel. „Bommen Berend”, mompelt Onno en verachtelijk trekt hij de neus op. Zijn schuld is het, én van de Fransen, én van de Engelsen, dat het zo slecht gaat in Nederland. Zij onderdrukken de Hollanders, zij spelen de baas. Moeder zegt wel, dat Nederland God heeft vergeten en dat dáár alle ellende vandaan komt, maar Onno weet zeker, dat het de Keulsen zijn, die heersen over stad en land en het volk vertrappen.

Onno balt zijn handen tot vuisten in de zakken van zijn fluwelen broek. Vol haat kijkt hij naar die ene soldaat, die voor de deur van het kasteel staat, een eenzaam mannetje op het grote sneeuwplein.

Hij zou wel naar hem toe willen vliegen, hem met de vuisten in het gezicht slaan en schreeuwen: „Daar

.... daar! Het is jullie schuld, al de ellende van ons land. Daar! Daar!”

Hij doet het niet. 't Zou hem ook niet baten. De man heeft zijn vuurroer in zijn armen. En wat kan een jongen van veertien jaar nou doen legen een gewapende soldaat?!

Dan, trots, het hoofd in de nek, loopt Onno het kasteel voorbij.

En morgen is het Kerstfeest.

Gedachten springen terug. Het vorige jaar had moeder een grote koek gebakken. Zo lekker! Ze hadden gezongen: „Het daget in het Oosten” en „Nu sijt wellicome”.

Toen stond het kerstboompje te branden in de hoek. Onno denkt aan de flakkerende vlammetjes van de kaarsen.

Het mooiste was toch moeders verhaal, van de Here Jezus, Die geboren was in de stal van Bethlehem.

Na vaders dood, nu drie jaar geleden, heeft Onno zelf de kerstboom mogen halen uit het bos. De mooiste had hij uitgezocht en met het kleine bijtje omgehakt.

Op dit ogenblik kijkt Onno nog éénmaal om naar het kasteel. Hij denkt: Als er dit jaar geen kerstboom is, is dat jullie schuld! Want jullie hebben verboden, bomen te hakken in het bos. Waarom dat nu niet mag, begrijpt niemand. Moeten

de mensen dan zonder hout zitten, bij een lege haard, in de kou?

Oh, daar trekken de Keulsen zich niks van aan. „'t Mag niet”, zeggen ze. „Het is verboden en daarmee uit”.

Dus zal er morgen geen kerstboom zijn.

„Och, dat is niet erg”, heeft moeder gezegd. „Je weet toch wel, het gaat om het Kind van Bethlehem en niet om een boom”.

Daar heeft moeder wel gelijk aan. En toch.... toch zou Onno zo erg graag zijn kerstboom hebben. Want bij het licht van de kerstboom kun je nóg beter denken aan de Here Jezus. Die het Licht is in de donkere wereld.

't Is in het kleine boshuisje net, zoals Onno gedacht heeft. Moeder en Lizelotte zitten bij het vuur. Moeder zegt: „Goed, dat je er bent. We gaan dadelijk eten”.

Maar als ze aan tafel zitten en Onno gulzig toekijkt, hoe moeder het eten op de borden schept, begint hij er toch weer over.

„Waarom mag ik nou geen kerstboom halen?” vraagt hij. „Is dat nou zó erg, één zo'n klein boompje?”

„'t Is helemaal niet erg”, zegt moeder. „De baron heeft ons toestemming gegeven, ieder jaar een boompje om te hakken, maar....”

„En we hebben nog een bende kaarsen over van verleden jaar...” weet de jongen.

„Oh ja”.

„Nou, waarom mag het dan niet?”

„Dat weet je toch wel”, zegt moe-

der, „de Keulsen hebben het toch verboden!”

Dan wordt er niet meer over gepraat, maar heel de avond moet hij er aan denken.

Van de baron mag het wel, van de Keulsen niet.

Wie merkt het, als hij toch, stille-tjes.... Wat zou dat een verrassing zijn voor Lizelotte.

Moeder zal het natuurlijk ook prettig vinden, als morgen de kaarsjes branden.

De dag daarop hangen dreigend de donkere sneeuwwolken boven het stadje en de bossen.

Het begint al vroeg te schemeren en nog vóór het helemaal duister is vallen grote vlokken uit de grijze lucht. Ze blijven liggen op de takken van de bomen of dwarrelen omhoog naar de grond.

Moeder en Lizelotte zijn op bezoek bij een zieke vrouw, die aan de rand van het bos woont.

Onno is alleen thuis.

Voor het venster staat hij en kijkt naar de vallende vlokken.

Wat sneeuwt het hard, denkt hij. Je kunt niks zien door al die sneeuwvlokken!

En plots schiet hem te binnen: „Als ik nou....” Hij krijgt een kleur, als hij daaraan denkt. Zal hij dan toch.... toch een klein kerstboompje halen?

't Mag niet, weet hij. Het mag niet van de Keulsen... en van moeder.

Moeder?

Met een kwartier kan hij terug zijn. Wat zal Lizelotte opkijken, als vanavond de kaarsjes branden!

De Keulsen ? Dat zijn vijanden. Leelijke vijanden, die hier niks te maken hebben. De baron heeft toch gezegd: „Het mag. Nou dan !”

Maar moeder ?

Moeder wil het niet, denkt hij. En toch, zal moeder ook niet blij zijn met zo'n mooi boompje ?

Weer dwaalt zijn blik over de sneeuw. Tussen de bomen kruipt het donker aan. Als hij 't nog doen wil, dan moet het gauw gebeuren, want straks kan het niet meer.

Nog even aarzelt hij.

Dan.... vast besloten, draait hij zich om. In het schuurtje zoekt hij de bijl, sluipt het huisje uit: Een donkere figuur over de lichte sneeuw.

Achter het bos van eiken en heuken liggen de dennen en daarachter groeien de kleine sparren. Tussen de stammen door sluipt Onno voort, de

bijl in zijn hand geklemd. Soms blijft hij staan.

Hoort hij daar iets ?

Wat was dat, dat geluid achter hem ?

Wild bonst zijn hart en een ogenblik denkt hij er over, terug te keren.

Maar even later is daar weer de stilte van het bos. Nu zit zijn hele buis al onder de sneeuw. Maar dat hindert niet.

Hij schrikt op, als ergens een dode tak uit een boom naar beneden valt, of een opgejaagde haas hem voorbij flitst.

Bij de grote weg blijft hij staan. Vaag onderscheidt hij boven de bomen de torenspits van Twickel.

Bij de grote weg blijft hij staan. Hij kijkt naar links en rechts, of er ook gevaar dreigt. Hier staan de Keulsen soms op wacht.

Maar er is niets te zien en gerustgesteld springt hij haastig de weg over.

Ha, hier is hij er.

Snel kijkt hij rond. Zijn hand gaat zoekend over de besneeuwde takken van de spar.

„Deze wordt het”, weet hij ineens. Zijn ogen gaan goedkeurend over het boompje. Niet te groot en ook niet te klein.

Hij knielt neer in de sneeuw, schuift de takken omhoog. Hij heft de arm en de bijl slaat tegen het hout. De splinters vliegen er af.

Dof klinken de bijlslagen door het bos.

Het valt Onno toch nog niet mee. Hij rukt eens aan de takken en probeert, of hij de stam al breken kan. Met zijn vingers onderzoekt hij, of de bijl wel scherp genoeg is.

Toch volhouden, denkt hij, al staat het zweet hem op het voorhoofd van inspanning.

Of is het van angst ?

Even heft hij luisterend het hoofd.

Kraakt daar een tak dichtbij ?

Of.....

De plotseling opkomende angst spoort hem aan tot nog groter spoed. Weer heft hij de bijl. Sneller en harder klinken de slagen. Bom—bom—als de tonen van een torenklok, die de galmgaten uitspringen. Bom....—bom....—

Dan, nog onverwacht, valt het boompje opzij.

Maar ineens grijpt de angst hem opnieuw aan.

Van heel dichtbij is daar geluid. Takken breken. Een donkere figuur tussen de bomen, als een schim over de lichte sneeuw.

De jongen duikt in elkaar, alsof iemand hem een slag wil geven. Wild bonst zijn hart, de bijl valt uit zijn handen. Want ineens ziet hij....

Een man, een vuurroer, een hand, die zich naar hem uitstrekt,

Nog wil hij opspringen, vluchten, weg tussen de donkere bomen, terug naar huis, naar moeder. Maar het is te laat.

Een hand grijpt hem in de nek, duwt zijn hoofd voorover. Boven hem is de donkere stem:

„Was machst du?“¹⁾

De jongen kan niet antwoorden. De hand is als een schroef om zijn keel. Eerst als die greep minder wordt, stottert hij: „Ik... ik...“

Angstig kijkt hij omhoog. In gedachten ziet hij de donkere cellen van het kasteel, de vuurroeren, die op hem zijn gericht, moeder, Lizelotte... en plots snikt hij het uit:

„Ik wou zo graag een kerstboom voor... voor het Kerstfeest“.

Even lichten de ogen van de soldaat op.

1) Wat doe jij?

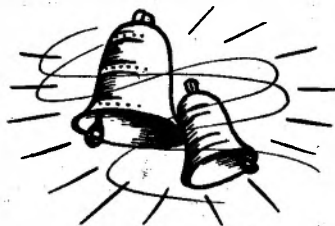
Kerstfeest, denkt hij, Kerstfeest — dat is het feest van Jezus' geboorte. En als zijn ogen dwalen door het donker wordende bos, ziet hij zijn eigen huis, ver weg, in Duitsland. Daar zit zijn vrouw nu bij het vuur en ze zingt met de kinderen kerstliederen... en allemaal kijken ze naar de kerstboom en denken aan de Here Jezus... en aan hem, hier in dit vreemde land.

Kerstfeest, het feest van de engelen, die zongen in de nacht en van herders... maar boven alles het feest van het Kind.

„Weihnachte...“, zegt de soldaat zacht.

Nu gaat hij ineens begrijpen, wat deze jongen hier doet. Waarom hij het bevel van de Keulsen heeft overtreden. Want het kleine boompje vertelt hem zoveel.

Vreemd, bedenkt hij, wij zijn vijanden. Ik moet hem eigenlijk meenemen naar het kasteel. Toch denken wij allebei aan hetzelfde, aan het feest, aan het Kind, Dat slechte en zondige mensen gelukkig wil maken, Dat uit de hemel kwam, en de jongen wil redden... en mij. Vreemd is dat toch: Weihnachten... Kerstfeest — hier — in Duitsland — over heel de wereld.

Hij denkt ook aan iets anders. Dat hij dit jaar geen Kerstfeest zal vieren, maar dat hij vanavond zal zitten tussen ruwe soldaten, die zullen vloeken misschien en hun soldatenliedjes galmen en die vergeten, dat het vandaag Kerstfeest is.

Oh, om nu thuis te zijn en te mogen horen naar het verhaal van het Kind.

„Kom“, zegt hij zacht. Onno hoort

de vreemde klank van zijn stem. Alle boosheid is er ineens uit weg.

Dan staat de jongen op. De soldaat beduidt hem, dat hij de kerstboom mee moet nemen. Zelf pakt hij de bijl van de grond.

„Naar huis”, zegt de soldaat in het Duits, maar Onno begrijpt hem wel.

Het is zo wonderlijk. Moet Onno nu niet mee naar het kasteel? Grijpt de soldaat hem niet in de kraag, om hem het vluchten te beletten?

Door de stilte van de avond gaan ze door het bos.

Zwijgend.

Op die terugweg begint de jongen iets te begrijpen van het wonder van Kerstfeest, van het Kind, Dat een Twentse jongen en een Duits soldaat zo dicht bij elkaar kan brengen.

In het boswachtershuis brandt de kerstboom. Hij staat op dezelfde plaats, waar hij verleden jaar ook stond.

En de kaarsjes flikkeren.

Nu zitten ze om de tafel: Moeder, Lizelotte en Onno.

Moeder is boos geweest op haar jongen. Ze vertelt van haar angst, toen ze thuiskwam en Onno weg was. „Dat was niet mooi van je”, heeft ze gezegd. En de jongen had het hoofd gebogen. Moeder had gelijk.

Maar nu is het feest. En moeder vertelt het kerstverhaal, net als andere jaren. Ze neemt Onno mee naar Bethlehem. Ze lopen door de stille straten.

„Er was voor Jozef en Maria geen plaats in de herberg”, zegt moeder. „Toen kwamen ze in een stal. En daar werd, die nacht, de Here Jezus geboren ...”

Even kijkt ze naar haar jongen. „Als wij ons kwaad belijden, dan is Hij ook voor ons geboren, voor jou, voor mij”.

En ook voor een Keulse soldaat, denkt Onno. Ja, ook voor een Keulse soldaat, voor vriend en voor vijand, voor ieder, die in Hem gelooft.

*Redactie en Uitgever
van „Onze eigen krant”
wensen onderwijzers
en leerlingen*

een gezegend 1954

Diep in 't Surinaamse binnenland, langs de bovenlopen der grote rivieren, is het land der Aukaner-bosnegers. Zoals het hele bosnegervolk, zijn ook de Aukaners voortgekomen uit plantageslaven, die kans zagen om weg te vluchten uit de verschrikkelijke slavernij. Dat is lang geleden; in het jaar 1863 is de slavernij in Suriname afgeschaft. Wie er nu werkt op de plantages, doet dat vrijwillig en in loondienst, precies als bij ons. De vluchtelingen, die de vrijheid in de ondoordringbare oerwouden verkozen, hadden een slechte kans om in leven te blijven. Want niet alleen, dat de onbarmhartige meesters gewapende bendes uitzonden met speurhonden erbij, om hen te vangen, ook het oerwoud moordt, wie er als vreemdeling binnendringt. Al wat zwak of ziekelijk of onvolwaardig was onder de weglopers, kwam onverbiddelijk om onderweg. Dat was heel treurig. Maar het had ook tot gevolg, dat alleen de allersterksten en allerhandigsten overbleven. En zo is de stam der Aukaners een volk geworden van grote, sterke mensen, met een goed verstand. Hun gebied was lange tijd zo ontoegankelijk, en zij zelf hielden zich met opzet zo afgesloten van wat men de beschaving noemt, dat geen vreemde er in door kon dringen. Men wist van hun bestaan, doordat enkelen zich in Paramaribo vertoonden, om daar handel te drijven, dat was al. De Aukaners hadden zich in de loop der eeuwen een eigen beschaving gevormd en die wilden ze behouden. Dat lijkt erg mooi en er zijn mensen die zeggen: waarom laten jullie hun dan die beschaving niet! Maar in

de praktijk van het leven is zo'n soort beschaving niet zo mooi; vaak is het eenvoudig een taak van naastenliefde om die mensen andere ideeën bij te brengen. Deze Aukaners, die hun vrijheid zo lief hadden, gaven zich gewillig over aan een andere soort van slavernij; nl. aan de macht van goden en geesten en aan hun dienaars, de toverpriesters en waarzeggers, die het volk steeds dieper van hen afhankelijk maakten. In plaats van de oude lichamelijke slavernij kwam een slavernij van de geest, die toch ook weer beslag legde op de lichamen, have, goed, op werken en rusten, waken en slapen, geboren worden en sterven der mensen. Zodat hun duurgekochte vrijheid niet veel geluk opleverde.

Al de Aukanerstammen worden geregeerd door hun Grote Opperhoofd, die zij Granman noemen. Deze Granman staat zelf in verbinding met de wereld van duisternis; men gelooft, dat hij overleg kan plegen met geesten en goden. Daardoor verspreidt hij 'n geheimzinnige vrees om zich heen en regeert daarmee over lichaam en ziel van zijn onderdanen. Er kan niets gebeuren in de Aukanermaatschappij, of de Granman moet het weten en voor alle dingen moeten hem geschenken en offers worden gebracht. Deze Granman wordt door de Surinaamse regering, het Gouvernement, erkend. Hij is de verbinding tussen het verspreid wonende volk en de rest van de maatschappij. Onder hem staan dorpshoofden of kapiteins, die aan hem gehoorzaamheid verschuldigd zijn. Zij hebben het recht een heel vreemde ouderwelse uniform te dragen met een

vormloze hoge hoed en een knuppel als teken van hun waardigheid. Voor officiële bezoekers vertonen ze zich in deze uniform en zijn daar erg trots op. Maar voor de bezoekers is het soms moeilijk, om ernstig te blijven. Vooral, daar er gewoonlijk blote voeten onder de statiebroek uit komen.

Van al deze dingen wist de zending al vele jaren, hoewel het Aukanervolk zelf zich in een geheimzinnige waas hield gehuld. 't Was practisch onmogelijk, in dit verre gebied eens een kijkje te gaan nemen; niet, dat er direct levensgevaar dreigde van de zijde der Aukaners. Zo bloeddorstig is dit volk niet. Maar de reis, de reis! Die reis was steeds het onoverkomelijk bezwaar.

Kijk, nu moesten de grootsten van jullie eens een flinke kaart van Suriname bij de hand hebben. Ik zal maar denken, dat je er inderdaad een hebt. Helemaal rechts, bijna als grensrivier met Frans Guyane, stroomt de machtige Marowynrivier. Deze ontstaat uit twee bronrivieren, nl., de Tapanahony en de Lawa. Beide ontspringen op het nog onbekende, hoge bergland, dat naar de Braziliaanse grens toe steeds hoger en ontoegankelijker wordt. Wat zouden de aardrijkskundigen graag weten, hoe het er daar precies uitziet! Maar ze komen er niet achter. Ook de bronrivieren zijn al ontzaglijke stromen, op sommige plaatsen wel een kilometer breed, bezaaid met rotsen en eilandjes en omlaagspringende geweldige watervallen. Daarbij loert in het dichte oerwoud de lijdiger en ander roofgedierte. Gifslangen zijn er bij menigte en verder miljoenenlegers bloedzuigers en muskielen. Om acht, veertien dagen of drie weken in deze gevaarlijke wildernis te verkeren zou voor een Europeaan noodlottige gevolgen hebben. Goudzoekers en zulk soort trekkers hebben dit ondervonden.

Ja, de zending wist van dit alles. Ook van de grote lichamelijke en geestelijke nood van 't Aukanervolk,

dat zogenaamd heer en meester was in zijn gebied.

De handen, die helpen wilden, waren echter gebonden. Men kon alleen wachten en bidden of God zijn tijd wilde verhaasten. Langzamerhand, naarmate er meer kennis omtrent de Aukaners kwam, kreeg dit bidden een heel persoonlijke inhoud. Men wist, hoe sterk het lot van de Aukaners afhankelijk was van hun Granman. Nu werd er gebeden of God het hart van die Granman wilde aanraken, zodat eindelijk de deur naar het Aukanervolk geopend zou worden. De deur, die met zeven zegels gesloten leek. En... God heeft deze gebeden verhoord. De deur is opengegaan. Er kwam een nieuwe Granman, die voor de vooruitgang was. Hij begrijpt, dat zonder medische verzorging zijn volk te gronde zal gaan; hij ziet in, dat er schoolonderwijs moet komen, wil zijn volk niet heel ver achter raken bij andere volken. Hij is zelf geen Christen, nog niet. Maar hij weet, dat scholen en doktershulp en nog veel meer goede dingen zeer nauw met het Christendom samenhangen. Daarom is hij geen vijand van Christendom en zending. Integendeel. Hij doet wat hij

VER AAN HET NOORDERSTRAND

De Noormannen kwamen en met hen kwamen strijd, verwoesting, geloofsvervolging en vernedering. Het moet een vreemd en angstig gezicht geweest zijn, toen de vikingschepen de Bordinemond kwamen opvaren!

Natuurlijk liep groot en klein te hoop op de duinen, er werd luidkeels gegist, wat die intocht moest betekenen! Maar toen de schepen aanlegden aan hun eiland, toen de Noormannen aan wal stapten, waren de

kan om met die twee machten samen te werken. En niet alleen de Granman, ook de bevolking langs de rivieren vraagt naar scholen. Maar hoe moest men dit aanvangen? De Aukaners leven nog steeds, net als hun voorvaderen, van rooibouw. Waar ze zich willen vestigen wordt een stuk bos platgebrand; men neemt niet eens de moeite om stobben en verkoolde lakken weg te ruimen; daar tussen in, in de as, wordt de cassave, het volksvoedsel, uitgepoot. Er worden eenvoudig stukjes van de wortelstok in de grond gestoken en dan wacht men maar af, of die stokjes willen uitgroeien tot planten. Van die nieuwe planten wordt weer de wortelstok gebruikt om tot meel te verwerken en van dit meel worden platte koecken gebakken. Dat is het brood van de wildernis. Wanneer het stuk grond niet langer bevalt, verhuist het hele dorp naar elders, bouwt weer hutten, brandt weer een stuk bosgrond open en begint opnieuw. In zulke dorpen kan men geen school bouwen, dat is duidelijk. En toch moesten er scholen komen! Hier was slechts één uitweg, nl. een school met een **internaat**. De kinderen, die daar kwamen, woonden er ook en konden, behalve de gewone schoolvakken ook een geregeld leven leren met betere veldarbeid, beter koken, naaien, gezondheidszorg en wat er nog meer te le-

ren valt voor zo'n half wild Aukanerkind.

Dat internaat is er gekomen en wel in het Bosnegerdorpje Sajé. Of liever, een eindje buiten het dorp, op de vaste oever. Sajé zelf ligt, als zovele dorpjes, op een rivier-eilandje en heeft vaak van overstroming te lijden. Zo vormen dit internaat en kerkje met een paar bijgebouwen een nieuw begin van een dorp. Het draagt de mooie Bijbelse naam van Karmel. Denk nu maar eens aan de geschiedenis van Elia, de dienstknecht van God. De Karmel was immers de plaats, waar God de Here zijn oppermacht toonde en waarvoor de ogen van het hele volk de valsche goden verslagen werden.

Zal dat in het Surinaamse Karmel ook gebeuren? Er wordt om gebeden. Maar... er wordt ook hard gewerkt! Werken en bidden moeten altijd samengaan, anders blijft de zegen uit.

Amelanders gauw thuis om zich te wapenen met knuppels en hooivorken en wat ze maar grijpen konden. Want van hun eiland moesten die vreemde rauwe gasten afblijven!

Eigenlijk waren de Noormannen op weg naar het rijke Friesland, maar Ameland konden ze eerst wel eens afstrunen, ze hadden immers alle tijd. Bij die en volgende gelegenheden is heel wat bloed vergoten, heel wat land vertrapt en heel wat moeizaam verworven oogst gestolen of verbrand. 't Gehate klooster der Christenen ging in vlammen op; de kerk

gen voor hun wilde Noorse vaderland! Deze Radboudpoortjes, nu

van Hollum bleef voorlopig nog staan. Misschien hadden ze die nodig voor onderdak en opslagplaats van de geroofde goederen. Misschien mochten de Christenen in een klein gedeelte ook nog hun godsdienst oefeningen houden; de Noormannen lieten althans in de noordermuur de beruchte Radboudpoortjes aanbrenge-
gen. Waardoor men alleen maar op de knieën naar buiten kon komen. De Noormannen dachten, dat ze daarmee de Amelanders leerden bui-

lichtgemetseld, zijn nog te zien in de noorderkerkmuur. Hoevelen zullen daar door zijn gekropen met haat wrok in het hart! Wat is het moeilijk om trouw te blijven in zulke dagen. Wat is het moeilijk, om zelf dan ook niet weer een heiden te worden! Als God Zijn kleine Christenschaar daar op Ameland niet had bewaard, er was er niet een van overgebleven! Want het bleef niet bij die eerste plundertocht. Toen Radboud I, Gondebald en Radboud II koningen van Friesland waren, kwamen de veroveraars telkens terug om Ameland te brandschatten en uit te plunderen. En ook daar bad men achter het Onze Vader: „Here, verlos ons van de Noormannen!

Maar ook de woeste tijd der Vikingen ging op Gods tijd voorbij. De Christenpredikers waren tot in hun eigen land doorgedrongen met de boodschap van liefde en vrede. En naarmate het Christendom in Denemarken en Noorwegen de zielen won, hielden de roverijen op. De lage landen aan de zee konden herademen en langzaam aan de geleden schade herstellen.

En toch... toch bleef er voor Ameland een goede, een vriendelijke herinnering aan de Noormannen achter! Wie had zo iets kunnen denken! 't Grote wilde bos was om zo te zeggen uitgeroeid; de bomen waren gevallen. Maar 'n kleine, blanke bloem, die uit de bosbodem was opgeschoten, mocht blijven staan. Die kleine

ONS WERKHOEKJE

Allereerst maar de oplossing van het November nummer:

1. Luther, 2. Ulrich, 3. Tetzal, 4. hostie, 5. Erfurt, 6. Rudolf of Wessel.

En de goede volgorde was:

Eisleben - Eisenach - Wittenberg - Augsburg - Wartburg - Rome.

KERST-PUZZLE.

De puzzle voor de Kerstvacantie 1953 is helemaal opgezet uit eigenamen, die je in de Bijbel vinden kunt. Werkwoorden, voorzetsels of iets dergelijks komen er dus niet in voor.

Op de binnenste cirkel moet komen te staan een andere naam voor de Zaligmaker, die door Jesaja wordt gebruikt (8 l.)

Buitenste cirkel naar buiten toe, (allemaal 5 letters):

1. Een Gethiet, die David trouw zwoer, toen hij vluchtte voor Absalom.
2. moeder van de Here Jezus.
3. hier offerde Abraham zijn zoon.
4. schoonvader van Kajafas.

bloem was Tekla, de dochter van koning Gondebald. Tekla, het Noorse prinsesje, trouwde met een echte Fries, met Hayo Camminga, die toen al een sterke state even buiten Leeuwarden had. Tekla droeg een mooie bijnaam, namelijk „de beminnelijke”. Die naam heeft ze vast niet voor niets gekregen, want zo dwaas zijn de mensen niet. En deze vriendelijke, goedhartige Tekla erfde van haar vader het kleine eiland, dat Ameland of Ameland heette. Toen zij

5. „Deze zal ons troosten over ons werk”. Gen. 5.

6. die op 16-jarige leeftijd koning werd over Juda.

7. hierheen ging Saul, om de tovenaars te raadplegen.

8. schoonvader van Jakob.

Buitenste cirkel (horizontaal) ook ook allemaal 5 letters:

9. zoon van Lea.
10. die Jezus verried.
11. de opvolger van Mozes.
12. de Middelaar van het Oude Verbond.
13. een van de Richters (Richt. 12 : 13)
14. zoon van Amram.
15. hij richtte Israël 23 jaar en werd begraven te Sanin.
16. vrouw van Elkana.

Middelste cirkel (allemaal 3 letters):

17. zoon van Bilha.
18. zoon van Zilpa.
19. vrouw van Lamech, de spotter.
20. vrouw van Jakob.

Buitenste cirkel naar buiten toe (allemaal 4 letters):

21. een man, geweldig van vermogen, uit Bethlehem.
22. dochter van Jakob.

met Hayo, haar man, hun nieuwe gebied bezochten, deden dus de eerste vrijheer en vrijvrouwe van Ameland hun intree.

Een waardig huis om te bewonen was er toen nog niet. Dat zou eerst veel later worden gebouwd. Dus trokken ze weer terug naar Camminga-state bij Leeuwarden. Maar de naam Camminga was aan Ameland verbonden en zou dat eeuwen lang blijven.

M. A. M. Renes-Boldingh.

23. hierheen mocht Lot vluchten, toen de steden Sodom enz. werden verwoest.
24. een van de 4 Midianietische vorsten uit Gideons verlossingsstrijd.
25. „grootvader” van de richter Thola.
26. moeder van Obed.
27. vader van Isai.
28. hier stierf Mozes.

Ziezo, als je deze 28 vragen goed hebt beantwoord, ben je haast klaar. Alleen maar... nu wil ik graag, dat je op b.v. een stukje tekenpapier de tekening nacirkelt zo mooi als je kunt en op de goede plaats, de gevonden antwoorden ook op z'n mooist inschrijft. Daar zal deze keer bij-

zonder gelet worden op de keurigste inzendingen (en de goede natuurlijk).

Schrijf verder :

1. Je volledige naam — ook voor- naam dus — op je blaadje;
2. idem je juiste adres;
3. en stuur je keurige tekening op naar :

Weled. Heer L. Meijer,

H.d.S.

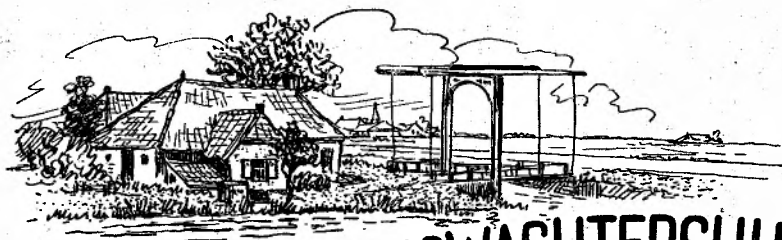
Bedum (Gn.)

en vergeet vooral niet hierop een afzender te zetten;

4. sluitingsdatum 10 Januari 1954.

Er worden een 15-tal mooie prijzen beschikbaar gesteld.

J.F. STULP:

HET BRUGWACHERSHUISJE *Van Larum*

KORTE INHOUD:

Ruurd Dijkema is een wees. Hij komt bij zijn grootvader, de brugwachter van Larum. Grootvader is een strenge man. Ruurd wil graag naar de H.B.S. Op school wordt hij geplaatst in de opleidingsklas. Met zijn klasgenoten gaat hij naar de boerderij van Dirk v. d. Vaart. De club maakt plannen voor een uitstapje. Ruurd moet daarvoor een rijksdaalder afnemen van zijn 25 gulden, welke tante hem toestopte. Terwijl hij kranten bezorgt vindt hij aan de kant van de weg een dronken veekoopman. Men verdenkt Ruurd ervan geld uit diens portefeuille te hebben gestolen. Met de zoon van de nieuwe Opperwachmeester sluit Ruurd vriendschap.

„Blazen maar”, beduïdt de „man” op de brug en plots scheurt Kees zijn getoeter oorverdovend door de stille avond. Even luisteren of ’t lukt.... Ja hoor! Een deur slaat dicht en haastige voetstappen komen dichterbij! Dan rukt de jongen op de brug aan het touw, zodat dit plotseling strak wordt gespannen, dwars over de brug en nog geen halve meter van de grond. Vlug bindt hij het vast, dan verdwijnt hij, mét de anderen, achter de diepe wal, haast onder de brug. Ze zitten daar veilig en niet al te ver van Dijkstra’s haagje! Wat verkneuterer ze zich! Zul je eens zien, hoe lekker die oude nijdigerd daar straks over dat touw heen kukelt. Alle mensen, wat zal hij te keer gaan! Sst.... daar hèb je ’m....

’n Beetje wantrouwend komt Baas de brug op lopen, z’n ogen turen langs het water. Is er nou een schip of niet? ’t Kan best loos alarm zijn, maar hij zal tóch nog even naar de andere kant gaan, dan kan hij beter zien....

„Ho Veerman”, klinkt dan plots een krachtige stem, „niet verder — er is ’n touw over de brug gespannen”.

Met een schok blijft de brugwach-

ter staan en even moet hij zich aan de leuning vastgrijpen van de schrik.

Maar wie nog erger schrikken, dat zijn de jongens onder de brug. Een ogenblik nog blijven ze doodstil zitten, dan springen ze alle vier tegelijk overeind en klauteren op handen en voeten bij de hoge walkant op. Een forse man, in een uniform met glimmende knopen, staat hen daar op te wachten....

Bang en lenig als in ’t nauw gedreven katten, springen ze, boven gekomen, op en proberen weg te glijpen. Aan drie gelukt dat inderdaad, maar de vierde, Kees van Lange Willem, is net te laat! Zich diep bui-

gend, de neus haast op de grond, springt hij z'n kameraden achterna, maar dan voelt hij een ijzeren vuist in zijn kraag en zit hij gevangen! Hij rukt nog en wringt zich, om los te komen, hij scheldt en vloekt, maar die vuist laat niet los. Dan wordt hij woedend en, plotseling opspringend, stoot hij met alle kracht zijn vuist naar het gezicht van de politiemann. Maar die had op zoiets gerekend en ontwijkt handig de slag. En dan is het gebeurd met Kees! Twee sterke handen pakken hem vast, even zweeft hij tussen hemel en aarde, dan slaat hij met een smak languit tegen de grond. En meteen danst de gummi-knuppel al op z'n broek — en niet zo zacht! Jammerend wringt de deugniet zich in alle bochten om de klappen te ontwijken, maar Hiemstra zorgt er wel voor, dat hij z'n verdiende pak slaag niet ontloopt!

Ja, toch! Midden op de brug zowat, weet Kees zich aan de leuning op te trekken en daar gaat hij. Maar niet ver! Er is een touw midden over de brug gespannen en dat was hij in z'n haast helemaal vergeten. Zijn kameraden zijn zopas, in hun angst, de andere kant opgerend en die hebben er dus geen last van gehad, maar Kees voelt zich nu plotseling de benen onder 't lijf weg-schieten en met een harde smak komt hij voorover op 't brugdek terecht. Meteen springt de politie er weer op af, maar Kees, bang voor nog meer strips, krabbelt zo vlug hij kan overeind en hinkt weg.

„k Krijg jou nog wel eens”, dreigt hij woedend, zodra hij zich veilig weet.

„Afgesproken!” grinnikt Hiemstra, terwijl hij de karwats weer in zijn mouw schuift, „maar als je nog één keer die oude man lastig valt, komt de sabel er aan te pas, denk daar om!” Dan verdwijnt Kees in 't donker en de „Opper” kijkt eens om zich heen. Ja, daar staat warempel de brugwachter nog, op dezelfde plek, waar hij zopas van schrik de leuning vastpakte. Geheel ontdaan heeft Baas het wilde toneel op de

brug aangezien, maar nu komt hij weer wat bij.

„Nou, nou”, zucht hij voldaan, „dat was nu echt zoals het spreekwoord zegt: „Wie een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in”. Maar 't ging mij haast te erg, Opper!”...

„Niks erg man”, zegt Hiemstra kalm, „zo moet je ze tracteren, die lummels, dat is gezond voor hen. 't Is alleen jammer, dat ik vergeten heb hem z'n hoorn af te nemen. Maar die krijg ik nog wel. En ga nu maar gauw naar huis, Baas, 't is koud man!”

Ja, dat zal Veerman maar eens doen. En hij bedankt de „Opper” nog wel voor z'n moeite. Even tikt de oude aan z'n pet, dan sloft hij, inwendig nog trillend van de opwinding, de nu donkere dorpsstraat weer in. Brigadier Hiemstra snijdt het louw los en steekt het in z'n zak. Dan haalt hij z'n fiets en rijdt langzaam de eenzame weg naar Eltens op. Eens kijken, of er nog wat van die andere knapen te ontdekken is!

Nu Freek op school is gekomen, is Ruurd weer gauw de opgeruimde, vrolijke klant van altijd. De vervelende geschiedenis van de diefstal raakt langzamerhand wat in 't vergeetboek, nu de politie de daders nog altijd niet heeft gepakt, en ook op school wordt er niet meer over gepraat. Maar de oude vriendschap met de jongens en meisjes van de club komt niet terug. Och, bóós zijn ze niet meer op elkaar en onder schooltijd lijkt alles net als vroeger. Maar Dirks vader en ook Dokter Bergers vertrouwen Ruurd nog altijd niet en bij hen thuis mag hij niet meer komen. Nou, Ruurd een zorg... Bij Freek mag hij wél komen en ze hebben daar ook nog nooit over die nare geschiedenis gepraat. Hoewel de „Opper” er natuurlijk alles van weet.

Meestal gaat Ruurd nu, na schooltijd, direct met Freek mee en samen maken ze hun huiswerk. En Freek komt ook vaak in het brugwachters-huisje. Opa vindt dat goed, nadat Hiemstra daar op de brug Kees zo

flink heeft afgerammeld, kunnen de „Opper” en zijn zoon geen kwaad meer doen bij de oude brugwachter. Freek heeft het zelfs gewaagd om te vragen, of hij en Ruurd samen eens een keer een tochtje mogen maken over de Wijde Murk, in het mooie roeibootje, dat achter 't huis in de vaart ligt. En Opa heeft niet eens „nee” gezegd. Maar dat zal dan in ieder geval tot 't voorjaar moeten wachten; 't is nu niet de geschikste tijd voor zoiets.

Ook in hun vrije tijd zijn de jongens veel bij elkaar. Vooral 's Zondags, na de middagkerk, kan het bij Freek thuis zo echt gezellig zijn. Ze gaan er spelletjes doen, of Ria speelt op de piano, waarbij de jongensstemmen heel aardig klinken. En als ook dat verveelt, hebben ze de boeken vól platen van Freeks vader, waar ze uren lang zoet mee kunnen zijn. Zo'n Zondagavond kan het gebeuren, dat Ruurd met een kleur van plezier thuis komt en dan merkt Tante Lena, dat hij zich nu eerst echt op zijn gemak begint te gevoelen, in het eerst zo vreemde dorp.

HOOFDSTUK 7.

Een mooie Woensdagmiddag in 't vroege voorjaar. Over het water van de Wijde Murk, de veenplas achter Larum, glijdt met flinke vaart, een mooi, blauw roeibootje. Wel blaast de wind nog vrij koud uit het Noorden, maar de beide jongens in de boot hebben daar geen last van. Met lange, regelmatige slagen trekken ze de riemen door 't water en nu en dan kijken ze eens achterom, om te zien, hoe lekker ze opschieten. Jongens, wat gaat het fijn!

't Is echt een meevallertje geweest voor Ruurd en Freek, dat ze vanmiddag 't bootje mochten hebben. Opa had het de vorige herfst al zo'n beetje beloofd, maar in de winter is er natuurlijk niet van gekomen. Nu, op deze mooie, vrije middag, zijn ze er weer over begonnen en werkelijk... 't mocht! „Een paar uurtjes dan”, heeft Opa gezegd „en de jassen aan, want 't is nog fris, op 't water”.

Nu, dat was in orde natuurlijk. Direct na 't eten zijn ze ingestapt en zo glijden ze daar nu heerlijk over het met riet omzoomde meer.

Ruurd kan het zich nog maar moeilijk indenken, dat dit hetzelfde bootje is, waar Opa altijd zo vreselijk zuinig op was en waar hij vroeger nauwelijks aan mocht raken. Nou, Opa is wel veranderd, de laatste tijd, dat is zeker! Zou dat komen, omdat de plagerij van de kwajongens, na die geschiedenis op de brug, voorgoed is opgehouden? Of omdat Opa Freek zo graag mag? Of misschien ook door die brief van Tante Willie uit Australië, die een week of wat geleden eindelijk gekomen is en waarin stond, dat alles, wat Ruurd heeft verteld over dat briefje van vijf en twintig gulden, helemaal waar was? Ruurd weet het niet, maar 't is in elk geval zeker, dat het tegenwoordig veel prettiger is thuis, dan vroeger. En dat hij de laatste tijd echt een beetje van Opa begint te houden.

Al roeiende zijn ze nu al een heel eind opgeschoten en Freek vindt, dat ze best eens even mogen rusten. Ze

kunnen dan meteen eens wat om zich heen kijken. Het eilandje, waarop Opa een stukje land heeft, zijn ze al een heel eind voorbij en hier, aan de Oostkant van het meer, is Ruurd ook nog nooit eerder geweest. 't Is hier een echt eenzame waterwereld. In wijde bochten slingert de vaargeul zich tussen de vele eilandjes en rietkragen door. Heel in de verte zie je de torentjes van Larum en Eltens en verder is er niets dan water en riet, en hier en daar wat grasland.

„Een mooi plekje om eieren te zoeken, binnenkort”, zegt Ruurd, „'t is nu nog te vroeg”.

Freek knikt, hij heeft er thuis ook al over horen praten. Wachtmeester de Vries van Eltens heeft een motorbootje, vertelt hij en vader is al een paar keer met de Vries mee geweest, om een beetje bekend te worden, hier in deze afgelegen wereld van riet en water. Ze zijn vanmiddag ook weer gegaan, gelooft Freek, misschien komen ze de mannen straks nog tegen!

Dan roeien ze weer druk pratend verder, tot Freek opeens zijn riem wéér laat zakken en in de verte wijst. „Wat is dat daar?”

Ruurd keert zich ook om en kijkt.

Heel in de verte en voor een deel

verborgen in 't hoge riet, ligt daar een grote witte woonschuit. Vreemd is dat, wie gaat hier nu een schuit ankeren, zó ver van de bewoonde wereld? Maar dan ineens weet Ruurd het en opgetogen pakt hij Freek bij de arm.

„Jo, dat is de „Arke Noachs” natuurlijk, die schuit, waarin de club van '6b verleden jaar heeft gekampeerd. Vooruit we gaan eens kijken!”

Freek, die het verhaal van Ruurds mislukte uitstapje wel weet, wordt ook nieuwsgierig en zo snel ze kunnen, roeien ze er op af. Even later zijn ze bij de schuit. Het schip is natuurlijk de hele winter niet gebruikt en daarom zijn alle vensters afgesloten met houten luiken. Over het voorschip is bovendien nog 'n grote lap zeildoek gespannen, maar het achterschip is onbedekt. Wacht, Freek moet eens even kijken! Terwijl Ruurd het bootje vastmaakt, klautert hij handig op de schuit en kijkt nieuwsgierig om zich heen. Er is hier een soort balconnetje en daar is de deur. Die zit natuurlijk op slot, maar hij moet toch even de ijzeren klink optillen en trekken. Hè.... wat is dat nou? „Kraak.... kràk”.... zegt de deur en piept langzaam open.

„Moet je eens kijken, jo” schrikt Freek tegen zijn kameraad, die ook omhoog is geklommen, „de deur is los.... Durf jij naar binnen?”

Nou, Ruurd wel! 't Geeft niks hoor: er is hier nergens een mens te zien en dan moet de eigenaar de zaak ook maar beter afsluiten!

(Wordt vervolgd).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 9 - Jan. '54

19 Januari

Verjaardag Prinses Margriet

31 Januari

Verjaardag Prinses Beatrix

TERUGBLIK OP

Ziezo, dat wordt al weer het eerste nummer van O.E.K. in 1954.

Wat gaat de tijd vlug, vinden jullie ook niet? Als je aan het begin van een jaar staat, lijkt het een hele poos: 365 dagen, maar als je aan 't eind van een jaar gekomen bent, denk je wel eens: Waar is die tijd gebleven?

En toch gebeurt er heel wat in zo'n jaar. In je eigen leven ook. Je hebt heel veel geleerd, hopen we,

je hebt plezier en verdriet gehad, je hebt nieuwe plannen gemaakt, ja, misschien zijn er in je leven wel heel ingrijpende veranderingen gekomen, die je niet licht vergeten zult.

Zo is er ook heel wat gebeurd in 't leven van ons Nederlandse volk en in 't leven van de wereld.

Veel kranten hebben de gewoonte om in 't begin van het nieuwe jaar een overzicht te geven, van wat zich het vorig jaar in de wereld heeft

afgespeeld. 't Lijkt mij wel eens aardig om dit in O.E.K. in 't klein na te doen.

Laten we maar eens beginnen met te vragen of 1953 een „rustig” jaar was. Veel oorlogen werden er wel niet gevoerd, maar rustig was het toch niet bepaald. Onrust genoeg. Ook in de twee landen, waar men het meest op let in de wereld, nl. Amerika en Rusland.

In Amerika volgde president Eisenhower president Truman op. Men verwachtte veel van hem. Hij was immers de overwinnaar uit de tweede wereldoorlog? Hij kon heel wat, hij was de sterke man. Hij zou wel zorgen, dat de Amerikaanse soldaten in Korea spoedig naar huis konden gaan. De verwachtingen zijn niet helemaal vervuld, maar men is toch al blij, dat er niet meer gevochten wordt. Na enkele jaren van strijd is er in Korea wapenstilstand gesloten. Dat is een reden om blij te zijn. Toch blijven er voor Amerika nog genoeg zorgen over, al is men het rijkste en machtigste land ter wereld.

Eén van die zorgen is, hoe het wel staat met Rusland. Wil het oorlog of niet? Wat is het van plan?

Ook in Rusland is in 1953 een nieuwe heerser gekomen. Maarschalk Stalin is gestorven. Men had wel eens gedacht, dat er na zijn dood een strijd zou ontbranden over de vraag, wie zijn opvolger moest zijn. Die strijd kwam niet direct. Het bewind werd overgenomen door een driemanschap: Malenkof, Beria en Molotof. Van deze drie werd Malenkof **premier** en zo voor het oog was er van strijd geen sprake. Maar dat was maar schijn. De staalharde, onverzettelijke Malenkof en de sluwe opperbeul Beria wilden allebei de hoogste macht, de macht van alleenheerser. 't Was maar de vraag, wie van de twee het eerst kon en durfde toeslaan. Dat bleek Malenkof te zijn. Plotseling werd Beria gevangen genomen, zogenaamd, omdat hij een verrader zou zijn. In 't laatst van 1953 werd hij, die miljoenen

MALENKOF

mensenlevens verwoest heeft, ter dood veroordeeld en direct daarna terechtgesteld. Malenkof had zich van een gevaarlijke mededinger ontdaan.

Toch leek Malenkof iemand, met wie meer te beginnen was, dan met Stalin. Er waren zoveel dingen, die de Russen vroeger halsstarrig geweigerd hadden en nu toegaven, dat men al sprak van een veranderde koers. Maar toen Malenkof eenmaal vast in het zadel zat, bleek wel, dat hij hetzelfde doel nastreefde als zijn voorganger. Dat doel is: In heel de wereld de communisten de baas en alle communisten dan gehoorzamen aan Moskou.

Dat gaf ook in 1953 de grote spanning in de wereld, de spanning tussen Oost en West, tussen Rusland en Amerika. Om die spanning weg te nemen, werden er heel wat **nota's** gewisseld en **conferenties** gehouden, maar de spanning is gebleven.

In Rusland zelf had men trouwens ook zorgen. Niet alle **vazalstaten** bleven in het gareel lopen. De meest bekende opstand was die in Oost-Duitsland en Berlijn, maar ook in Polen, Tsecho-Slowakije, Roemenië en Hongarije braken onlusten uit. Maar met stokken en vuisten is het moeilijk vechten tegen machinegeweren en tanks.... Bloedig werden de opstanden onderdrukt.

Onrust te over dus, en dat bijna in alle landen.

Engeland heeft zijn moeilijkheden

met Egypte over het Suez-kanaal en de Soedan. Generaal Naguib, de heerser in Egypte na de verdrijving van koning Faroek, houdt taai vol. Hij wil de Engelsen weg hebben, zowel bij het Suez-kanaal als uit de Soedan. En het ziet er naar uit, dat hij stap voor stap zijn zin krijgt. De Engelse regering heeft al zoveel toegegeven, dat het sommige Engelsen al te bar wordt. Engeland heeft lange tijd een groot deel van de wereld beheerst, maar 't is zijn machtspositie van vroeger al lang kwijt.

Het Engelse volk heeft ook zijn blijde dagen gehad. Wat was het een plechtigheid, die kroning van Konin-

gin Elizabeth. Wat een hoogwaardigheidsbekleders, wat een buitenlanders, wat 'n schittering van kleuren!

Het Koninklijk paar is in 't laatst van 't vorig jaar op reis gegaan. 't Zal een reis van maanden worden, om verschillende landen van het Britse Gemenebest te bezoeken. Prins Charles en prinses Anne moesten thuisblijven. Die zijn nog te klein voor zo'n grote reis. Zij weten ook nog niet van grote zorgen.

In Frankrijk kent men die zorgen wel, zowel wat betreft binnen-

als buitenland. Er is misschien geen land ter wereld, waar de **minis-teries** elkaar zo snel opvolgen als in Frankrijk. Zo zijn er ook in 1953 wel drie **kabinetten** geweest.

Verder hadden de Fransen hun moeilijkheden in Noord-Afrika, waar de sultan werd afgezet en verbannen. En dan niet te vergeten de strijd in Indo-China. De opstandelingen uit Vietnam trokken onverwachts het koninkrijk Laos binnen, zonder dat de Fransen het konden verhinderen. Die aanvallen van de Vietnamezen herhalen zich en 't wordt steeds duidelijker, dat de Franse troepen niet in staat zijn, de opstand te onderdrukken. Integendeel, de Fransen hebben laten weten, dat ze tot onderhandelen bereid zijn. Frankrijk wil zich uit Indo-China maar liever terugtrekken en op bepaalde voorwaarden de staten daar zelfbestuur geven.

En zo is er onrust te over in de wereld. Israël kon het niet eens worden met Syrië over het water van de Jordaan. Tussen Israël en Jordanië botert het evenmin. **Grensincidenten** kostten aan veel mensen het leven.

In **Perzië** is het wel heel erg onrustig geweest het afgelopen jaar. **Premier** Mossadeq, de tegenstander van Engeland, kwam weer eens in botsing met de Sjah. Eerst leek hij het te winnen, toen de Sjah uitweek naar het buitenland. Maar de liefde van het volk en het leger voor de Sjah bleek groter dan die voor Mossadeq. De Sjah had Mossadeq ontslagen en generaal Zahedi tot opvolger benoemd. Mossadeq stoorde zich daaraan niet, maar met behulp van het leger wist Zahedi Mossadeq gevangen te nemen en de Sjah werd met gejuich in Perzië weer ontvangen. Voor zijn rechter brak Mossadeq meermalen in tranen uit, gedroeg zich haast als een toneelspeler. Men eiste de doodstraf tegen hem, maar op voorspraak van de Sjah werd hij tot 3 jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Zo lijkt het, dat het jaar 1953 voor

Gebroeders Wright

1903

VADERS VAN DE LUCHTVAART

In het laatst van de vorige eeuw woonde in Dayton in Amerika dominé Wright. Zijn jongens, Orville en Wilbur, waren aardige, speelse jongens. Ze bouwden steeds vliegers, de een na de ander, altijd maar weer vliegers. Aardig knutselen konden ze.

Vreemd, dat ze soms uren stil naar de vogels lagen te turen.

Toen ze van school kwamen, moesten ze aan het werk. Ze gingen een krantje drukken. In 't begin vonden de mensen het wel leuk. Maar met het krantje liep het al spoedig mis. Toen begonnen de gebroeders Wright een fietsenzaak. Ze werden volwassen kerels. Vreemd, dat ze elke avond nog bezig waren met hun vliegers. Aan trouwen schenen Orville en Wilbur niet te denken. Ze werden stille, wat houderige vrijgezellen.

Hun vliegers werden steeds groter en onbegrijpelijker. En ze studeerden. In boeken en geschriften. Over wat in hen leefde, praatten ze niet. De oude droom van de mensen — vliegen! — verborgen ze achter hun

norse, stijve gezichten.

Al hun geld ging in de „gekke vliegers”.

In 1900 gingen ze voor de eerste maal naar een verlaten duinlandschap. De verbaasde vuurtorenwachter zag hoofdschuddend die twee volwassen mannen met hun reuzenvliegers spelen.

De gebroeders Wright zwegen en experimenteerden verder. Ze beproefden vleugelmodellen in een eigen gebouwde windtunnel.

Ze ontwierpen een vliegtuigmotor.

Eindelijk kwamen de **propellers!** De motor deed de propellers draaien via fietskettingen.

17 December 1903 was hun „vliegtuig” klaar. Zou het gelukken?

Weer trokken ze naar het eenzame duinlandschap. Vijf mensen gingen slechts mee. 't Was een bitter koude dag, die dag van de eerste proef.

Orville en Wilbur prutsten enkele uren aan het gammele geval van laten en draden, dat op een rail stond.

de mensen niet erg gelukkig is verlopen. Ze hadden het zo graag anders gewild. Er zijn verdragen, verbonden, organisaties te over om toch maar vrede en voorspoed op aarde te krijgen en het schijnt alles bij de handen af te breken.

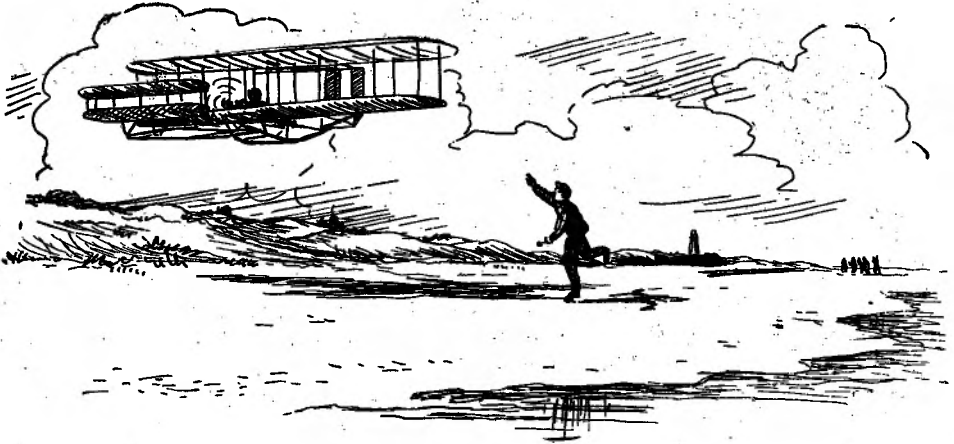
Maar gelukkig mogen we het weten: de mensen bepalen de gang van de geschiedenis niet.

't Is God, aan tijd noch plaats gebonden, Wiens toezicht over alles gaat.

1953 was A.D. 1953, dat betekent Anno Domini, het jaar onzes Heren.

1953 en ook 1954 zijn van onze Here. En dat geeft moed om verder te gaan. Met Hem, in Zijn tijd, in Zijn hoede.

Toen begon de motor te sputteren.

Behoedzaam kroop Orville tussen de latten en draden. Languit, op zijn buik, ging hij daar liggen. Op zijn gezicht stond de grote spanning over het slagen van hun proefneming te lezen.

Wilbur hield de vleugeltip vast. Op een teken van Orville trok hij het touw los. Langzaam gleed de machine over de houten rail. Wilbur rende hijgend 'mee, om de „machine” in evenwicht te houden. Al sneller schoot het toestelletje vooruit en... raakte los van de grond. Orville vloog! Twaalf seconden vloog hij! Veertig meter!

Tussen de latten en draden lag Orville en.... huilde. Zijn schouders schokten. Sprakeloos stond Wilbur er bij.

Ze hadden gevlogen! Al was het maar 12 seconden, maar 40 meter, het begin was er. De vijf toeschouwers mopperden. Wat hadden ze nu feitelijk gezien?

„De liegende broeders” werden de gebroeders Wright genoemd.

Nog eens probeerden ze het, nu lag Wilbur in het toestel. Weer gelukte het. Bij de vierde vlucht greep de wind het toestel en vernielde het. Met het wrak kwamen de gebroeders terug in Dayton.

Niemand in Amerika, die de uitvinding van „de liegende broeders” geloofde Hoongelach en verdachtmakingen vielen hen ten deel.

Tot.... Europa hen uitnodigde. Daar zag men Wilbur vliegen. In Europa werden ze bejubeld.

Op 12 Mei 1909 keerden ze in de U.S.A. terug. Maar toen tapte men uit een ander vaatje.

Door de president werden ze met eerbetoen ontvangen. Er waren bloemen, toespraken, huldgingen!

Wilbur overleed in 1912. Orville bleef eenzaam werken.

Toen hij in 1948 stierf, stond de wereld daar nauwelijks bij stil. Men vergaapte zich aan vliegtuigen, die op dat moment duizend km. per uur aflegden. Niemand dacht er eigenlijk aan, dat dit alles begonnen was met een vlucht van de gebroeders Wright, 12 seconden lang.

In het duinlandschap, waar voor 't eerst werd gevlogen, staat nu een metershoog **monument** met de woorden: „Ter herinnering aan de verovering van het luchtruim door de gebroeders Wilbur en Orville Wright. Uitgedacht door hun **genie**, volbracht door hun onvervaarde vastberadenheid en hun onoverwinnelijk vertrouwen”.

1909 - 1909 - 1909 - 1909 - 1909 - 1909 - 1909 - 1909 - 1909 - 1909

DR PLESMAN

— OVERLEDEN

Op Oudejaarsdag 1953 is dr Albert Plesman in de leeftijd van 64 jaar overleden. Het plotseling sterfen van de president-directeur van de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij heeft in binnen- en buitenland diepe indruk gemaakt.

De K.L.M. is het grote levenswerk van dr. Plesman. De K.L.M. is door heel de wereld bekend geworden door de vaste wil en het harde werken van de overleden president-directeur.

Op 7 September 1889 werd Albert Plesman in Den Haag geboren. Daar groeide hij op, als iedere andere jongen van die tijd. Over zijn vriendjes nam hij graag de leiding. Sterk was Appie Plesman! Officier wilde hij worden. Hij ging naar de cadetten-school te Alkmaar en later naar de Koninklijke Militaire Academie te Breda.

In 1910 werd Plesman tweede luitenant. Hij werd toen ingedeeld bij de infanterie te Amersfoort.

De soldaten noemden hem, om zijn voortvarendheid al spoedig „luitenant Looppas”. Het leek in zijn leven toen dus nog niets op „vliegerij”.

Wel maakte hij in die tijd kennis met de luchtvaart. Graag wilde hij er meer van weten en daarom vroeg hij overplaatsing naar de luchtvaartafdeling op Soesterberg. In 1919 haalde luitenant Plesman zijn brevet als militair vlieger.

Toen was het al, dat hij begon te praten over de burgerluchtvaart. Men lichte hem daarom uit. Maar 't was Plesman ernst. Van praten hield hij niet veel, hij was een man van de daad. Met een collega weet hij zijn plannen door te zetten. Op 10 Augustus 1919 werd de eerste luchtvaarttentoonstelling „ELTA”, aan de

overkant van het IJ, in Amsterdam geopend. Duizenden mensen stroomden toe. De tentoonstelling werd een groot succes.

De K.L.M. werd in Oct. 1919 opgericht en Albert Plesman werd administrateur.

In een klein kantoor in Den Haag begon het werk. Met achttien man personeel. Een gemakkelijke baas was Plesman niet. Van zichzelf en van zijn personeel vroeg hij geweldig veel. Onvermoeibaar, onverzettelijk en zichzelf in niets sparend, werkte de „baas”.

Op 17 Mei 1920 begon de dienst van de K.L.M. Plesman had een toestel geleend voor een anderdaagse dienst op Londen!

Dat was het begin.

De administrateur Plesman hielp zelf mee een vliegtuig uit de modder te duwen. Bezorgde zelf eens de luchtpost, omdat de chauffeur de

DR A. PLESMAN

Diep in het **BINNENLAND**

DOOR M.A.M. RENES-BOLDINGH

Wie van de zendelingen zou men daar plaatsen, in dat verre, verre Saje? Denk eens aan, het ligt acht dagreizen stroomopwaarts van Paramaribo; zelfs al wordt de korjaal geroeid door onvermoeibare negerarmen; zelfs al kan men tot de grotere plaats Albina de buitenboordmotor gebruiken. Maar, al zou een

blanke daar de eenzaamheid aandurven, dan nog zou het **klimaat** hem vermoorden. Het gestel van blanken is nu eenmaal op een andere luchtstreek ingesteld.

Maar er was nog iets. De ziel van een volk wordt alleen maar werkelijk begrepen door iemand, die uit dat volk is voortgekomen. Waar 'n

adressen niet vinden kon.

Snel, zeer snel, groeide de K.L.M.

De tweede oorlog kwam. Het einde van de K.L.M. scheen zeker. Plesman werd door de Duitsers gevangen genomen. Na een jaar werd hij weer vrijgelaten in 1942. Op bevel van de overheerser moest hij in het dorpje Driene bij Enschede gaan wonen. Daar werkte hij dag en nacht aan de plannen voor een nieuwe K.L.M., als eenmaal Nederland zou herrijzen.

Op 2 April 1945 werd Enschede bevrijd. De volgende dag reed Plesman in een jeep Eindhoven binnen. Prins Bernhard vroeg hem: „Waar gaat u naar toe, meneer Plesman?”

Plesman antwoordde geheimzinnig: „Hoogheid, nou ga ik 'm toch een ruk geven!”

Hij vertrok via Londen naar Amerika om.... vliegtuigen te kopen!

Iedereen zei: „We hebben geen **deviezen**, de Amerikanen laten ze niet los”.

Plesman schudde het hoofd, praatte, praatte en.... kwam terug met veertien verkeersvliegtuigen. Douglas Skymasters, hij wist precies wat hij hebben moest.

De K.L.M. was er weer! En het le-

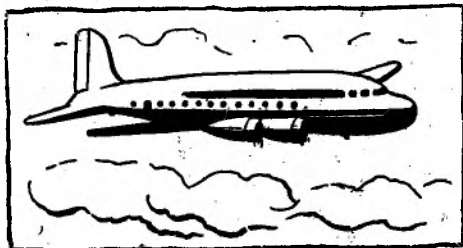
venswerk van Plesman groeide verder. Vanuit alle werelddelen zoeken de zilveren vogels het veilige nest.

Het devies van de K.L.M. bleef: „Safety first” — Veiligheid voor alles.

Toch kent de K.L.M. droeve dagen. Meermalen keerde een vliegtuig niet terug. Dan wapperden de vlaggen op Schiphol halfstok. Het leed ging ook niet aan de directeur voorbij. Twee van zijn zonen lieten het leven bij de luchtvaart.

Als erkenning van zijn grote verdiensten, verleende de Technische Hogeschool te Delft het ere-doctoraat aan Plesman.

Nu is de stuurman op de brug afgelost. Maar het werk gaat door. Het geweldige raderwerk, dat hij bouwde, draait verder. Met dezelfde nauwkeurigheid als hij immer wensde. Het zal er voor de K.L.M. niet gemakkelijker op worden, nu de stem van Dr Plesman niet meer wordt gehoord.

blanke de vreemde, moeilijke dingen niet begrijpt en misschien domme dingen zegt en doet, daar begrijpt een volksgenoot het wel, omdat hij van hetzelfde bloed is en de achtergrond van alles kent. Hij weet de juiste woorden te vinden, zonder de mensen te beledigen of schuw te maken. Daarom moest er een negerpredikant beroepen worden naar de nieuwe post Saje. Men beriep dominee Axwyk, die zelf uit die streek geboortig is, maar in Paramaribo z'n opleiding heeft gehad. Eerst op de ambachtsschool als timmerman en meubelmaker, later als onderwijzer en nog later als predikant. Dominee Axwyk werd beroepen en hij nam het beroep aan. Niet, omdat hij het in Saje zo prettig en gemakkelijk zou hebben! Er was daar niet eens woonhuis voor hem en een gemeente was er ook nog niet. Met alles zou hij van voren af aan beginnen moeten. Hij ging, omdat hij wist, dat God hem daar wilde gebruiken tot heil van het Aukanervolk; hij ging, omdat hij zeker wist, dat hij op de hulp en bijstand van God kon rekenen. Een paar jaar geleden is hij daarheen verhuisd, met zijn vrouw en zijn dochttertje. Een tijd van heel hard werken en veel ontberingen is er op gevolgd. Ook een tijd van grote vreugde, omdat het Aukaner volk steeds meer wil luisteren naar de boodschap van het Evangelie, zodat zelfs mensen, die veel verder stroomopwaarts wonen en twee, drie watervallen moeten passeren, toch Zondags met hun korjalen naar de kerk komen om naar zijn preken te luisteren. Want de rivieren zijn de enige verbindingswegen, een weg langs de oevers is er niet.

Toen de familie Axwyk naar Saje kwam, had hij daar eerst alleen maar een houten schuur om in te wonen. Onze landbouwers hadden het ding niet eens als schuur kunnen gebruiken. In de regentijd lekte het dak op meer dan twintig plaatsen, zodat de familie Axwyk blikjes en nappen moest verzamelen om er de drup in op te vangen. En — de leerlingen

kwamen opdagen! De Granman had de zaak flink ter hand genomen en verscheidene vaders bij zich ontboden. „Jij zendt een paar jongens naar het internaaf”, klonk zijn gebod. „Jij ook, jij ook, jij ook. Wie veel dochters heeft, kan ook meisjes sturen, de zendeling kan ze allemaal gebruiken”. En de Granman werd natuurlijk gehoorzaamd, ook al vonden de vaders het in hun hart tamelijk gevaarlijke onzin. Dus kwamen de leerlingen in hun smalle kor-

jalen de rivier af- of oproeien. Bijna helemaal naakt kwamen ze en moesten dus ook nog gaandeweg worden aangekleed. Dat was nu niet zo erg moeilijk, want veel kleren hebben ze daar niet nodig en zuster Axwyk was handig met de naald. De kinderen kwamen ook geladen met wantrouwen tegen al dat nieuwe. Wat is er toen veel takt en wijsheid van dominee en mevrouw Axwyk gevraagd. Een domme daad, een verkeerd gekozen woord kon het pas begonnen werk weer voor jaren onmogelijk maken. Gelukkig wisten ze allebei, van Wie ze wijsheid vragen

VER AAN HET NOORDERSTRAND

Van tijd tot tijd zwijgt die vroege geschiedenis. Niet, omdat er dan niets gebeurde, maar omdat de gegevens, de **documenten** over die tijd verloren zijn gegaan. Wanneer de mensen oorlog maken, moet alles, wat met de mensheid samenhangt, daaronder lijden. Hoe licht konden er bij al dat plunderen en branden niet heel belangrijke documenten in vlammen op gaan! Men had trouwens in die oude tijd nog niet zoveel idee om alles te bewaren; men bedacht niet, dat ze voor het nageslacht belangrijk konden zijn.

Van Hayo en Tekla Camminga weten we weinig meer. Maar in plm. 1400 is er een Ritske Jelmera, heer van Ameland. Op een grote thing of landdag in Hartwerd, bij Bolsward, waar de bestuurders van Oostergo en Westergo vergaderden, wilde men het eiland Ameland inschakelen bij de grietenij (gemeente) Ferwerderadeel. Zo oud is dus de gemeente Ferwerderadeel reeds, daar in het noorden van Friesland!

Ritske Jelmera heeft zich hiertegen hardnekkig verzet en hij kwam als overwinnaar uit de strijd. Hij moet een welbespraakt en verstandig man zijn geweest. Hij begreep o.a. ook, dat zijn kleine dwergstaatje niets zou betekenen tegenover 'n werkelijke vijand. Daarom zocht hij „beschutting” bij Filips van Bourgondië. Deze zegde die beschutting

toe, onder voorwaarde, dat de Amelanders hem Huysgeldt zouden betalen. Dat was dus de eerste belasting, die de Amelanders kregen; 't werd per huis berekend. Ritske Jelmera kreeg tot dank van Filips de eretitel „hoveling”. Dat betekende toen niet dienaar of knecht, maar zoveel als minister, iemand, die de vorst met zijn raad mocht bijstaan.

Deze flinke Ritske is de stichter van het oude kasteel van Ameland. Hij was dus ook de eerste vrijheer, die op het eiland kwam wonen. Dat gaf aanzien en vertier aan het bijna vergeten oord. In Ballum, zowat op het midden van het eiland, werd 'n echte ridderburcht gebouwd van klei-

konden, en het is goed gegaan. Het werk is steeds gegroeid en groeit nog voortdurend. 't Groeit zo, dat de zending er geen raad mee weet, omdat de krachten en het geld te kort schieten. Vooral toen men bemerkte, dat dominee Axwyk ook 'n verplegers opleiding heeft gehad en

een kist vol geneesmiddelen had meegebracht uit Paramaribo, toen 't bleek, dat hij zo nodig kiezen kon trekken en pijnstillende **injecties** geven, kwamen de mensen graag en van zeer verre naar hem toe! Zodat ook broeder Axwyk zijn werk haast niet alleen af kan.

ne, gele baksteen, omringd door een hoge aarden wal, een diepe gracht en dicht geboomte. Er was weinig boomgroei op Ameland. De zilte zee-wind rukte te woest aan stammen en takken en de zeedampen deden het blad verbranden. Nu nog kan men daar bladeren aantreffen, die vol zwarte brandplekken zitten; niet door het vuur, maar door het zout van de zee. Toch moeten de bomen rondom Jelmera State het op de duur gewonnen hebben, want de plek, waar eens de State heeft gestaan, en waar nu bouwland is voor rogge en voederbieten, heet in de volksmond nog „het bos”.

Ritske Jelmera stierf in 1450. Dat was nog in de strijd tussen de standen, die over heel Nederland woedde. Boeren tegen adel, boeren tegen kloosters, soms ook adel tegen kloosters en adel tegen adel. Dat was net aan welke kant men stond. In Friesland waren het de Schieringers en de Vetkopers, die streden om de macht. De enige zoon van Jelmera was in die strijd al gesneuveld. Ook vielen twee kleinzons voor hun zaak. Zodat de derde kleinzoon, Hayo, Slot en heerlijkheid erfde. Daar was na ruim vier eeuwen dus weer een Hayo op de denkbeeldige troon van Ameland. En . . . het werd ook weer een Hayo Camminga. Hij trouwde met Doedt Camminga uit Leeuwarden en hij zou haar rijke bezittingen erven, wanneer hij ook haar naam aannam. Hij heette eigenlijk Heeringa, maar werd nu een Camminga en kwam daarmee in het bezit van Camminga-huis en Camminga-burcht in Leeuwarden.

Het is een komen en gaan op deze wereld. Bij arm en rijk, bij vorst en onderdaan. Geboren worden, werken, en dan weer heengaan. Vaste grond onder de voeten heeft alleen hij, die het eigendom is geworden van Christus de Here. Maar juist zulke dingen, de allerbelangrijkste, worden door de geschiedenis meestal niet vermeld. Deze Hayo Camminga stierf in 1486. Zijn zoon volgde hem op. En deze zoon Pieter beleefde

dus de tijd van de reformatie. Je weet wel, in 1517 sloeg Luther zijn geweldige, moedige stellingen aan, aan de deur van de slotkapel te Wittenberg in Duitsland. Hij heeft toen nog niet kunnen denken, dat deze openlijke uitspraak van zijn beginselen als een stormvloed over de wereld zou gaan. De opgejaagde golven van die geestelijke storm bereikten ook het kleine Ameland, die uithoek der wereld. Ze stelden ook heer Pieter Camminga voor de vraag: voor of tegen het Evangelie, zoals het in de Bijbel ons is gegeven.

Heer Pieter koos voor de reformatie. En omdat het in die dagen heel gewoon was, dat het volk zijn vorst volgde, ook in geloofszaken, deed meteen de reformatie zijn intree op geheel Ameland. De grote kerk van Hollum en de kleine slot-

kapel van Helmera State beleefden ingrijpende veranderingen. En de pastoor, die in Nes woonde, moest het eiland verlaten. Verder werd er niemand om zijn geloof geweld aangedaan; de Roomschen mochten gerust blijven meedoen. Alleen hun pastoor waren ze kwijt.

ONS WERKHOEKJE

DE KERSTWEDSTRIJD.

De oplossingen van de Kerst-puzzle waren 10 Januari j.l. binnen.

Prachtige tekeningen waren er bij. Ik kon zien, dat er uren aan waren besteed met het puntje van de tong uit de mond! Keurig verzorgd werk hoor!

't Moelijkste voor mij was het toekennen van de prijzen. 'k Had wel 250 prijzen kwijt gekund. Maar ik heb er maar 20!

De best verzorgde oplossingen waren van :

1. Piet Molenberg, Emmeloord.
2. Gera Smit, Bergum.
3. Arie van Dorp, Kamerik (U.)
4. Mineke Brouwer, Delfzijl.
5. Gertje v. Middendorp, Garderen.
6. Geesje Neutel, Nieuweroord (Dr.)
7. Fokke Roede, Lucaswolde.
8. Anton Klok, Harskamp.
9. Willem v. Doezum, H.-Opeinde.
10. Hanneke Manten, Eemnes.
11. Anna C. Tillema, Bedum.
12. Leendert J. B. Lagendijk, Leerdam.
13. D. Jansen, Pieterburen.
14. Ditje Oudshoorn, Westbroek.
15. B. Vegter, Losdorp.
16. Antje v. d. Velde, Nijega (Sm.)
17. T. Danhof, Burum.
18. Jan H. Streefkerk, Alphen a/d Rijn.
19. Geurt v. d. Haar, Nijkerk.
20. F. v. d. Heide, Surhuisterveen.

OPLOSSING.

Binnenste cirkel : Immanuël.

1. Ithai, 2. Maria, 3. Moria, 4. Annas,
5. Noach, 6. Uzzia, 7. Endor, 8. Laban.
9. Ruben, 10. Judas, 11. Jozua, 12. Mozes, 13. Abdon, 14. Aäron, 15. Thola,
16. Hanna.
17. Dan, 18. Gad, 19. Ada, 20. Lea.
21. Boaz, 22. Dina, 23. Zoar, 24. Zeëb, 25. Dodo, 26. Ruth, 27. Obed,
28. Nebo.

Nog hartelijk dank aan de collega's voor hun waardering, goëde raad en wensen.

We zullen ons best doen om aan verschillende wensen te voldoen!

Na de prachtige wedstrijd uit het vorige nummer krijgen jullie nu 'n rijtje spreekwoorden van me.

Je weet, dat er van die leuke spreekwoorden zijn. Maar wat voor rare dingen dit zijn?

Stil maar, niet brommen!

'k Had 13 spreekwoorden. Die alle doormidden geknipt en toen de helften willekeurig aan elkaar geplakt.

Zoek nu eens uit, hoe ze in hun oorspronkelijke vorm geweest zijn.

Inzendingen worden niet verwacht.

1. Als er een schaap over de dam is, dempt men de put.

2. De beste stuurlui vangen veel wind.

3. Morgenstond heeft veel bekijks.

4. Als het kalf verdronken is, komt zonneschijn.

We willen graag elke maand

EEN MOOIE

geschikte VOORDRACHT

OPNEMEN.

Voor onze hoogste klassen zou het prachtig zijn, elke maand een frisse voordracht ter beschikking te hebben.

Wie van de collega's (of meerderen) kan hier helpen?

Over de vergoeding worden we het wel eens.

Inzendingen aan :

L. MEIJER,

Wilhelminalaan 7, Bedum.

Het haantje van de toren

„Waarom staat er toch juist een haan op de kerktorens?” hoorde ik eens een jongen aan onze oude koster vragen.

De koster schoof zijn kalotje wat rechter, pafte een wollige sliert uit zijn lange pijp en zei: „Beste jongen, als het een hen was, zouden alle koster s iedere dag alle trappen op en af moeten klimmen, om de eieren te halen. Dat is immers geen doen”.

Dat klinkt wel heel leuk en eenvoudig, maar een antwoord is het toch eigenlijk niet.

En het is ook heel lastig om op die vraag een antwoord te geven, want er zijn wel drie antwoorden en niemand weet, welke het juiste is.

Sommige geleerden zeggen, dat het haantje het zinnebeeld is van Petrus' berouw, nadat hij Christus verloochend had.

Het kruis, dat onder de haan oprijst, zou ons aan Christus' dood en de bal, die kruis en haan meestal steunt, op de val van de mens in het Paradijs, door de appel, die Eva plukte.

„Waakt (de haan) en bidt (het kruis), opdat gij niet in verzoeking (de appel) komt”.

De tweede uitlegging is heel anders:

De haan, de weerprofeet, die wakker is vóór mens en dier, kondigt eeuwen lang kraaiend de dageraad aan en heeft duizenden jaren reeds, voor bijzonder waakzaam gegolden.

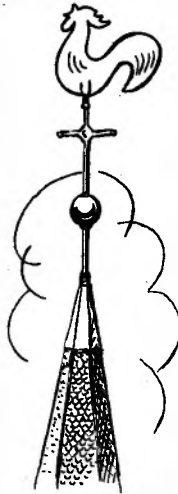
Daarom plaatste men hem op de hoge torens, waarvan hij een goed uitzicht had. Kruis en appel zijn eenvoudig zinnebeelden van de geestelijke en wereldlijke macht.

En ook de derde verklaring is weer geheel verschillend van de beide vorigen. De haan zou afkomstig zijn van de Galliërs (Fransen), die op al hun nieuwgebouwde tempels een gallus (haan) plaatsten, als blijkt, dat zij de stichters van die kerk waren.

Je kunt hier zelf de beste verklaring uitzoeken.

Hoe 't ook zij... we mogen de haan al makkelijk vinden, omdat hij ons voortdurend de windrichting vertelt, zijn „met alle winden meedraaien” heeft in de volksmond toch een ongunstige betekenis gekregen.

(Uit: Nederlandse
Volkskunde.)

5. Paarden, die de haver verdienen, niet ver van de stam.

6. Het zijn niet allen koks, die de bel aanbinden.

7. Als de wijn is in de man, likt de kat de kandeleer.

8. Wie zal de kat lange messen dragen.

9. Na regen volgen er meer.

10. Hoge bomen staan aan wal.

11. De appel valt, krijgen ze niet

12. Ter wille van de smeer, is de wijsheid in de kan.

13. Wie aan de weg timmert heeft goud in de mond.

J.F. STULP:

HET BRUGWACHERSHUISJE

Van Larum

KORTE INHOUD:

Ruurd Dijkema is een wees. Hij komt bij zijn grootvader, de brugwachter van Larum. Grootvader is een strenge man. Ruurd wil graag naar de H.B.S. Op school wordt hij geplaatst in de opleidingsklas. Met zijn klasgenoten gaat hij naar de boerderij van Dirk v. d. Vaart. De club maakt plannen voor een uitstapje. Ruurd moet daarvoor een rijksdaalder afnemen van zijn 25 gulden, welke tante hem toestopte. Terwijl hij kranten bezorgt vindt hij aan de kant van de weg een dronken veekoopman. Men verdenkt Ruurd ervan geld uit diens portefeuille te hebben gestolen. Met de zoon van de nieuwe Opperwachtermeester sluit Ruurd vriendschap.

Zich bukkend door 't lage deurtje sluipt Ruurd het kajuitje binnen en Freek laat ook niet op zich wachten. Er is hier een trapje naar beneden en als ze voorzichtig een paar treden zijn afgedaald, staan ze in een soort keukentje. Veel licht is er niet, maar aan de wand ontdekken ze toch een paar pannen en hier, op 't aanrecht staat een petroleum-stel. Op de tast af gaan ze wat verder naar binnen en dan trekt Freek een tweede deur open.

„Ga mee, jo!” fluistert hij opgewonden en zelf gaat hij alvast vooruit. Ze vinden het haast griezelig, deze ontdekkingsstocht in het verlaten schip, maar toch ook zo heerlijk geheimzinnig. Kijk, het vertrek waar ze nu staan is wat groter; zeker de woonkamer van de boot. 't Is hier niet zó donker, omdat van één der ramen het luik een beetje scheef hangt. Door de kier, die zloende vrij komt, valt een flinke straal licht naar binnen.

Nieuwsgierig kijken de indringers rond. Op de vloer ligt een dikke mat en midden daarop staat de tafel. Dan is er een kachel, waarvan de pijp door 't dak steekt en aan de hoeken staan een paar aardige stoeltjes.

„Ze zitten best, jo”, constateert

Freek, die er eens lekker bij is gaan zitten, „maar die kachel is koud. Haal eens wat houtjes, dan zet ik een kopje thee voor je!”

Overmoedig gooit Ruurd 't kacheldeurtje open, maar dan schrikt hij en kijkt een beetje bang om zich heen.

„Je jukt het”, zegt hij, veel zachter dan zopas, „die kachel is niet koud; kijk maar, er zit vuur in”.

„Hè?” ... springt Freek overeind,

„dat kan niet jo!” ... Maar 't is tóch zo! Even staan ze beide te kijken naar de gloeiende stukjes anthraciet, dan wipt Ruurd het deurtje dicht en kijkt naar de uitgang. Er zijn hier, niet lang geleden, mensen geweest, dat is zeker. En dat ze elk

ogenblik kunnen terugkomen is ook duidelijk!

„Zullen we maar niet liever gáán?” stelt Ruurd voor. Er is aan de andere kant van deze kamer nog een deur en ze hebben zopas al vastgesteld, dat dáár de slaapkamer wel zou zijn. En als daar nu eens iemand lag te maffen?....

Maar Freek heeft nog niet genoeg van het avontuur en hij vindt die angst van Ruurd maar onzin. Hoe zou die „iemand” daar dan gekomen zijn? Er lag immers nergens een bootje? En kijk nou eens door dit kiertje van 't raam. Je hebt dan een prachtig vergezicht over 't hele meer en als er een bootje aan komt, kunnen ze dat in de verte al zien! Nee hoor, Freek moet in ieder geval nog even weten, hoe zo'n slaapkamer er van binnen uitziet. Meteen is hij al een deurtje verder en Ruurd, een beetje gerustgesteld nu, gaat weer mee. Leuk, als hij morgen op school kan vertellen, dat hij nu tóch in de „Arke Noachs” is geweest en als hij dan precies kan uitleggen, hoe die van binnen is ingericht....

Kijk, Freek is alweer aan 't onderzoeken. Tegen de wand van dit kamertje staan twee ledikanten zonder bedden en daarachter is een kast, waarvan de deur wijd open staat. 't Is hier goed licht, want vóór in het schip zijn twee ronde raampjes die niet zijn afgedekt. Zodoende kan Freek nu gemakkelijk even in die kast kijken. 't Is niet veel bijzonders overigens. Alle planken zijn leeg, alleen op de onderste ligt een slordige hoop kleren: een schipperstrut en een paar broeken. Lachend graait Ruurd even in die rommel dan, plotseling, stoot zijn hand op iets hard. Nieuwsgierig haalt hij het tevoorschijn en houdt het in 't licht. En zijn ogen gaan wijd open van verbazing. „Oo”... komt Freek er ook direct op af, „wat mooi!”.... 't Is een prachtig, gouden horloge, met een zware ketting er aan. „'t Lijkt hier wel 'n schatkamer”, vindt Ruurd, het klokje van alle kanten bekijkend, „zou er nog meer van dat

moois zijn?” Freek is al bezig het te onderzoeken.

Even woelen zijn handen in de hoek van de kast en dan heeft hij ook wat! Deze keer is het een grote, bruine portemonnaie en het geld puilt er uit. „Kijk eens”, fluistert Freek, onrustig om zo'n geweldige vondst, „briefjes van honderd en van vijf en twintig. Wat een geld!”...

„Laten we alles maar gauw weer opbergen”, zegt Ruurd zenuwachtig, „'k vind het nou helemaal niet leuk meer”. Nee, Freek ook niet! Ze voelen, dat er hier iets niet in orde is en zorgvuldig, maar met trillende handen, bergen ze alles weer op en stoppen het netjes toe. Dan sluiten ze de kastdeur.

„Kom”, zegt Ruurd, vastbesloten nu, „'k ga weg hoor! 'k vind het te gevaarlijk hier!” Meteen gaat hij al naar de deur, maar Freek moet nog even door een van die leuke, ronde raampjes kijken. En op 't zelfde ogenblik geeft hij 'n schreeuw van schrik. Vlak langs het riet en heel dichtbij al, komt een bootje aan varen. Twee mannen zijn er in, de éne boomt het vaartuigje vooruit, de ander stuurt. In één oogopslag heeft

Freek dat gezien en dan springt hij weg... zijn ogen groot van angst, zoeken de deur. Met bonzend hart stormt Ruurd hem achterna.

In een ogenblik zijn ze de woonkamer en het keukentje doorgerend, dan wringen ze zich door de lage buitendeur en geen tien tellen later laat Freek zich zó van het achterdek af, pardoes in zijn bootje tuimelen. Ruurd, niet minder handig, komt er direct achteraan en probeert meteen de boot los te maken. O, als die knoop nou maar niet zo vast zat....

Vlakbij nu klinken stemmen; een vaarboom pletst in het water. En dan ineens klinkt een schreeuw... de jongens zijn ontdekt....

„Wel alle mensen!” tiert een woedende stem, „nou moet je eens kijken Gerrit, wat moeten die kwa-jongens daar bij de schuit?”

Even kijkt Ruurd op — herkende hij die stem? Ja, dat dacht hij al. Die voorste, die nu met geweld zijn boot vooruit duwt, is Kees van Lange Willem en bij 't roer zit Stille Gerrit, zijn kameraad. Ze hebben hoge rubberlaarzen aan en in de kop van hun boot ligt een stapel fuiken.

Met handen, die trillen van de spanning, doet Ruurd een laatste ruk aan het touw en deze keer schiet het werkelijk los. Meteen duwt Freek 't bootje weg, maar 't is te laat! Met het witte schuim spattend voor de boeg, schiet de vissersboot naast het roeibootje en daar slaat Kees zijn sterke vingers al om de rand. „Ho baasjes, niet al teveel haast maken; eerst even praten!” En dan tegen Gerrit: „Ah, die snaken ken ik! Deze hier is de kleinzoon van de bruggebaas en die andere is er éénkje van de nieuwe veldwachter”. Boosaardig grinnikend trekt hij het bootje naar zich toe en dan gaat hij er bij zitten: zijn prooi kan hem loch niet meer ontsnappen.

„Wat moesten jullie hier bij onze schuit, hè?” „Even kijken”, zegt Ruurd benauwd, „we wisten toch niet, dat-ie van jullie was?”

Stille Gerrit is intussen op de

schuit geklommen en plotseling hooren de jongens hem roepen: „Kees, de deur staat open, ze zijn binnen geweest!”

„Wát?” springt Kees overeind, „hoe kan dat nou? Dan heb jij 'm los gelaten, sufferd!” Op Kees' gezicht is plots een grote onrust en dreigend balt hij de vuist. „Wat heb je uitgevoerd daarbinnen... praat op, of ik kiever je zó overboord!”

De jongens trillen van spanning, en hun vuisten ballen zich. Als Kees iets doet, zullen ze zich verdedigen!

Maar zover komt het niet!

Gerrit, die even naar binnen is geweest, komt weer tevoorschijn en springt in de boot. „'t Is oké hoor”, „alles is op z'n plaats!”

„O”, knikt Kees, terwijl hij weer gaat zitten, „gelukkig. Anders had ik ze hier zwemmen geleerd, dat verzeker ik je!” En dan zoeken zijn ogen Ruurd. „Dat brugwachtertje”, zegt hij langzaam, „dat ventje daar, heeft toch nog wat aan mij te goed en we kunnen die rekening meteen wel even vereffenen”. En, terwijl hij Ruurds bootje weer wat dichter naar zich toe trekt: „Zeg nou nóg eens Thor hè, toe dan! Weet je wel hoe koud het water is? Nou, dan zal ik het je eens laten voelen!”

Langzaam strekt zijn sterke arm zich naar Ruurd, die angstig achteruit krabbelt.

Maar dan maakt Stille Gerrit er een eind aan. „Begin nou geen onzin hè”, zegt hij zacht, terwijl hij Kees bij de schouder pakt, „er is een zontje van de „Opper” bij. Als vanavond één van die knapen doornat en ziek thuis komt, dan heb je de poppen aan 't dansen. We hebben al pech genoeg vandaag”.

„Och wat”, zegt Kees onwillig, „jij bent veel te gauw bang”. Maar hij laat zijn vuist toch zakken. Dan fluistert Gerrit hem wat in 't oor. Even loeren twee paar ogen naar de jongens. „'t Is goed”, knikt Kees tevreden en, plotseling overeind komend, grijpt hij Ruurds beide roerriemen, die naast elkaar in 't bootje lagen en gooit ze op de schuit. Met-

een duwt hij 't bootje met kracht af. „Ziezo”, grijnst hij, „probeer nou maar om thuis te komen. En doe vooral de groeten van Kees van Lange Willem!”

„Da's gemeen!” schreeuwt Ruurd woedend, „hoe moeten we nou varen?”

„Mij 'n zorg”, roept Kees terug, en op de schuit springend: „Je hebt voor de wind hoor, laat je maar drijven!”

Dan verdwijnt hij door 't deurtje.

Maar Gerrit is er nog. Niet helemaal rustig, staat hij het hulpeloos rondrijvende bootje na te kijken. Nee, dit komt niet goed.... Ineens keert hij zich om, grijpt één roeiriem van de schuit en gooit die de jongens achterna. „Hier”, roept hij, „probeer het daar maar mee! En laat ik je hier niet weer zien!” Dan verdwijnt ook hij in de schuit.

HOOFDSTUK 8.

En daar drijven de jongens dan...

Wat helpt het of ze mopperen en schelden, ze moeten naar huis! Maar hoe?

Ruurd steekt de riem achter de boot in 't water als een roer en beweegt hem dan snel heen en weer. Ze komen er werkelijk mee vooruit, maar 't gaat zo langzaam. En je wordt er op den duur zo moe van.

Freek verzint, om náást de vaargeul te gaan varen. 't Is daar ondiep, denkt hij, en ze kunnen dan misschien de riem als vaarboom gebruiken. Maar ook dat mislukt: de bodem is met de korte roeiriem niet te bereiken. Zo zwoegen en zweten ze een half uurtje en dan geeft Ruurd de moed op. Voorover, het hoofd steunend op de handen, gaat hij bij 't roer zitten. „'t Wordt wel acht uur vanavond”, zucht hij, „en hoe komt het straks met mijn kranten?” Freek, die nu weer krampachtig met de roeiriem door het water beukt, weet het ook niet. Maar als jij er bij gaat zitten, kom je helemaal niet vooruit. „Misschien komt er straks 'n schip voorbij”, verzint hij weer, „en kan dat ons op sleeptouw nemen...” Ruurd haalt de schouders op en dan neemt hij de riem toch maar weer

over. Hijgend laat Freek zich nu op 't bankje vallen. En 't huilen staat hem nader dan 't lachen....

Maar wat is dat?

Een poosje heeft Freek alle kanten uit zitten kijken, maar nu komt hij wat rechterop en spitst de oren. Is daar geen ongewoon geluid, heel in de verte? Zoiets van tik-tak-tik-tak.. Ja, Ruurd hoort het nu ook en 't komt dichterbij. Even luisteren ze nog scherp toe en dan, plotseling wéét Freek het en z'n ogen schitteren! „'t Is de politieboot”, juicht hij, „wacht nog maar even, tot hij dat eilandje voorbij is, dan kun je 'm zien!” Gespannen zitten ze dan weer te wachten en te turen, tot werkelijk, van achter een rietkraag het bootje tevoorschijn komt. En beide tegelijk herkennen ze de snelle boot van

Wachtmeester de Vries. „Ja, kijk maar, Freeks vader zit bij 't roer! En nu schreeuwen jongens en zwaaien! Stel je voor dat het bootje hen daar in de verte voorbij tuft, zonder hen op te merken.... Freek schreeuwt de handen als een trompet voor de mond, uit alle macht, maar Ruurd probeert wat anders.

(Wordt vervolgd).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

9e Jaarg. No. 10 - Febr. '54

Conferentie — IN BERLIN —

Om te proberen de spanning in de wereld wat te verminderen, zijn de Grote Vier in Berlijn een conferentie begonnen.

De grote Vier, dat zijn Amerika, Engeland, Frankrijk en Rusland. Daarvan zijn de drie eerste tamelijk goede vrienden, maar Rusland is het zo goed als nooit met hen eens. Dat geeft juist de spanning in de wereld. Want Rusland is machtig. 't Had heel wat voeten in de aarde, voordat men het eens was over de plaats, waar men zou vergaderen. „In Oost-Berlijn”, vonden de Russen. Daar zijn wij de baas.

„Neen, in West-Berlijn”, vonden de andere drie. Dat is hun **domain**.

Tenslotte kwamen ze dan overeen dat de vergaderingen beurtelings in Oost- en West-Berlijn zouden plaats hebben.

Een volgend punt van verschil waren de zaken, die aan de orde zouden komen. Verschil over de **agenda** dus. Duitsland, Oostenrijk en wat nog meer?

Er was zo al veel geharrewar, voordat men eigenlijk begonnen was.

Tijdens de besprekingen bleek het dan ook al spoedig, dat er van eensgezindheid geen sprake was. Wat Foster Dulles, Eden en Bidault (dat zijn de ministers van buitenlandse zaken van Amerika, Engeland en Frankrijk) willen, dat wil Molotof, de Russische minister, net niet en omgekeerd is het al precies eender.

Misschien duurt de conferentie nog voort, als jullie dit no. van O.E.K. leest, maar 't is zeer de vraag, of ze dan al resultaten bereikt hebben.

De wereld verwacht het van de Grote Vier, alsof die de draden van de wereldgeschiedenis in handen hebben, maar zij vergeten, dat ook deze groten maar mensen zijn. Mensen, die menen, dat zij het zonder Geds zegen wel afkunnen.

DE RUSSISCHE AMBASSADE

AUSTRALIË'S

PLAAGGEESTEN

Als we niet met de ogen in de zak lopen, kunnen we elke dag Gods grootheid zien in de natuur. Hoe mooi en hoe goed heeft God alles geschapen! De knapste professor had zoiets niet kunnen uitdenken.

In alle jaargetijden is de natuur mooi, maar hoe verschillend is de pracht telkens weer. En dan, hoe **verschelden** zijn de planten en dieren in de verschillende werelddelen en luchtstreken.

Neem bijvoorbeeld Australië.

Daar komen dieren voor, die men nergens anders in het wild aantreft. Ken je er een paar?

Wij zeggen wel eens, dat God er voor gezorgd heeft, dat er evenwicht in de natuur heerst. Muizen, ratten en konijnen bijvoorbeeld, die zich snel vermenigvuldigen, worden fel gejaagd door andere dieren, zoals katten, honden, vossen, marters en roofvogels. Zodoende worden er heel wat van die schadelijke dieren opgeruimd en ontstaat er geen muizen-, ratten- of konijnenplaag in ons land.

In Australië heerste dat evenwicht van 5000 kilometer verdedigen", vertelde een **collega**. „Tegen wie?" vroeg ik onschuldig. „Tegen spreuwen en mussen", was het antwoord. Men was in de natuur ook, totdat de blanken zich daar vestigden. Die brachten daar ook Westerse dieren, zoals schapen, konijnen en herten en enkele Europese vogelsoorten.

Met die schapen ging het best, zo-

dat Australië nu het eerste wolland ter wereld is. Maar door het overbrengen van konijnen, herten en vogels is het evenwicht in de natuur in de war gebracht. Die dieren hadden daar geen natuurlijke vijanden zoals in Europa, met het gevolg, dat ze zo in aantal toenamen, dat er van konijnenplagen, hertenplagen, mus-

senplagen enz. gesproken kon worden.

Hoe erg het soms wel is, blijkt uit het volgende stukje, dat ik in een grote krant vond.

„Als de vriendelijke West-Australiër over zijn oorlog tegen konijnen, mussen en ander „ongedierte" begint, krijgt hij iets van de Duitser. Hij wordt soldaat. „Wij moesten een kust op dit punt geslaagd, „want het is nu jaren geleden sinds er een spreuw in West-Australië is **gesignaleerd**”.

Maar de oorlog is in volle gang tegen andere beesten, die taaier zijn

Frankrijks moeiten.

De strijd in Frans Indo-China gaat maar steeds door. Frankrijk kan de opstandige Vietminh maar niet de baas. Integendeel, de opstandelingen behalen door verrassende aanvallen grote terreinwinsten. Als de Fran-

sen hen willen bombarderen zijn ze onvindbaar teruggetrokken in het oerwoud. 't kost Frankrijk veel doden en gewonden en hopen geld. Amerika steunt wel, maar toch zijn de Fransen de oorlog moe. Zal de opstand ook hier zegevieren?

dan de nederige mus. Elk jaar wordt op een afdeling van het Ministerie van Landbouw een **fantastische campagne** ontworpen om konijn, emu, wilde hond, adelaar en kangoeroe uit te roeien. Het kost soms wat moeite om bijzonderheden over deze veldtochten los te krijgen. „Want”, zo merkte een vriend op, „de West-Australiër lijkt bang te zijn dat de „vijand” lucht krijgt van de boze plannen die tegen hem worden gesmeed. Maar men spreekt wel over de overwinningen die zijn behaald. In een jaar werden 42.000 vossen, 17.000 wilde honden, 4000 emu's en 5000 adelaars onschadelijk gemaakt. De regering had 250.000 gulden uitbetaald in **premies** voor staarten en vellen.

Vos en adelaar staarten lammeren en jonge schapen; de wilde hond is de geboren vijand van de koeien die hij najaagt tot ze dol van schrik zijn. De emu's, de Australische struisvogels, gaan te keer als olifanten in porceleinkasten op het Australische land. In grote troepen dwalen zij rond, lopen de dure omheiningen omver en vertrappen alles op hun weg. Waar een kudde emu's heeft gelopen, groeit lange tijd geen gras.

De kangoeroe, die in verschillende delen van Australië niet geschoten mag worden, heeft een minder ge-

lukkig leven in West-Australië. Hier is hij vogelvrij verklaard. De boeren krijgen jaarlijks een **recept** voor het maken van vergif om de drinkplaatsen van de kangoeroes te vergifigen.

De grote vijand is echter het konijn. Geen Australiër kan de Europese ontstelenis over de konijnenziekte begrijpen. Er zijn miljoenen Australische konijnen aan de ziekte gestorven, maar nu hoort men klachten, dat het sluwe diertje weerstand ontwikkelt. Het schijnt, dat konijnen, die slechts licht aangetast zijn geweest en herstellen, 'n **immuun** nageslacht krijgen.

Daarom zit men niet met de handen in de schoot. Men heeft 'n schutting dwars door West-Australië gebouwd, van zee tot zee. Zij is ruim drieduizend kilometer lang en heeft ruim drie en een half miljoen gekost. Het materiaal is per kameel, per paard en per ezel aangevoerd. De konijnen bleven een tijdlang voor deze poort staan, maar toen het wekenlang droog bleef en de laatste planten verbrand waren, bestormden zij de schutting letterlijk bij honderduizenden. Zo hoog stapelden de konijnenlijkjes zich op, dat zij tot de top van de schutting reikten en de overlevenden kwamen West-Australië binnen over hun dode voorgangers. Men heeft nu een tweede schutting gebouwd, maar deze oorlog is nog altijd niet gewonnen. Een oorzaak is dat de **trappers**, die van de konijnenvellen leven, vaak de vrouwelijke dieren weer loslaten. Zij weten dat het kroost van een konijnenmoeder in een jaar tijd evenveel vreet als vijftien schapen, maar dat zijn de zorgen van de boer, niet van de trappers. Dat menen zij zelf althans. Maar de konijnen hebben duizenden vierkanale kilometers woestijn geschapen. Zij hebben het gras en de wortels en de jonge scheuten or en en als het later weer rege eide er niets meer. Er was hts een kale vlakte waar arië's sterke wind raasd

Door d' werd het woestijnzand en tientallen kilometers werden soms vruchtbaar met een laag woestijn-

De 10^e Elfstedentocht

Nu ik dit artikeltje zit te schrijven vertelt de radio, dat er morgen lichte dooi zal zijn. Velen van jullie vinden dit bericht niet prettig. Het ijsvermaak verveelt nog lang niet. 't Kan zijn, als jullie dit lezen, dat de winter is vertrokken. Laten we dan in het warme schoollokaal nog maar weer denken aan de ijspret, die we hebben gehad. We gaan eens meedoen, op de schoolbanken, aan de bekende Friese Elfstedentocht.

De eerste Elfstedentocht werd gehouden op 2 Januari 1909. Er waren toen 22 rijders, waarvan slechts 9 het einddoel bereikten.

Sinds die tijd is steeds „ijs, en weder dienende” de Elfsteden tocht gehouden. Dit jaar, op 3 Februari, is

het de tiende. Op het bijgetekende kaartje zie je de route langs de elf „steden” getekend. De afstand was dit jaar 198,5 km. In de afstand is in de 10 ritten wel een kleine schommeling. Dit komt doordat de route niet precies over dezelfde waterwegen wordt uitgezet. We onthouden wel rond 200 km. Dat is een afstand! Alleen goed getrainde schaatsers kunnen zich aan deze tocht wagen. De Regering waarschuwde te voren nog, om niet mee te doen, als men niet sterk genoeg was. Er is dan levensgevaar aan verbonden.

Het was dit jaar prachtig weer en bijna overal mooi ijs. Er hadden zich voor de wedstrijd 138 personen gemeld. Voor de toertocht hadden zich 2600 deelnemers opgegeven. Onder deze was zelfs een Minister, n.l. Minister Mansholt.

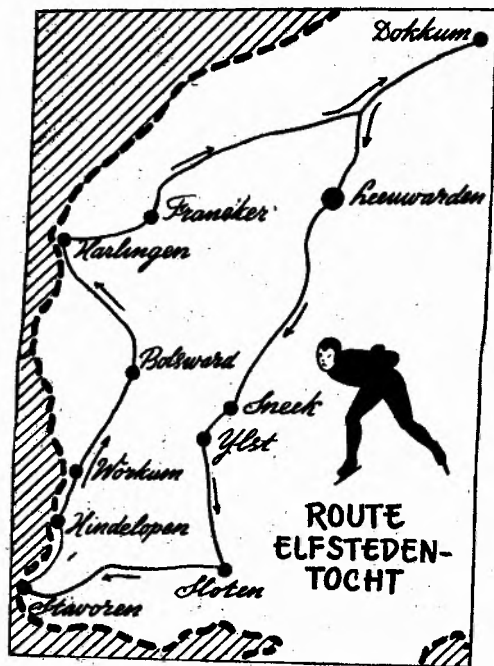
De deelnemers aan de wedstrijd waren verzameld in een loods op ongeveer 200 m. van de startplaats te Leeuwarden, het Van Harinxmakanaal.

Om precies 6 uur wordt het startsein gegeven en snellen de wedstrijdrijders door het duister naar het ijs. In het donker schieten ze pijlsnel weg. Het kost een geweldige inspanning deze 200 km. vol te houden.

De tourrijders doen het kalm aan.

Natuurlijk zijn er verschillende regels, waaraan ieder zich moet houden. De wedstrijdrijders mogen niet opleggen of zich laten voorttrekken. Dat mogen de toerrijders wel. In de elf steden moeten ze hun kaarten voor controle laten afstempelen.

In deze steden is er natuurlijk grote belangstelling voor de voorbijtrek-

zand bedekt. Die streken veranderen zo ook in woestijn. Die woestijnen worden dus groter.

Geen wonder, dat men al het moge-

lijke doet, om dit tegen te gaan.

Een van de middelen daarvoor is de bestrijding van de schadelijke dieren. En 't is een moeilijke strijd!

kende schaatsers. Aan aanmoedigen-
de uitroepen ontbreekt het niet!

Wij gaan nu maar op zijn elf en dertigst met de toerrijders mee. Je begrijpt wel, dat deze uitdrukking iets te maken heeft met de elf steden. Wanneer de Staten van Friesland vroeger een besluit moesten nemen, dan was daarvoor nodig, dat de elf steden en de dertig grietenijen allen er voor waren.

Dan was de zaak ook volkomen in orde, al ging het langzaam. Zo betekent nu de uitdrukking „op zijn elf en dertigst” op zijn dode gemak. Vroeger, volkomen in orde, zoals het behoort.

Wij willen van de steden, die we passeren iets meer zien, dan de wedstrijdrijders. Deze gunnen zich geen tijd voor eten of drinken. Misschien, dat ze zo nu en dan wat rozijnen verorberen.

Leeuwarden is de hoofdstad van Friesland. In 1100 lag het aan de Middellzee. Toen was scheepvaart het belangrijkste middel van bestaan. Na het dichtslibben van de Middellzee werd Leeuwarden het centrum van landbouw en veeteelt. Nu is het de tweede veemarkt van ons land.

„OLDENHOVE”

We zien nog even naar de toren. Het is de Oldenhove. Deze toren is nooit klaar gekomen. In 1539 is de bouw begonnen, maar tijdens de bouw begon de verzakking reeds. Na

het voltooiën van de tweede trans is het werk gestaakt. De toren staat niet recht, maar helt over naar één kant. We klimmen er maar niet op, het is ons boven te koud!

We halen de toerrijders weer in en gaan met hen naar Sneek. De eerste wedstrijdrijders zijn in geen velden en wegen meer te zien. In 52 minuten hebben ze de eerste 23,9 km. afgelegd.

Sneek is de tweede stad van Friesland. Het ligt in het wijde weidegebied, de greidhoek. Nu is het wijde landschap verstilt in de greep van de winter. Maar 's zomers zie je hier de witte zeilen van de zeiljachten. Sneek heeft de grootste jachthaven van Nederland.

De afstand Sneek—IJlst is een kleine 4 km. In IJlst zien we de bekende schaatsenfabriek van Nooitgedacht. Niet alleen schaatsen worden hier gemaakt, maar ook speelgoed. Het is de moeite waard om hier eens een kijkje te nemen. Over het Slotmeer komen we in Sloten. Dit is het kleinste stadje van de elf. Vroeger was het een vesting. Dat is nog te zien aan de oude wallen.

Nu gaan we naar het uiterste puntje van Friesland, n.l. Stavoren. In de Middeleeuwen was het een rijke handelsstad. Je kent toch de legende het „Vrouwtje van Stavoren?” De haven verzandde en Stavoren ging steeds achteruit. We zien nu steeds het IJselmeer en bereiken Hindelo-

HINDELOPEN

EEN 100 JARIGE

O.E.K. kan vanzelfsprekend niet iedere jubilaris de hand drukken, maar een vriend, als daar ergens midden in ons land woont, gaan we niet stilzwijgend voorbij.

31 Jan. j.l. werd hij nog wel 100 jaar.

Officieel heeft hij een heel lange en deftige naam, maar gemakshalve noemt men hem maar met 4 letters: K. N. M. I.

Hij woont in.... De Bilt. Goed ge-

raden!

Wat doet hij veel goeds voor de Nederlanders. En toch, wat broemt menige Nederlander hem vaak uit! „Dan heeft De Bilt zich weer 'es, voor de zoveelste maal met z'n voorstellingen vergist". Alleen maar, de mopperaars vergissen zich lelijk, want De Bilt voorspelt niets. Het geeft alleen een weersverwachting. Kijk de krant maar 'es in.

31 Januari 1854 werd op de Son-

pen. Vroeger ook een bekende zeehaven. Nu bekend om de oude kunst. We lopen even de „Hindeloper kamer" binnen om antieke kleren en meubelen te bewonderen. Niet te lang anders komen we te laat aan in Bolsward. Ook al een stad met vergane glorie. De Rijkszuivelschool is hier gevestigd. Wil je directeur van een Zuivelfabriek worden, dan moet je hier blijven.

Verder maar met de anderen.

Tussen Bolsward en Harlingen zien we hoe bij Zûrig de Afsluitdijk als een smalle streep het water vaneen scheidt.

Harlingen! De walvisvaarders van vroeger zien we niet meer. Maar het is nog een belangrijke haven voor Noord-Nederland. De zuivelproducten van de greidhoek en vlees worden uitgevoerd. De benodigde steenkolen voor de fabrieken ingevoerd.

We gaan in Franeker toch nog even rusten hoor. Ja, we kunnen hier iets bijzonders zien! Het Planetarium van Eizo Eisinga (± 1775). In 1781 kwam het gereed en nog steeds draait de aarde met de maan om de zon. Een knap stukje werk van de wolkamer uit Dronrijp.

De laatste stad komt in zicht: Dokkum, te midden van het bouwland, op een terp. We denken aan oude tijden. Hier werd Bonifacius in 754

vermoord. Even buiten de stad ligt de Bonifaciusbron met een bedevaarts kapel.

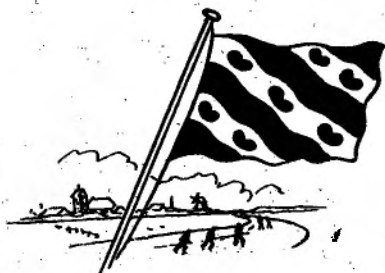
We moeten nu langs dezelfde route terug naar Leeuwarden.

We komen te laat om de wedstrijdrit mee te maken van de kopgroep. Maar we horen het onderweg al overal vertellen: „Jeen van der Berg onderwijzer te Nij Beets, was de eerste!". Hij deed de Elfstedentocht in 7 uur en 35 minuten. De Friezen waren enthousiast! Een Fries overwinnaar!

Precies twee uur na de aankomst van de winnaar werd het spandoek met de letters „Finish" weggehaald.

Van de 138 wedstrijddrijders waren 36 binnen. Zij ontvingen allen het Elfstedenkruis. Voor de winnaar is de gouden medaille en de wisselbeker.

Wij behoren wel bij de laatsten die binnenkomen als het al weer donker is geworden. Wij deden het ook op zijn elf en dertigst.

nenborgh in Utrecht het Instituut opgericht. Een klein begin! Een man of 10 kon het werk wel af. Maar in de loop der jaren zijn er heel wat werkzaamheden bijgekomen, zodat, de buitenposten niet meegerekend, er nu zo'n 280 man dagelijks hun handen vol hebben.

De eerste directeur was prof. Buys Ballot. Deze man was reeds gedurende zijn leven bekend over heel de wereld. Als je later verder gaat studeren, kom je z'n naam vast wel eens tegen.

Doordat er steeds meer werk bij kwam, moest men tenslotte omzien naar een ruimer gebouw. Dat vond men 4 km. ten Oosten van Utrecht, op het landgoed de Koelenberg in De Bilt. In 1897 verhuisde daarom het grootste gedeelte van het K.N.M.I. en bleef in Utrecht alleen een sterrenwacht over.

Nu staat daar op de Koelenberg 'n kolossaal gebouw, waar dagelijks de telefoon ratelt, de telex duizenden telegrammen uit binnen- en buitenland doorgeeft en allerlei kaarten worden getekend. Een enorme bedrijvigheid.

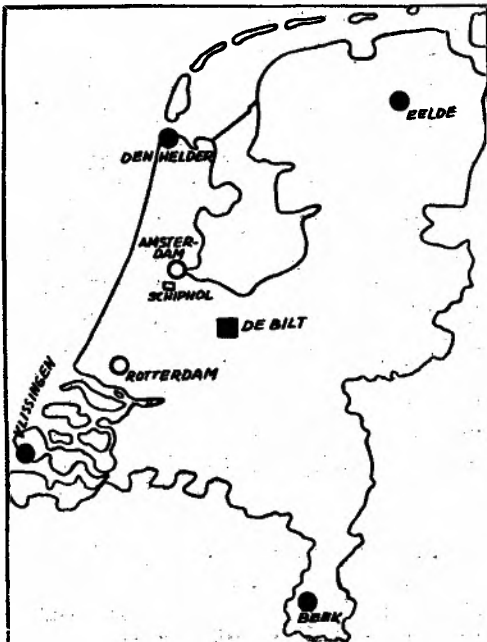
Je weet, dat er over ons land een netwerk van stations en waarnemingsposten ligt uitgespreid, waar

men waarnemingen doet i.v.m. zonneschijn, regen, onweer enz. De vier uithoeken hiervan zijn: Den Helder, Vlissingen, Westraten (vliegveld Beek in Zuid Limburg) en vliegveld Eelde. Men noemt ze hoofdwaarnemingsstations. En midden in dit spinneweb ligt het hoofdobservatorium: De Bilt.

Verder is er een filiaal in Amsterdam en Rotterdam, terwijl op Schiphol ook nog een belangrijke post is.

Dat is zo ongeveer alles wat familie is van onze vriend in het hartje van Nederland. Buiten onze grenzen zijn er echter ook nog wat familieleden. Die zitten op de lichtschepen vóór de Nederlandse kust en op de weerschepen op de Atlantische Oceaan. Met Amerikanen, Engelsen en Fransen bewonen ze de weerschepen en zorgen voor waardevolle berichten voor lucht- en scheepvaart.

Op veel stations worden om de 3

uur, soms om het uur, waarnemingen verricht. De resultaten hiervan worden doorgeseind naar De Bilt.

Nu zijn de waarnemingen natuurlijk heel verschillend om zoveel mogelijk orde in te brengen om van telegrammen en telex berichten te krijgen,

In de eerste plaats moest er dus gezorgd worden voor een woning en een internaatsgebouw. Wat was het nu prachtig, dat dominee Axwyk eerst voor timmerman en meubelmaker had geleerd! Dat hij zelf de bijl hantieren kon en de houtsoorten van het Surinaamse oerwoud kende! Zo zie je, wat je in je jeugd goed leert, komt altijd van pas. Ook al gaat je leven later een heel andere richting uit.

Hij trok met zijn oudste leerlingen en enkele sterke volwassen mannen van Saje het oerwoud in. Daar zochten ze bomen van het sterkste hout dat er op de wereld bestaat, namelijk het prachtige bruinhout. Deze bomen zijn al zeldzaam geworden, het bruinhout sterft uit in de bossen van Suriname, zeker ook door de onverantwoordelijke **roofbouw**, waarbij het mooiste en zeldzaamste hout

klakkeloos een prooi der vlammen wordt.

Maar de dominee en zijn helpers vonden nog bruinhout genoeg voor hun plannen. De reusachtige stammen werden geveld, met man en macht naar de rivier gesleept, door de stroom meegevoerd, en bij Saje weer uit het water opgevisst. Dominee ging daarna aan het rekenen en tekenen, hij hanteerde liniaal en zaag en hamer en nu staat daar in Karmel, op de oever van de Tapanahony een internaat dat gezien mag worden. Naast een kerkje, dat in de weekse dagen als schoolgebouw wordt gebruikt. Allebei zijn van onverwoestbaar bruinhout opgetrokken, een voorbeeld van wat er mogelijk is als hard werken en gelovig bidden samengaan.

Nu krijgen de jonge Aukaners hun schoolonderwijs en ze zijn beste, ijve-

heeft men 5 afdelingen gemaakt.

1e. de afdeling, waarin de Algemene Dienst is ondergebracht, zoals **laboratorium, bibliotheek, administratie** enz.

2e. de afdeling voor de weerdienst. Hier komen de weerberichten vandaan. Barometer, thermometer, windmeter, regenmeter, zonneshijmeter en weet ik wat voor meters er nog meer zijn, worden regelmatig afgelezen. Deze gegevens worden dagelijks **genoteerd** en verwerkt. Wil je nog 'es weten wat voor weer het 30 Dec. 1939 was, dan kun je het zo gewaar worden. Maar het wordt de **meteorologen** — evenals trouwens ieder mens — telkens gemakkelijker gemaakt. In het nieuwe gebouw staat nl. een vernuftig bord, waarop de

waarnemer zo maar verschillende cijfers kan aflezen.

De 3e afdeling houdt zich bezig met de **klimatologie**.

De 4e afdeling ontvangt de berichten van de zeeën en de Oceanen.

En op de 5e afdeling worden de gegevens over aardbevingen en **aardmagnetisme** verwerkt.

Je hebt nu wel begrepen, dat het weerbericht, dat je door middel van radio of krant krijgt te weten, maar een klein onderdeel is van het geweldige werk, dat op het K.N.M.I. te De Bilt wordt gedaan.

Van harte wensen we de jarige geluk met dit jubileum.

Misschien kunnen we later eens vertellen over het werk zelf.

ONS MEISJES-HOEKJE

BREIEN, EEN OUD HANDWERK.

Breien is al een oud handwerk, hoe oud weet ik niet precies. Vroeger werd alles met de hand gebreid. Tricot kende men nog niet. Jersey of bleyle waren onbekend. Borstrokken, directoors, kousen, sokken, jurken, onderjurken, mutsen, alles moest met de hand worden gebreid. Dat was heel wat, want ga bij je eigen kleren maar eens na, welke van tricotstof, interlock, enz. zijn gemaakt.

In 1859 vond William Lee in Engeland de breimachine uit. Glad breiwerk kon toen met de machine worden gebreid. Tegenwoordig kan men

er ook wel patroontjes mee breien. Toch breien de meeste huismoeders de sokjes, truitjes, kniekousen en jurkjes voor hun kinderen nog zelf.

Handgebreide kledingstukken zijn sterker dan machinaal gebreide. Bovendien kun je ze veel beter stoppen en mazen, een hoekje inbreien. Als een jurkje te klein is geworden, brei moeder er een eindje aan. Als de voeten van een paar kniekousen zijn versleten, kan ze er gemakkelijk een paar nieuwe onderaan breien. Wanneer een truitje verveelt, haal je het uit en brei je het opnieuw. In elk damesblad vind je dan ook het wekelijkse breipatroon en

rige leerlingen. Er gaat een heel nieuwe wereld voor hen open en die wereld is veel mooier en blijder dan de oude wereld, waarin ze geboren werden. Ze leren zingen en ze zingen graag en zuiver. Vierstemmig zin-

gen is voor hen een peulschilletje. Ze leren ook spelletjes doen, ja, dat moesten ze nog leren! En grapjes maken en lachen en voetballen en verstoppertje spelen! Dat zijn allemaal dingen, waaraan de heidense jeugd nooit toe komt. Ze leren ook werken. Landbouw, tekenen, timmeren, bouwen. De meisjes leren ook landbouw, wassen, naaien, kinderverzorging, wondverbinden, tandenpoetsen, hun haar netjes opmaken, en nog veel meer. De jongens huizen in de ene vleugel van het internaatgebouw, de meisjes in de andere. Tussen beide in is de woning van de familie Axwyk en een ruime kamer voor de verpleegster, een negerzuster, die hier in Nederland haar examens heeft gedaan. En daar het huis op palen staat, hebben ze onder het huis een flinke bergruimte en plaats voor de polikliniek, nl. om de zieken en gewonden te ontvangen, die van heinde en ver komen opdagen om geholpen te worden.

VER AAN HET NOORDERSTRAND

Heer Pieter Camminga is niet oud geworden. De mensen werden in het algemeen veel minder oud dan in onze tijd. Dat hing samen met een

veel mindere gezondheidszorg, meer kans op besmettelijke ziekten, bloedvergiftiging, voedsel zonder de nodige **vitaminen** en slecht verwarmde

er bestaan wel duizend breipatroontjes en breisteken.

Weet je, wat we eens gaan doen? We gaan een lap breien met allerlei patroontjes er in. Als je dan eens iets moet maken en nergens een geschikt werkje kunt vinden, kun je altijd terecht. Ik zal er bij vertellen, wat je van de patroontjes en steken kunt maken.

Opzetten kunnen jullie natuurlijk allemaal. Meerderen, minderen en afkanten ook. Als je het niet kunt, schrijf je het me maar, dan vertel ik het je een volgende keer.

We zetten veertig steken op en breien eerst acht pennen in de **tricotsteek**, d.w.z. een pen recht, een pen avrecht, een pen recht, een pen avrecht, enz. Denk je om een mooie kantsteek? Die maak je b.v. zo: voor de laatste steek van de naald leg je de draad naar voren en haal je die steek los af. De eerste steek van de nieuwe pen brei je recht, maar je neemt niet de voorste helft van de steek op, maar de achterste.

Na de acht toeren tricotsteek, breien we een **gaatjestoer**: na de eerste steek haal je de draad naar voren en brei je twee tezamen, zodat er een lus over de pen komt. Weer draad naar voren, twee tezamen, draad naar voren, twee tezamen, enz. tot de pen uit is. De volgende toer is de avrechte, je brei al de lussen alsof het gewone steken zijn.

Nu brei je weer acht toer tricotsteek.

Daarna wordt het een beetje moeilijker, hoor! Je neemt telkens een op-

zetsteek op een stopnaald of een andere breinaald en breit die met een steek op de breinaald tezamen. Er ontstaat dus een dubbel boordje met een mooi gekarteld randje, dit heet een **muizentandje**. Je breiwerk is nu meteen omgezoomd.

Zo'n dubbel boordje met een muizentandje lijkt erg mooi aan 'n kniekous. Je kunt er de elastiek doorheen rijgen. Alleen laat je dan de laatste vier of acht steken van de opzetrand los, zodat er een gaatje ontstaat om met het rijgen te beginnen en het elastiek aan elkaar te naaien.

Ribbels en avrechten kun je wel maken. Eigenlijk zou je daarmee alleen wel patronen kunnen breien, b.v. uit een borduurboek met kruissteekranden. De tricotsteek vormde dan de achtergrond en de avrechten konden als kruisjes dienen. Toch doen de mensen dat niet vaak.

Brei nu eerst eens een paar toer gerstekorrel: een pen: een recht, een avrecht, een pen: een avrecht, een recht. Weet je, dat de gerstekorrel veel mooier uitkomt, wanneer je er telkens een pen recht tussen breit? Je begint dan aan de avrechte kant met een recht, een avrecht. De rechterkant brei je recht over. De avrechte kant wordt een avrecht, een recht. Rechte kant weer over breien. Deze vier pennen steeds herhalen. Dit patroontje staat erg leuk in handschoenen, babytruitjes en sjaals. Je kunt de korrels goed gebruiken om er een kruissteekmotief op te borduren.

Tjits Veenstra.

huizen. De barbier of haarsnijder was meteen ook de dokter; als hij een brutaal persoon was, opereerde hij bij gelegenheid ook. 't Was heel gewoon, wanneer wonden met koemest werden behandeld en wat de zieken te slikken kregen aan drankjes is eenvoudig om van te griezelen. Af-treksel van kikkers, vermengd met hondevet was heel gewoon! Veel patiënten, die nu gemakkelijk beter zouden worden, moesten toen aan hun ziekte sterven; door domheid en on-wetenheid. Zo stierf ook de heer van Ameland, toen hij nog helemaal niet oud was. Zijn zoon Wytso volgde hem op en ook hij bleef trouw aan de **reformatie**. In 1550 werd hij door Filips II opgeroepen om de eed van trouw af te leggen, maar hij is een-voudig niet gegaan.

Zijn zoon, weer een Pieter Cam-minga, trad toe tot het verbond der edelen; je weet wel, de bond, die in 1566 aan de landvoogdes Margaretha het beroemde smeekschrift overhan-digde om verzachting van de plak-katen te verkrijgen. Pieter II zal er toen in Brussel wel niet bij zijn ge-weest, maar het is toch duidelijk, dat hij zijn plichten tegenover land en kerk verstond. In 1572 wilde hij zich met een gewapend legertje bij de Prins van Oranje voegen. Op de lange weg naar het zuiden werd hij echter in Leeuwarden al gevangen genomen. Eerst had hij 't niet al te best in zijn kerker. Maar zijn vrouw, Franske Minnema, stuurde een ver-zoekschrift aan Caspar Robles, de handlanger van Filips. Daarna werd

de heer van Ameland op erewoord vrijgelaten, maar hij mocht Leeuwar-den niet uit. Hij heeft zijn mooie ei-land niet teruggezien, maar stierf in ballingschap in 1575.

Op Ameland zelf zag het er ook niet zo rooskleurig uit. Hoewel de heer van Ameland leed terwille van de goede zaak, kwamen de water-geuzen Ameland binnenvallen en plunderen. Een vergissing was het niet, want ze hebben deze bittere grap meer dan eenmaal uitgehaald. Er moet grimmig gevochten zijn toen; vooral in het gedeelte, dat nog al rooms bekend stond. Weilanden in de buurt van Nes dragen nu nog de akelige naam van „bloederige nek”; nek was vroeger een ander woord voor hoek. Ook de kerk in Hollum werd verwoest en wel zo grondig, dat hij bijna een eeuw lang niet te gebruiken was. Want door het roven en plunderen was het eiland tot het uiterste verarmd; het kon geen geld meer opbrengen om de kerk te herstellen. Ook het trotse kasteel der Camminga's moest de verdwazing der geuzen ontgelden; 't werd geplunderd en ook gedeeltelijk verwoest. Eerst een latere Camminga, een heer Sicco, kon de State laten **restaureren**. Dat gebeurde in 1624. Het werd mooier, groter maar vooral ook sterker dan het oude slot was geweest. Want ondanks de oorlogen en twisten en hun noodlottige ge-volgen, was de mensheid toch vooruit gegaan in allerlei soort van **techniek**. Niet het minst in de techniek van bouwen. De State werd nu eerst

waarlijk een Vrijheerlijk huis. Op oude prenten kan men het nog zien met zijn twee grote vleugels en zijn massieve toren. Een hoge hardstenen stoep gaf toegang tot de hoofdepoort. En boven die hoofd- en statiedeur was de lijfspreuk aangebracht van de heer van het Slot. „Nemo sine

cruce”, kon een ieder daar lezen. Dat is Latijn, door geleerden en deftigen toen veel vaker gebruikt dan nu. In het Hollands betekent het: „niemand zonder kruis”.

Waarom de bouwer van dit Slot juist deze zinspreuk gekozen heeft? Zou hij misschien veel leed ondervonden hebben, dat niet in de geschiedenisboeken staat vermeld? De bevolking was trots op het prachtige Heershus. En, hoewel het Huis sinds lang verdwenen is, zijn de Amelanders er nog een beetje trots op. Maar alles moet nu eenmaal gehoorzamen aan de wet van komen en gaan. Kastelen — en ook mensengeslachten. Het geslacht der Camminga's liep snel ten einde. Er kwam nog een Pieter II, een Wytzo II en daar deze kinderloos stierf, volgde hem een Watso Camminga op, zijn

neef, uit Leeuwarden. Watso en zijn vrouw, Rixt van Donia, gingen op Ameland wonen; hun namen zijn nog steeds bekend op het eiland. Ze hebben een gezegend spoor achtergelaten, de Amelanders weten er nog wel een en ander van.

Zo bijv. toen de eerste Engelse oorlog uitbrak. Watso wilde daarin niet betrokken worden. Hoe licht konden er vijanden landen en anders zouden er wel kapers komen om buit te halen. Watso wilde **neutraal** blijven en zo zijn kleine landje voor ellende bewaren. Hij zond een gezantschap van boeren en vissers naar het machtige Engeland; die moesten daar met de machtige Cromwell gaan spreken en hem aan 't verstand brengen, dat Ameland **neutraal** wenste te blijven. Ze kenden wel geen Engels, maar ze hebben zich toch weten te redden. Cromwell heeft de **republiek** Ameland als neutrale staat erkend en geëerbiedigd.

Een andere goede daad van heer Watso was, dat hij in Nes de grote vierkante dorpstoren liet bouwen. De bedoeling was, dat op het platte bovenvlak in donkere nachten een grote teerton zou branden. Het was dus een vuurtoren, die heer Watso aan Ameland schonk. Zeker waren er toen al veel ongelukken gebeurd, vooral op het Wad, waar eenzame robbenjagers, botstekers of garnalenvissers soms uren lang ronddwaalden. Hoe licht werden ze door de duisternis of door mist overvallen, zodat ze de weg terug niet konden vinden en hulpeloos omkwamen. Nu straalden 's nachts de vlammen van de Nesser toren door mist en duisternis heen en wezen hun de weg naar de veilige kust. Vrouwe Rixt dacht ook aan de armen van het eiland; ze stelde een grote som geld ter beschikking van de **diaconieën**, waaruit jaarlijks extra giften gegeven moesten worden. En denk eens aan, dat gebeurt nu nog! Ook hierom wordt de naam van Rixt van Donia nog altijd met eerbied genoemd. Als men een erenaam voor haar had willen bedenken, dan zou het zeker „us Mem” zijn geweest.

J.F. STULP.

HET BRUGWACHTERSHUISJE Van Larum

Hij heeft zijn witte zakdoek aan de roeiriem gebonden en zwaait daarmee als een doller! En werkelijk, 't helpt! Plotseling gaat één van de politie-mannen opstaan en geeft, met zijn armen gebarend, het teken, dat hij het begrepen heeft. Meteen verandert de boot van koers en komt

recht op de schipbreukelingen af. 'n Paar minuten nog, dan stopt de motor en liggen de bootjes naast elkaar. En de beide Wachtmeesters kunnen hun ogen haast niet geloven, als ze de jongens zien. „Hoe heb je 'm dat nou geflikt,“ wil Hiemstra beginnen uit te varen, maar hij komt een-

Ons Werkhoekje

Om te beginnen met die rare spreekwoorden uit het Januari-no.

Hieronder zie je ze alle 13 staan in de goede vorm.

1. Als er een schaap over de dam is volgen er meer.
2. De beste stuurman staat aan wal.
3. Morgenstond heeft goud in de mond.
4. Als het kalf verdronken is, dempt men de put.
5. Paarden, die de haver verdienen, krijgen ze niet.
6. Het zijn niet allen koks, die lange messen dragen.
7. Als de wijn is in de man, is de wijsheid in de kan.
8. Wie zal de kat de bel aanbinden?
9. Na regen volgt zonneschijn.
10. Hoge bomen vangen veel wind.
11. De appel valt niet ver van de stam.
12. Ter wille van de smeer likt de kat de kandeleer.
13. Wie aan de weg timmert heeft veel bekijks.

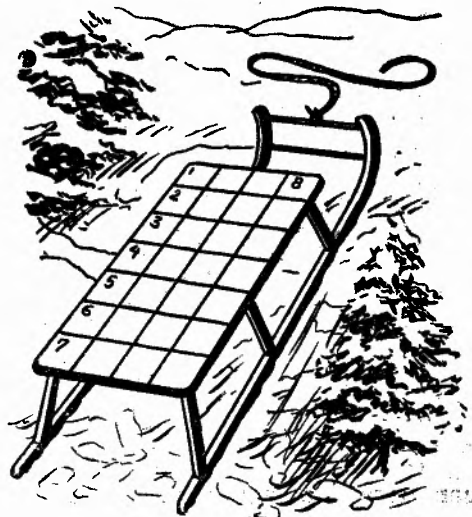
Dit puzzletje herinnert je aan ijs en sneeuw, waarvan je deze winter volop hebt kunnen genieten.

Verticaal: 1. beoefen je graag in de winter (7). 8. doe je op school (7).

Horizontaal: 1. Hier staat een bekende schaatsenfabriek. (4). 2. gebruik je in de winter (4). 3. sommige mensen rijden graag aan een... (4). 4. zuivere (4). 5. zitten aan je hoofd (4). 6. bijv. naamw. (een kleur) (4). 7. lichaamsdeel (4).

Tenslotte nog even een paar vragen naar je aardrijkskundige kennis.

1. wat is een brulboei?
 2. waar staat de zuivelschool?
 3. En waar de landbouwhogeschool?
 4. wat zijn koloniale waren?
- Noem 'es vijf.
5. Noem 'es een bekende vuurtoren.
- Je hoeft niets in te zenden!**

voudig niet aan 't woord — ze praten er bóven overheen, de jongens. In een ogenblik weten de Wachtmeesters alles. En dan verandert de zaak....

„Wel heb ik van mijn leven”, zegt de „Opper”, als hij van de gevonden „schat” hoort, „nou vinden die jongens daar het horloge en het geld van Gabe van der Leest, waar wij al maanden naar gezocht hebben!”

Hè?... Nu op hun beurt verwonderd, kijken de jongens elkaar aan. Het geld van de veekoopman, dat ze dáár nu nog helemaal niet aan gedacht hebben. Maar 't is duidelijk genoeg! „En de schuldigen hebben we dan ook meteen”, geniet Ruurd, die zich in de handen wrijft van plezier.

„Bijna tenminste”, zegt de Vriès kalm. Hij staat door zijn kijker in de richting van de woonschuit te turen. „Als we geluk hebben”, meent hij, de kijker aan Hiemstra gevend, „dan zitten de vogels nog in 't kooitje. Het treft, dat we zopas door de Zuid zijn gegaan. Anders waren we vlak langs de schuit gekomen en dan waren ze er al vandoor geweest. Maar nu hebben ze ons niet gemerkt. Zal ik de motor vast aanslaan, Opper?”

„Wacht even, tot de jongens hebben vastgemaakt”, zegt Hiemstra, die een eind touw heeft opgescharreld, „hier jongens, pak aan!” Even later slaat de motor weer aan en de avonturiers in 't achterste bootje, op sleeptouw nu, laten zich heerlijk meevoeren, recht op de „Arke Noachs” af. Ze doen nu nog geen tien minuten over het eind, waar ze zopas wel een uur over hebben gezwoegd, en daar stoppen ze al naast de schuit. Die ligt daar zo vredig, of er niets aan de hand was. Zelfs het bootje van Kees en Gerrit is verdwenen, maar de Wachtmeesters, die scherpe ogen hebben, ontdekken het meteen in 't riet. „Niet kwaad bedacht om het zo te verstoppen”, vindt Hiemstra, „voorbijvarende schippers zouden anders misschien argwaan krijgen!” Dan is de politieboot vastgemaakt en klimmen de politiemannen, gevolgd door hun „helpers” naar bo-

ven. En ja hoor, de „vissers” zijn er nog! De beide schavuiten hebben de motorboot wel horen aankomen, maar toen was het al te laat om er nog vandoor te kunnen gaan. Nu zitten ze, schijnbaar onverschillig, de dingen die komen zullen af te wachten. Ze hebben een sigaret aangestoken, een hoopje fuiken ligt naast hen en twee paar rubberlaarzen staan bij de kachel te drogen. En ze zijn natuurlijk erg verwonderd, dat de politie daar zo bij hen komt binnen-vallen....

„We hebben daar net een paar schipbreukelingen opgehaald”, begint Hiemstra, op de jongens wijzend. „'k Vind het 'n gemene streek, om zulke jongens 'n roeiriem af te nemen”.

Kees werpt even een minachtende blik op Ruurd en Freek en trekt de schouders op. „Zo”, smaalt hij, „hebben ze Pa meegenomen? Nou, Hiemstra, er is niets aan de hand hoor. Als U ze niet had opgepikt, had een ander het wel gedaan. En wij waren niet van plan om eens te gaan kijken, waar ze gebleven waren, is 't niet Gerrit?”

„Ja hoor”, broemt Gerrit, „'t was maar een grapje. Als ze daar niet tegen kunnen, moeten ze thuis blijven”.

„Mooie grapjes!” vindt Hiemstra. Hij ergert zich over die brutale leugens, maar er is nu geen tijd om er verder op in te gaan. Schijnbaar nieuwsgierig kijkt hij de kamer eens rond. „Eh.... vertel eens”, komt hij dan, „van wie huren jullie deze schuit eigenlijk?”

„Van de eigenaar!” zegt Kees, zonder zich te bedenken. En als de „Opper” hem ongelovig aankijkt: „U kunt het gerust navragen hoor, hij woont in....”

„Goed, goed!” wenkt Hiemstra ongeduldig. Hij heeft geen tijd meer voor Kees' praatjes en navragen zal hij het tóch wel! Maar er moeten nu belangrijker dingen gebeuren!

„Je hebt er zeker niets op tegen, dat we de zaak eens nakijken hè?”, gaat hij daarom vlug verder. „'t Lijkt me nogal een geschikt plekje om iets te verbergen, hier”. O wee, daar schrikt Kees van, maar hij houdt

zich goed! „Gaat Uw gang hoor”, bromt hij onverschillig. En even dwalen zijn ogen onrustig naar de jongens daar bij de deur. Zouden die lummels dan toch.... Enfin, laten ze maar zoeken, ze vangen Kees toch niet! De buit is allang op een andere plaats en als 't helemáál knijpt, ziet hij wel kans om alles ongemerkt over boord te gooien. Dan kraait er geen haan meer naar! Heel gewoon steekt hij een nieuwe sigaret aan en neemt een laars in de hand, om die schoon te maken. Stille Gerrit is ook al aan zo'n karweitje bezig.

De politiemannen hebben intussen een kijkje genomen in de bewuste kast, maar vergeefs. Ze hadden dat wel gedacht, trouwens. Even fluis-teren ze nu samen. Wat zullen ze doen? Dan komt Hiemstra terug in de woonkamer en gaat vlak voor Kees staan. „Ik heb reden om aan te nemen”, zegt hij streng, „dat de

gestolen eigendommen van Gabe van der Leest hier verstopt zitten en ik geef je de raad om nu direct te zeggen, wáár. Dat is het enige waarmee je je straf nog kunt verlichten. Als je ontkent, arresteren we jou en je kameraad nu meteen en dan zit je

vanavond nog in de nor! Dus nog eens: wáár is het geld?”....

Kees is plotseling erg bleek geworden en zijn laars neergooiend, springt hij overeind. „Ha, ha...”. lacht hij schor, „wij weten van geen geld man! En ons arresteren, dat mag je proberen!” Met een woeste ruk trekt hij de tafel tussen zichzelf en de politie. Dreigend gaat zijn hand in de broekzak....

„Gaan jullie in de boot, jongens!” wenkt Hiemstra naar Ruurd en Freek die opgewonden toekijken. Het bevel klinkt streng en zonder tegenstribbelen verdwijnen ze. Maar ze kunnen toch niet laten om in het keukentje nog even om te kijken. En dan zien ze het nog net!

Stille Gerrit is naast zijn kameraad gaan staan, maar zijn ogen zoeken de deur. Dan hebben de beide politiemannen plots 'n revolver in de hand.

„Handen omhoog!” roept Hiemstra en meteen, alsof hij daarop gewacht had, bukt Kees zich en slingert met kracht een lege bierfles, die hij in de zak had, naar de „Opper”. Snel buigt die zijn hoofd opzij en rinkelend slaat het gevaarlijke ding tegen de wand kapot. Van het ogenblik van verwarring, dat nu volgt, maakt Kees gebruik om er vandoor te gaan. In één sprong is hij de nog openstaande keukendeur door en dan rent hij het trapje op naar de uitgang. Bang drukken de jongens zich tegen het aanrecht.... Maar daar heb je Hiemstra ook al! Hij is vliegensvlug om de tafel heen gelopen en net als Kees de buitendeur opent, komt hij de keuken in. „Sta, of ik schiet!” wordt er geroepen en geen seconde later kraakt een schot. 't Is als waarschuwing bedoeld: de kogel slaat door het dak, maar Kees heeft het begrepen!

„Schei maar uit”, roept hij, zich plotseling omkerend, „ik geef me over! Trillend van opwinding, de handen omhoog, komt hij terug in de schuit.

Daar heeft Wachtmeester de Vries intussen Gerrit voor zijn rekening genomen en nu staan de beide bandieten daar netjes naast elkaar....

Met een snelle beweging strijkt Hiemstra even zijn hand over Kees' jas. „Dat dacht ik al”, knikt hij, „in die binnenzak zit wat. Haal het er eens uit, jo!”

„Dáár dan”, grauwet Kees en nijdig gooit hij het geld en het horloge op tafel. Hij heeft het spel verloren...

Tevreden steekt Hiemstra de buit bij zich. „Ik had die knaap in de gaten zopas”, zegt hij tegen de Vries. „Hij wilde in de gauwigheid die dingen even over hoord gooien, dan hadden wij geen bewijzen meer tegen hem. Maar 'k was hem net even te vlug af”. En dan, de tafel terugschuivend naar zijn plaats: „En nu moesten we Larum maar eens weer opzoeken, dan kunnen we de heren daar wel eens verder aan de tand voelen. Vooruit maar jongens, naar de boot!”

Gehoorzaam en zonder één woord meer te zeggen, gaan Kees en Gerrit mee naar buiten en zitten even later, als gehoorzame schooljongetjes naast elkaar in de politieboot. Ruurd zoekt nog vlug zijn verloren roeiriem op en dan laten ze zich weer heerlijk op sleeptouw nemen! 't Is bij half zes en ze zullen proberen nog op tijd thuis te zijn voor Ruurd zijn kranten, heeft Wachtm. de Vries gezegd.

„En morgen staat dit avontuur van vanmiddag ook in de krant”, zegt Hiemstra, „daar zal ik voor zorgen. 't Wordt hoog tijd dat sommige mensen in Larum eens horen wie indertijd werkelijk Gabe v. d. Leest bestolen hebben, vind je ook niet Ruurd?”

„Ja”, knikt Ruurd blij, terwijl hij even opkijkt. Vreemd, hij zat daar zelf ook net aan te denken. Het uitstapje naar de „Arke Noachs” is eerst zijn neus voorbij gegaan, maar hij is er nu tóch geweest. En wie had ooit kunnen denken, dat daardoor het raadsel van de diefstal bij Snakkerbuurt, nu meteen is opgelost! Nou, er is heel wat te vertellen morgen op school. Aan de meester natuurlijk, maar vooral ook aan de kinderen van de zesde klas!

HOOFDSTUK 9.

De volgende morgen trekt Ruurd al vóór achten bij Freek aan de bel.

Het avontuur van de jongens heeft gisteravond heel wat opschudding en blijdschap gebracht in 't brugwachtershuisje. Eindelijk zullen ze dan eens weten, wat er nu op die bewuste avond precies is gebeurd, daar op de weg bij Snakkerbuurt. En daarom vond Opa het best, dat Ruurd er al vroeg op uit ging. Eens horen, of die beide booswichten gisteravond nog iets hebben verteld.

Freek komt opendoen. „Vader slaapt nog”, vertelt hij, „die heeft nog tot gisteravond laat moeten doorwerken”. Maar laat Ruurd maar gauw binnenkomen, er is tóch wel heel wat te vertellen!

In de huiskamer is Freeks moeder bezig de ontbijttafel klaar te ma-

ken en even later komt Ria er ook bij. Samen vertellen ze alles, wat ze van hun vader hebben gehoord.

Kees en Gerrit hebben er gisteren, op het bureau, eerst nog een poosje omheen gedraaid, hoort Ruurd, maar eindelijk hebben ze toch alles bekend. Ze hebben de dronken veekoopman op die avond helemaal van de stad af gevolgd, tot ze op de eenzame weg hun kans schoon zagen.

(Slot volgt).

Onze eigen krant

INHOUD :

1. Woelingen in Egypte.
2. Op het scheurende ijs.
3. In sneller tempo.
4. Over ons hoofdvoedsel.
5. Ver aan het Noorderstrand.
6. Zending : „Diep in het binnenland”.
7. Pasen.
8. Ons Werkhoekje.
9. Feuilleton : „Het brugwachtershuisje van Larum” (slot).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de 20ste van de maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girerek. no. 139559

9e Jaarg. No. 11 - Maart '54

WOELINGEN

in Egypte

Egypte, in oude tijden de korenschuur van het Oosten. Het land van de Farao's, van **pyramiden** en en **sfinxen**, maar ook bij ons bekend als „het diensthuis”, waaruit de Here zijn volk verlost.

Het is het land met een heel oude beschaving, dat over andere rijken heeft geheerst en op zijn beurt ook weer aan anderen onderworpen is geweest.

't Vorig jaar is er revolutie geweest. Een groep officieren, geleid door generaal Naguib, stelde zich aan het hoofd van het ontevreden volk en leger. De lichtzinnige en verkwistende koning Faroek werd afgezet en verdreven en generaal Naguib werd **president**. Deze was geliefd bij het volk. Men kende hem als een dapper man en verwachtte veel van hem. Er waren moeilijkheden genoeg. Daar waren allereerst de Engelse troepen in de **zône** van het Suez-kanaal. Egypte had al herhaaldelijk geëist, dat die troepen zouden worden teruggetrokken. Generaal Naguib, de sterke man, zou dit wel in orde brengen, dacht men. Maar Engeland was niet zo gemakkelijk weg te werken als koning Faroek. Dan maar oorlog? Naguib begreep, dat Egypte nog niet tegen Engeland opgewassen zou zijn en dus liet hij het bij grote woorden.

Heethoofdige leden van de revolu-

tionnaire raad, een officierengroep, die met hem regeerde, eisten krassere maatregelen. Naguib voelde zich door hen belemmerd en tegengewerkt. Daarom eiste hij meer vrijheid van handelen. Hij vroeg het recht van **veto** over alle beslissingen van de revolutionaire raad en het recht om ministers en officieren te benoemen en te ontslaan.

Daarmee gooidde hij de knuppel in het hoenderhok. Men verweet hem dat hij **dictator** wilde zijn. Zijn sterk-

KONING FAROEK

ste tegenstander was een jong officier, kolonel Nasser. Hij dacht er niet aan, de eisen van Naguib in te willigen. 't Zal er wel warm zijn toegegaan in de revolutionnaire raad. Maar 't einde was, dat generaal Naguib de nederlaag leed. Hij legde al zijn functies neer en kreeg huisarrest.

Nasser werd premier (of minister president) en de post van president zou open blijven „tot de Britten uit de Kanaalzône waren verdreven”.

Een van zijn vroegere ministers noemde Naguib nu een machtswelusteling en een **saboteur**.

Het Egyptische volk schrok op. Wat was dat? Zette men daar hun held zo maar af?

Voor al in het leger waren vele aanhangers van de generaal. Die lieten het er niet bij zitten. Een groep officieren nam het voor Naguib op. Ze vroegen hem weer president te willen worden. Wel werd een deel van deze officieren gearresteerd, maar er dreigde een burgeroorlog, vooral toen bleek, dat wel 12000 Soedanezen, die bij de Egyptische grenswacht dienen, ook de partij van de afgezette generaal kozen.

Wat nu?

Zouden Nasser en de andere leden van de revolutionnaire raad het been stijfhouden en het op een burgeroorlog laten aankomen? De partijen stonden gewapend tegenover elkaar. 't Wachten was op het eerste schot.

Nee, zover durfden de heren het niet laten komen. Een van de gearresteerde officieren werd naar de gevangenen generaal gezonden met het verzoek van de revolutionnaire raad weer president te willen worden. Naguib stemde toe. Daarop had je eens moeten zien, wat er toen gebeurde! Je dacht zeker, dat Naguib nu de andere heren maar gearresteerd of naar huis gestuurd had? Maar dan heb je 't mis!

Voor de ogen van het Egyptische volk verzoenden Naguib en zijn tegenstanders zich. De president werd omhelsd en gekust door dezelfde officieren, die hem een dag te voren nog hadden uitgescholden. Naguib

NAGUIB

zelf zei in zijn toespraak, dat het een kleine familieruzie was geweest.

„Allah zij dank, dat het nu voorbij is”.

't Leek haast te mooi om waar te zijn. Maar waarom kreeg Naguib niet al zijn bevoegdheden van vroeger terug? En waarom bleef kolonel Nasser premier? Wilde men op een gunstiger tijdstip de generaal toch mischiën op zij schuiven?

Wat er verder allemaal precies gebeurd is, kan ik je niet uitvoerig vertellen. Er is opstand geweest in Khartoem, de hoofdstad van de Soedan, er zijn veel arrestaties verricht in Egypte, daar tegenover heeft men anderen, die gevangen zaten omdat zij vrienden van koning Faroek waren geweest, gratie geschonken.

Waarom?

Generaal Naguib begreep wel, dat er genoeg te vragen overbleef. Daarvan zei hij: „Eens zal de gehele geschiedenis van de laatste tijd in Cairo aan de wereld worden verteld. Dat zal op daarvoor passende tijd gebeuren”.

Maar... er kwam nog een verrassing. Plotseling kwam het bericht, dat generaal Naguib behalve president nu ook weer premier en voorzitter van de revolutionnaire raad was geworden. Hij was dus in zijn vorige functies hersteld! Ja, er werd zelfs bekend gemaakt, dat aan generaal

Op het scheurende IJS

Tussen Marken en het vaste land ligt de Gouwzee. De winter van enkele weken geleden maakte deze zee tot een mooie weg. Maar toen de dooi kwam werd het moeilijk. De weg over het ijs werd gevaarlijk. Voor de ijsbrekers was het ijs nog te dik. Dit is wel de vervelendste tijd voor een eiland. Het is dan geheel geïsoleerd.

Begin Maart staken zeven Markers te voet nog de Gouwzee over, om naar het eiland terug te keren. Ze waren al vrij dicht bij het eiland, toen ze plotseling verschrikt bleven staan. Een eindje voor hen uit was een zwarte streep! Het water! Het ijs scheurde! Voor hen, achter hen en op zij, overal knalde en dreunde het. De straffe wind reet de enorme ijsvlakte uiteen. Verstijfd van schrik bleven ze staan! Wat nu?

Konden ze de weg naar Monnikendam terug? Dat was lang niet zeker. Er bestond een grote kans dat ze zich op een geweldige ijsschots bevonden. Mogelijk konden ze langs 'n grote omweg het eiland nog bereiken.

Op de havendam van Marken stond het zwart van mensen. Men kon het zevental duidelijk zien. Men kon ook de zwarte gevaarlijke spleet duidelijk zien. Hulp kon men niet bieden. In angstige spanning stond men te wachten, te wachten...

De zeven mannen volgden in Zuidelijke richting de spleet, waarin de dood op de loer lag. Steeds verder

raakten ze van het havenhoofd af. Stil staarden de eilanders hen na. Zouden ze wel ooit het eiland meer bereiken?

De zeven thuiscomers kregen het erg moeilijk. Fel rukte de wind aan hun kleren. Op het gladde ijs konden ze zich nauwelijks op de been

houden. Af en toe struikelde en viel er een. Eén van hen had echter klompen aan met scherp ijzerbeslag. Hij kon blijven staan op het gladde ijs. De anderen klampten zich aan hem vast en zo worstelden ze verder samen. Hun angstige ogen zochten de zwarte streep af. Kwam er nog een eind aan? Verkleumd en doodmoe sjokken ze verder....

Eindelijk... het einde van het water! Daar lag de verbinding met het dierbare eiland. 't Was net of de vermoedheid plots verdween!

Ze haastten en repten zich voort in grote blijdschap. Daar bereikten ze het eiland. Marken juichte! Vol

Naguib de hoogste macht van Egypte was verleend! Hij had dus toch gewonnen!

Dit alles gebeurde binnen 14 dagen! — 't Kan verkeren', zei onze dichter Bredero.

Maar ieder begrijpt, dat de strijd tussen Naguib en Nasser nog niet uit is.

Al hebben ze besloten te zwijgen over de onderlinge geschillen, er kan nog heel wat gebeuren.

IN SNELLER TEMPO

In onze tijd moet alles in sneller tempo dan vroeger. Overal is het een haasten en jachten. Geen tijd, geen tijd! Als we de kranten lezen, dan zien we telkens, hoe een **record** weer met enkele seconden wordt verbeterd. De afstanden worden steeds korter. Straks kunnen wij in een tijd van zeven uur van New-York naar Londen!

Als we dan eens terug denken aan de tijd toen men wél tijd had. De tijd van de trekschuit en diligence! We kunnen ons niet meer voorstellen, dat het toen zo kon.

Er is wel een voordeel in het tempo van vandaag, maar er zijn ook grote nadelen. Veel mensen worden meegesleept door het tempo. Ze kunnen zichzelf niet meer blijven en worden gejaagd en zenuwachtig.

Laten we in school nog maar proberen ons werk rustig en goed te doen! Dat wil volstrekt niet zeggen: luieren! Neen, maar stevig en nauwkeurig onze taak rustig verrichten.

vreugde werden de uitgeputte en verkleumde mannen begroet. Wat een blijdschap na de doorgestane angst.

Wat kon in die gezinnen God hartelijk gedankt worden voor de behouden terugkeer.

Door dit voorval leeft in Marken meer dan ooit de gedachte aan een dijkverbinding met het vaste land. Een klein getal mannen vindt maar een bestaan in de visserij. De meeste mannen vinden buiten het eiland, vooral in Amsterdam, werk. Graag willen ze 's avonds van de fabrieken

Wat is het bij de post in de loop van de jaren anders geworden.

Je weet misschien wel dat in het grijze verleden de brieven van koningen per paardenpost werden vervoerd? Denk maar eens aan de geschiedenis in het boek Esther.

De oude Grieken gebruikten de snelste lopers voor het overbrengen van de brieven.

Keizer Augustus liet vanuit Rome postwegen aanleggen met verschillende stations om te wisselen van paarden en koeriers.

In de Middeleeuwen bezorgden **minstreels**, monniken en kooplieden de brieven. Er werden toen ook maar heel weinig brieven geschreven. De grote massa kende de lees- en schrijfkunst niet.

Bij het toenemen van het briefverkeer wordt het bezorgen ook steeds beter geregeld. Er komen postmeesters en **postiljons**.

In 1852 werd in ons land de postzegel in gebruik gesteld. Er komen postkantoren op de meeste plaatsen.

naar huis. En dan wagen ze maar weer de tocht over de Gothwzee. Honderden moeders en vrouwen hebben op het havenhoofd gestaan om uit te zien naar de thuiscomers. Een zucht van verlichting wordt geslaakt, als voet aan wal wordt gezet.

Voor het inpolderen van de Markerwaard moet er toch een dijk komen. Marken dringt er nu bij de Minister van Verkeer en Waterstaat op aan om de dijk spoedig te leggen. Men meent te weten, dat de Minister wel **sympathiek** staat tegenover het streven van de Markers.

De postbode ging te voet, later per fiets, de „post” bestellen.

Hoe sneller het verkeer werd, hoe sneller ook de P.T.T. kon werken. Auto, snelrein en vliegtuig worden gebruikt voor het brieven vervoer. Op het kantoor en in de treinen worden brieven gesorteerd en afgegeven voor verschillende plaatsen. De P.T.T. werkt met man en macht om het **devies** waar te maken: 's Avonds gepost, 's morgens besteld!"

Duizenden en duizenden brieven moeten per dag in ons land worden gesorteerd en gestempeld. Je hebt in het postkantoor wel eens gezien hoe snel een postambtenaar kan stempe-len? De beste kan in een uur wel 4000 stuks de baas. Dat gaat echter nog lang niet snel genoeg op de grote kantoren! Daar gaat het stempelen en sorteren machinaal. Als de brieven gesorteerd zijn kan de stempel-machine p. uur er 40.000 stuks doen. Het sorteren gebeurt met een zeer ingewikkelde machine, de Transorma. Deze machine vraagt in de bediening veel personeel. Op de enveloppe kun je wel zien of een brief met de hand of met de Transorma is gesorteerd. Op de laatste vind je een rood lettertje gedrukt. Kijk maar eens of je zo'n enveloppe te pakken kunt krijgen.

De nieuwste vinding bij de P.T.T.

is het „electrisch oog” Brieven en briefkaarten moeten thans op de postkantoren nog worden gerangschikt en daarna gestempeld worden. Er is nu een machine uitgevonden, die er voor zorgt, dat de postzegels ongeveer bovenelkaar komen te liggen en ze afstempeld. Zonder dat er een man aan te pas behoeft te komen jaagt de machine 20.000 poststukken langs een stempel.

De P.T.T. in de residentiestad heeft deze nieuwe machine reeds gekocht. Maar... ze kan nog niet gebruikt worden! Eerst moeten er andere postzegels komen. Er is een postzegel voor nodig, waar zich tussen de papier- en gomlaag een heel dun laagje aluminium bevindt. Het „electrische oog” en een kleine kortegolfzender moeten daardoor houvast op de enveloppe vinden. Zo'n postzegel kan wel worden gemaakt. Het gewicht er van behoeft zelfs niet groter te zijn dan dat van een gewone postzegel.

Ook zou de machine kunnen werken met postzegels, die gaan lichten als ze met een lamp worden beschenen. De zegels moeten dan worden bedrukt met een bijzondere verfsoort. De verf moet **fluoresceren**.

We zullen binnen afzienbare tijd wel eens horen van de nieuwe postzegel vermoed ik.

Zo gaat het bij de P.T.T. in steeds sneller tempo, voor ons plezier.

Het feuilleton voor de nieuwe jaargang is getiteld:

„Dagboek eener reize ter Walvisch- en Robbenvangst in de jaren 1777, 1778 door den Kommandeur Hidde Dirks Kat”.

(van Hollum op Ameland)

door Mevr. M. A. M. Renes-Boldingh.

OVER ONS HOOFDVOEDSEL

In de rijke flora zijn er enkele families, die niet alleen de mens dagelijks van eten voorzien, maar ook de dierenwereld voeden. Denk maar eens aan de familie der grassen, die zulke voorname leden als granen en weidegrassen onder zich telt.

Bij een andere, heel belangrijke familie, willen we deze keer 'es samen stilstaan: die der **Nachtschaden**.

„Wat zeg je? Niet kennen? Ken je dan de zwarte nachtschade niet, die als onkruid veel voorkomt en van die

de hem misschien maar nauwelijks.

Van oorsprong is de aardappel een vreemdeling, afkomstig uit Peru en Bolivia. Over Spanje is hij Europa binnen gedrongen en heeft zich langzamerhand ingeburgerd. Maar 't is toch wel wat vreemd met de aardappel. Je eet de vrucht niet, maar z'n knollen, die hij als opslagplaats van reserve voedsel voor zichzelf bestemd had.

Och, wat wordt deze plant door veel ziekten bedreigd. Daar zijn de **virus** ziekten, die zich meestal beperken tot het loof. Maar als men de poters niet extra vroeg ging rooien, zouden deze ziekten de knollen ook aantasten. De jongens uit onze aardappelstreken kennen wel enkele van deze gevreesde ziekten: **bladrol**, **mozaiek** en **aucubabont**. Zij weten ook wel, hoeveel werk er aan verbonden is, om deze ziekten te bestrijden.

Van de schimmelziekten is de **aardappelziekte** wel de allereergste. Voor het eerst kwam deze in 1845 op. Hele oogsten werden vernietigd. En de gevolgen? Hongersnood. O, wat werd bijv. Ierland in die jaren geteisterd.

Minder gevaarlijk is de **wratziekte**.

Maar omdat niemand in binnen- en buitenland gesteld is op een aardappel, die vatbaar is voor allerlei ziekten, mogen in ons land alleen maar die rassen gekweekt worden die **resistent** zijn, d.w.z. die weerstand hebben, die onvatbaar zijn.

Daar zit nu juist de moeilijkheid. Een nieuw, sterk ras, blijft niet gezond, maar verzwakt op den duur. Daarom maakt men ieder jaar opnieuw op onze Landbouwhogeschool een lijst klaar, waarop goede rassen staan. Hieruit kunnen de telers maar een keus doen. Dat is het werk geweest van een zekere prof. Ir. Broekema. Ergens in het nieuwe land

NACHTSCHADE

lekkerlijkende zwarte besjes draagt? Nu, pas maar op voor deze knaap; hij is zwaar vergiftig. Nee?

Och, maar je kent toch wel het bitterzoet? Geen deftige meneer; 't is een onkruid. Wij kouwden vroeger wat graag op de houtige stengel. Eerst bitter, later heerlijk zoet. Ken je die ook niet?

Nou, de tomaat dan? Aha, die ken je natuurlijk.

En tenslotte het allervoornaamste familielid heet: **solanum tuberosum** of te wel: aardappel.

Wie die niet kent, krijgt vanmiddag voor straf 'n extra bord aardappelen. Ja maar, je betovergrootvader ken-

VER AAN HET NOORDERSTRAND

„Nemo sine cruce”. Hoe vaak zullen Watso en Rixt dit gelezen hebben wanneer ze hun slot betraden. „Niemand zonder kruis”. Dat werd ook voor hen toepasselijk. Ze hadden één zoon, Frans Duco, die Doeke

genoemd werd. Deze Doeke zal op Ameland vast wel een fijne, onbezorgde jeugd hebben gehad. Een **gouverneur** zorgde voor het schoolonderwijs, dominee Cornelis Schellinger zorgde voor de catechisatie en

van de N.O.P. staat een boerderij, naar deze professor genoemd. Achter de prof. Broekemahoeve staan één 3-tal grote kassen, waar men geen bloemen kweekt, maar zich alleen bezighoudt met de aardappel-

AARDAPPEL

plant. Hier is men na allerlei proefnemingen tot verrassende ontdekkingen gekomen. Het zaad, dat men uit de bessen van bloeiende rassen krijgt, zaait men uit. In 1 jaar tijds kan men op deze manier 140.000 nieuwe rassen kweken. In de verwarmde kassen hangen vlak boven de zaaibakken grote hogedruk-kwiklampen. In het licht van deze lampen groeien de nieuwe plantjes voorspoedig op. Daarna worden ze in potjes gezet. Zijn

ze flink genoeg, dan gaan ze het land in naar de kwekers.

En wat wil men nu eigenlijk? Door kruising van wilde soorten uit het oude stamland met de beste rassen uit ons land nieuwe **resistente** rassen kweken.

En inderdaad is men al zover gekomen.

Jullie weten misschien wel, dat in veel streken van Engeland geen goede aardappel meer verbouwd kan worden. Ook in ons land is veel boeren verboden aardappelen te verbouwen. Men zegt dan, dat het land **aardappelmoe** is geworden. In werkelijkheid betekent dit dat de grond besmet is. De grond ontsmetten helpt niet. Deze „**bacteriën**” zijn zo oersterk, dat ze in een droog flesje wel meer dan 10 jaar levend kunnen bewaard blijven.

Het enigste wat men kan doen is, nieuwe rassen kweken, die onvatbaar zijn voor deze besmetting. En dat is in de prof. Broekemahoeve gelukt. Wageningen heeft het nieuwe zaaisel beproefd en was **enthousiast**. Sommige planten in „besmette” bosgrond uitgepoot, waren direct zichtbaar ziek, andere planten werden niet aangetast.

Overal in ons land, niet in het minst in de veenkolonien, heeft men grote belangstelling voor deze proefnemingen. En het mag ter ere van onze landbouwkundigen gezegd worden, dat de resultaten enig ter wereld zijn.

de Amelander jongens waren natuurlijk zijn kameraden. Ze hebben vast wel op de paarden gegalopeerd, als ze die uit de wei moesten halen. Toen Doeke groter was, heeft hij stel-

lig in de arreslee over het eiland gejaagd. En wat zullen die knapen een onderzoekingsstochten door de duinen hebben gemaakt! Zijn vader was heer van het eiland, dus hij mocht zeker overal komen!

Nemo sine cruce! Aan deze zorgeloosheid kwam een droevig eind, toen zijn vader, heer Watso, stierf. Doeke was toen nog niet helemaal tien jaar en hij moest al heer van Ameland worden! Dat kon hij natuurlijk niet en daarom nam zijn moeder Rixt het voor hem waar. Ze regeerde voor hem tot zijn meerderjarigheid, negen jaar later. Toen was er een dubbel feest op de State. Frans Duco aanvaardde zelf de regering over zijn kleine rijkje. En tevens was er 'n prachtig bruiloftsfeest, want Frans Duco trouwde met 'n Friese freule.

Moeder Rixt van Donia kon zich nu terugtrekken van de moeite en zorgen, die het bestuur meebracht. Maar och, niet lang heeft die rust geduurd. Twee maanden na het grote feest stierf de jonge Heer van Ameland plotseling, en men weet niet, waaraan hij stierf. Was het aan een besmettelijke ziekte? De pokken misschien, die toentertijd zoveel slachtoffers maakten? Men heeft er geen enkel bewijs van gevonden, dat

de pokken toen op Ameland heersten. Of — heeft hij een ongeluk gekregen? Met rijden, of zwemmen, of op de jacht? Niemand die het kan zeggen. Hier zwijgt de geschiedenis weer. Van de jonge weduwe, die nog zo kort geleden een vrolijke bruid was, is ook niets meer bekend. Zeker heeft ze het eiland verlaten en is naar haar ouderlijk huis terug gekeerd.

Nu moest vrouwe Rixt dus weer de regering ter hand nemen. Ze heeft het niet lang gedaan. Reeds in Januari van het volgende jaar, 1681 volgde ze haar zoon in de eeuwigheid. Toen nam de Here haar het zware levenskruis van de schouders. Hiermee was het geslacht der Amelandse Camminga's ten einde. Een Duitse familie erfde Ameland, maar het eilandje kon hun zeker niet veel schelen. Twintig jaar later wilden ze het wel verkopen en koper werd Johan Willem Friso, Prins van Oranje en Erfstadhouder van Friesland. Van toen af zijn de Oranjes Vrijheren van Ameland gebleven. De woelingen van de Franse tijd die aan Prins Willem zijn stadhouderschap ontnamen, ontnamen ook aan de Oranjes het eiland Ameland als particulier bezit. Maar nog steeds voert onze Koningin Juliana onder al haar titels er een, die „Vrijvrouwe van Ameland” luidt.

Ameland zelf werd eerst een grietenij, later een gemeente van de provincie Friesland. En het Heershus? De trotse Jelmerastate?

Ameland kreeg een burgemeester; eigenlijk heette die burgemeester toen nog grietenijman en strandvonder. Zijn grafzerk op het Nesser kerkhof vermeldt die titel; ook zijn naam: Baron van Heeckeren. Natuurlijk was het de bedoeling, dat de grietenijman op het Slot te Ballum zou gaan wonen. Maar het bleek niet meer geschikt, om door een gezin te worden bewoond. Het huis was te groot en ook verwaarloosd in de jaren dat het leeg had gestaan. Het was niet meer te meubileren en zeker niet te verwarmen. De mensen waren ook anders geworden, veel

Diep in het BINNENLAND

DOOR M. A. M. RENES-BOLDINGH

Het leven op Karmel is niet altijd gemakkelijk. Zelfs niet, wanneer het heel gewone dagelijkse eten betreft. Er moet nogal wat gekookt worden voor 25 kinderen en enkele volwassenen, die bijna de hele dag in de buitenlucht zijn! Dominee Axwyk, die nu in ons land vertoeft, vertelt graag over het leven in zijn **internaat**, dat zijn vrouw nu heel alleen moet lijden. Soms is het heel krap, zodat ze een week of veertien dagen bijna honger moeten lijden. Hij is daar begonnen met de rijstbouw. Rijst is veel voedzamer en gezonder dan cassavebrood en cassavepap en het kan

smakelijker worden klaargemaakt.

't Best gaat de rijstbouw op de eilandjes in de rivier, want zoals je weet, heeft rijst heel veel vocht nodig om volle aren te geven. Zo is mevrouw Axwyk nu bezig met de meisjes van het internaat om de rijst-oogst binnen te halen. Van een eilandje, dat twee watervallen stroomopwaarts van Saje ligt. Ze worden er elke morgen met de korjaal naar toe gebracht en dat betekent nogal iets, als je onderweg twee woeste schuimende watervallen moet nemen.

Die hooggebergte-rivieren hebben echter de eigenaardigheid, dat ze

meer eisend, waar het hun woongelegenschap betrof. Daarbij kwam, dat tussen Nes en Ballum 'n brede slenk was ontstaan, een waterstroom die het eiland van de Wadden af bijna in tweeën deelde. Die slenk moest

levensgevaar, want in de slenk kon een sterke stroom staan, vooral als bij eb het wáter zich terugtrok. Er waren zelfs wel eens mensen verongelukt. Dus liet de burgemeester een nieuw huis bouwen, in Nes, kort bij de aanlegplaats der schepen. Daar was het veel gezelliger dan in het stille Ballum.

En het eens zo roemruchte Slot? Dat werd in het jaar 1829 aan slopers verkocht voor de som van 1200 gulden. Een buitenkansje voor die slopers! Dit was zeker een onverantwoorde daad, maar het paste in de geest van die tijd, die met veel historische dingen korte melten had gemaakt.

Nu zou zoiets zeker niet meer gebeuren. Monumentenzorg zou zich er mee bemoeien en voor de restauratie zorgen. Maar het was gebeurd en niet meer te achterhalen. Maar nu nog kunnen oude Amelanders niet zonder weemoed kijken naar de kale terp, waar eens de glorie van hun eiland heeft gestaan.

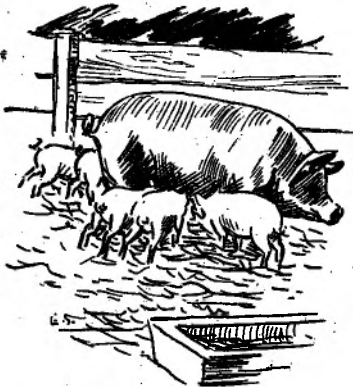
M. A. M. Renes-Boldingh

doorwaad worden, zo vaak burgemeester zich naar het Oostelijke deel van zijn eiland wilde begeven. En dat moest dikwijls, want Nes was bezig het voornaamste dorp te worden, in plaats van Hollum of Ballum. Dat waden was voor een deftige burgemeester toch helemaal niets! Bovendien was het ook lang niet zonder

soms plotseling extra grote hoeveelheden water af te voeren krijgen. Dat komt van die onbekende hoge bergen, waar hun oorsprong is. Als een lawine zo bruist en springt dat water naar de lagere streken. Dikwijls kan het niet eens binnen de oëvers blijven, maar springt er overheen en overstroomt grote gebieden. Het eerst gaan natuurlijk de eilandjes er aan. En dan..... weg is de oogst! De verbinding met meer bewoonde streken is dan ook verbroken, doordat er geen wegen over land zijn. Dus moet men in zo'n tijd leven van wat er nog in voorraad is en dat is meestal niet veel. In de tropen kan men geen levensmiddelen bewaren, ze bederven direct. Dan worden de porties steeds kleiner en menigeen gaat 's avonds met een wee gevoel in zijn maag naar bed.

Toen de bewoners van Karmel weer eens veertien dagen bijna gebrek hadden geleden, kreeg dominee Axwyk een goede gedachte. „Ik koop een varken”, zei hij. „Een moeder-varken, dat nog biggen moet”. Zo gezegd, zo gedaan. Uit een naburig dorp verhuisde er een varken naar Saje en werd ondergebracht in een open varkenskotje even buiten het dorp. Na verloop van tijd wierp het

zeven jongen. Dat was een vreugde! Vol trots ging de een na de ander bij de varkentjes een kijkje nemen en alle overgeschoten klieken gingen naar het varkenskotje. Ze groeiden als kool, de kleine dingen en knorren en kwiekten dat het zo'n aard had. Maar.... Op een morgen ging dominee ze weer eens voeren. En

toen vond hij — schrik niet — alleen nog maar een bloederige varkenskop en een bloederige voorpoot. De hele rest van het moedervarken was verdwenen. En ook de zeven aardige biggetjes. Dat was een verdriet! Hoe kon dat zo komen! Men zocht de omtrek af en vond.... verse tijgersporen! In geen jaren was er een tijger langs deze rivier gezien en zo was men het tijgergevaar helemaal vergeten. Heel zorgeloos had men de beestjes in een open varkenskotje gelaten! In deze nacht was de gevaarlijke koning van het woud echter gekomen, aangelokt door de reuk en het geknor van de zwijntjes. En hij had zijn slag geslagen!

Maar dat liet dominee Axwyk niet op zich zitten! „Ik voelde me moedig als een leeuw”, vertelt hij. Hij greep zijn geweer en liep met enkele mannen het bos in. Geen tijger te zien, natuurlijk! Wel vonden ze na elkaar zes biggetjes dood. Het zevende vonden ze niet. Ze dachten, dat dit wel verslonden zou zijn door de tijger, bij wijze van toespijs.

En toch, en toch! Die tijger moest er aan! Ook voor de mensen en kinderen leverde hij immers het grootste gevaar op! De dominee bedacht! een list. Hij ging een paar nachten met zijn geweer in het verlaten hokje zitten, in de hoop, dat heer tijger terug zou komen om zijn loon te halen. Die tijger was echter wel zo wijs om niet terug te komen. Toen zette de dominee zijn list wat scherper op. En dat kon hij doen, doordat het vermiste zevende biggetje bij wijze van verrassing op een morgen heel kalm het dorp kwam binnenwandelen. Het werd met gejuich ontvangen, dat is duidelijk. Dit biggetje nu nam dominee Axwyk mee naar zijn jagerspost. Ook een jongen, die het moest dragen en vast houden toen ze in het kotje zaten.

„Plaag dat beestje eens een beetje”, zei de dominee. En de jongen trok het aan zijn staartje, aan zijn oortjes en kneep het nu en dan in zijn velletje. Net zo lang, totdat het zwijntje luidkeels begon te schreeuwen. Dat was nu ook juist de bedoeling

en scherper lette de dominee op zijn geweer in de aanslag.

Ha! Daar hoorde de tijger het geschreeuw! Er was dus nog meer lekkers voor hem aanwezig! Hij sloop er op af en likkebaarde reeds, het biggengeschreeuw wekte de aangenaamste herinneringen bij hem op. Hij liep regelrecht in de fuik. Een paar goed gemikte schoten maakten een eind aan zijn roversleven. Toen de mannen hem vonden, dood, en hem hadden rechtgelegd, mat de lijger wel twee meter van het puntje van zijn staart tot zijn snorrebaarden toe. Dat was dus nogal een beest! Natuurlijk is de prachtige huid als **jachttrofee** bewaard.

Er zou nog veel meer te vertellen zijn van het internaat der Aukanerkinderen. Er wordt in dat land een zware strijd gevoerd tussen het Licht van God en de duisternis van satan. Beurtelings is er winst aan de ene en aan de andere kant. Want het rijk der duisternis ontplooit nog veel macht en er zijn altijd mensen, die de duisternis liever hebben dan het licht en daarmee aan de kant van Satan strijden. Maar wij geloven in de overwinning, omdat het de zaak is van de Here Jezus, die zijn rijk van vrede en liefde wil uitbreiden tot in de verste uithoeken der aarde. Dus ook in de oerwouden van Suriname, ook onder het Aukanervolk.

P A S E N *

Ingezonden door
Mej. Zeijl te Dokkum

Zij gaan : nog hangt in haar oren
't gejoel en 't felle gedruis,
en of ze het „Kruisigt Hem” horen
weerom voor Pilatus huis,
zō duiken ze in heur mantel
en spreken zacht voor zich heen,
maar de weg ligt stil en eenzaam
en de vrouwen gaan daar alleen.
Zó stil is de jonge morgen,
zo koel en blank het licht!
Heur ogen branden van tranen,
ginds staan nog hoog-opgericht,
op de dorren heuvel der schande
drie kruisen; dáár stierf Hij,
de Rabboni, de Verwachte van Israël
En de stad ligt rustig en blij!
Hij, die de duizenden spijsde,
die hun kinderkens tot Zich riep,
die het dochterke wekte ten leven
en stil-lachende zei „dat het sliep”;
Hij, die de stormen deed spreken,
die de kreupelen vrolijk deed gaan,
die Zijn doden vriend bij de naam riep
en hem dwong om op te staan;
Hij, de Vriend van de armen,
voor wiens zoete, machtige stem
zij hoeven en hutten vergaten
en volgden en hoorden naar Hem...
Waar waren zij, al die Hij weldeed,
de duizenden, waar was hun trouw?
Bij het kruis stond naast zijn moeder
een leerling en ook nog een vrouw...
Al de hope van Israël verloren!
De Verwachte in schande gedood!

Dáár rijst op de kruin van de heuvel
Zijn kruis nog in 't morgenrood.
Doch werd Hij heel Israël ten schan-
haar blijft Hij Rabboni, de Heer, [de,
en zij brengen Hem zalve en balsem,
maar wie wentelt de steen voor
[haar neer?

In de tuin van Arimathea,
waar de duistere olijven staan,
speelt een gouden glans door de
nu de zon is opgegaan. [twijgen,
„Hoe zullen wij tot Hem komen?
Wie wentelt de steen voor ons af?”
De Paaszonne werpt heur stralen
op het wijd-geopende graf.
„Verrezen! Hij is verrezen!
Hoe vreest gij? Hij is hier niet!”
Gods engel zingt voor de vrouwen
het eerste overwinningslied.
Verrezen! Hij wàs de Verwachte!
Hoog jubelt in zegetoon
de stem der oude profeten,
tót eer van den Mensenzoon.
„Verrezen! Gaat, zegt het aan Petrus,
dat Hij hem is voorgegaan,
gaat vrouwen, zegt het aan allen,
dat de Heer is opgestaan!”

„Dic nobis,¹⁾ wat zaagt gij, Maria?”
„Den engel in 't morgenlicht,
de glorie van Christus, mijn hope,
en de glans van Zijn aangezicht!”

Albertine Steenhoff-Smulders

¹⁾ Zeg ons.

Ofschoon de sneeuw- en ijspret al lang weer tot het verleden behoren, brengt de oplossing van het slede-raadsel ons nog even die mooie tijd in herinnering.

Verticaal: 1. ijs sport. 8. tekenen.
 Horizontaal: 1. IJlst. 2. slee. 3. stok.
 4. pure. 5. oren. 6. rode. 7. teen.

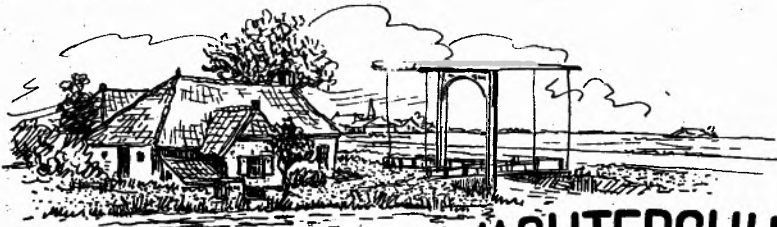
En het antwoord op de aardrijkskundige vraagjes?

1. Een brulboei is een zee- of rivierboei, die een dof, dreunend geluid laat horen.
2. In Bolsward: de R.Z.S.
3. In Wageningen.
4. Thee, koffie, kina, rubber, specerijen.
5. De Brandaris op Terschelling.

Dan heb ik verder een nieuw invulraadsel.

- 1 1 Vertic.: Van toepassing op deze maand (15).
- 2 ... 2 kledingstuk (3).
- 3 3 legt men wel op 'n graf (5).
- 4 4 naaldbomen (7).
- 5 5 een zuivelproduct (5).
- 6 ... 6 vroege groente (3).
- 7 ... 7 dorp in de N.O.P. (3).
- 8 8 water roofdier (5).
- 9 9 doen binnenk. de vogels(7)
10. plaats in N.-Holland (9).
- 11 plaats in India (7).
- 12 een kleur (5).
- 13 ... een gewicht (3)

Niets inzenden.

J.F.STULP: **HET BRUGWACHTERSHUISJE**
van Larum

Onverwacht hebben ze hem toen van achteren aangevallen en tegen de grond gewerkt, waar hij half bewusteloos bleef liggen. Een greep in de portefeuille, waar al het handeldgeld in zat, was toen gauw gedaan en Gerrit had ook nog kans gezien het gouden horloge met ketting mee te pikken. Lange Willem zelf, die ook in 't complot zat en die bij Reinders boerderij op de uitkijk had gestaan, had de buit direct overgenomen. „Dat geld, waarmee hij het schaap betaalde, toen jij er net aankwam”, zegt Freeks moeder, „kwam misschien al uit Gabe's portefeuille. En Willem maar net doen of hij nergens van weet!”

Kees en Gerrit waren toen, heel gewoon, ieder een kant uit gefietst naar huis. Kees

had onderweg de krantenbezorger uit Larum nog wel gezien, maar hij had zich toen verstoepd achter een schuurtje. Die jongen hoefde niet te weten waar Kees vandaan kwam.

Omdat de politie al vrij gauw een oogje op hen had, hebben de slimmerds maar heel weinig van het geld uitgegeven en later, nadat er een paar keer huiszoeking was geweest, vonden ze het maar veiliger om het voorlopig helemaal weg te stoppen. Wie zou nu in de winter gaan zoeken in die onbewoonde schuit, daar midden op de Wijde Murk? „En als jullie het niet toevallig hadden ontdekt”, zegt Mevrouw Hiemstra, „dan was het misschien nooit gevonden. In de zomer wisten ze er wel weer een ander veilig plekje voor!”

„Waar zijn ze nu?” vraagt Ruurd, terwijl zijn ogen even dwalen in de richting van het bureau.

„Hier niet meer, hoor!” lacht Freek. „Ze zijn gisteravond alle drie nog naar de stad gebracht. Lange Willem is er expres voor van huis gehaald en Vader is eerst heel laat terug gekomen. Dus méér weten wij ook nog niet.

Nu, Ruurd vindt het al heel wat en hij zou nu liefst maar direct naar school gaan. Freeks moeder vindt het nog wel wat vroeg, maar een kwartiertje later, als Freek gegeten heeft, gaan ze toch maar. Eerst even alles bij Ruurd thuis vertellen natuurlijk en dan naar de meester!

’t Is nog stil op het plein als ze er aankomen, maar ze hoeven niet lang te wachten. Al gauw komt meester met een stapel schriften zijn huis uit en even later zitten ze bij hem op ’t bekende kamertje. Als alles is verteld, kijkt meester Venema ernstig en schudt zijn hoofd. Kees en Gerrit zijn beide oud-leerlingen van hem en ’t is vreselijk, dat die jongens nu de gevangenis ingaan. Ze zijn nog geen twintig jaar... „Maar voor jou vind ik het fijn, jo!” zegt Meester, terwijl hij Ruurd even over ’t haar strijkt en ik feliciteer je wel. Je bent wel op een heel ongelukkige manier in die zaak betrokken en je hebt een vervelende tijd gehad”. En dan plotseling, alsof hem iets invalt: „Maar zeg eens, moet jij deze zomer toelatingsexamen doen voor de H.B.S.? Je Opa is nog nooit eens bij me geweest om over je plannen te praten. Wat moet ik eigenlijk met jou?”

Een beetje verlegen kijkt Ruurd naar zijn kameraad en dan weer naar de meester.

„’k Wou erg graag”, zucht hij en Freek gaat ook. Maar Opa wil het niet”.

„Waarom niet?” vraagt meester, terwijl hij het bekende aantekenschrift uit de kast pakt, om Ruurds cijfers eens na te kijken.

Ruurd haalt de schouders op. „’t Is te duur voor ons en te deftig, vindt Opa. ’k Moet verdienen”. En als om zijn eigen woorden een beetje te verzachten: „Maar tante Lena zou het wel goed vinden, misschien”...

Dan staat meester op en legt het schrift weer in de kast. „’k Kom met je Opa praten”, belooft hij opgewekt, „misschien kunnen we er een mouw aan passen. En ga nu nog maar ’n poosje buiten spelen, jongens!”

Netjes, zoals het hoort, gaan ze dan het kamertje uit, maar op de gang kan Ruurd zich niet meer inhouden. „Heb je ’t gehoord?” knijpt hij Freek in de arm. „’k Mag misschien tóch nog met je mee naar de H. B.S. jo! Vind je ’t niet schitterend?... En met een hart vol nieuwe verwachting stormt hij met Freek mee de school uit het plein op!

Meester Venema laat er geen gras over groeien! Die middag na schooltijd, als Ruurd bij Freek zijn huiswerk zit te maken, fietst hij naar ’t brugwachtershuisje. Het bezoek komt baas Veerman goed van pas: hij had meester allang eens willen vragen, wanneer

Ruurd nu eigenlijk van school mocht. En als meester heeft gedacht dat ’t wel gemakkelijker zou zijn om de oude man van gedachten te doen veranderen, dan heeft hij zich lelijk vergist.

„Naar de H.B.S.?... Geen sprake van, meester”, hoofdschudt baas stug. Die studie duurt minstens vijf jaar en wie moet dat betalen? ’k Vind het fijn dat hij zulke goede cijfers heeft, maar werken kan hij ook goed. En voor werken hoeft niemand zich te schamen!”

Nou, daar is meester het natuurlijk wel mee eens. Maar ’t is toch zo jammer voor Ruurd. En dan valt hem iets in. „Als die onkosten er nu eens niet waren, baas”, vraagt hij, „als er nu bijvoorbeeld eens iemand was, die dat geld voor hem betaalde, hoe zou u er dan over denken?”

Meester heeft er zelf geen idee van, wie die royale „iemand” dan zou moeten zijn; hij wil alleen maar weten of het werkelijk daarom is, dat baas zo op die studie tegen is.

Even kijkt baas nadenkend naar zijn dochter. Hij weet, dat diè aan meester zijn kant staat.

„Dan zou het natuurlijk wel veranderen”, zegt hij langzaam. „Ik ben geen dwarskijker, meester en ik vind het óók niet leuk, dat ik die jongen in de weg moet staan. Och, eten en kleren zou ik hem nog wel kunnen geven en zélf verdient hij ook al wat. Maar de tijd van spróókjes is voorbij, meester!”...

En zo eindigt het gesprek daar in ’t achterkamertje. Een beetje teleurgesteld komt meester even later de straat weer op en voor hij zijn fiets pakt, blijft hij nog even staan. Hij heeft eigenlijk nóg een boodschapje, even buiten ’t dorp en ’t is nog niet zo laat. Zou hij dat meteen nog maar even doen? Dan stapt hij op en rijdt met een flinke gang de brug over en het dorp uit.

De jongens en meisjes van 6b hebben het vandaag niet zo leuk gehad op school. Direct om negen uur al heeft meester de geschiedenis verteld, die Ruurd en Freek gisteren hebben beleefd op de Wijde Murk. Ze vonden het een pracht avontuur, de kinderen, om jaloers op te worden, maar er zat voor hen toch een leelijke bijsmaak aan. Ze hebben Ruurd uit de club gewerkt, ze hebben hem niet mee willen hebben op hun uitstapje en hem aldoer een beetje wantrouwend aangekeken. En nu wisten ze dan zeker, dat ze zich vergist hadden.

Toen Dirk om twaalf uur het nieuws thuis vertelde, wist zijn vader het al. „Julie hebben iets goed te maken bij die jongen”, zei hij. „Maar u ook”, flapte Dirk er toen onverwacht uit. Anders zou zoiets hem misschien een standje hebben opgeleverd, maar nu kwam het anders uit.

„Je hebt gelijk”, zei de boer „en als je weet hoe ik dat kan doen, mag je ’t zeggen”. Dirk vond dat een moeilijke vraag en er is toen verder niet meer over gepraat.

Maar nu hoer van der Vaart daar in de namiddag meester Venema zijn erf op ziet fietsen, weet hij meteen diens boodschap. „Ik had bij u moeten komen, meester”, zegt hij, nog vóór meester hem heeft kunnen groeten. „Komt u even mee naar binnen. Ik heb straf verdiend, en U moet maar zeggen welke”....

Zo is hoer van der Vaart nu. Rechtvaardig en streng tegen anderen maar, als 't moet, ook tegen zichzelf.

Druk wordt er dan gepraat in de voorkamer van „Linguenda”. En 't wordt toch nog laat die middag, eer meester thuis komt.

HOOFDSTUK 10.

Baas Veerman staat een beetje vreemd te kijken, als een dag of wat later, op een morgen Opperwachtmeester Hiemstra bij hem de scheerwinkel binnenstapt. Dat het niet om scheren of knippen te doen is, ziet hij direct, maar wat wil de politiemans dan met hem?

Er is toevallig niemand anders in „de zaak” en als Hiemstra zich op één van de banken heeft laten neervallen, steekt hij maar direct van wal. „Baas”, zegt hij vrolijk, „weet je nog, dat je eens bij me op 't bureau bent geweest, om over kwajongens te klagen?”

„Nou en óf”, knikt Baas. „Zoiets vergeet je niet zo gauw!”

„En heb ik je toen geholpen, of niet?” gaat de „Opper” verder. „Zeker man, dat was afdoende”, zegt Baas, terwijl hij een stoel aantrekt en er eens bij gaat zitten. En hij is een boontje als hij snapt, waar die Wachtmeester heen wil! „Maar wat zou dat?” vraagt hij daarom een beetje achterdochtig.

„Dat zou”, legt Hiemstra uit, „dat ik nu bij jou kom om hulp. Ik heb namelijk een vreemd geval en jij bent de enige, die me helpen kunt. Er is nog wat aan te verdienen ook”.... En als baas hem met open mond blijft aankijken: „kijk eens, de kwestie is deze: Vanmiddag, zo tegen vieren, moet er hier in Larum een vergadering worden gehouden en dat kan niet in 't café van Woudstra en niet in de school en..... nergens, dan alleen hier. Kan ik vanmiddag om kwart voor vier deze scheerwinkel één uur van je huren? Hier, ik betaal vooruit; tien gulden is zeker wel genoeg?” Vol verbazing kijkt Baas naar het tientje, dat Hiemstra hem toereikt. „Pak maar aan, man”, lacht de „Opper”, „dat geld is niet van mij, maar van mijn opdrachtgever! Ik zeg je er nog bij, dat het een ordelijke vergadering wordt; ik kom ook en jij, Baas, wordt zelf ook verwacht, met je dochter. Nou, kan ik op je rekenen?”

Als Baas zijn dochter hoort noemen, rijst hij overeind, doet de deur open en roept met zijn schorre stem door de gang: „Lena, wil je even hier komen?”

Lena, ook al nieuwsgierig, komt er direct op af en dan wordt haar de zaak uitgelegd. „Je hangt zolang maar een bordje met „gesloten” er op voor 't raam, zegt Hiemstra, „dan krijg je geen last van klanten. En nu

wou ik je antwoord wel hebben, want ik heb nog meer te doen vandaag”.

Een beetje hulpeloos kijkt Baas naar zijn dochter. 't Is zo vreemd allemaal.... Maar als die knikt, dat hij het maar doen moet, slaat hij toe. Zo'n buitenkansje heb je tenslotte niet alle dagen! „En 't is omdat u het vraagt”, zegt hij tegen Hiemstra, anders deed ik het nog niet. Want zoiets is me m'n hele leven nog niet overkomen.... En dan tegen Lena: „Je moet vooraf alles nog maar eens een flinke beurt geven Lena, want we moeten netjes voor de dag komen!”

„Tot vanmiddag dan”, groet Hiemstra, als Lena hem uitlaat. Nadenkend legt Baas het briefje van tien bij de dubbeljes en centen in het kommetje. Dan kijkt hij door het raam de wegfietsende politiemans achterna. En halfluid mompelt hij nog: „Wat dit betekenen moet, ik weet het niet; ik weet het niet....

Om half vier 's middags staat Baas weer naar buiten te kijken. Hij wil 't niet weten, maar hij is bepaald een beetje zenuwachtig en hij heeft al wel tien keer naar de klok gekeken. Wie weet wat hem aanstonds boven 't hoofd hangt....

Dan, plotseling, is 't zover.

In de verte klinken fietsbellen en een opgewonden stelletje jongens en meisjes komt de stille straat in rijden.

„Deksels”.... bromt Baas, „wát een druktemakers. We zullen toch warempel niet hopen, dat dit „de vergadering” is!

En toch lijkt het er veel op!

Bij 't brugwachtershuisje stapt het hele groepje af en zet, met veel lawaai de fietsen tegen de muur. Dan staan ze even te wachten.

„Kijk”, zegt tante Lena, die nu ook voor 't raam staat, „'t is Ruurd zijn klas vader, daar heb je 'm; naast die jongen van dokter Bergers. En daar komt meester Venema zelf ook?”

„O gelukkig”, zucht Baas. Als de meester zelf er maar bij is, dan zal alles nog wel wat meevallen, gelooft hij. „Daar komen ze, Lena!”

Even een druk gefluister en gegichel in 't gangetje en dan gaat de deur van de scheerwinkel open.

„U weet er van?” informeert meester, terwijl hij Baas een hand geeft. In zijn ogen schittert de pret!

„Nou, dat is te zeggen”, bromt Veerman, „ik wist wel wát, maar dit niet”....

„'t Valt mee, Baas, werkelijk”, troost meester en dan wijst hij ieder een plaatsje.

„Kijk Dirk, jij bent de Voorzitter, is 't niet? Ga jij dan op die stoel zitten, daar bij 't raam. En de anderen op die banken. Ruurd maar hier, tegenover de voorzitter”.

Een beetje beduusd zoekt Ruurd zijn plaatsje op, naast Freek. Hij is de enige van de klas, die niets van deze vergadering wist. Zelfs Freek, die wel op de hoogte was, heeft hem er niets van verteld. Want 't moest een verrassing blijven, dat was de afspraak.

„Daar komt je vader ook, Freek”, roept Piet Bergers opeens en meteen komt de „Opper” al binnen. Met een guitig knipoogje groet hij Baas Veerman en z'n dochter en geeft meester een hand.

„Gaat u maar hier zitten, Hiemstra, nodigt meester, „er is nog een plaatsje vrij.

„Gezellig is 't hier”, vindt de „Opper”.

„'k Wist niet, dat die jongens zo zoet konden zijn!”

Dan stopt er een auto voor 't huis en

Baas, nu helemaal in de war, vliegt weer naar 't raam. „Nou breekt m'n klomp”, roept hij, „daar heb je van der Vaart ook nog. Wat beleven we toch vandaag!”

„U zult het direct weten, hoor”, glimlacht meester, „'k geloof, dat we er nu allemaal zijn”.

Even later zit ook Dirks vader in de kring en dan kan de vergadering beginnen. Dirk, die al een poosje wat zenuwachtig met een houten hamer heeft zitten spelen, rijst overeind en geeft een flinke tik op de tafel.

„Dames en Heren!”....

Dirk heeft zijn toespraak thuis netjes opgeschreven en van buiten geleerd, maar nu het er op aankomt, is hij wel een beetje in de war. Hij kucht eens en veegt wat met

zijn zakdoek. Als al die grote mensen ook naar je kijken....

„Toe nou, jo”, dringt Ria van Dam, „doe niet zo flauw”. En dat helpt!

„'t Is niet op de gewone plaats”, begint Dirk, „dat wij vandaag onze club-vergadering houden. En... eh... enfin, 't is allemaal een beetje vreemd hè, dat zien jullie wel. En dat komt, omdat er iets vervelends is gebeurd op de club. Je weet natuurlijk allemaal wat ik bedoel”.

„Schiets nou maar op!” laat Frits Verhoog zich ontvallen, maar dan ziet hij meesters afkeurende blik en krijgt hij een kleur..

„Dat zal ik doen”, knikt Dirk, die er nu goed „in” komt — „als Frits tenminste zijn knoopsgaatje... eh... zijn mond, bedoel ik, een beetje dicht houdt!”

Allemaal lachen ze om Dirks uitval, maar die laat zich nu niet meer van de wijs brengen en geeft een klap met de hamer.

„Iets vervelends, zei ik”, gaat hij dan, wat luider, verder. „We hebben een jongen, een lid van de club, toen die iets heel akelig beleefde, lelijk behandeld en in de steek gelaten. We vinden dat nu heel erg; zó erg, dat een paar meisjes al hebben voorgesteld, om de hele club maar op te doeken. Ze hadden er geen aardigheid meer aan. Maar opdoeken dat is, nou ja, dat is 't laatste hè? Daarom hebben we gisteren, op onze vergadering iets anders afgesproken, om 't weer goed te maken. — Ruurd, wil jij even gaan staan?”

Met een kleur als vuur komt Ruurd overeind. Hij vindt het maar knap vervelend, om zo „in 't zonnetje” te staan en om hém mocht Dirk er nu wel mee uitscheiden.

't Is allang goed zo....

't Is intussen heel stil geworden in de scheerwinkel en allen zitten een beetje in spanning.

„Namens heel 6b”, gaat Dirk dan verder, „moet ik je eerst excuus aanbieden en je vragen, of je weer lid van de club wilt worden?”

„Wordt Freek ook lid?” vraagt Ruurd, met even een blik op zijn kameraad.

„Ja hoor”, zegt Dirk, „dat is al in orde”.

„Nou, dan ik ook”, knikt Ruurd „en nou ga 'k weer zitten hoor. En praat er nu maar niet meer over hè?”

„Nog heel even”, zegt Dirk, „want we wilden niet alleen wat zégen, zie je, maar ook wat dóen. We hebben toen van dat uitstapje naar „de Arke Noachs”, nog een paar centen overgehouden in de kas en later er nog wat bij gespaard. Iemand die we goed kennen” (met even een blik naar zijn vader) „heeft er toen een mooi, rond bedrag van gemaakt. En dat moet ik je nu geven, als een vergoeding voor... eh.... voor alles! Kijk, hier is het!” En voor Ruurds verbaasde ogen haalt Dirk drie briefjes van tien uit zijn portemonnaie en reikt hem die over. „Als je binnenkort misschien naar de H.B.S. gaat”, zegt hij nog, „zul je 't wel kunnen gebruiken. Hier jo, asjehlieft!”

„Oh”, zegt Ruurd, helemaal in de war

van zoiets geweldigs, „wat vind ik dat fijn van jullie”. En zijn ogen zoeken even Tante Lena. Mag hij dat nu zomaar aannemen? ... Maar er is niet lang tijd om na te denken, want nu Dirk is gaan zitten, komt Hiemstra overeind. Hij is in uniform en de jongens vinden het leuk: een „Opperr”, die zomaar het woord voert in hun club!

„Voorzitter, mag ik ook even wat zeggen?”

„Gaat uw gang”, knikt Dirk, die wel wist, dat dit komen zou.

„Nu jullie president”, begint Hiemstra deftig, „zo netjes dat geld heeft aangeboden, mag ik het geheim waarmee ik al een poosje rondloop, zeker ook wel verklappen. Toen Gabe van der Leest indertijd zijn geld was kwijt geraakt, heeft hij mij honderd gulden beloofd voor degene, die het terug zou vinden. En nu mag je van de koopman zeggen wat je wilt, maar éerlijk is hij wel. Bijna al zijn centen heeft hij teruggekregen en toen hij de laatste keer terugkwam van de markt, heeft hij die honderd gulden op het bureau gebracht. Deze keer was hij niet dronken; ik heb trouwens de indruk, dat het nu die beroving wel iets beter met hem gaat. Misschien heeft hij er iets uit geleerd. Maar hoe dan ook, ik kreeg honderd pop, voor Ruurd en Freek ieder vijftig. Freek heeft het geheim goed bewaard, want Ruurd wilden we er eens lekker mee verrassen. Hier Ruurd, eerlijk verdiend! Gebruik het maar als je straks met Freek en de andere kinderen van je klas misschien naar de H.B.S. gaat. En voor de tweede keer voelt Ruurd zich geld in de handen stoppen, maar liefst vijftig gulden tegelijk. En 't is alwéér voor de studie.... wat zal Opa wel zeggen? Met schitterende ogen neemt hij het geld aan en hij weet heus zo gauw niet, wat hij zeggen moet!

En dan gebeurt er iets onverwachts.

Bij het zien van al dat geld, heeft Tante Lena plotseling een inval gekregen, een prachtig idee. Even is ze de scheerwinkel uit geweest en als Hiemstra gaat zitten, zegt ze plotseling, precies zoals 't hoort: „Voorzitter, mag ik ook even wat zeggen?” Hè?” ... laat Dirk zich ontvallen ... eh... wat zegt u? Ja, natuurlijk!”

Dirk wist precies wat er gebeuren zou

op deze vergadering, maar dit stond niet op zijn briefje en hij vindt het eigenlijk—maar een beetje vervelend.

„Nou voorzitter”, gaat tante verder, „Ruurd heeft een hele vervelende tijd gehad, dat is naar en nu jullie zoveel voor hem hebben gedaan, weet ik ook nog wat. Het geld dat nog van Ruurd zijn moeder afkomstig is en waarmee hij toen die vervelende geschiedenis heeft beleefd, lag nog altijd in de kast. Nu iedereen zeker weet dat hij er eerlijk aan gekomen is vind ik, dat hij het terug moet hebben. Denkt u ook niet, vader?”

„Ja, ja”, knikt Baas, die vanmiddag van de ene verbazing in de andere valt, „ja, dat is zijn eigen geld, natuurlijk”.

„Goed”, zegt Tante Lena, „hier dan, Ruurd, voor je spaarpot, jo!”

„Dank u wel, Tante”, zegt Ruurd zacht, maar zijn stem trilt een beetje. En zijn ogen schitteren!

Dan is het meester zijn beurt.

„Voorzitter”, begint hij, terwijl even een lachje trilt om zijn mond, „ik heb geen geld voor Ruurd, hoor. Me dunkt, hij heeft nu wel genoeg gekregen ook. Maar ik heb tóch een geheim, dat ik mag verklappen. We weten allemaal, dat Ruurd erg graag naar de H.B.S. wil. Welnu, Ruurd zijn Opa heeft mij gezegd, dat het alléén om de kosten was, dat hij er op tegen was. Hij wist niet, hoe hij al dat geld bij elkaar zou krijgen. En kijk nu eens.... Me dunkt, voor 't eerste jaar is er al haast genoeg. Wat vindt u, baas, zouden we 't maar niet wagen straks? Ik vraag het uit naam van de hele vergadering hier!”

„Wacht even”, komt dan opeens de zware stem van boer van der Vaart er tussen en Baas, die zijn mond al open had, gaat weer zitten.

„Meester zegt daar”, begint de boer, „dat het geld voor het eerste jaar er al háást is. Nu, ik ben geen Sinterklaas hoor, en geld geven, dat doe ik niet. Maar ik heb óók iets goed te maken. En nu wil ik dit zeggen: als Ruurd eenmaal op de H.B.S. gaat, heeft hij een lange zomervacantie. En als hij dan wil, mag hij samen met zijn kameraad, bij mij op de boerderij komen helpen. 'k Heb verleden jaar ook een paar van die knapen gehad en ze hebben een aardige stuiver verdiend. Me dunkt, als hij dat doet, dan heeft hij zeker de onkosten van 't eerste jaar wel bij elkaar. En wat de volgende jaren betreft: als hij op die school zijn best doet, zal ik hem ook verder niet vergeten. Neem je mijn voorstel aan, Ruurd?” „Graag boer”. is 't enige wat Ruurd te zeggen weet.

En dan de meester weer: „Nou Baas, dan zijn we klaar, vindt u ook niet? Ruurd is nu weer lid van de club. Mag hij, net als de andere kinderen van 6b straks examen gaan doen voor de H.B.S.?”

Dan wordt het Baas te machtig.

Langzaam komt hij overeind en zijn oude stem trilt van aandoening, nu hij praten moet.

(Vervolg op achterzijde omslag).

„Wat zal ik zeggen, meester?” aarzelt hij. „U is mij te slim geweest en tegen deze samenzwering hier, kan ik niet op. 'k Ben lang op die studie tegen geweest, dat weet u, maar nu 't zo loopt, zo... wónderlijk, zou ik haast zeggen, nu durf ik mij niet meer te verzetten. Ik zie hier Gods vinger in, meester. Hij heeft zelf de weg voor Ruurd gebaad. En ik kan alleen maar zeggen: Ik dank jullie voor alles, wat je voor mijn kleinzoon hebt gedaan. Ik geef mijn toestemming voor de studie en ik hoop dat God Ruurd en jullie allemaal daar, op die school zegenen mag”....

De oude man heeft de tranen in de ogen, nu hij weer zitten gaat en ook Tante Lena heeft het te kwaad. Even is het stil. 't Lijkt wel, of ze allemaal onder de indruk zijn gekomen, van wat Baas heeft gezegd....

„Nou Ruurd”, zegt meester dan, „we feliciteren je wel, jo! Je hebt voorlopig je doel bereikt en we zijn allemaal blij, mét jou. En ik geloof, voorzitter, dat we de vergadering nu wel kunnen sluiten. 't Is 'n mooie en een geslaagde club-vergadering geweest, vindt u ook niet?”

„Ja meester”, knikt Dirk ijverig, „we hebben 't nog nooit op de club zó fijn gehad! En nu gaan we naar huis, jongens. Ik sluit de vergadering en ik verzoek alle aanwezigen om rustig deze plaats te verlaten!”

„Schip niet zo op, jo”, roept Frits Verhoog er meteen overheen en dan gaan de monden open! Lang niet zo kalm als Dirk had bedoeld, stroomt de schare naar buiten. De groten blijven nog even napraten.

„Baas”, roept Piet Bergers over alles heen, „mag Ruurd nog even mee, en Freek ook, Hiemstra?”

Hiemstra knikt en Tante Lena, die bij de

deur staat, zegt ook, dat 't goed is. Als Ruurd zijn tijd maar niet vergeet!

Nu, daar is geen gevaar voor en ze hebben lekker nog een uurtje om te spelen op „Linquenda”. Ruurd heeft intussen zijn fiets ook uit 't schuurtje gehaald en dan rijden ze samen, opgewonden pratend en lachend, de straat uit. In de bocht, bij de brug keert Ruurd zich nog éénmaal om. Ja, Tante staat er nog en ze wuift hem na. Lachend steekt hij zijn hand op en zwaait terug. En zo zwaaiend, verdwijnt hij in de bocht.

Met een blij hart keert Tante zich om en gaat terug in huis. Over Ruurd hoeft ze geen zorg meer te hebben. Als een vreemde is hij hier gekomen, alleen en vol heimwee.

Nu heeft hij vrienden gevonden én geluk en een nieuwe, lichte toekomst!

— EINDE. —

